WOODMEADOWLIFE

„Restoring and promoting a long-term sustainable management of Fennoscandian wooded meadows in Estonia and Latvia“
LIFE20 NAT/EE/000074

Deliverable A2
“Restoration plans for 200 ha”

Due date of deliverable: 10/2022
First submission: 04/2024
Updated version: 10/2026

Beneficiary in charge: Environmental Board

KESKKONNAAMET

Latvian Fund for Nature

EKA

EESTIMAA LOODUSE FOND

PKÜ

SER EUROPE SOCIETY FOR ECOLOGICAL RESTORATION

DISCLAIMER

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.



EXECUTIVE SUMMARY

This report presents restoration plans prepared for the first restoration planning milestone of 200 ha under the WoodMeadowLIFE project (LIFE20 NAT/EE/000074). It brings together 31 Estonian and six Latvian wooded meadow restoration plans, covering approximately 220 ha and therefore exceeding the milestone target. Estonian figures represent the restoration areas specified in the plans, while Latvian figures represent the total territories assessed in the expert reports.

The plans provide a site-specific basis for restoring overgrown wooded meadows and returning them to regular management. Restoration needs vary according to habitat condition, vegetation structure and local environmental conditions. The common objective is to re-establish a mosaic of open meadow patches, individual trees, tree groups and shrubs while retaining ecological and cultural heritage values.

The principal measures include selective removal of encroaching trees and shrubs, maintenance of veteran trees and valuable tree groups, removal of cutting residues and, where necessary, treatment of stumps and other obstacles to mowing. Implementation must protect surviving meadow vegetation, soils, locations of protected species, valuable deadwood and historical landscape features. Restoration methods and intensity are adapted to the requirements of each site.

The plans build on landowner consents obtained under activity A1 and habitat inventories and condition assessments undertaken under activity A2. They also provide input for seed sowing and other habitat creation measures under activity C2, and for access improvements and livestock fencing under activity C3.

The main outcome is a planning framework defining the scope, safeguards and intended results of restoration at the selected sites. Achieving the planning milestone provides the basis for practical implementation. Long-term improvements in habitat condition depend on completing the prescribed restoration measures and ensuring continued mowing or other appropriate management.

Sisukord

PÄRNA PUISNIIT 12
LEPAMETSA PUISNIIT 15
ÄRMA PUISNIIT 18
VAINU PUISNIIT 21
ÄRMA PUISNIIT 24
HANSU PUISNIIT 28
RAUNI PUISNIIT 32
HAAVIKU PUISNIIT 36
AASA-MADISE PUISNIIT 40
KOLME-JAAGU PUISNIIT 44
JUURIMAA PUISNIIT 48
JOONA-NIINE PUISNIIT 52
ALEVA PUISNIIT 57
IGANÕMME PUISNIIT 62
MAASI JÄÄTMEJAAMA PUISNIIT 67
RUSNIKU PUISNIIT 70
JAAGU-MATSI PUISNIIT 75
LIIVA PUISNIIT 81
RÄHNI-JAAGU PUISNIIT 86
RAUNI PUISNIIT 91
UUEREHE PUISNIIT 93
LAURITI-NUKKA PUISNIIT 98
LEEMETI-JAAGUMETSA PUISNIIT 103
KOPLI PUISNIIT 106
TÕRU PUISNIIT 109
HINDU PUISNIIT 112
MURATSI MÕISA PUISNIIT 116
KAARMA SUUR-PUISNIIT 120
METSA-SAARE PUISNIIT 124
METSA-KINGLI PUISNIIT 128

INTRODUCTION

This document brings together restoration plans for the first restoration planning milestone of 200 ha under the WoodMeadowLIFE project (LIFE20 NAT/EE/000074), “Restoring and promoting a long-term sustainable management of Fennoscandian wooded meadows in Estonia and Latvia”. The plans describe site conditions, conservation values, proposed restoration measures and expected outcomes.

The document includes 31 Estonian and six Latvian wooded meadow restoration plans, covering approximately 220 ha. Estonian figures represent the restoration areas specified in the plans, while Latvian figures represent the total territories assessed in the expert reports. The Estonian plans were prepared through procurement procedures conducted in 2022–2024, while the Latvian reports date from 2021–2025.

The restoration plans build on landowner consents obtained under activity A1 and habitat inventories and condition assessments undertaken under activity A2. They provide input for planning seed sowing and other habitat creation measures under activity C2, and access routes and livestock fencing under activity C3.

Restoration aims to establish a manageable wooded meadow mosaic while retaining valuable trees and shrubs, locations of protected species, deadwood, meadow vegetation and cultural heritage features. The Estonian plans follow the wooded meadow and wooded pasture management guidelines prepared by Elle Roosaluste in 2019, while the Latvian sites follow the site-specific recommendations provided in the expert reports. Long-term restoration outcomes depend on subsequent regular mowing or other appropriate management.

Tabel 1. Taastamiskavade tabel ja pindalad 2022-2024.

Aasta	Projektiala	Puisniidu nimi	Hinnatav pindala (ha)	Riik
2022	Nedrema	Peieri	5,97	EE
2022	Saaremetsa	Pärna	1,17	EE
2022	Abruka	Lepametsa	3,25	EE
2022	Võrsna	Ärma	2,76	EE
2022	Liigalaskma	Ärma	2,93	EE
2022	Nedrema	Hansu	7,4	EE
2022	Kaarma	Rauni	1,9	EE
2022	Lasila	Haaviku	1,22	EE
2023	Ubasalu	Aasa-Madise	8,2	EE
2023	Sipa	Kolme-Jaagu	7,22	EE
2023	Sipa	Juurimaa	11,52	EE
2023	Sipa	Joona-Niine	1,8	EE
2023	Sipa	Aleva	5,41	EE
2023	Sipa	Iganõmme	0,38	EE
2023	Liigalaskma	Maasi	6,75	EE
2023	Liigalaskma	Rusniku	3,89	EE
2023	Ridase	Jaagu-Matsi	6,08	EE
2023	Võrsna	Liiva	1,82	EE
2023	Võrsna	Rähni-Jaagu	2,97	EE
2023	Kaarma	Rauni	3,78	EE
2023	Jõõdre	Uuerehe	3,7	EE
2023	Naissoo	Lauriti-Nukka	4,65	EE
2023	Saaremetsa	Leemeti-Jaagumetsa	4,08	EE
2023	Saaremetsa	Kopli	7	EE
2024	Liigalaskma	Tõru	3,16	EE
2024	Sõrve	Hindu	5,7	EE
2024	Muratsi	Muratsi mõisa	2,51	EE
2024	Kaarma	Kaarma suur-puisniit	21,58	EE
2024	Saaremetsa	Metsa-Saare	4,14	EE
2024	Saaremetsa	Metsa-Kingli	4,09	EE
2024	Alam-Pedja	Vainu	0,97	EE
2021	Kalnkalci	Kalnkalci	17,9	LV
2022	Marsi	Marsi	8,88	LV
2022	Meža Tači	Meža Tači	7,04	LV
2023	Vētras	Vētras	6,2	LV
2024	Šūnas	Šūnas	9,51	LV
2024	Ziediņi	Ziediņi	21,4	LV
		Total:	**218,93**	

PEIERI PUISNIIT

Projektiala nimi: Nedrema

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Nedrema looduskaitseala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: Peieri SKV
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 33402:02:06
4) taastatava puisniidu pindala: 5.97 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Ala asub endistel Urita raba edela servas olevatel pärandniitudel, mis on kinnikasvanud. Alal esineb niiske ja kuiva kasvukoha puisniitu. Puistus domineerib kask, millele järgneb arvukuselt tamm. Esineb palju vanu haabasid. Soostunud aladel on rohurinne tihedam ning puistu hõredam, peamiselt kaserühmad, tammed, suuremad haavad ning üksikud kuused. Suuremate puude vahel võsana kasvab peamiselt paakspuu, paju ja kasejärelkasv. Kuiva kasvukoha laikudes puistu tihedam ja esinevad laialehisele metsale omased liigid - peamiselt tammed, saared ja kased. Ala loodeosas esineb rohkesti sarapuud.

Puisniitu on võimalik on laieneda, kui taastada riigimaal olev tükk (~3ha), mis asub Peieri puisniidust põhja pool.

Tähelepanu väärivad väärtused Säilitada ala lääne tipus olev kivihunnik. Alale märgitud laanepüü elupaik. Inventeerimise käigus leiti alalt siberi võhumõõga (Iris sibirica III) isendeid. Eestiaegne käsitsi kaevatud kraav ja selle vallil olevad suuremad puud.

Taastamistööde tegevused: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%, kusjuures võimalusel on oluline säilitada puude ebaühtlane struktuur ning häilude olemasolu. Säilitada pärismaise puittaimestiku liigiline ja erivanuseline struktuur, eelkõige vanad laiavõralised lehtpuud, mis tuleks elupaikadena säilitada ka surnud puuna.

Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%. Enamus lagedamast alast jääb puisniidu soisemale alale, kus ka varasemalt oli lagedam. Alale peab maha jääma piisavalt lamapuitu elupaigana.

Piirangud: ei ole

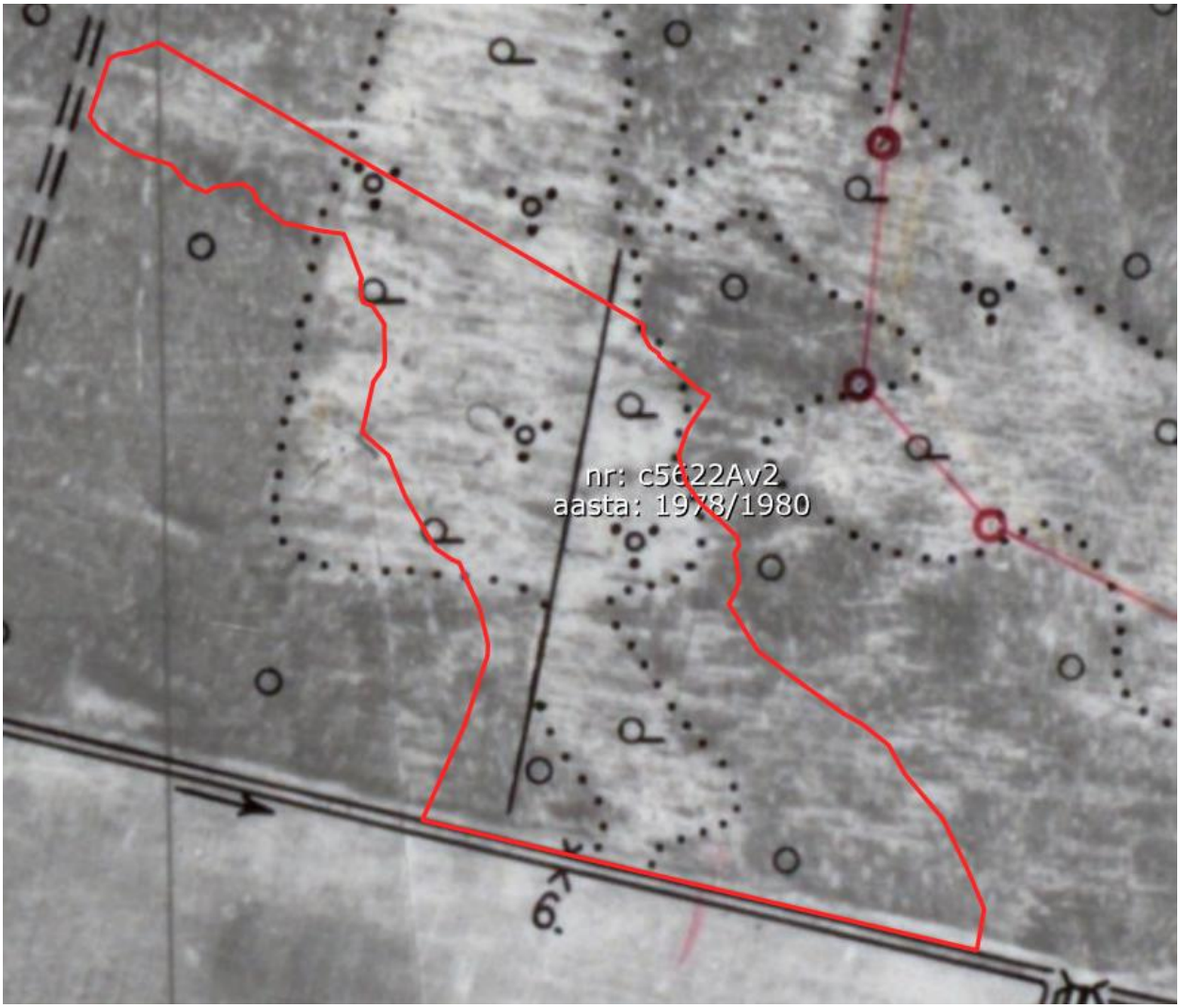
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: Laanepüü; väike kirjurähn, valgeselg kirjurähn

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Nedrema looduskaitseala kaitse-eesmärk on: nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - looduslike huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), puisniitude (6530*), rabade (7110*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade laialehiste metsade (9020*), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080)* ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse;

Kaart:



Joonis 1. Peieri puisniidu asukohaskeem



Joonis 2. Peieri puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

PÄRNA PUISNIIT

Projektiala nimi: Saaremetsa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Saaremetsa hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 38601:002:0168
4) taastatava puisniidu pindala: 1.17 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Pärna kinnistul olev puisniidu ala on üks osa suuremast puisniidu alast Saaremetsa hoiuala. Puistus tammed, haavad, kased, saared ja esineb ka mändi. Põõsarindes on enamasti sarapuud.

Tähelepanu väärivad väärtused: ei ole

Taastamistööde tegevused: Puude ja põõsaste raiumine katvuseni 40-50% ja põõsarinne 10-20%. Säilitada suure diameetriga sarapuu põõsad, mets-õunapuud ja viirpuud. Tihedamalt võsastunud alad tuleb freesida, et vältida võsa peale kasvu. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele - niitmist segavad kivid eemaldada ning paigutada põõsaste või puude gruppidesse. Väga suured kivid tuleks jätta paigale ja hilisem niitmine tuleks korraldada nende ümber. Puude ja põõsaste gruppidesse jätta maha lamapuitu. Kiviaial ja selle vahetus läheduses olevaid puid ega põõsaid mitte raiuda. Puude märkimine ja vajalike tööde selgitamine toimub enne taastamist.

Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50% ning tuleb alles jätta põõsarinnet 10-20%. Puudegruppides esineb lamapuitu. Ala on peale taastamist niitetehnikaga hooldatav.

Teised täiendavad tööd: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: metsõunapuud, kaunis kuldking

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Saaremetsa hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - puisniitude (6530*) ja sinihelmikakoosluste (6410) kaitse ning III kaitsekategooria liikide - hariliku käoraamatu (Gymnadenia conopsea), kahelehise käokeele (Platanthera bifolia) ja metsõunapuu (Malus sylvestris) elupaiga kaitse.



Joonis 1. Pärna puisniidu taastamisala piirid.



Joonis 2. Pärna puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

LEPAMETSA PUISNIIT

Projektiala nimi: Abruka

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Abruka hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 34801:014:0102
4) taastatava puisniidu pindala: 3.25 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Lepametsa puisniit paikneb Abruka saare edelaosas. Ala taastati ligikaudu 15 aastat tagasi, kuid sellele ei järgnenud järjepidevat hooldust. Hoolduse puudumise tõttu on puisniit osaliselt võsastunud, kuid varasemate taastamistööde ning kõrvalasuva rannaniidu ja ümbritsevate puistuliste koosluste karjatamise mõjul on niidutaimestiku liigirikkus hästi säilinud. Ala taastamispotentsiaal on suur, kuna liigirikas rohukamar on valdavalt säilinud ning puisniidule iseloomuliku avatud struktuuri taastamiseks piisab peamiselt pealekasvanud võsa eemaldamisest ja puistu mõõdukast kujundamisest. Juurdepääs taastatavale alale on võimalik Piiskopi metsa läbivalt teelt.

Tähelepanu väärivad väärtused: Hästi säilinud liigirikas niidutaimestik ja rohukamar, mille kahjustamist tuleb taastamistööde käigus vältida.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada hoolduse katkemise järel alale kasvanud võsa ning vajaduse korral harvendada puistut, et taastada puisniidule iseloomulik avatud ja mosaiikne struktuur. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ja avatud häilud. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimalusel säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Kuna alal on hästi säilinud liigirikas rohukamar, tuleb taastamistööde tegemisel vältida pinnase ja niidutaimestiku kahjustamist. Rasketehnikaga liikumist tuleb võimalusel piirata ning eelistada töövõtteid, mis säilitavad olemasoleva rohukamara. Võsa eemaldamisel tuleb tagada, et alale ei jääks niitmist takistavaid kände ega võsatüükaid. Vajaduse korral tuleb need freesida, vältides seejuures rohukamara ulatuslikku kahjustamist.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada, et tagada ala edasine hooldatavus ning vältida niidutaimestiku kahjustumist raiejäätmete alla jäämisel.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilitatud on pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad.

Ala on pealekasvanud võsast puhastatud ning puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on edaspidi niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning raiejäätmed niidualalt koristatud.

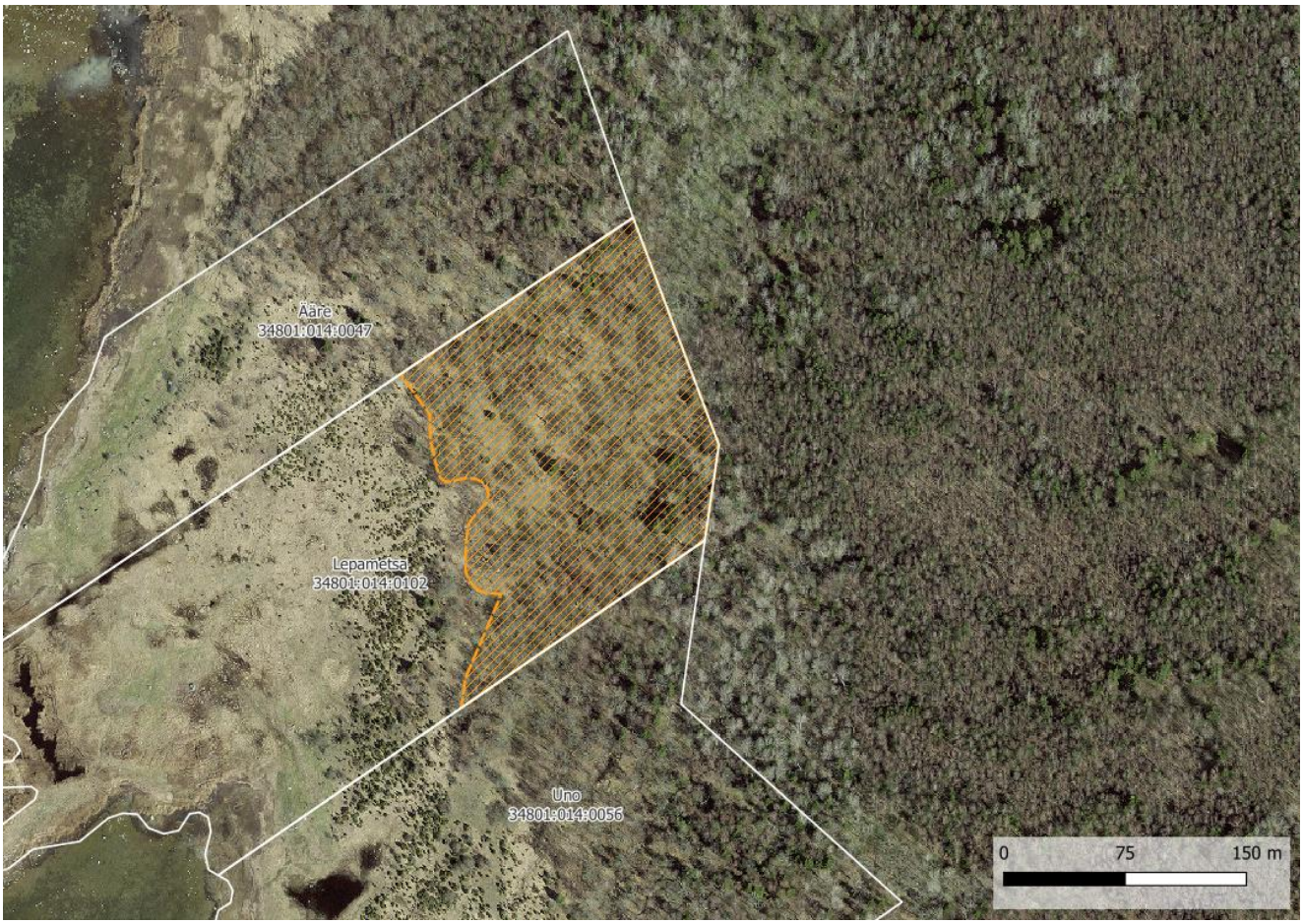
Taastamistööde käigus on võimalikult suures ulatuses säilitatud olemasolev liigirikas rohukamar ning välditud pinnase liigset kahjustamist. Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku säilimiseks ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd:

Piirangud: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: Laialehine neiuvaip

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Abruka hoiuala, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210* – orhideede oluliste kasvualade), loodude (alvarite – 6280*), puisniitude (6530*), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*) ning soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse



Joonis 1. Lepametsa puisniidu taastamisala

ÄRMA PUISNIIT

Projektiala nimi: Võrsna

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Võrsna hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 85801:001:0010
4) taastatava puisniidu pindala: 2.76 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Tegemist on ligikaudu 40 aastat hooldusest väljas olnud puisniidualaga, mis on pikaajalise hoolduse puudumise tõttu osaliselt kinni kasvanud. Ala on suhteliselt niiske ning puurindes domineerivad tammed ja haavad. Põõsarindes esineb peamiselt sarapuud. Puisniidu lõunapiiril paikneb ajalooline kiviaed ning loodest piirneb ala Kuressaare–Kuivastu–Virtsu maanteega. Puisniidu taastamiseks on vajalik liigse puittaimestiku ja võsa eemaldamine ning puistu harvendamine, et parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning taastada ala hoolduskõlblikkus.

Tähelepanu väärivad väärtused: Eraldi tähelepanu väärivaid loodusväärtusi ei ole välja toodud. Taastamistöödel tuleb siiski säilitada vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud, suuremad sarapuupõõsad ning ala lõunapiiril paiknev kiviaed.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada alale kasvanud võsa ning harvendada puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ja avatud häilud. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud haavad ning suuremad sarapuupõõsad. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimalusel säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Ala suhteliselt niiskete pinnaseolude tõttu tuleb taastamistööde tegemisel vältida pinnase liigset kahjustamist ja roobaste teket. Rasketehnikaga liikumisel tuleb arvestada pinnase kandevõimega ning võimalusel teha tööd külmunud või piisavalt kuiva pinnasega.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid tuleb võimalusel säilitada

nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber. Ala lõunapiiril paiknev kiviaed tuleb säilitada ning vältida selle kahjustamist taastamistööde käigus.

Raiejäätmed ja raiutud puit tuleb niidualalt eemaldada. Vajaduse korral tuleb niitmist takistavad kännud ja võsatüükad freesida, et tagada ala edasine hooldatavus.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilitatud on vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud haavad, suuremad sarapuupõõsad ning teised elupaigaliselt olulised puud ja põõsad.

Ala on liigsest võsast ja puittaimestikust puhastatud ning puude ja põõsaste ümbrused ja avatud niidualad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud. Hooldust segavad väiksemad kivid on eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei takista edasist niitmist. Suuremad kivid on võimalusel säilitatud algses asukohas.

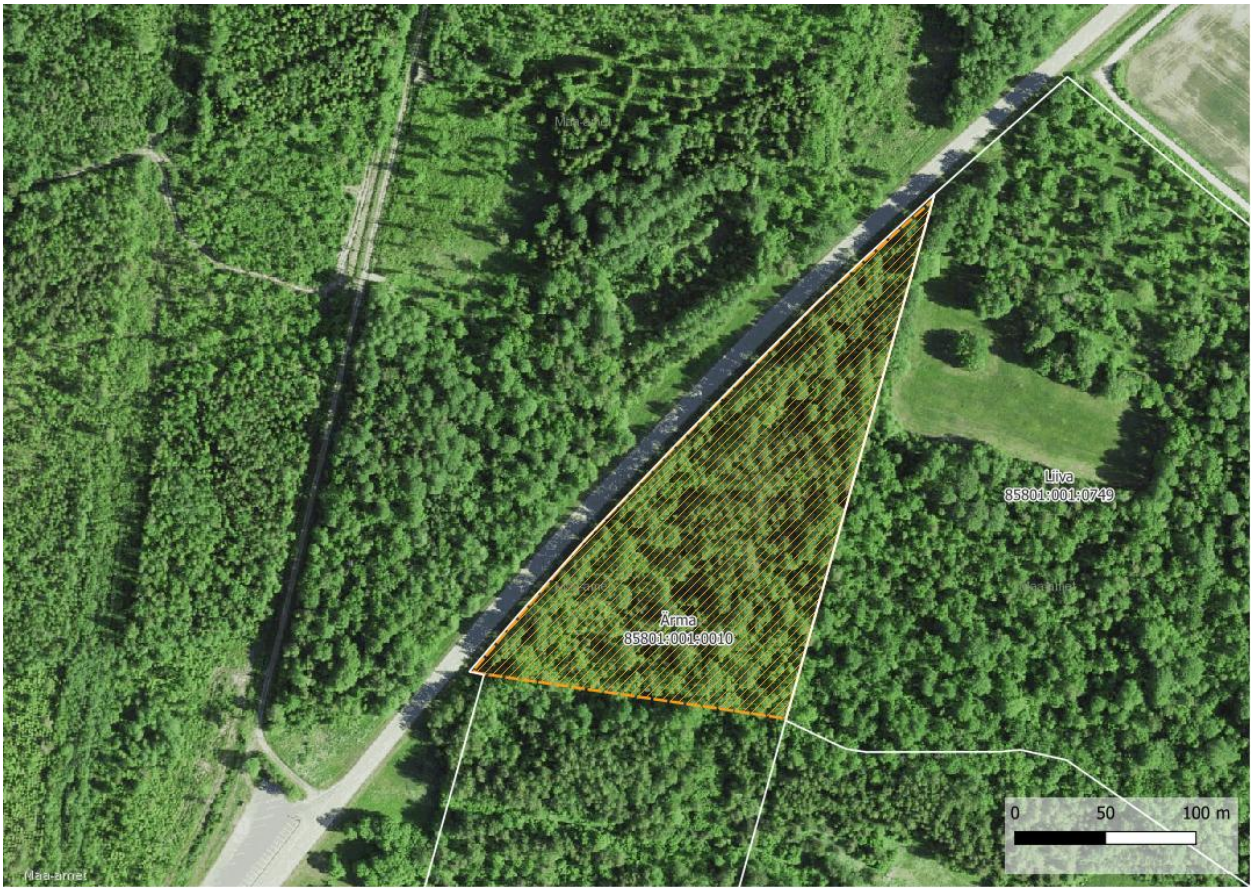
Ala lõunapiiril paiknev kiviaed on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Pinnase kahjustused ja roopad on viidud miinimumini ning raiejäätmed on niidualalt koristatud. Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused niidutaimestiku taastumiseks ja järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei ole

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: harilik kopsusamblik (lobaria pulmonaria LKIII)

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Võrsna hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), puisniitude (6530*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse, samuti III kaitsekategooria linnuliikide - raudkulli (Accipiter nisus), hiireviu (Buteo buteo), sookure (Grus grus), musträhni (Dryocopus martius), väike-kirjurähni (Dendrocopus minor) ja punaselg-õgija (Lanius collurio) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Ärma puisniidu taastamisala

VAINU PUISNIIT

Projektiala nimi: Palupõhja

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Alam-Pedja looduskaitseala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: Palupõhja pv
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 60501:001:0274
4) taastatava puisniidu pindala: 0.97 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Vainu puisniidu puhul on tegemist vähemalt 60 aastat hooldusest väljas olnud alaga, mis on pikaajalise hoolduse puudumise tõttu valdavalt kuusega kinni kasvanud. Ala läbib perioodiliselt hooldatud elektriliinikoridor, mille alust taimestikku iseloomustab peamiselt tihe paakspuuvõsa. Varasemale puisniidulisele kooslusele iseloomulikest puudest on säilinud eelkõige vanad tammed. Taastatava ala läänekülje paikneb kõrvalasuv puisniiduala, mis on olnud järjepidevas hoolduses juba pikemat aega.

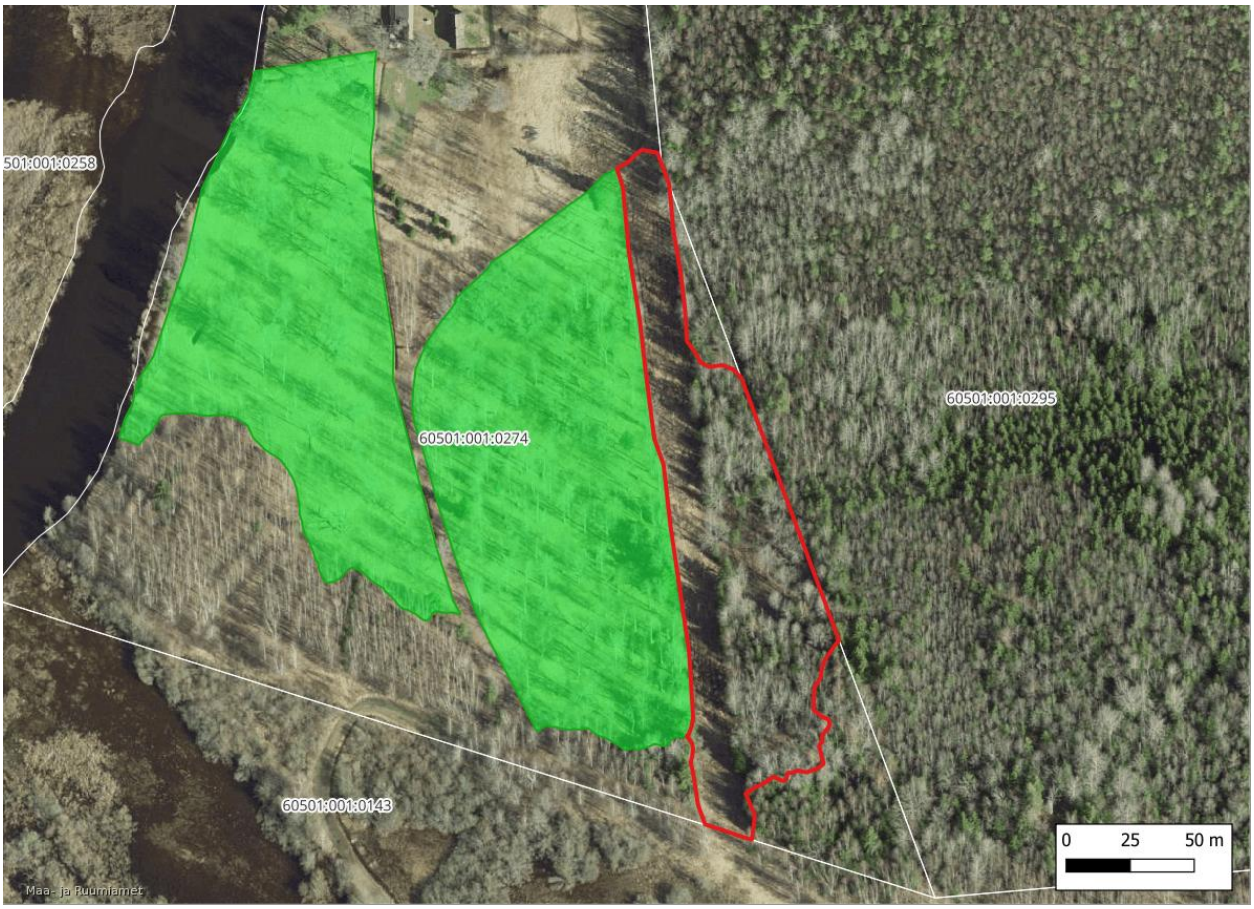
Tähelepanu väärivad väärtused: vanad laiavõralised puud (eelkõige tammed) ja sellel olev elustik

Taastamistööde tegevused: Puisniidu puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%. Kuna alal esineb põõsarinnet suhteliselt vähe, tuleb olemasolevat väärtuslikku põõsarinnet võimalikult suures ulatuses säilitada. Puistu kujundamisel tuleb eelistada vanade tammede ja teiste puisniidule iseloomulike puude säilitamist ning kujundada liigiliselt ja vanuseliselt mitmekesine, ebaühtlase struktuuri ja häiludega puistu. Ala läbiv elektriliinikoridor tuleb kogu ulatuses võsast ja muust hooldust takistavast puittaimestikust puhastada.

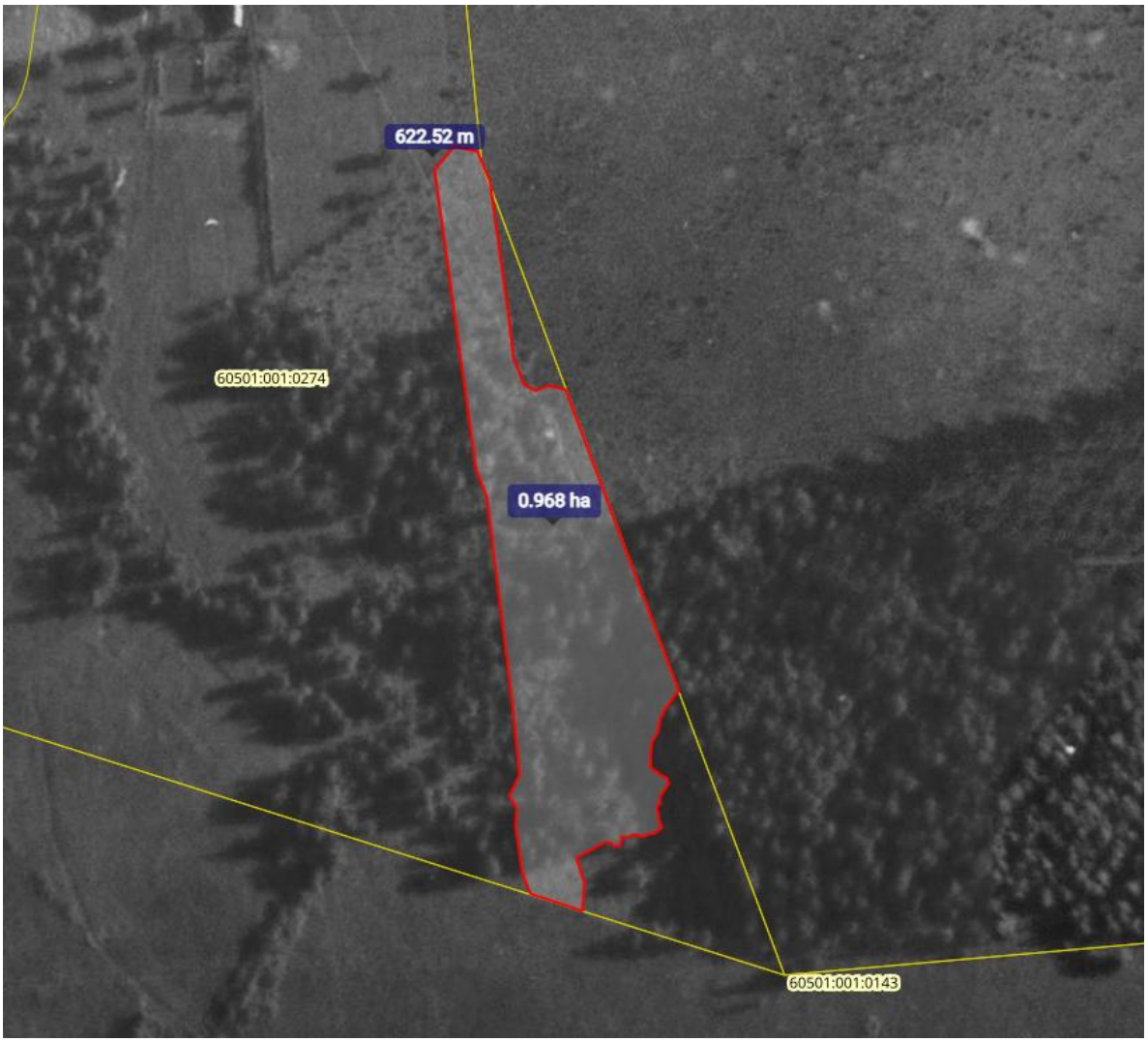
Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomuliku struktuuriga hõre puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%. Säilitatud on vanad tammed ja teised väärtuslikud puud ning võimalikult suures ulatuses olemasolev väärtuslik põõsarinne. Puistu on ebaühtlase struktuuriga, vaheldudes avatud niidualade ja puuderühmadega. Ala läbiv elektriliinikoridor on kogu ulatuses võsast ja muust hooldust takistavast puittaimestikust puhastatud. Taastatud ala on avatud ning loodud on tingimused puisniidu edasiseks järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei ole vaja

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Alam-Pedja looduskaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta: 5) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need on jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), lubjavaesel mullal liigirikkad niidud (6270*), lamminiidud (6450), puisniidud (6530*), rabad (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*), lammi-lodumetsad (91E0*) ja laialehised lammimetsad (91F0);



Joonis 1. Vainu puisniidu taastamisala piirid, rohelisega hoolduses olevad puisniidu osad.



Joonis 2. Vainu puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

ÄRMA PUISNIIT

Projektiala nimi: Liigalaskma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 55001:007:0057
4) taastatava puisniidu pindala: 2.93 ha

Tegemist on hästi säilinud puisniidukooslusega, mis on suhteliselt hiljuti hooldusest välja jäänud ning mille taastamispotentsiaal on suur. Alal esineb arvukalt puisniidule iseloomulikke vanu laiavõralisi puid, eelkõige tammesid. Lisaks tammedele kasvab alal kaski, suuremaid haabu ja pihlakaid. Põõsarindes esineb sarapuud. Puisniidu hoolduskõlblikkuse taastamiseks ning rohttaimestikule soodsamate valgus- ja kasvutingimuste loomiseks on vajalik võsa eemaldamine ja puistu mõõdukas harvendamine, säilitades seejuures kooslusele iseloomuliku mosaiikse struktuuri ning väärtuslikud puud.

Ala loodenurka on nõukogudeaegsete maaparandustööde käigus ladustatud põldudelt kokku korjatud kivid, mille vahele on kujunenud loomadele sobivad varjepaigad. Kivihunnikus asuvad praegugi urud, mida kasutavad tõenäoliselt mägrad või rebased. Lisaks on alale toodud haagiselamu, mille ümbruses on tehtud lõket.

Tähelepanu väärivad väärtused: vanad laiavõralised puud (eelkõige tammed); suured mets-õunapuud

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada alale kasvanud võsa ning harvendada mõõdukalt puistut, et parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning tagada ala edasine hooldatavus. Puisniidu puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ja avatud häilud, tagades puisniidule iseloomuliku mosaiikse struktuuri. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, samuti väärtuslikud kased, haavad ja pihlakad. Põõsarindes tuleb eelistada sarapuude säilitamist. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimalusel säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala hooldamist ega kujuta endast ohtu. Ala loodenurgas paiknev ajalooline kivihunnik tuleb säilitada ning vältida selle kahjustamist taastamistööde käigus, arvestades seal paiknevate võimalike mägra- või rebaseurgudega.

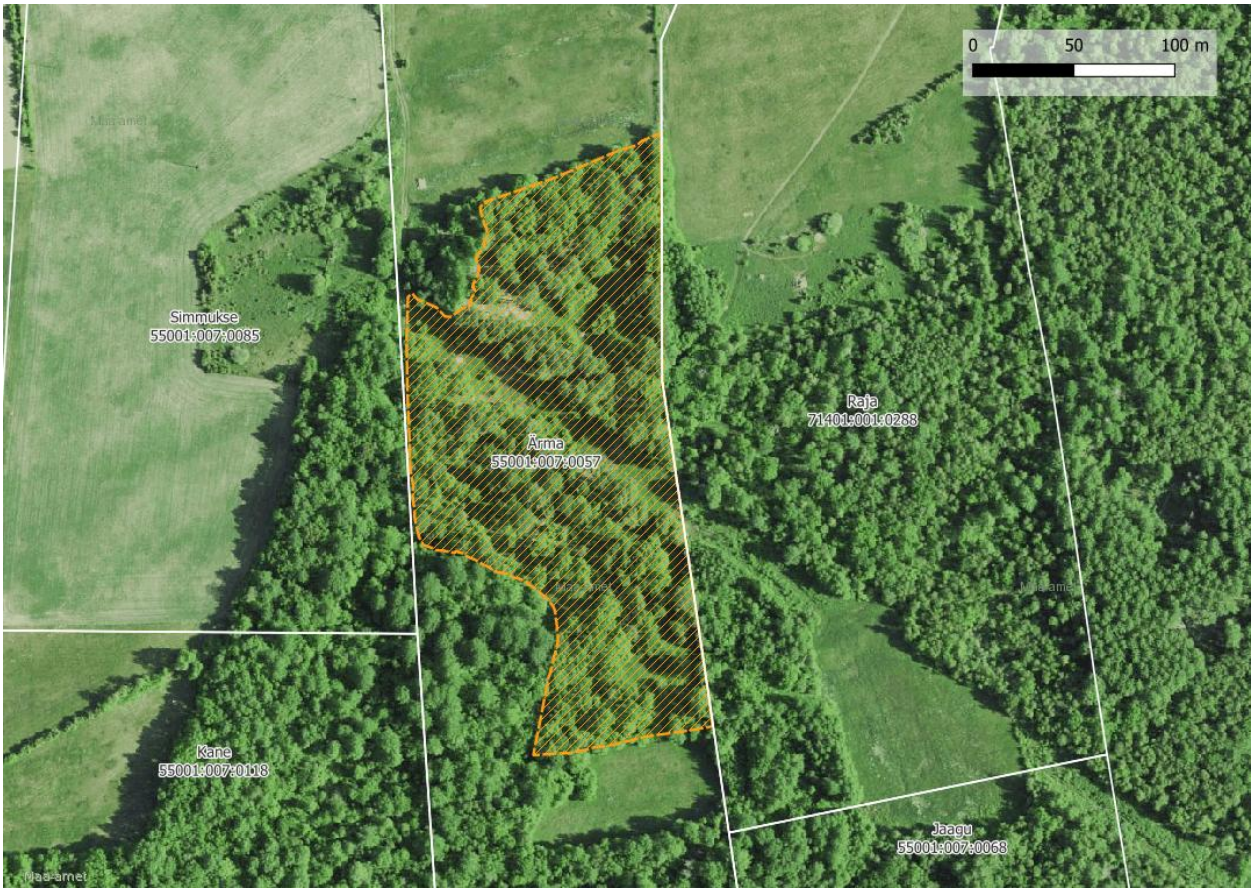
Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilitatud on vanad laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud, samuti puisniidule iseloomulik liigiline ja vanuseline mitmekesisus. Põõsarindes on säilitatud eelkõige sarapuud. Puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on võsast puhastatud ja edaspidi niidetavad. Puistu mõõduka harvendamisega on parandatud rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi. Ala loodenurgas paiknev ajalooline kivihunnik koos võimalike loomaurgudega on säilitatud ja taastamistööde käigus kahjustamata. Haagiselamu ümbrus ja endine lõkkekoht on korrastatud. Ala on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused puisniidu järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei ole vaja

Piirangud: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid:

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loodude (6280*), sinihelmikaniitude (6410), puisniitude (6530*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse.



Joonis 1. Ärma puisniidu taastamisala



Joonis 2. Ärma puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

HANSU PUISNIIT

Projektiala nimi: Nedrema

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Nedrema looduskaitseala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: Nedrema SKV
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 33404:004:0078
4) taastatava puisniidu pindala: 7.4 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Hansu puisniit paikneb Kalli–Pärnu-Jaagupi kõrvalmaantee ääres ning moodustab osa suuremast Nedrema puisniidukompleksist. Ümbritsevad puisniidualad on varasemalt taastatud ning on praegu järjepidevas hoolduses. Hansu puisniitu on ligikaudu 10–15 aastat tagasi püütud käsitsi taastada, kuid toona jäid taastamistööd pooleli ning ala ei jõudnud regulaarse hoolduseni.

Ala puurindes domineerivad laialehistele ja lehtpuuenamusega metsakooslustele iseloomulikud puuliigid, eelkõige tammed, kased, haavad ja saared. Esineb ka suuri surnud haabu, mis on olulised elupaigapuud ning tuleks võimalusel säilitada. Puistu struktuur ja tihedus on võimaldanud enamikul alast säilida võrdlemisi tihedal rohukamaral, mis loob head eeldused puisniidule iseloomuliku niidutaimestiku taastumiseks.

Ala taastamispotentsiaal on väga suur, kuna ümbritsevad puisniidud on olnud pikemat aega järjepidevas hoolduses ning seal on säilinud liigirikas niidutaimestik. Läheduses paiknevad hooldatavad puisniidud toimivad oluliste liikide levikuallikatena, soodustades niiduliikide looduslikku levimist taastatavale alale. Ka Hansu puisniidu enda looduskaitseline väärtus on hinnanguliselt keskmine kuni kõrge, mistõttu on ala taastamine oluline kogu Nedrema puisniidukompleksi terviklikkuse ja sidususe parandamiseks.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal paiknevad ajalooliste heinaküünide asukohad, millest on säilinud vundamendikivid. Need on olulised pärandkultuurilised maastikuelemendid, mis tuleb taastamistööde käigus säilitada. Tähelepanu väärivad ka suured surnud haavad ning teised vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud lehtpuud.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada alale kasvanud võsa ning vajaduse korral harvendada puistut, et taastada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning avatud häilud. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud saared, kased ja haavad ning teised elupaigaliselt olulised puud. Alal paiknevad suured surnud haavad tuleb võimalusel säilitada elupaigapuudena, sealhulgas seisva surnud puiduna, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Ajalooliste heinaküünide vundamendid tuleb säilitada ning vältida nende kahjustamist raietööde ja tehnikaga liikumise käigus. Puistu kujundamisel on soovitatav jätta vundamendikivid säilitatavate puude ja põõsaste rühmadesse, mille alust ei ole kavandatud niita. Selline lahendus võimaldab säilitada pärandkultuurilisi maastikuelemente ning vältida nende sattumist edaspidisele niidualade hooldustrassile.

Kuna alal on suures ulatuses säilinud tihe rohukamar, tuleb taastamistööde käigus vältida selle kahjustamist. Raietöödel ja puidu kokkuveol tuleb arvestada pinnaseoludega ning võimalusel kasutada olemasolevaid liikumiskoridore. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral freesida, vältides seejuures rohukamara ulatuslikku kahjustamist.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada. Taastamistööde tulemusel peab ala olema niitetehnikaga hooldatav ning võimaldama selle liitmist ümbritsevate hoolduses olevate Nedrema puisniidualadega.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilitatud on pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud. Suured surnud haavad on võimalusel säilitatud elupaigapuudena.

Ajalooliste heinaküünide vundamendikivid on säilitatud ning paigutuvad võimalusel puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei takista edasist niitmist. Taastamistööde käigus on võimalikult suures ulatuses säilitatud olemasolev rohukamar ning välditud pinnase liigset kahjustamist.

Ala on liigsest võsast ja puittaimestikust puhastatud ning avatud niidualad, puude ja põõsaste ümbrused ning suuremate puuderühmade servad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning raiejäätmed niidualalt koristatud.

Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning seda on võimalik hooldada koos ümbritsevate Nedrema puisniidualadega. Loodud on soodsad tingimused liigirikka niidutaimestiku taastumiseks ja levimiseks kõrvalasuvatelt hooldatavatelt puisniitudelt.

Teised täiendavad tööd: puuduvad

Piirangud: -

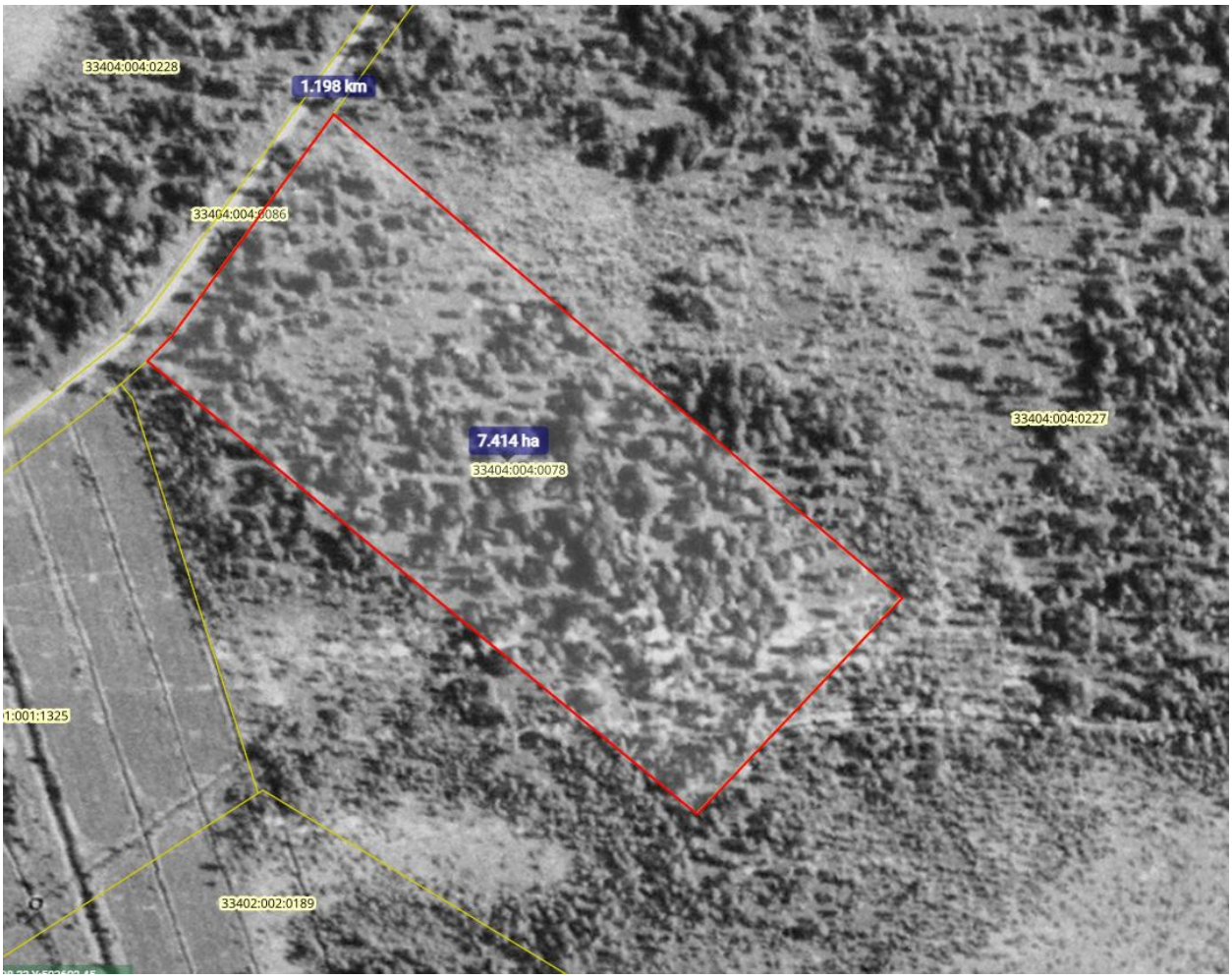
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: Laanepüü, kahelehine käokeel

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Nedrema looduskaitseala kaitse-eesmärk on:

nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - looduslike huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), puisniitude (6530*), rabade (7110*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade laialehiste metsade (9020*), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080)* ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.



Joonis 1. Hansu puisniidu taastamisala.



Joonis 2. Hansu puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

RAUNI PUISNIIT

Projektiala nimi: Kaarma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Kaarma hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 27002:001:0249
4) taastatava puisniidu pindala: 1.9 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Tegemist on endise puisniidu ja puiskarjamaa alaga, mis on hoolduse puudumise tõttu laiguti võsastunud ja puudega kinni kasvanud. Avatumates häiludes on hästi säilinud liigirikas rohukamar, mis loob head eeldused puisniidule iseloomuliku taimestiku taastumiseks. Ala iseloomustab mitmekesine mikroreljeef, mis pakub erinevaid kasvukoha- ja elupaigatingimusi mitmetele taime- ja loomaliikidele ning suurendab koosluse elupaigalist mitmekesisust. Tänu säilinud liigirikkale rohukamarale, avatud niidulaikudele ja mitmekesisele maastikustruktuurile võib ala taastamispotentsiaali hinnata heaks. Taastamistööde käigus on oluline säilitada olemasolevad loodusväärtused ning kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne puistu, mis võimaldab ala edaspidi järjepidevalt hooldada.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal esineb II kaitsekategooriasse kuuluv alpi ristik (Trifolium alpestre). Taastamistööde kavandamisel ja elluviimisel tuleb arvestada liigi kasvukohtadega ning vältida nende kahjustamist. Tähelepanu väärivad ka hästi säilinud liigirikas rohukamar ja mitmekesine mikroreljeef.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada alale kasvanud võsa ning harvendada liigselt tihenenud puistut, et taastada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning olemasolevad avatud häilud. Võimaluse korral tuleb olemasolevaid niidulaike laiendada ja omavahel ühendada, et parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning tagada ala edasine hooldatavus. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimalusel säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata II kaitsekategooriasse kuuluva alpi ristiku (Trifolium alpestre) kasvukohtade säilitamisele. Enne taastamistööde alustamist tuleb liigi teadaolevad kasvukohad tuvastada ning vajaduse korral looduses tähistada. Kasvukohtades tuleb vältida rasketehnikaga liikumist, pinnase kahjustamist, raiejäätmete ladustamist ja muid tegevusi, mis võivad kahjustada olemasolevat taimestikku. Puistu harvendamisel tuleb arvestada liigi valgusnõudlikkusega ning säilitada ja võimaluse korral parandada kasvukohtade valgustingimusi.

Ala mitmekesist mikroreljeefi tuleb taastamistööde käigus võimalikult suures ulatuses säilitada. Vältida tuleb maapinna tasandamist, pinnase ümberpaigutamist ja ulatuslikku freesimist, mis võivad kahjustada liigirikast rohukamarat ning muuta olemasolevaid kasvukohatingimusi. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, kasutades võimalikult väikese pinnasemõjuga töövõtteid.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada, vältides nende ladustamist liigirikka rohukamaraga aladele ja kaitsealuste taimeliikide kasvukohtadesse. Taastamistööde tulemusel peab ala olema niitetehnikaga hooldatav, säilitades seejuures väärtuslikud mikroreljeefivormid ja elupaigad.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilitatud on pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad.

Alal on säilitatud olemasolevad liigirikka rohukamaraga niidulaigud ning neid on võimaluse korral laiendatud ja omavahel ühendatud. Puistu harvendamise ja võsa eemaldamisega on parandatud rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning loodud eeldused puisniidule iseloomulike liikide levikuks.

II kaitsekategooriasse kuuluva alpi ristiku (Trifolium alpestre) kasvukohad on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Säilitatud on ka ala iseloomulik mitmekesine mikroreljeef ning sellega seotud kasvukoha- ja elupaigatingimused.

Ala on liigsest võsast ja puittaimestikust puhastatud ning avatud niidualad, puude ja põõsaste ümbrused ning suuremate puuderühmade servad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud, säilitades võimalikult suures ulatuses olemasoleva rohukamara ja mikroreljeefi. Raiejäätmed on niidualalt koristatud.

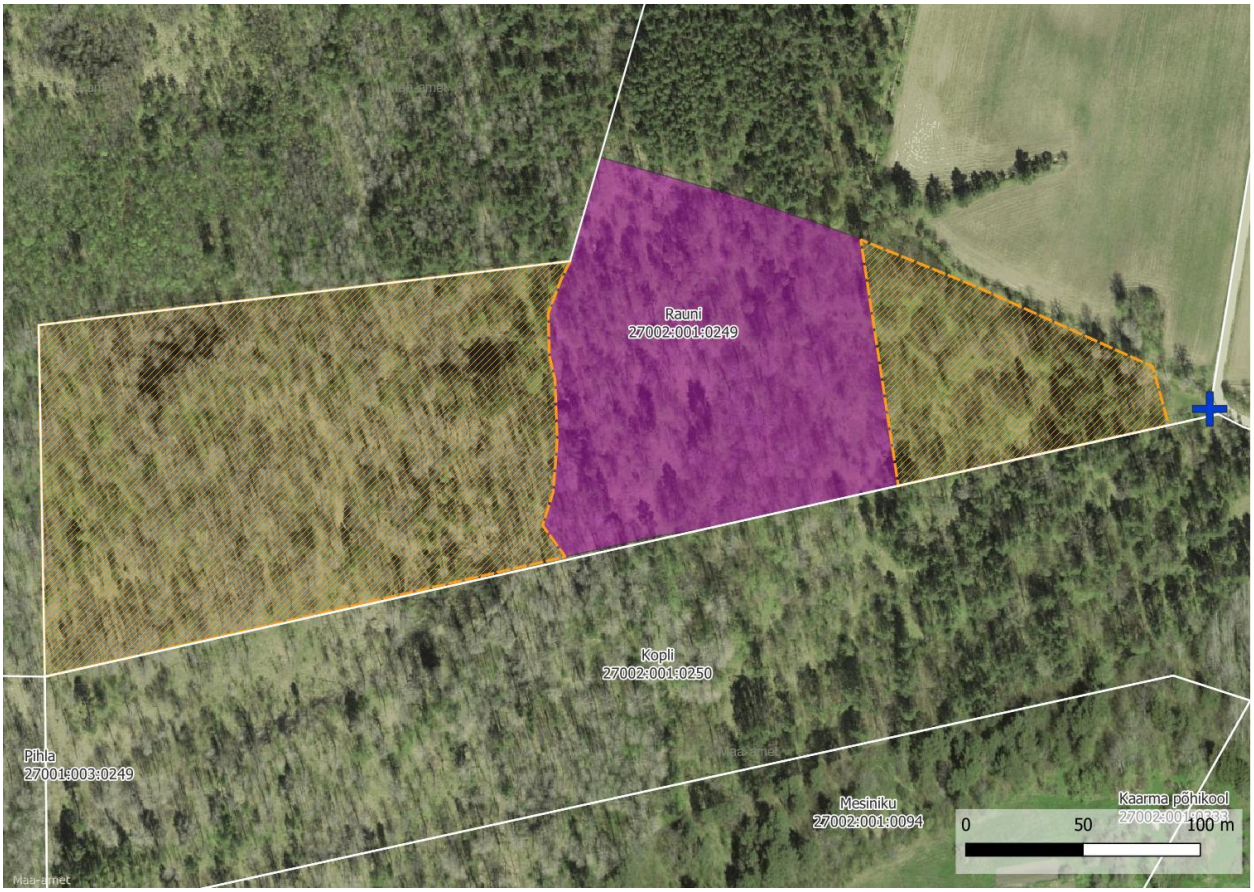
Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku säilimiseks, taastumiseks ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei

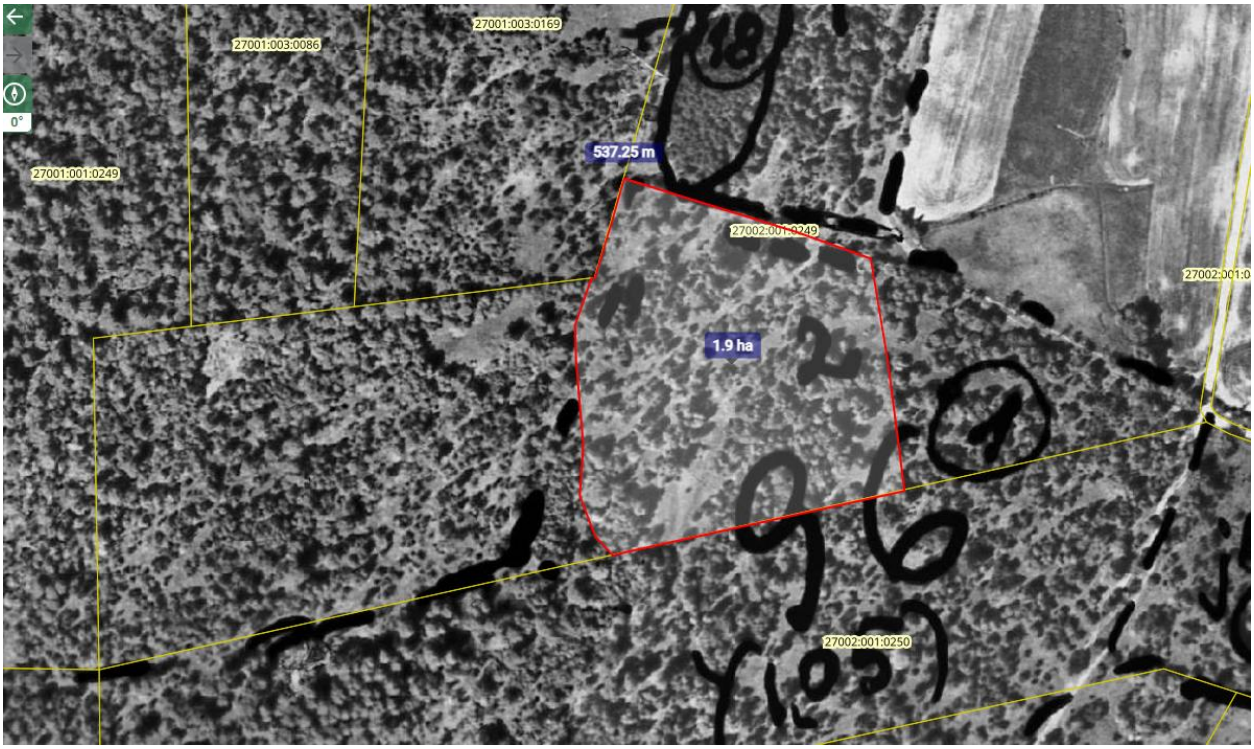
Piirangud: ei

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: Epipactis helleborine

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kaarma hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - puisniitude (6530*), puiskarjamaade (9070), sinihelmikakoosluste (6410) kaitse ning III kaitsekategooria liikide - metsõunapuu (Malus sylvestris), laialehise neiuvaiba (Epipactis helleborine) ja kahelehise käokeele (Platanthera bifolia) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Rauni puisniidu taastamine, lillaga on märgitud taastamisala.



Joonis 2. Rauni puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

HAAVIKU PUISNIIT

Projektiala nimi: Lasila

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Lasila looduskaitseala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: Lasila SKV; Lasila PV
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: Haaviku; 66204:003:0003
4) taastatava puisniidu pindala: 1.22 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Haaviku puisniidu ala näol on tegemist servaalaga, niit läheb sujuvalt metsaks üle ning ökoloogilises võtmes on lageniit ja puisniit sama ala (hetkel on ka lageniit hooldusest väljas). Alal kasvab vanemaid tammesid ja kuuski, mille vahel esineb kohati tihedat haavavõsa ja nooremaid puid. Põõsarindes leidub suuri ja vanu sarapuupõõsaid, mis on puisniidule iseloomulikud ning väärivad võimaluse korral säilitamist. Puistu struktuur on ebaühtlane, varieerudes hõredama puittaimestikuga piirkondadest tihedamalt võsastunud aladeni. Rohurindes esineb metsaservadele ja poolavatud kasvukohtadele iseloomulikku taimestikku. Hoolduse lakkamise ning puittaimestiku tihenemise tagajärjel on tõenäoliselt vähenenud valgusnõudlike niiduliikide kasvuks sobivate tingimuste ulatus. Eelkõige tihedama haavavõsaga piirkondades piirab varjutus niidutaimestiku arengut ning soodustab ala järkjärgulist metsastumist.

Tähelepanu väärivad väärtused: vanad tammed

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde eesmärk on taastada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja erivanuseline puistu struktuur, säilitades olemasolevad väärtuslikud puud, puuderühmad ja põõsastikud ning kujundades nende vahele avatud niidualad ja häilud.

Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde lõpptulemusena jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puittaimestiku harvendamisel tuleb vältida ühtlast ja korrapärast paiknemist ning säilitada puistu looduslikult ebaühtlane struktuur.

Eelkõige tuleb eemaldada tihedam haavavõsa, nooremad puud ja muu liigne järelkasv, mis varjutavad olemasolevat niidutaimestikku ning takistavad puisniidule iseloomuliku rohurinde taastumist. Haavavõsa eemaldamisel tuleb arvestada võimaliku juurevõsude tekkega ning vajadusega teha järgnevatel aastatel korduvat võsatõrjet.

Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, pöörates erilist tähelepanu vanadele laiavõralistele lehtpuudele, eelkõige tammedele. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb säilitada ka nende hääbumisel ning võimaluse korral surnud puuna. Samuti tuleb säilitada suuremad ja vanemad sarapuupõõsad.

Metsaga piirnevas osas tuleb säilitada sujuv üleminek puisniidult metsakooslusele, vältides järsu ja sirgjoonelise metsaserva kujundamist. Taastamistööde tulemusena peab kujunema liigendatud maastikustruktuur, kus avatud niidualad vahelduvad hõredamate puistuosade, üksikpuude, puuderühmade ja põõsastikega.

Raiutud võsa, oksad ja muu raiejääk tuleb taastatavalt niidualalt eemaldada, et vältida rohurinde kahjustumist ning toitainete liigset kuhjumist. Tööde käigus tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada olemasolev rohukamar ning vältida pinnase kahjustamist rasketehnikaga.

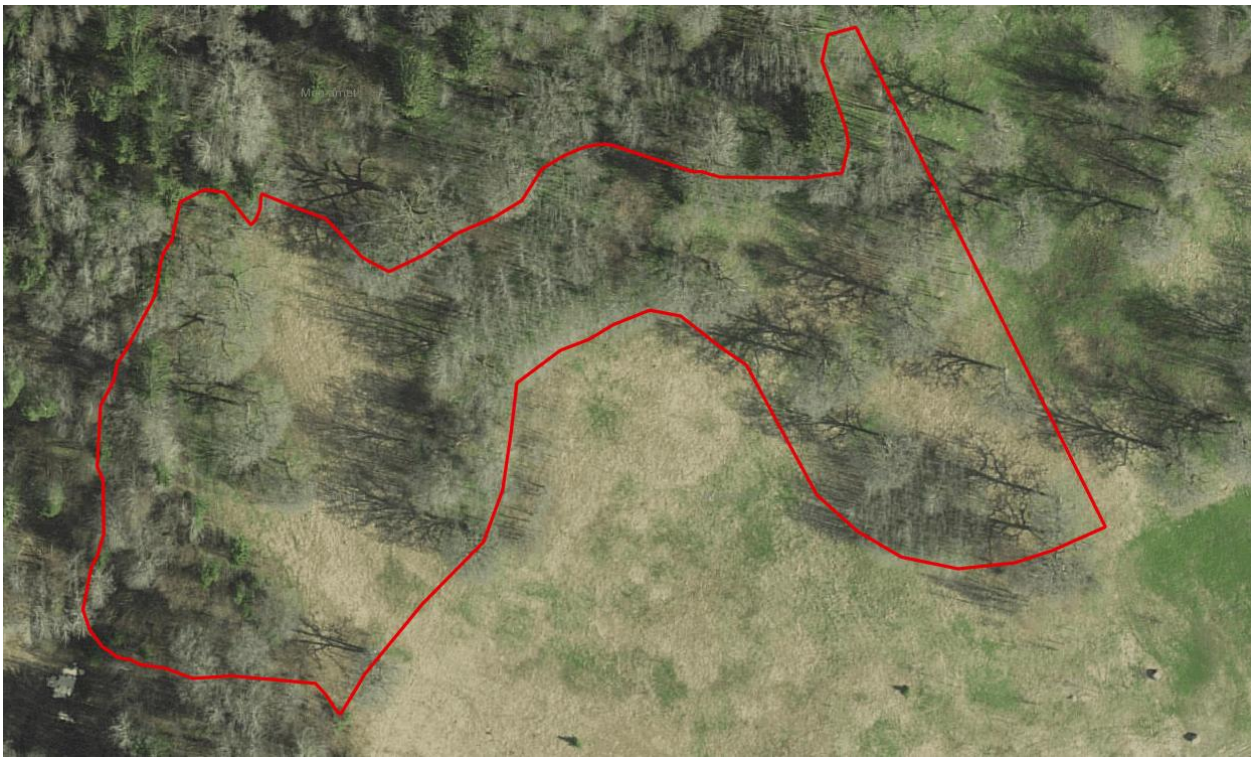
Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Tihe haavavõsa, nooremad puud ja liigne järelkasv on eemaldatud ning avatud niidualad ja häilud vahelduvad üksikpuude, puuderühmade ja põõsastikega. Säilinud on puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ning suuremad ja vanemad sarapuupõõsad. Vanad ja väärtuslikud puud on võimaluse korral säilitatud ka hääbuvate või surnud puudena. Metsaga piirnevas osas on säilinud sujuv, liigendatud üleminek puisniidult metsakooslusele, vältides järsku ja sirgjoonelist metsaserva. Raiutud võsa ja raiejäätmed on niidualalt eemaldatud ning olemasolev rohukamar on võimalikult suures ulatuses säilinud. Ala on taastatud edasiseks niitmiseks sobivaks ning loodud on tingimused niidutaimestiku taastumiseks. Haava juurevõsu võimalikku taastärkamist tuleb arvestada järgneval hooldamisel.

Teised täiendavad tööd: ei ole

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: harilik kopsusamblik (lobaria pulmonaria LKIII)

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Lasila looduskaitseala üks kaitse-eesmärk on kaitsta elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas: liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*)3 , puisniidud (6530*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060);



Joonis 1. Haaviku taastamisala piirid



Joonis 2. Haaviku puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

AASA-MADISE PUISNIIT

Projektiala nimi: Ubasalu

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Marimetsa-Õmma hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 34201:001:1250
4) taastatava puisniidu pindala: 8.2 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Aasa-Madise kinnistul asuv puisniit on olnud hooldusest väljas alates 1990. aastatest, mistõttu on ala järk-järgult võsastunud ning puittaimestiku katvus suurenenud. Taastamisala koosneb kahest lahustükist, mille praegune seisund ja varasem majandamine on mõnevõrra erinevad.

Lõunapoolsel lahustükil on varasemalt tehtud raietöid, mille tulemusena on puisniidule iseloomulik puistu liitus suures osas juba saavutatud. Põhjapoolsel lahustükil on seevastu paremini säilinud niidule iseloomulik rohukamar, mis loob head eeldused niidutaimestiku taastumiseks ja edasiseks hooldamiseks.

Alal esineb vanemate kaskede rühmi, üksikuid suuremaid tammesid ning haabasid, mille ümbrusesse on hoolduse lakkamise järel kujunenud tihedam noorte puude ja põõsaste järelkasv. Põõsarindes leidub kohati kadakaid, vähesel määral sarapuud ning teisi piirkonnale iseloomulikke pärismaiseid põõsaliike. Puistu struktuur on ebaühtlane, hõlmates nii avatumaid niiduilmelisi piirkondi kui ka tihedama puittaimestikuga alasid.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde eesmärk on taastada ja säilitada puisniidule iseloomulik mosaiikne, liigirikas ja erivanuseline puistu struktuur, kujundades sobivad valgusolud niidutaimestiku säilimiseks ja taastumiseks.

Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde lõpptulemusena jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puittaimestiku harvendamisel tuleb vältida puude ühtlast ja korrapärast paiknemist ning säilitada olemasolev ebaühtlane puistu struktuur. Oluline on säilitada ja kujundada erineva suurusega avatud häile, üksikpuid ning puude ja põõsaste rühmi.

Lõunapoolsel lahustükil, kus varasemate raietööde tulemusena on puisniidule iseloomulik puistu katvus suures osas juba saavutatud, tuleb keskenduda eelkõige võsa ja liigse järelkasvu eemaldamisele ning olemasoleva puistu struktuuri säilitamisele. Täiendavat puude raiet tuleb teha

üksnes vajaduse korral, eelkõige avatud häilude säilitamiseks ja väärtuslike vanade puude valgusolude parandamiseks.

Põhjapoolsel lahustükil tuleb harvendada tihedamaid puistuosi ja eemaldada võsastunud piirkondadest liigne järelkasv, säilitades seejuures võimalikult suures ulatuses olemasoleva niidule iseloomuliku rohukamara. Raietööde käigus tuleb vältida pinnase kahjustamist ning rasketehnikaga liikumist pehme või liigniiske pinnase korral.

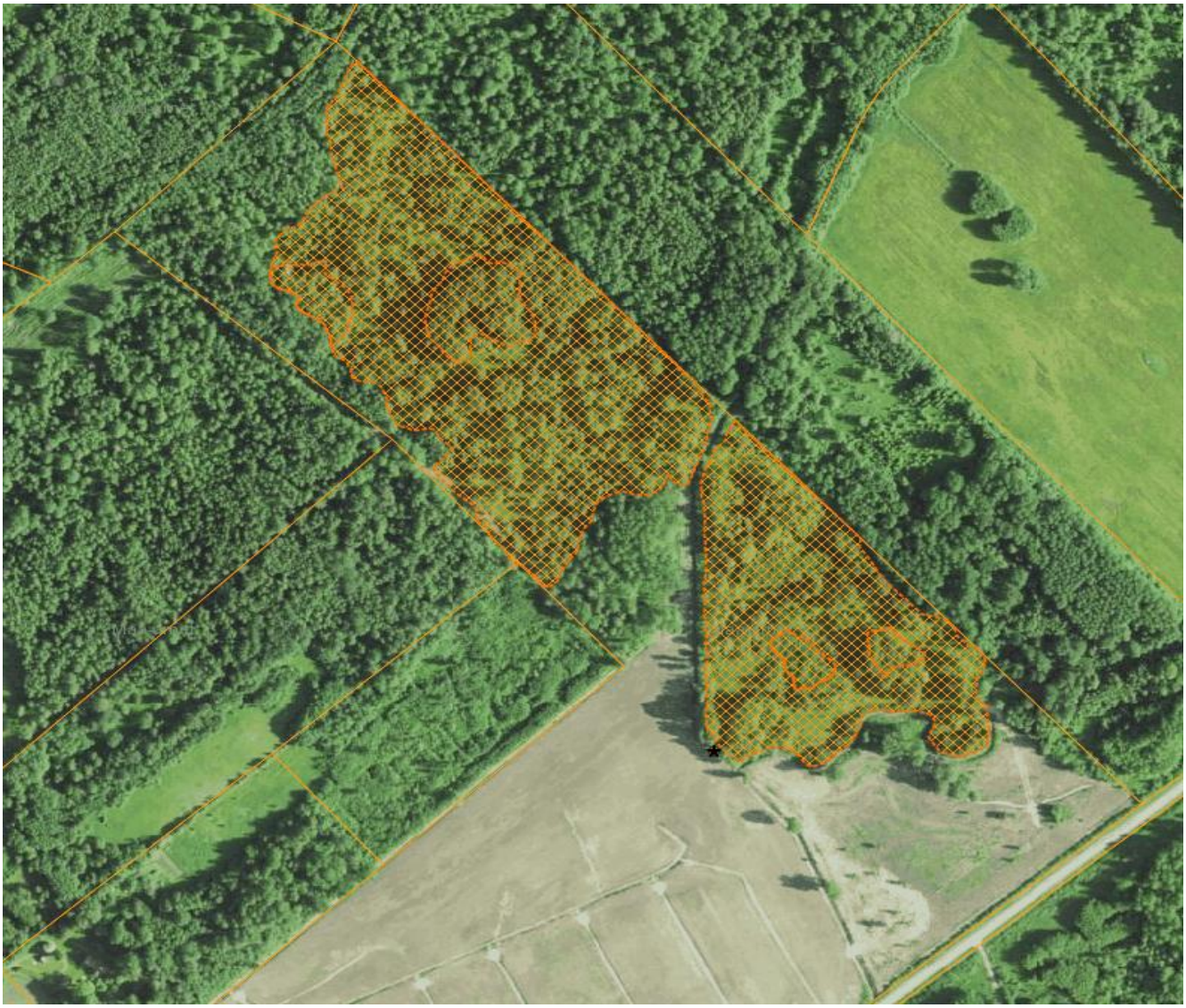
Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%. Puude ja põõsaste ümbrused peavad olema niidetavad, samamoodi ka suuremate puude gruppide ümbrus. Niitmist segavad kivid on paigutatud kohta, kus need ei sega hooldustöid.

Teised täiendavad tööd: truubiehitus Kõberojale

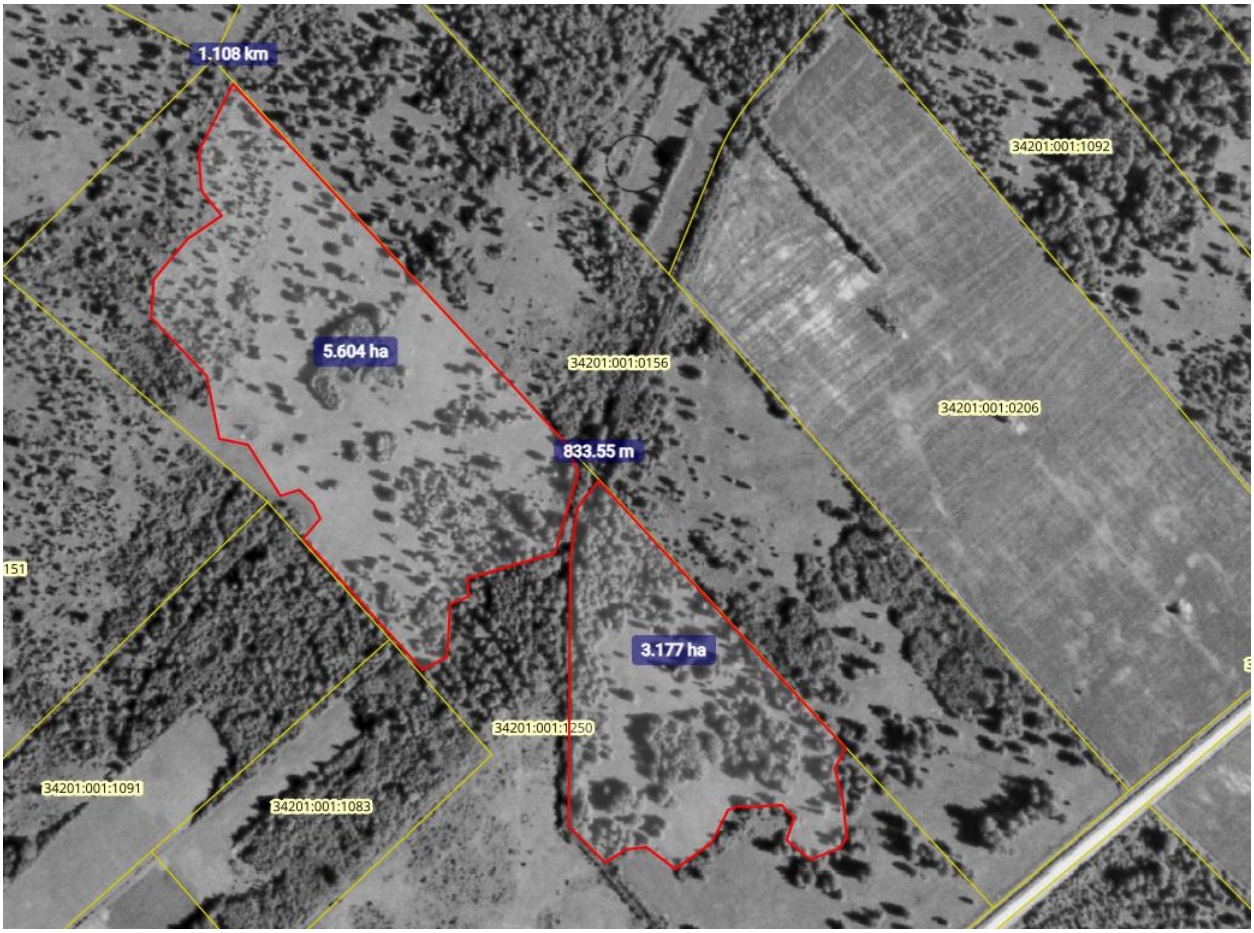
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: harilik käoraamat

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Marimetsa-Õmma hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), alvarite (6280*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), allikate ja allikasoode (7160), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (sürjametsade) (9060), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) kaitse ning II lisas nimetatud liikide ja nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide ning I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: teelehe-mosaiikliblikas (Euphydryas aurinia), suur-mosaiikliblikas (Euphydryas maturna), eesti soojumikas (Saussurea alpina ssp. esthonica), kaljukotkas (Aquila chrysaetos), sooräts (Asio flammeus), must-toonekurg (Ciconia nigra), mustsaba-vigle (Limosa limosa), väikekoovitaja (Numenius phaeopus), rüüt (Pluvialis apricaria), mudatilder (Tringa glareola), punajalg-tilder (Tringa totanus), kiivitaja (Vanellus vanellus).



Joonis 1. Aasa-Madise puisniidu taastamise asukohaskeem



Joonis 2. Aasa-Madise puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

KOLME-JAAGU PUISNIIT

Projektiala nimi: Sipa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Rangu hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: Veskijaagu, 42702:001:0992; Jaagumardi, 42702:001:0079; Jaagumetsa, 42702:001:0080.
4) taastatava puisniidu pindala: 7.22 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Kolme-Jaagu taastamisala põhjapoolsel piiril, Veski-Jaagu maaüksusel, on juba pikemat aega hooldatud puisniit ning seal on ka kõige väiksem taastamist vajav osa. Peamiseks puuliigiks on seal suured kuused, millest tervemaid ja suuremaid võimaluse korral kindlasti säilitada. Jaagumardi maaüksusel on osal ala hiljuti raiutud ning seal esineb roopaid, kuid taimestik on seal osati taastunud. Kuna varasemalt on veel seal raiutud, siis sel kinnistul on vähem suuremaid puisniidu puid, mistõttu on võimalusel väga oluline säilitada kõik need olemasolevad puud. Jaagumetsa kinnistul oleval puisniidu alal on puisniidule iseloomulikke puid rohkem ning kohati on vanu häile. Lisaks teistele puuliikidele esineb ka siin rohkelt kuuski, millest peaks suuremad ja tervemad säilima.

Tähelepanu väärivad väärtused: küün

Taastamistööde tegevused: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%, kusjuures võimalusel on oluline säilitada puude ebaühtlane struktuur ning häilude olemasolu. Lisaks suurematele puisniidu puudele tuleb seal säilitada ka suuremad kuused, mis on olulised laanerähni (II kaitsekategooria) toitumisalad. Säilitada pärismaise puittaimestiku liigiline ja erivanuseline struktuur, eelkõige vanad laiavõralised lehtpuud, mis tuleb säilitada elupaigapuudena. Jaagumardi maaüksuse idapoolses osas, kus on tehtud hiljuti raiet, kus esineb ka roopaid - seal tuleb kujundada lagedam puisniidu osa, kus tuleb roopad siluda, et ala oleks pärast taastamist niidetav. Vana küün (joonisel 1 - tähistatud rohelise ristiga), mis peab kindlasti säilima ja mida ei tohi taastamistööde käigus kahjustada. Samuti jätta raiumata puud, mis on küünile väga lähedal. Jaagumetsa kinnistul olevad üksikud vanad puisniidu puud säilitada, kohati on palju kände, mis viitab vanale puisniidu alale. Säilitada vanad suuremad kännud, mis ei hakka niitmist segama.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–

50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilinud on puude liigiline ja vanuseline mitmekesisus, vanad laiavõralised lehtpuud, väärtuslikud üksikpuud ning suuremad ja tervemad kuused, sealhulgas laanerähni toitumiseks olulised puud. Jaagumardi maaüksuse idapoolses osas on kujundatud avatum niiduala ning varasemate raietööde roopad on niitmist võimaldavas ulatuses tasandatud. Jaagumetsa maaüksusel on säilitatud vanad puisniidupuud ja niitmist mittetakistavad suuremad vanad kännud. Vana küün ja selle vahetus läheduses kasvavad puud on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Avatud niidualad ja hooldamiseks kavandatud puude ümbrused on pärast taastamist niidetavad.

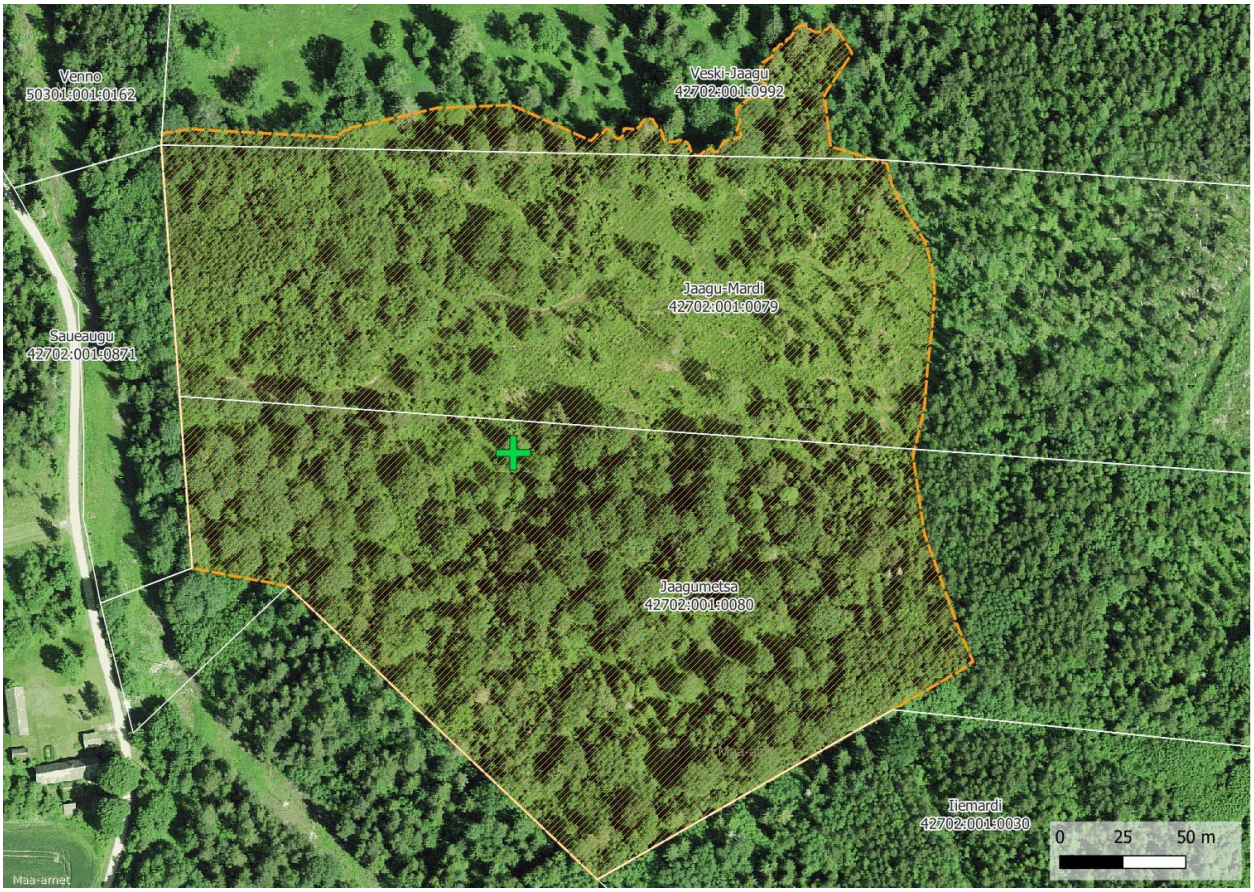
Teised täiendavad tööd: ei ole

Piirangud: ei ole

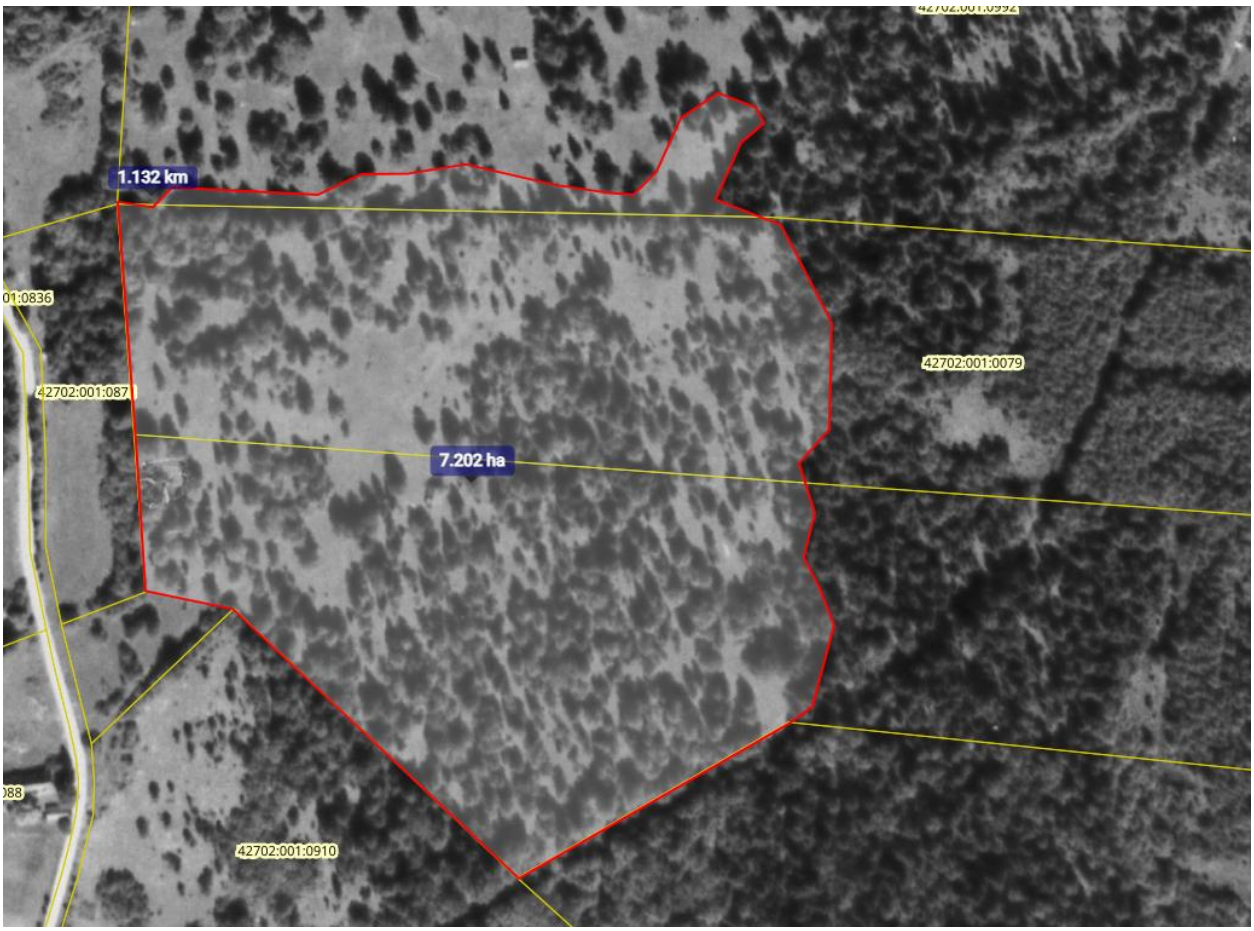
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: kaunis kuldking (Cypripedium calceolus LK II)

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Rangu hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), puisniitude (6530*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.

Kaart:



Joonis 1. Kolme-Jaagu taastamisala



Joonis 2. Kolme-Jaagu puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

JUURIMAA PUISNIIT

Projektiala nimi: Sipa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Angasilla hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 42702:003:0470
4) taastatava puisniidu pindala: 11.52 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Puisniidu põhjapoolses, praegu karjatatavas osas kasvavad esinduslikud vanad laiavõralised puud, eelkõige tammed, ning mitmed teised puisniidule iseloomulikud puuliigid. Ala põhjapoolses osas on säilinud puisniidule omane struktuur, kuid soovitud puistu liituse saavutamiseks on vajalik puude mõõdukas harvendamine.

Karjatatavast alast lõuna pool on varasemalt tehtud raietöid, mille tulemusel on puistu liitus juba ligilähedane puisniidule iseloomulikule tasemele. Samas on ala kesk- ja lõunaosas märgatavalt suurenenud põõsarinde tihedus, kusjuures valdava osa võsast moodustab sarapuu. Võsastumise intensiivsus suureneb põhjast lõuna suunas.

Alal on kohati hästi säilinud liigirikas rohukamar, milles esineb muu hulgas kurekatlaid, ülaseid ja kullerkuppe. Säilinud niidutaimestik ning varasemate raietööde tulemusel kujunenud puistu struktuur loovad head eeldused puisniidu taastamiseks. Taastamistöödel tuleb eelkõige keskenduda põõsarinde harvendamisele ja võsa eemaldamisele, säilitades väärtuslikud puud ning olemasoleva liigirikka rohukamara.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööd tuleb kavandada vastavalt ala eri osade seisundile. Puisniidu põhjapoolses, praegu karjatatavas osas tuleb puistut mõõdukalt harvendada, et saavutada puisniidule iseloomulik puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus. Harvendamisel tuleb eelkõige säilitada vanad laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud. Raiutavad ja säilitatavad puud märgitakse looduses enne tööde alustamist.

Taastamisala keskosast kuni lõunapiirini, kus on varasemalt tehtud raietöid ja puistu liitus on juba ligilähedane soovitud tasemele, tuleb säilitada enamik olemasolevatest puudest. Selles piirkonnas tuleb taastamistöödel keskenduda eelkõige tiheda põõsarinde harvendamisele ja üleliigse võsa eemaldamisele. Säilitada tuleb väärtuslikud ja suuremad sarapuupõõsad, eelistades nende paiknemist üksikute põõsaste või rühmadena ning vältides ulatuslike tihedate põõsastike säilimist niidetavatel aladel.

Tihedama võsakasvuga piirkondades tuleb pärast raietöid vajaduse korral freesida kännud ja võsatüükad, et vähendada võsa taaskasvu ning tagada ala edasine hooldatavus. Freesimistöödel tuleb vältida olemasoleva liigirikka rohukamara kahjustamist.

Puisniidu puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ja avatud häilud, tagades puisniidule iseloomuliku mosaiikse struktuuri.

Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimalusel säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada. Taastamistööde käigus tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada olemasolev liigirikas rohukamar ning vältida pinnase liigset kahjustamist.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Ala põhjapoolses osas on puistut mõõdukalt harvendatud, säilitades esinduslikud vanad laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud. Ala kesk- ja lõunaosas on säilitatud enamik olemasolevatest puudest ning eemaldatud üleliigne võsa ja tihe põõsarinne. Säilitatud on väärtuslikud suuremad sarapuupõõsad ning kujundatud üksikutest põõsastest ja põõsarühmadest koosnev ebaühtlane põõsarinne.

Tihedama võsakasvuga piirkondades on vajaduse korral freesitud niitmist takistavad kännud ja võsatüükad. Puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid on võimalusel säilitatud nende algses asukohas.

Taastamistööde käigus on võimalikult suures ulatuses säilitatud olemasolev liigirikas rohukamar ning välditud pinnase liigset kahjustamist. Raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt eemaldatud.

Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku säilimiseks, taastumiseks ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei ole

Piirangud: ei ole

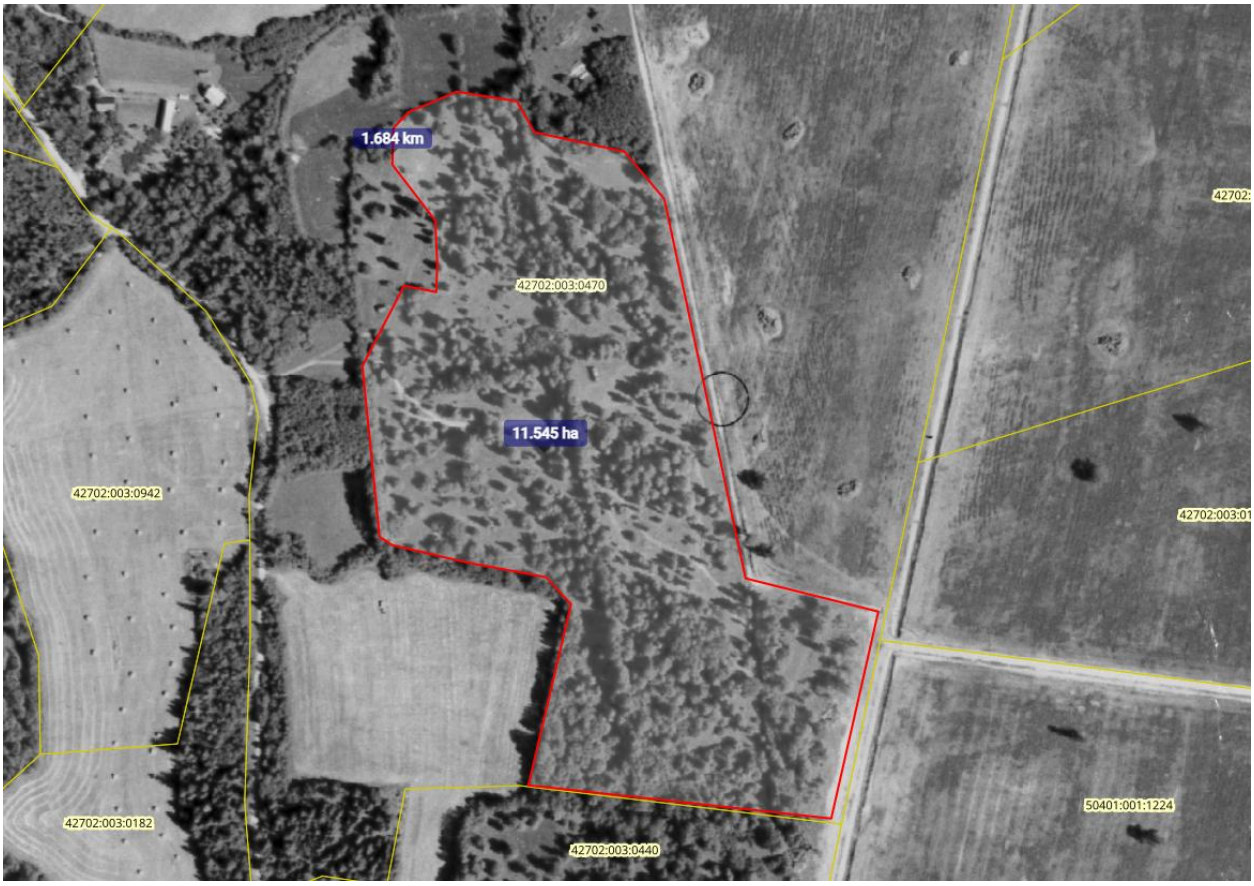
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: kaunis kuldking (Cypripedium calceolus LK II)

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Rangu hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), puisniitude (6530*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.

Kaart:



Joonis 1. Juurimaa talli taastamisala



Joonis 2. Juurimaa puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

JOONA-NIINE PUISNIIT

Projektiala nimi: Sipa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Paeküla hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 42702:002:0052; 42702:002:0001
4) taastatava puisniidu pindala: 1.8 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Joona-Niine puisniit moodustab osa pikaajaliselt hooldatud ja kõrge looduskaitselise väärtusega puisniidukompleksist, mida iseloomustab liigirikas niidutaimestik. Alal esineb ka II kaitsekategooriasse kuuluvaid taimeliike, sealhulgas kaunist kuldkinga (Cypripedium calceolus) ja püst-linalehikut (Thesium ebracteatum). Viimane on Eestis haruldane liik, mille kasvukohad on seotud eelkõige Lääne-Eesti puisniitude ja teiste poollooduslike rohumaadega.

Taastatav ala koosneb kahest teineteisest eraldiseisvast osast – põhja- ja lõunapoolsest taastamisalast, mille puistu struktuur ja koosseis on mõnevõrra erinevad.

Põhjapoolsel taastamisalal paikneb pärandkultuuriobjekt – Vanamardi talu lemmikloomade matmispaik, mida ümbritsevad noored kuused. Ülejäänud põhjapoolne taastamisala piirneb läänest Natura 2000 elupaigatüübiga 9010* (vanad loodusmetsad) ning selle puistu on oma koosseisult ja struktuurilt sarnane segametsaga.

Lõunapoolsel taastamisalal domineerivad laialehistele metsadele iseloomulikud puuliigid, kuid alal ei ole veel välja kujunenud metsakooslusele iseloomulikke tunnuseid. Seetõttu on selle osa taastamine puisniiduks jätkuvalt põhjendatud ning ala taastamispotentsiaal on hea.

Taastamistöödel tuleb arvestada mõlema ala puistu eripäraga ning eelistada kuuskede eemaldamist, säilitades üksikuid kuuski maastikulise ja liigilise mitmekesisuse tagamiseks. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade ning põhjapoolsel alal paikneva pärandkultuuriobjekti säilitamisele.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal esinevad II kaitsekategooriasse kuuluvad kaunis kuldking (Cypripedium calceolus) ja püst-linalehik (Thesium ebracteatum). Mõlema liigi kasvukohtade säilimine tuleb taastamistööde käigus tagada.

Põhjapoolsel taastamisalal paikneb pärandkultuuriobjekt – Vanamardi talu lemmikloomade matmispaik, mida ümbritsevad noored kuused. Matmispaik ja seda ümbritsev puuderühm tuleb säilitada ning vältida nende kahjustamist taastamistööde käigus.

Tähelepanu tuleb pöörata ka põhjapoolse taastamisala läänepiiril paiknevale Natura 2000 elupaigatüübile 9010* (vanad loodusmetsad), mille seisundit ei tohi taastamistöödega kahjustada.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb harvendada puu- ja põõsarinnet, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma üldjuhul vahemikku 40–50%, kuid sõltuvalt olemasolevast puistustruktuurist ja säilitatavatest loodusväärtustest võib katvus kohati ulatuda kuni 60%-ni. Põõsarinde katvus peab jääma vahemikku 10–20%.

Puistu harvendamisel tuleb eelistada kuuskede eemaldamist, säilitades üksikud kuused maastikulise ja liigilise mitmekesisuse tagamiseks. Eelkõige tuleb säilitada vanad laiavõralised lehtpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ja avatud häilud.

Põhjapoolsel taastamisalal tuleb puistu harvendamisel arvestada läänes paikneva Natura 2000 elupaigatüübiga 9010* ning vältida taastamistööde ulatumist metsakooslusesse. Vanamardi talu lemmikloomade matmispaik ja seda ümbritsev noorte kuuskede rühm tuleb säilitada. Matmispaiga ümbruses tuleb vältida pinnase kahjustamist ning rasketehnikaga liikumist.

Lõunapoolsel taastamisalal tuleb harvendada tihenenud puistut, säilitades eelkõige laialehised lehtpuud ning puisniidule iseloomuliku liigilise ja vanuselise mitmekesisuse. Kuuskede eemaldamisega tuleb parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning kujundada avatud niidualade ja puuderühmade vaheldumisega mosaiikne struktuur.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ja püst-linalehiku (Thesium ebracteatum) kasvukohtade säilitamisele. Enne taastamistööde alustamist tuleb teadaolevad kasvukohad looduses tuvastada ning vajaduse korral tähistada. Kasvukohtades tuleb vältida rasketehnikaga liikumist, pinnase kahjustamist, raiejäätmete ladustamist ning muid tegevusi, mis võivad kahjustada kaitsealuseid taimi või nende kasvutingimusi. Puistu harvendamisel tuleb arvestada liikide erinevate valgusnõudlustega ning säilitada nende kasvukohtades sobivad valgustingimused.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, vältides seejuures olemasoleva rohukamara ja kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade kahjustamist. Niitmist segavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei takista edasist hooldust. Suuremad kivid tuleb võimalusel säilitada nende algses asukohas.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada. Taastamistööde käigus tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada olemasolev rohukamar ning vältida pinnase liigset kahjustamist.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb üldjuhul vahemikku 40–50%, ulatudes kohati kuni 60%-ni. Põõsarinde katvus jääb vahemikku 10–20%.

Mõlemal taastamisalal on eemaldatud üleliigne puittaimestik ja võsa, eelistades kuuskede raiumist ning säilitades vanad laiavõralised lehtpuud, üksikud kuused ja teised elupaigaliselt väärtuslikud puud. Puistu on ebaühtlase struktuuriga ning avatud niidualad vahelduvad erineva suurusega puu- ja põõsarühmadega.

Põhjapoolsel taastamisalal on säilitatud Vanamardi talu lemmikloomade matmispaik koos seda ümbritseva kuuserühmaga. Taastamistööde käigus ei ole kahjustatud ala läänepiiril paiknevat Natura 2000 elupaigatüüpi 9010*.

Kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ja püst-linalehiku (Thesium ebracteatum) kasvukohad on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Säilitatud on olemasolev liigirikas rohukamar ning loodud tingimused niidutaimestiku edasiseks taastumiseks ja levikuks.

Puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud. Hooldust segavad väiksemad kivid on eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei takista edasist niitmist. Suuremad kivid on võimalusel säilitatud algses asukohas. Raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt eemaldatud.

Mõlemad taastamisalad on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused nende edasiseks järjepidevaks hooldamiseks osana kõrge looduskaitselise väärtusega Joona-Niine puisniidukompleksist.

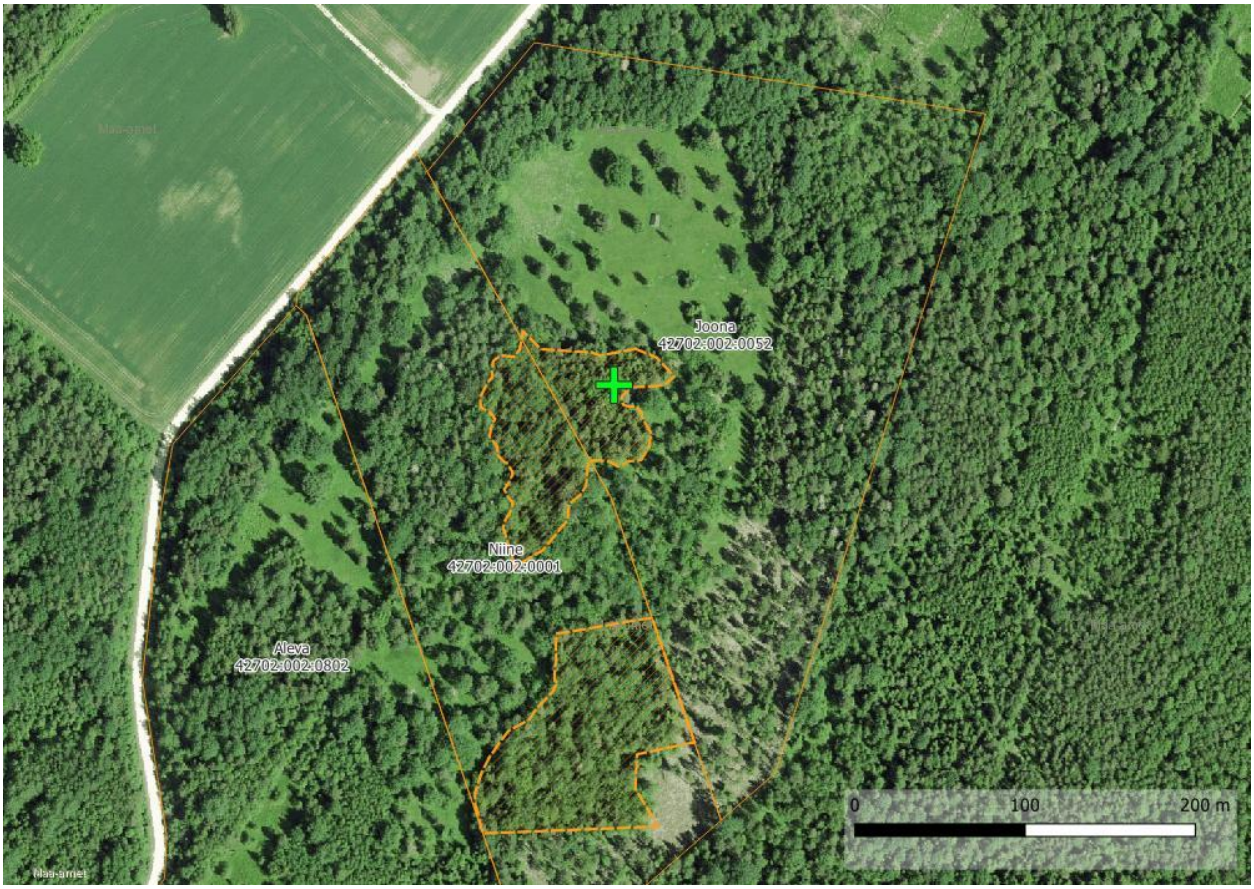
Teised täiendavad tööd: ei ole

Piirangud: ei ole

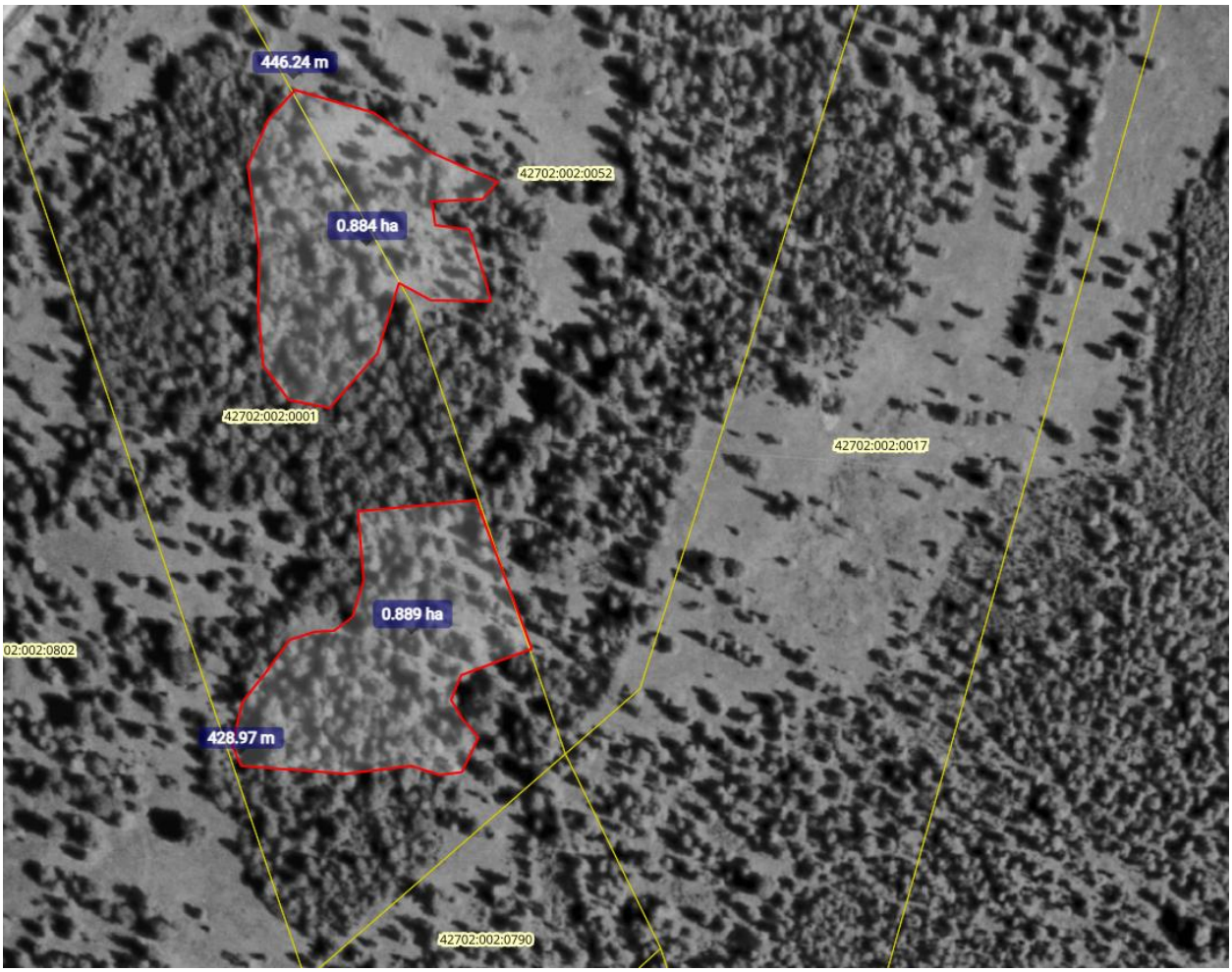
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: püst-linalehik, kaunis kuldking, harilik käoraamat

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Paeküla hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), vanade loodusmetsade (9010*), puiskarjamaade (9070) ning II lisas nimetatud liikide - saarma (Lutra lutra), hariliku võldase (Cottus gobio), paksukojalise

jõekarbi (Unio crassus), kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus), püst-linalehiku (Thesium ebracteatum) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Joona-Niine taastamisala märgitud oranzi viirutusega. Lemmikloomade matmispaik märgitud rohelise ristiga.



Joonis 2. Joona-Niine puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

ALEVA PUISNIIT

Projektiala nimi: Sipa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Paeküla hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 42702:002:0802
4) taastatava puisniidu pindala: 5.41 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Aleva puisniit on ulatuslik ja liigendatud puisniiduala, mille eri osade hooldusajalugu ja kinnikasvamise aste on erinevad. Suur osa alast on suhteliselt hiljuti, ligikaudu 10 aastat tagasi, hooldusest välja jäänud. Nendel aladel on puisniidule iseloomulik struktuur ja rohukamar valdavalt säilinud, kuid hoolduse katkemise järel on peale kasvanud võsa, mis takistab ala niitmist. Võsa eemaldamise järel on need piirkonnad suhteliselt vähese lisatööga taas hooldatavad.

Osa puisniidust on olnud hoolduseta pikemat aega ning seal on kujunenud tihedam ja kõrgem võsa, mille seas kasvab ka üksikuid suuremaid puid. Nende piirkondade taastamine nõuab ulatuslikumat võsaraiet ja puistu kujundamist.

Ala puurindes domineerib tamm, sealhulgas esineb suuremaid ja laiavõralisi isendeid, mis on puisniidule iseloomulikud ning olulised säilitamist vajavad elupaigapuud. Taastamistöödel tuleb arvestada ala eri osade kinnikasvamise astmega ning kujundada ühtne, kuid mosaiikse struktuuriga puisniidukooslus.

Aleva puisniidu taastamispotentsiaal on hea, eriti nendel aladel, kus hooldus on katkenud suhteliselt hiljuti ning puisniidule iseloomulik struktuur on valdavalt säilinud.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal paikneb ajalooline heinaküüni asukoht, mis on oluline pärandkultuuriline maastikuelement ning tuleb taastamistööde käigus säilitada. Tähelepanu väärivad ka vanad ja laiavõralised tammed, mis on olulised puisniidu struktuuri ja elupaigalise mitmekesisuse säilitamisel.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööd tuleb kavandada vastavalt ala eri osade kinnikasvamise astmele. Suhteliselt hiljuti hooldusest välja jäänud piirkondades tuleb eemaldada pealekasvanud võsa ning vajaduse korral üksikud niitmist takistavad puud ja põõsad. Pikemat aega

hooldamata piirkondades tuleb teha ulatuslikumat võsaraiet ning vajaduse korral harvendada puistut, et taastada puisniidule iseloomulik avatud ja mosaiikne struktuur.

Puisniidu puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puu- ja põõsarühmad ning avatud häilud.

Puistu harvendamisel tuleb eelkõige säilitada vanad, suure läbimõõduga ja laiavõralised tammed, mis on puisniidule iseloomulikud ning elupaigaliselt väärtuslikud. Säilitada tuleb ka teised pärismaised ja väärtuslikud puud ning põõsad, arvestades nende paiknemist ja mõju ala edasisele hooldatavusele. Vanade tammede ümbrust tuleb vajaduse korral avada, eemaldades nende võradesse kasvavad ja valgustingimusi halvendavad nooremad puud.

Puude ja põõsaste säilitamisel tuleb arvestada niiduala edasise hooldamise vajadusega. Eelistada tuleb lahendusi, mille puhul säilivad väärtuslikud puud, kuid nende ümbrus on niitetehnikaga hooldatav.

Tihedamalt võsastunud piirkondades tuleb pärast raietöid vajaduse korral freesida niitmist takistavad kännud ja võsatüükad, et tagada ala edasine hooldatavus ning vähendada võsa taaskasvu. Freesimisel tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada olemasolev rohukamar.

Alal paiknev ajalooline küünikoht tuleb säilitada ning vältida selle kahjustamist taastamistööde käigus. Kui küünikohas on säilinud vundamendikive või muid rajatise jäänuseid, tuleb need jätta võimalusel puude või põõsaste rühma, kus need ei takista ala edasist hooldamist.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid tuleb võimalusel säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada. Taastamistööde käigus tuleb vältida olemasoleva rohukamara ja pinnase liigset kahjustamist.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Suhteliselt hiljuti hooldusest välja jäänud alad on puhastatud pealekasvanud võsast ning taastatud niitetehnikaga hooldatavaks. Pikemat aega hooldamata piirkondades on eemaldatud tihedam võsa ja üleliigsed puud ning kujundatud puisniidule iseloomulik avatud ja mosaiikne puistu.

Säilitatud on vanad ja laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Väärtuslike tammede ümbrusest on eemaldatud nende kasvu ja valgustingimusi halvendav

puittaimestik. Puistu on ebaühtlase struktuuriga ning avatud niidualad vahelduvad erineva suurusega puu- ja põõsarühmadega.

Ajalooline küünikoht ja selle võimalikud säilinud ehitisejäänused on taastamistööde käigus kahjustamata ning paiknevad viisil, mis ei takista ala edasist hooldamist.

Puude ja põõsaste ümbrused, avatud niidualad ning suuremate puuderühmade servad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud. Hooldust segavad väiksemad kivid on eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei takista edasist niitmist. Suuremad kivid on võimalusel säilitatud nende algses asukohas.

Raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt eemaldatud ning olemasolev rohukamar on võimalikult suures ulatuses säilitatud.

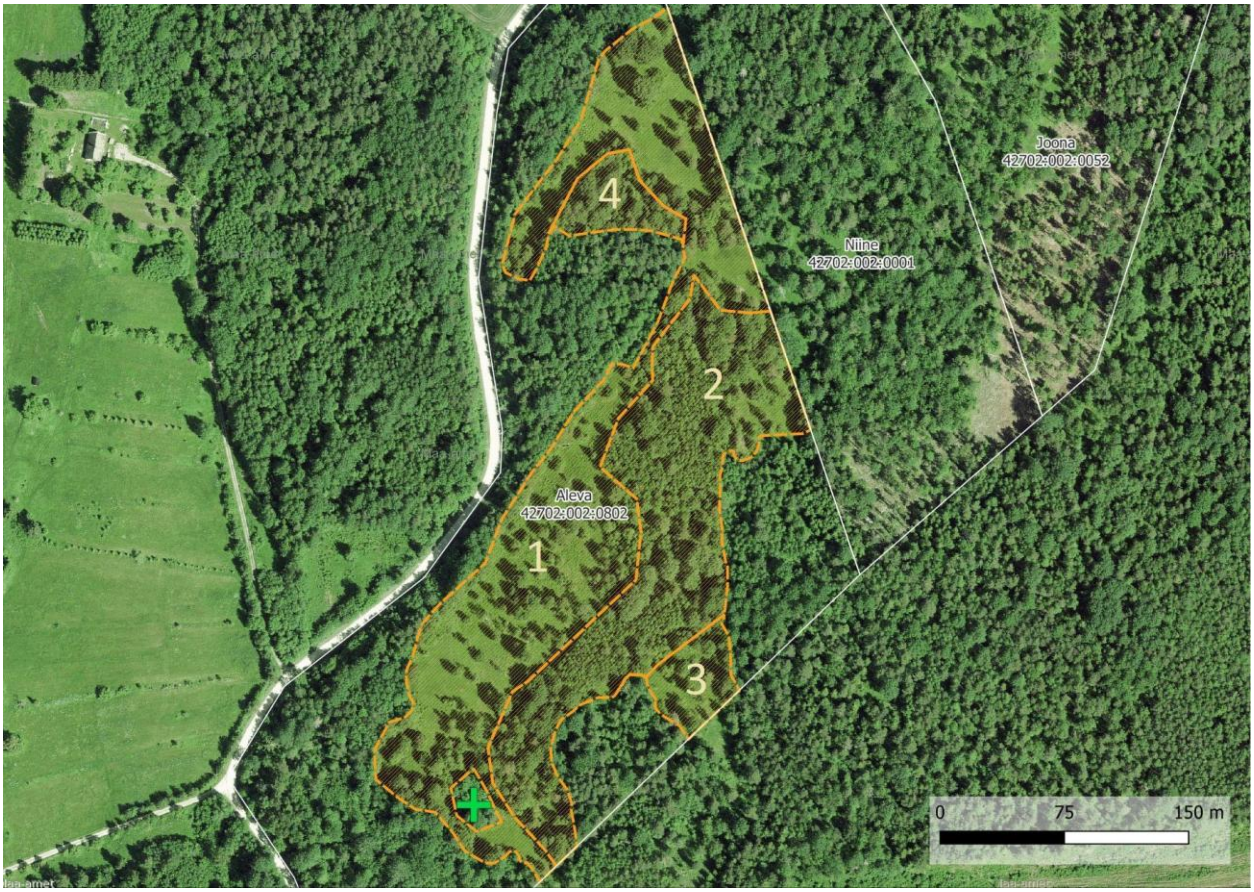
Aleva puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused selle järjepidevaks niitmiseks ja liigirikka niidutaimestiku säilimiseks ning taastumiseks.

Teised täiendavad tööd: ei ole

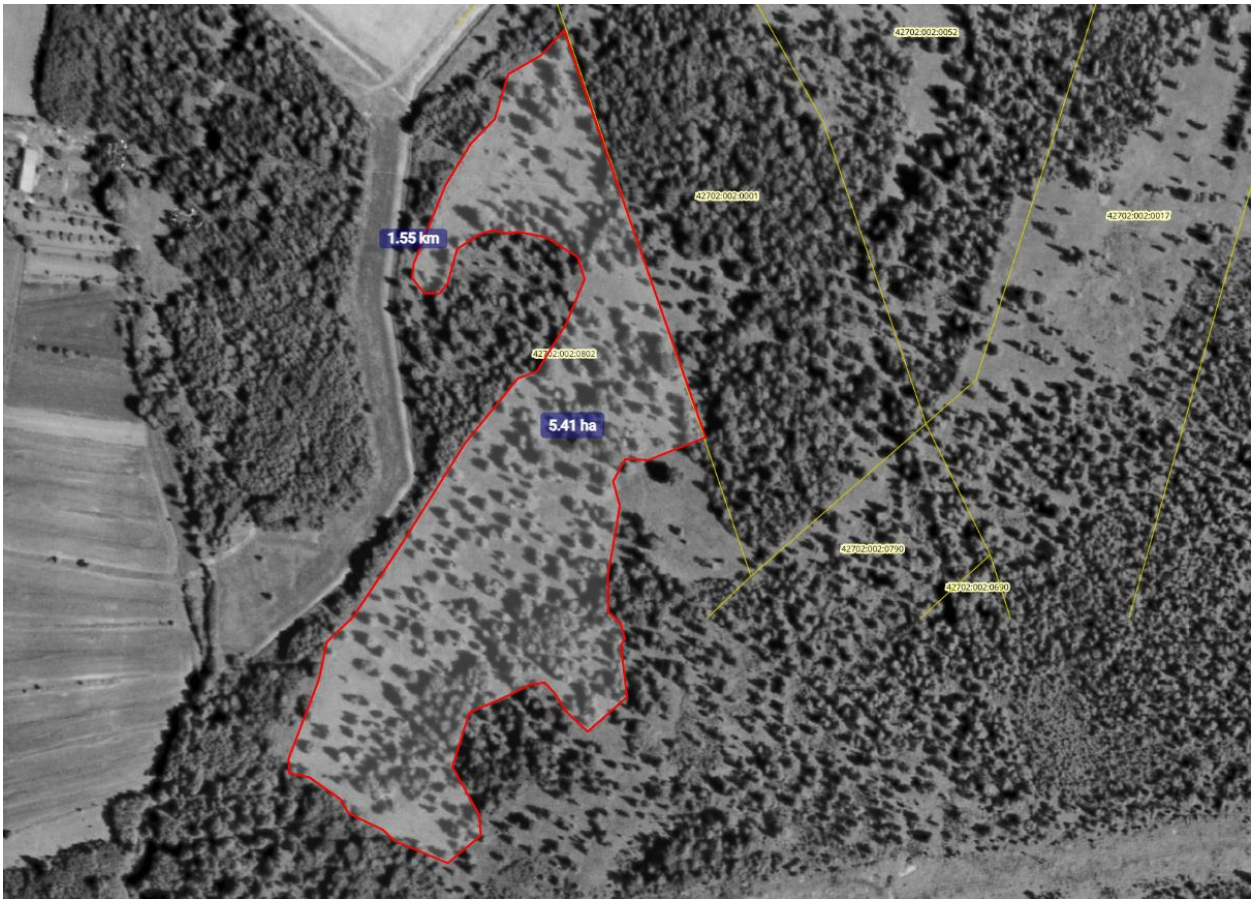
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid:

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Paeküla hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), vanade loodusmetsade (9010*), puiskarjamaade (9070) ning II lisas nimetatud liikide - saarma (Lutra lutra), hariliku võldase (Cottus gobio), paksukojalise jõekarbi (Unio crassus), kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus), püst-linalehiku (Thesium ebracteatum) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Aleva puisniidu taastamisala koos endise küüni asukohaga (roheline rist)



Joonis 2. Aleva puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

IGANÕMME PUISNIIT

Projektiala nimi: Sipa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Iganõmme maastikukaitseala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 50301:001:0329
4) taastatava puisniidu pindala: 0.38 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Tegemist on väikese taastamisalaga, mis moodustab osa suuremast puisniidukompleksist. Ala puurindes domineerib tamm, sealhulgas esineb puisniidule iseloomulikke suuremaid ja laiavõralisi isendeid. Põõsarindes on valdavaks liigiks sarapuu, vähemal määral esineb ka teisi põõsaliike.

Ala reljeef on valdavalt tasane, kuid kohati esineb maapinnas lohke ja süvendeid, mis võivad olla inimtekkelise päritoluga. Nende tekkepõhjus ei ole teada ning taastamistööde kavandamisel tuleb arvestada nende paiknemisega.

Taastamisala kõrval, tee ääres, paikneb järjepidevas hoolduses olev puisniit, mida iseloomustab hästi säilinud liigirikas rohukamar. Kõrvalasuva hooldatava puisniidu liigirikas taimestik loob head eeldused niiduliikide looduslikuks levimiseks taastatavale alale. Tänu ala väikesele pindalale, säilinud väärtuslikele tammedele ning vahetule ühendusele hooldatava puisniiduga võib ala taastamispotentsiaali hinnata väga heaks.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal esineb II kaitsekategooriasse kuuluv püst-linalehik (Thesium ebracteatum), mille kasvukohad tuleb taastamistööde käigus säilitada. Tähelepanu väärivad ka vanad laiavõralised tammed ning kõrvalasuva hooldatava puisniidu liigirikas taimestik, mis on oluline liikide levikuallikas.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne võsa ning vajaduse korral harvendada puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning avatud häilud. Eelkõige tuleb säilitada vanad, suure läbimõõduga ja laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud. Vanade tammede ümbrusest

tuleb vajaduse korral eemaldada nende võradesse kasvavad nooremad puud ja võsa, et parandada valgustingimusi ning säilitada tammede laiuv võra.

Põõsarinde harvendamisel tuleb eelistada suuremate ja elujõulisemate sarapuupõõsaste säilitamist, kujundades üksikutest põõsastest ja põõsarühmadest koosneva ebaühtlase struktuuri. Tihedad sarapuu- ja muud põõsastikud tuleb harvendada ulatuses, mis võimaldab ala edaspidi niita.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata II kaitsekategooriasse kuuluva püst-linalehiku (Thesium ebracteatum) kasvukohtade säilitamisele. Enne taastamistööde alustamist tuleb liigi teadaolevad kasvukohad looduses tuvastada ning vajaduse korral tähistada. Kasvukohtades tuleb vältida rasketehnikaga liikumist, pinnase kahjustamist, raiejäätmete ladustamist ja muid tegevusi, mis võivad kahjustada kaitsealuseid taimi. Puistu harvendamisel tuleb säilitada liigile sobivad valgustingimused ning võimaluse korral parandada kasvukohtade avatust.

Ala tasast reljeefi arvestades tuleb taastamistööde käigus pöörata tähelepanu maapinnas esinevatele lohkudele ja süvenditele. Nende täitmist või tasandamist tuleb võimalusel vältida, kui need ei takista oluliselt ala edasist hooldamist. Vajaduse korral tuleb nende ümbrus kujundada viisil, mis võimaldab ohutut niitmist.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, vältides seejuures olemasoleva rohukamara ja kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade kahjustamist. Niitmist segavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei takista edasist hooldust. Suuremad kivid tuleb võimalusel säilitada nende algses asukohas.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada. Taastamistöödel tuleb arvestada kõrvalasuva hooldatava puisniiduga ning vältida selle rohukamara ja taimestiku kahjustamist. Võimaluse korral tuleb taastatav ala kujundada selliselt, et seda oleks võimalik edaspidi hooldada koos kõrvalasuva puisniiduga.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Säilitatud on vanad ja laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud. Väärtuslike tammede ümbrusest on eemaldatud nende kasvu ja valgustingimusi halvendav puittaimestik. Põõsarindes on säilitatud eelkõige suuremad sarapuupõõsad ning kujundatud üksikutest põõsastest ja põõsarühmadest koosnev mosaiikne struktuur.

II kaitsekategooriasse kuuluva püst-linalehiku (Thesium ebracteatum) kasvukohad on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Puistu harvendamise ja võsa eemaldamisega on loodud tingimused liigile sobivate kasvukohaolude säilimiseks.

Ala iseloomulik mikroreljeef, sealhulgas maapinnas esinevad lohud ja süvendid, on võimalikult suures ulatuses säilitatud. Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid on võimalusel säilitatud nende algses asukohas.

Puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt koristatud.

Taastatud puisniit moodustab koos kõrvalasuva hooldatava puisniiduga terviklikuma niidukoosluse. Ala on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku looduslikuks levimiseks kõrvalasuvalt puisniidult ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei ole

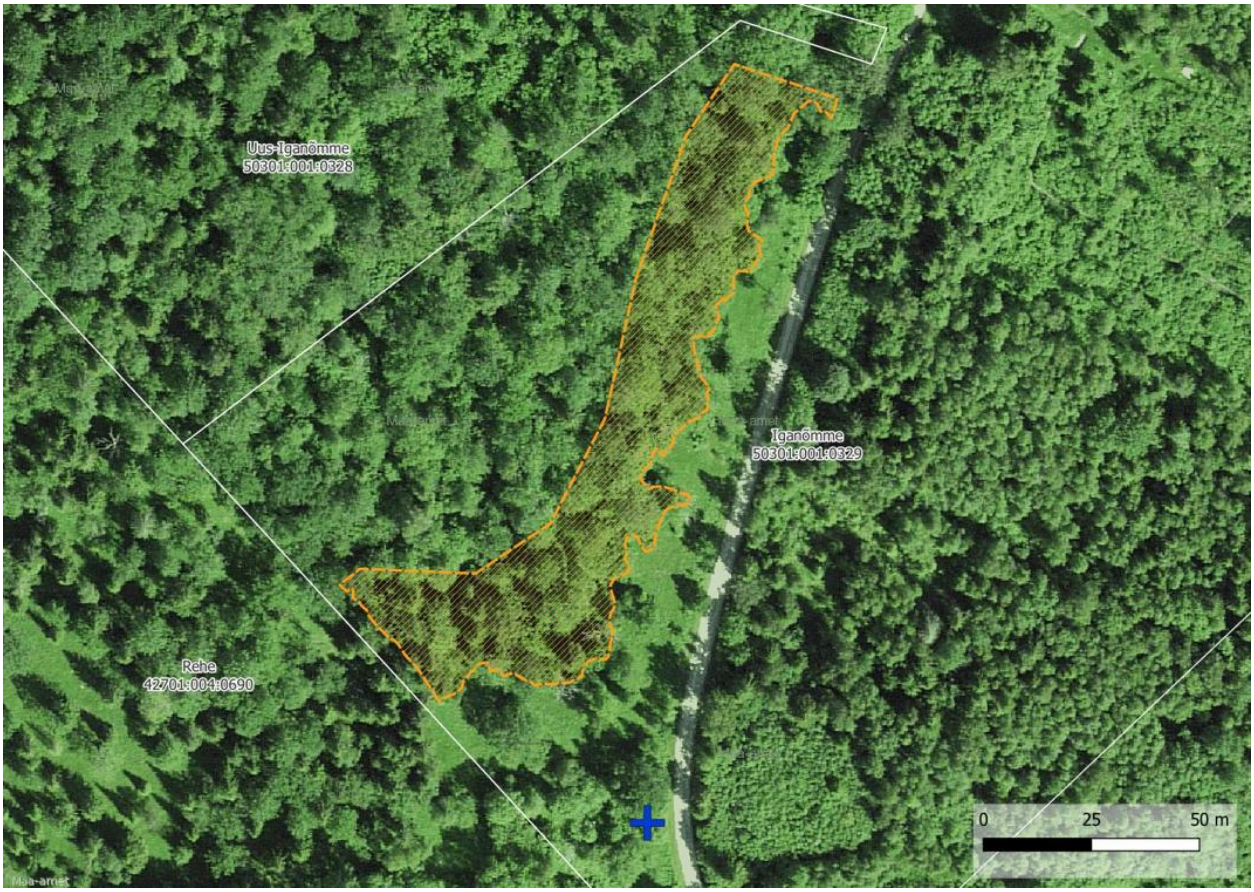
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid:

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Iganõmme maastikukaitseala kaitse-eesmärk on:

1) Läänemere Joldia staadiumi aluspõhjalise rannaastangu, Iganõmme Pakamäe ja seda ümbritseva metsa kaitse;
2) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - puisniitude (6530*), lubjakivipaljandite (8210), vanade laialehiste metsade (9020*) ning rohunditerikaste kuusikute (9050) kaitse.

Kaart:



Joonis 1. Iganõmme taastamisala



Joonis 2. Iganõmme puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

MAASI JÄÄTMEJAAMA PUISNIIT

Projektiala nimi: Liigalaskma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 55001:007:0097; 55001:007:0054; 55001:007:0323
4) taastatava puisniidu pindala: 6.75 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Maasi jäätmejaama puisniidud on olnud varasemal ajal heinamaadena hoolduses. Jäätmejaama puisniidu ala reljeef varieerub puisniidu kõrgemates kohtades tamme enamuse ja madalamates kohtades haava enamusega laikudena. Samuti kõrgemates kohtades esineb rohkem sarapuu põõsaid.

Tähelepanu väärivad väärtused: niisked soised laigud, kus esineb lamapuitu; üksikud kauni kuldkinga isendid

Taastamistööde tegevused: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%, kusjuures võimalusel on oluline säilitada puude ebaühtlane struktuur ning häilude olemasolu. Säilitada pärismaise puittaimestiku liigiline ja erivanuseline struktuur, eelkõige vanad laiavõralised lehtpuud, mis tuleks elupaikadena säilitada ka surnud puuna.

Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, tuleb jätta alles sealhulgas põõsarinne 10-20%. Vastavalt põõsaliikide esinemisele tuleb neid ka võimalusel vastavalt säilitada. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele - Niitmist segavad kivid eemaldada ning paigutada põõsaste või puude gruppidesse. Väga suured kivid tuleks jätta paigale ja hilisem niitmine tuleks korraldada nende ümber.

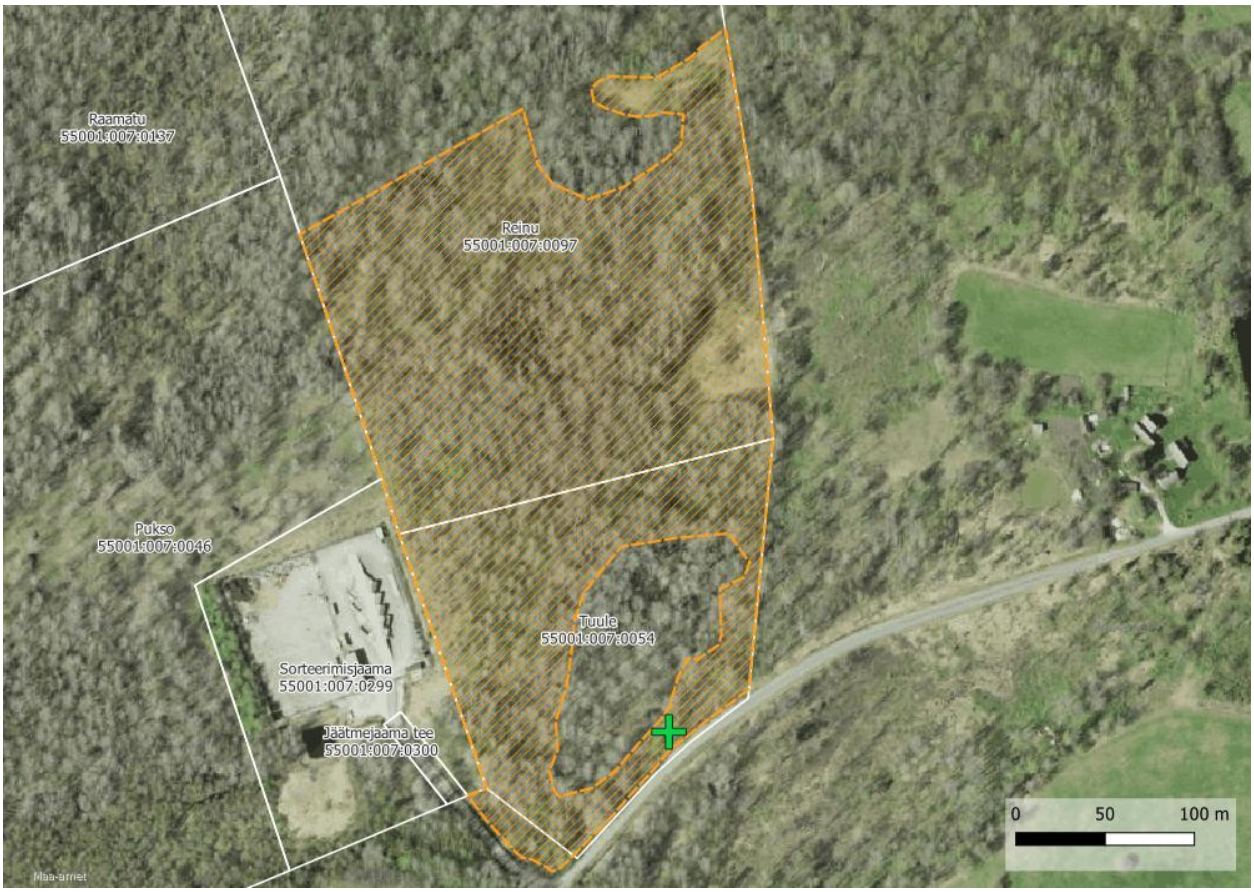
Teised täiendavad tööd: -

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal

kuivade niitude (6210*), loodude (6280*), sinihelmikaniitude (6410), puisniitude (6530*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse.



Joonis 1. Maasi jäätmejaama puisniidu taastamisala asukohaskeem. Kollase viirutusega on märgitud taastatav ala. Rohelise ristiga märgitud kivikuhi.



Joonis 2. Maasi jäätmejaama puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

RUSNIKU PUISNIIT

Projektiala nimi: Liigalaskma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 55001:007:0250
4) taastatava puisniidu pindala: 3.89 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Tegemist on endise puisniidualaga, mis moodustab osa läheduses paiknevast taastatud puisniitude kompleksist. Ala puurindes domineerivad tammed ja haavad, rohkesti esineb ka kaski ning kohati pärnasid. Puistu on ebaühtlase struktuuriga ning alal kasvab erinevas vanuses lehtpuid.

Erilist tähelepanu väärivad vanemad haavad, mille tüvedes esineb nähtavaid õõnsusi. Need on väärtuslikud elupaigapuud, mis pakuvad pesitsus-, varjumis- ja elutingimusi mitmetele liigirühmadele. Õõnsustega vanad haavad tuleb taastamistööde käigus säilitada ka juhul, kui need on osaliselt kuivanud või surnud. Samas esineb alal noorte haabade tihedaid puuderühmi, mida tuleb valikuliselt harvendada, et parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning taastada puisniidule iseloomulik mosaiikne struktuur.

Läheduses paiknevad taastatud puisniidud loovad head eeldused niiduliikide looduslikuks levimiseks taastatavale alale. Ala taastamispotentsiaali võib hinnata heaks, kuna säilinud on puisniidule iseloomulikud puuliigid ning taastatav ala paikneb olemasoleva puisniidukompleksi vahetus läheduses.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal esineb soomus-limasamblik (Collema flaccidum), mille kasvukohad tuleb taastamistööde käigus säilitada. Erilist tähelepanu tuleb pöörata samblikuga asustatud puude ja nende kasvukohatingimuste säilitamisele. Lisaks on olulised vanad õõnsustega haavad ning teised vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud lehtpuud.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne võsa ning harvendada puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning avatud häilud. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline

mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud haavad, kased ja pärnad ning teised elupaigaliselt olulised puud.

Vanad õõnsustega haavad tuleb säilitada elupaigapuudena, sealhulgas seisva surnud puiduna, kui need ei kujuta endast otsest ohtu. Noorte haabade tihedaid puuderühmi tuleb valikuliselt harvendada, eelistades eemaldamisel väiksemaid ja tihedalt paiknevaid isendeid. Võimaluse korral tuleb säilitada üksikuid nooremaid haabu ja väiksemaid haavarühmi, et tagada puistu vanuseline mitmekesisus ning elupaigapuude järelkasv.

Põõsarinde kujundamisel tuleb lähtuda alal esinevatest põõsaliikidest, säilitades võimaluse korral väärtuslikud üksikpõõsad ja põõsarühmad. Tihedam võsa tuleb eemaldada ulatuses, mis võimaldab ala edaspidi niita ning tagab puisniidule iseloomuliku avatud ja poolavatud struktuuri.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata soomus-limasambliku (Collema flaccidum) kasvukohtade säilitamisele. Enne taastamistööde alustamist tuleb liigi teadaolevad kasvukohad looduses tuvastada ning vajaduse korral tähistada. Samblikuga asustatud puud ja muud kasvusubstraadid tuleb säilitada. Nende vahetus läheduses tuleb vältida kasvusubstraadi kahjustamist ning järske muutusi kasvukoha valgus- ja niiskustingimustes. Vajaduse korral tuleb kasvukohtade ümbruses puistut harvendada järk-järgult, et vältida samblikule ebasoodsaid muutusi.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada ning paigutada puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Väga suured kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, vältides seejuures olemasoleva rohukamara, väärtuslike puude juurestiku ja samblike kasvukohtade kahjustamist. Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada, säilitades võimaluse korral elupaigaliselt väärtusliku lamapuidu kohtades, kus see ei takista edasist hooldust.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Säilitatud on vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud haavad, kased ja pärnad ning teised elupaigaliselt olulised puud. Vanad õõnsustega haavad on säilitatud elupaigapuudena. Noorte haabade tihedaid puuderühmi on valikuliselt harvendatud, säilitades puistu liigilise ja vanuselise mitmekesisuse ning kujundades avatud niidualade ja puuderühmade vaheldumisega mosaiikse struktuuri.

Soomus-limasambliku (Collema flaccidum) kasvukohad ja kasvusubstraadid on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Kasvukohtade ümbruses on säilitatud liigile sobivad valgus- ja niiskustingimused.

Põõsarindes on vastavalt alal esinevatele liikidele säilitatud väärtuslikud üksikpõõsad ja põõsarühmad. Üleliigne võsa on eemaldatud ning puude ja põõsaste ümbrused ja avatud niidualad on niitetehnikaga hooldatavad.

Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud ning paigutatud puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Väga suured kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas ning nende ümbrus on kujundatud edaspidist hooldust võimaldavaks.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt koristatud. Taastamistööde käigus on võimalikult suures ulatuses säilitatud olemasolev rohukamar ning välditud väärtuslike elupaikade kahjustamist.

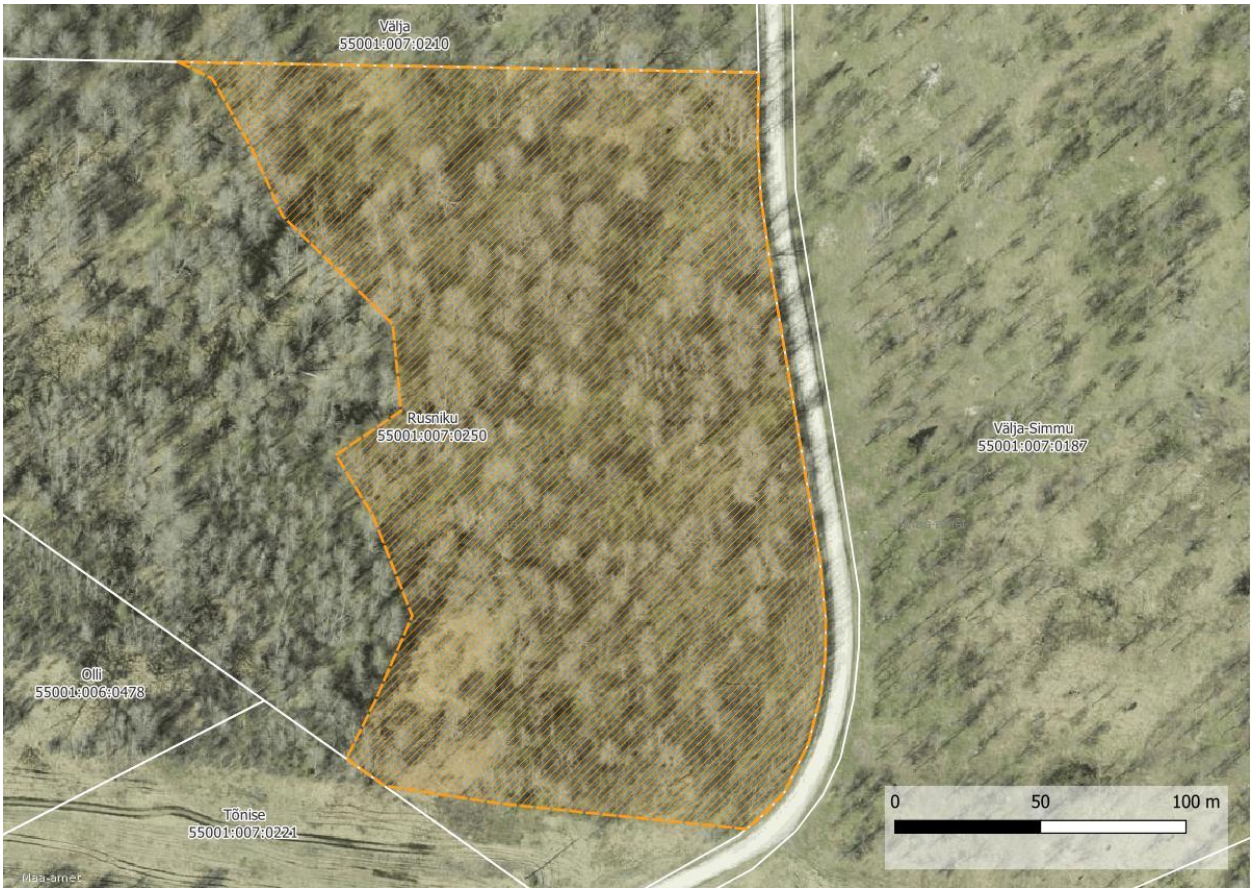
Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku taastumiseks, looduslikuks levimiseks läheduses paiknevatelt taastatud puisniitudelt ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: -

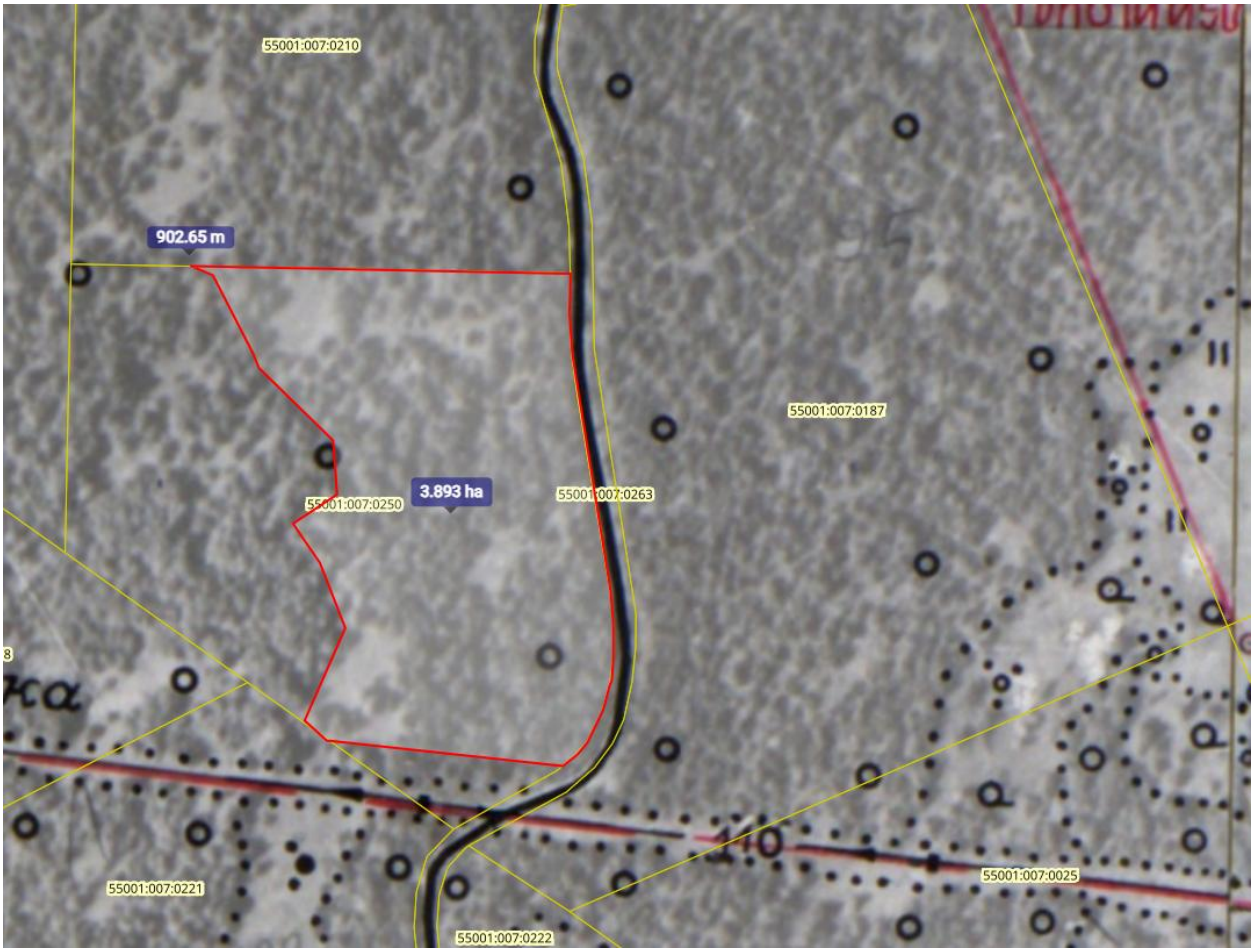
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loodude (6280*), sinihelmikaniitude (6410), puisniitude (6530*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse.



Joonis 1. Rusniku puisniidu taastamisala asukohaskeem. Kollase viirutusega on märgitud taastatav ala.



Joonis 2. Maasi jäätmejaama puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

JAAGU-MATSI PUISNIIT

Projektiala nimi: Ridase

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Karuse-Linnuse hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 41101:003:0203; 41101:003:0143
4) taastatava puisniidu pindala: 6.08 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Jaagu-Matsi puisniit on osa endisest talumaast, mis on pikaajalise hoolduse puudumise tõttu osaliselt võsastunud ja puudega kinni kasvanud. Alal on kohati säilinud avatumad, liigirikka rohukamaraga niiduhäilud, kuid mõnes piirkonnas esineb rohkesti lamapuitu. Puisniidul leidub ka mitmeid soostunud niidulaike, kus puittaimestik on hõredam ning kus on kujunenud ümbritsevast alast erinevad niiskus- ja kasvukohatingimused.

Ala puurindes domineerivad tammed, haavad ja saared, lisaks esineb teisi puisniidule iseloomulikke lehtpuuliike. Tähelepanu väärivad arvukad suuremad mets-õunapuud ja viirpuud ning mitmed teised lubjarikastele muldadele iseloomulikud põõsaliigid. Puistu on liigiliselt ja vanuseliselt mitmekesine, kuid kohati liialt tihenenud, mistõttu on rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimused halvenenud.

Ala põhjapoolses servas esineb rohkem lamapuitu ning tihedamat puistut. Selles piirkonnas on otstarbekas kaaluda metsasaarte kujundamist, kuhu saab säilitada olemasoleva lamapuidu ning koondada vajaduse korral mujalt niidetavatelt aladelt eemaldatavat suuremat lamapuitu. Metsasaared võimaldavad säilitada elupaigalist mitmekesisust ning vähendada vajadust keerulisemates piirkondades intensiivsete taastamistööde järele.

Alal esineb hajusalt erinevaid käpalisi, sealhulgas üksikuid II kaitsekategooriasse kuuluva kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) isendeid. Säilinud niiduhäilud, mitmekesine puistu ja väärtuslikud põõsaliigid loovad head eeldused puisniidu taastamiseks. Ala taastamisel tuleb arvestada nii kuivemate kui ka soostunud kasvukohtade eripäraga ning säilitada olemasolevad loodus- ja pärandkultuurilised väärtused.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal paiknevad ajalooliste heinaküünide asemed ja võimalikud vundamendikivid, mis on olulised pärandkultuurilised maastikuelemendid. Alal esineb üksikuid II kaitsekategooriasse kuuluva kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) isendeid ning teisi käpalisi. Tähelepanu väärivad ka mitmed suured mets-õunapuud, viirpuud, vanad laiavõralised lehtpuud ning ala põhjapoolses osas paiknev elupaigaliselt väärtuslik lamapuit.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne võsa ning harvendada tihenenud puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Metsasaarte kujundamisel tuleb arvestada, et nende tihedam puistu erineb ülejäänud taastatavast puisniidust.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning olemasolevad avatud häilud. Võimaluse korral tuleb säilinud niiduhäile laiendada ja omavahel ühendada, et parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning tagada ala edasine hooldatavus.

Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud haavad ja saared ning teised elupaigaliselt olulised lehtpuud. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimalusel säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata alal kasvavate suurte mets-õunapuude ja viirpuude säilitamisele. Nende ümbrusest tuleb vajaduse korral eemaldada konkureeriv puittaimestik, et parandada valgustingimusi ning võimaldada võrade edasist arengut. Põõsarinde kujundamisel tuleb säilitada ka teisi lubjarikastele muldadele iseloomulikke väärtuslikke põõsaliike, eelistades üksikuid põõsaid ja väiksemaid põõsarühmi.

Ala põhjapoolses osas, kus esineb rohkem lamapuitu ja tihedamat puistut, tuleb kujundada metsasaared, mis moodustavad ligikaudu 5–10% taastamisala pindalast. Metsasaarte asukohad tuleb valida eelkõige piirkondadesse, kus puistu on tihedam, esineb rohkem elupaigaliselt väärtuslikku puitu või kus ala edasine niitmine oleks keeruline. Metsasaartes tuleb säilitada olemasolev puistu, surnud puud ja lamapuit ning võimaluse korral koondada sinna mujalt niidetavatelt aladelt eemaldatav suurem lamapuit. Metsasaarte paiknemine peab võimaldama nende ümbruse edasist niitmist.

Soostunud niiduhäiludes tuleb taastamistööde käigus säilitada olemasolevad niiskusolud ja iseloomulik taimestik. Vältida tuleb pinnase kahjustamist, süvendite täitmist ja veerežiimi muutmist. Rasketehnikaga liikumisel tuleb arvestada pinnase kandevõimega ning vajaduse korral teha tööd külmunud või piisavalt kuiva pinnasega.

Enne taastamistööde alustamist tuleb tuvastada ja vajaduse korral looduses tähistada kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ning teiste kaitsealuste käpaliste kasvukohad. Nendes piirkondades tuleb vältida rasketehnikaga liikumist, pinnase kahjustamist, raiejäätmete ladustamist ja muid tegevusi, mis võivad kahjustada kaitsealuseid taimi. Puistu harvendamisel tuleb säilitada kaunile kuldkingale sobivad poolvarjulised kasvutingimused ning vältida kasvukohtade järsku avamist.

Ajaloolised heinaküünide asemed ja säilinud vundamendikivid tuleb taastamistööde käigus säilitada. Võimaluse korral tuleb need jätta puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei takista edasist niitmist.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse või metsasaarte servadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suured kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, vältides seejuures olemasoleva rohukamara, kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade ja niiskemate piirkondade kahjustamist. Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidetavatelt aladelt eemaldada, säilitades elupaigaliselt väärtusliku surnud puidu selleks ette nähtud metsasaartes.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilitatud on pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, vanad laiavõralised tammed, väärtuslikud haavad ja saared ning teised elupaigaliselt olulised puud.

Alal kasvavad suured mets-õunapuud, viirpuud ja teised väärtuslikud põõsaliigid on säilitatud ning nende ümbrusest on vajaduse korral eemaldatud konkureeriv puittaimestik. Põõsarindes on kujundatud üksikutest põõsastest ja väiksematest põõsarühmadest koosnev mosaiikne struktuur.

Ligikaudu 5–10% taastamisala pindalast on kujundatud metsasaarteks, eelkõige ala põhjapoolses osas, kus esineb rohkem lamapuitu ja tihedamat puistut. Metsasaartes on säilitatud elupaigaliselt väärtuslikud puud, surnud puit ja lamapuit. Metsasaared on paigutatud viisil, mis võimaldab nende ümbruse edasist niitmist.

Olemasolevad avatud niiduhäilud on säilitatud ning võimaluse korral laiendatud ja omavahel ühendatud. Soostunud niidulaigud ja nende iseloomulikud niiskustingimused on säilitatud ning taastamistööde käigus ei ole kahjustatud nende pinnast ega muudetud veerežiimi.

II kaitsekategooriasse kuuluva kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ja teiste kaitsealuste käpaliste kasvukohad on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Säilitatud on liikidele sobivad kasvukohatingimused ning olemasolev liigirikas rohukamar.

Ajalooliste heinaküünide asemed ja säilinud vundamendikivid on säilitatud ning võimaluse korral jäetud puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei takista ala edasist hooldamist.

Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud algses asukohas.

Puude ja põõsaste ümbrused, avatud niidualad ning metsasaarte servad on niitetehnikaga hooldatavad.

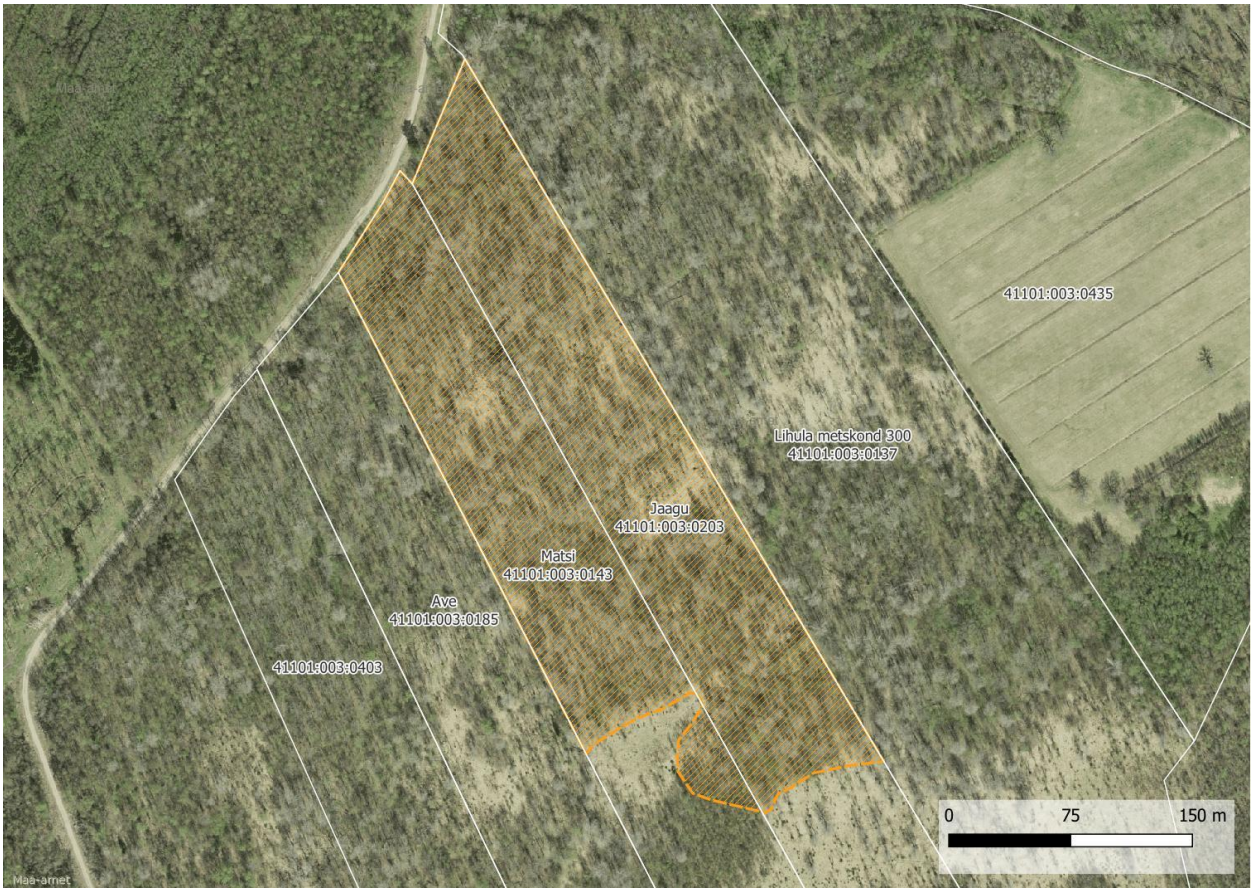
Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning raiejäätmed on niidetavatelt aladelt koristatud. Puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks, säilitades samal ajal väärtuslikud loodus- ja pärandkultuurilised maastikuelemendid ning luues tingimused liigirikka niidutaimestiku taastumiseks ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: -

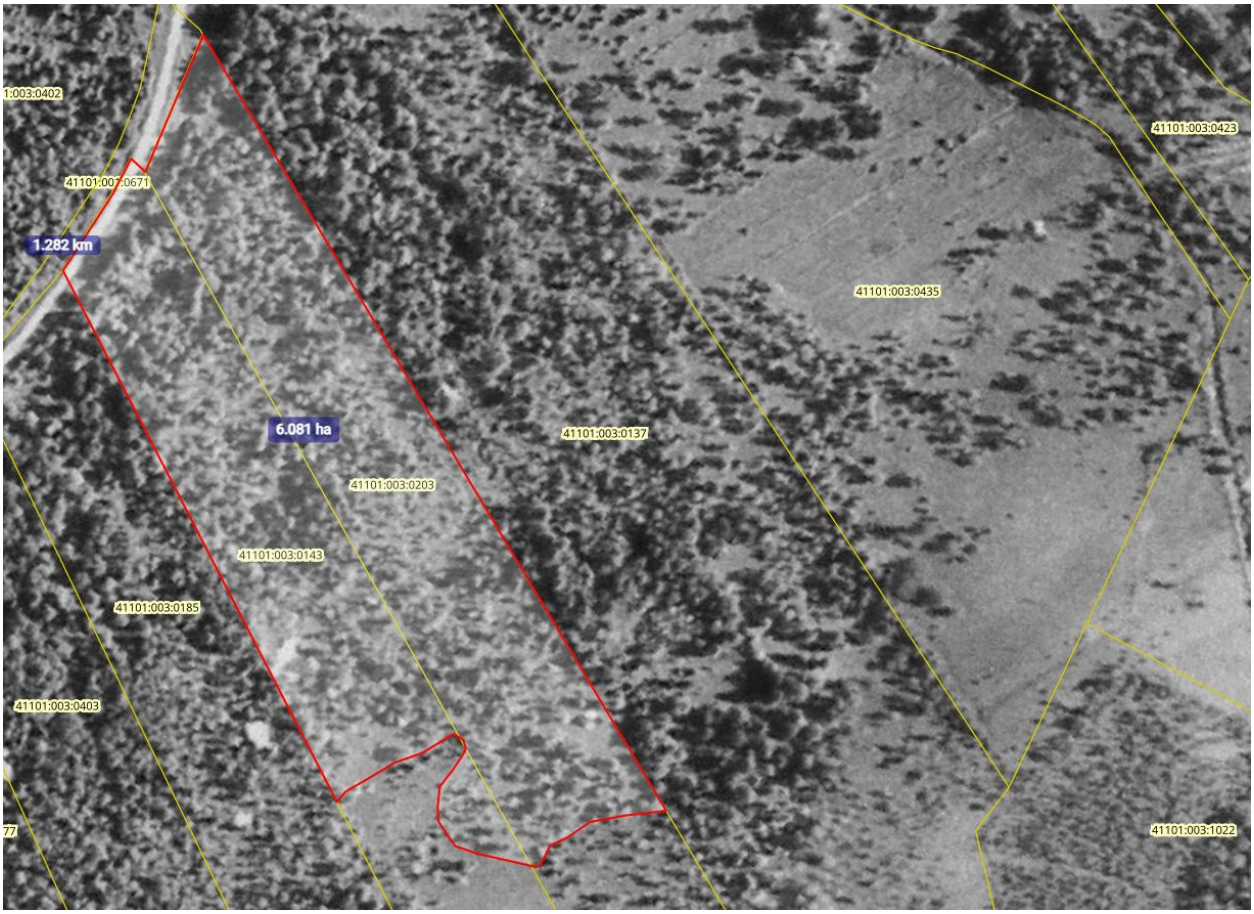
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: kaunis kuldking

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Karuse-Linnuse hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kuivade nõmmede (4030), kadastike (5130), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (sürjametsade) (9060), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse ning II lisas nimetatud liikide - emaputke (Angelica palustris) ja rohelise kaksikhamba (Dicranum viride) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Jaagu-Matsi puisniidu taastamisala asukohaskeem. Kollase viirutusega on märgitud taastatav ala.



Joonis 2. Jaagu-Matsi puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

LIIVA PUISNIIT

Projektiala nimi: Võrsna

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Võrsna hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 85801:001:0749
4) taastatava puisniidu pindala: 1.82 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Liiva puisniit on hoolduse puudumise tõttu osaliselt kinni kasvanud, kuid puurinde tihedus ja struktuur on valdavalt säilinud puisniidule iseloomulikuna. Puurindes domineerivad tammed, haavad ja kased, sealhulgas esineb suuremaid ja elupaigaliselt väärtuslikke puid.

Peamiseks rohttaimestiku valgustingimusi halvendavaks teguriks on tihenenud põõsarinne, milles domineerib sarapuu. Alal kasvab erinevas vanuses ja suuruses sarapuupõõsaid, sealhulgas vanu ja suure läbimõõduga isendeid, mis on olulised elupaigalise mitmekesisuse seisukohalt. Tihedamad sarapuupõõsastikud varjutavad maapinda ning takistavad ala edasist niitmist.

Kuna puurinde liitus on juba ligilähedane puisniidule iseloomulikule tasemele, tuleb taastamistöödel keskenduda eelkõige põõsarinde valikulisele harvendamisele ja üleliigse võsa eemaldamisele. Suuremaid puid tuleb raiuda üksnes vajaduse korral, säilitades võimalikult suures ulatuses olemasoleva puistu liigilise ja vanuselise mitmekesisuse.

Alal paikneb puisniidu vääriselupaik (VEP), mille loodusväärtuste säilitamisega tuleb taastamistööde kavandamisel arvestada. Säilinud puistu struktuuri ja väärtuslike puude tõttu võib ala taastamispotentsiaali hinnata heaks.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal paiknev puisniidu vääriselupaik (VEP), vanad ja suure läbimõõduga sarapuupõõsad ning suured, elupaigaliselt väärtuslikud haavad. Tähelepanu tuleb pöörata ka vanadele tammedele ja teistele väärtuslikele lehtpuudele ning surnud puidule kui olulisele elupaigaelemendile.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb harvendada puu- ja põõsarinnet, et taastada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma üldjuhul vahemikku 40–50%, kuid väärtusliku puistu säilitamise vajadusest lähtuvalt võib katvus kohati ulatuda kuni 60%-ni. Põõsarinde katvus peab jääma vahemikku 10–20%.

Kuna ala puurinde liitus on juba ligilähedane soovitud tasemele, tuleb keskenduda eelkõige tiheda sarapuu-põõsarinde harvendamisele. Säilitada tuleb vanad, suure läbimõõduga ja elupaigaliselt väärtuslikud sarapuupõõsad, eelistades nende paiknemist üksikute põõsaste või väiksemate rühmadena. Nooremaid ja tihedalt kasvavaid sarapuid tuleb valikuliselt eemaldada, et parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning tagada ala edasine hooldatavus.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ja avatud häilud. Säilitada tuleb pärismaise puittaimestiku liigiline ja vanuseline mitmekesisus, eelkõige vanad laiavõralised tammed, suured haavad ning teised elupaigaliselt väärtuslikud lehtpuud. Suuremate puude raiumist tuleb võimaluse korral vältida.

Taastamistööde kavandamisel ja teostamisel tuleb arvestada alal paikneva vääriselupaiga loodusväärtustega. Säilitada tuleb vanad ja õõnsustega puud, seisvad surnud puud ning elupaigaliselt väärtuslik lamapuit. Vääriselupaiga piires tuleb vältida väärtuslike elupaigasubstraatide kahjustamist ning puistu struktuuri ja kasvukohatingimuste järsku muutmist.

Elupaigalise mitmekesisuse säilitamiseks tuleb alale jätta suuremõõtmelist lamapuitu, eelistatavalt vähemalt 3 meetri pikkuste ja vähemalt 30 cm läbimõõduga tüvedena. Lamapuit tuleb võimaluse korral paigutada säilitatavatesse puuderühmadesse või muudesse hooldusest välja jäävatesse kohtadesse, kus see ei takista edasist niitmist. Olemasolevat elupaigaliselt väärtuslikku lamapuitu tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada selle algses asukohas.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, vältides seejuures väärtuslike puude juurestiku, olemasoleva rohukamara ja vääriselupaiga loodusväärtuste kahjustamist.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidetavatelt aladelt eemaldada, välja arvatud elupaigalise mitmekesisuse säilitamiseks jäetav suuremõõtmeline lamapuit. Taastamistööde tulemusel peab ala olema niitetehnikaga hooldatav.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb üldjuhul vahemikku 40–50%, ulatudes väärtusliku puistu säilitamise vajadusest lähtuvalt kohati kuni 60%-ni. Põõsarinde katvus jääb vahemikku 10–20%.

Säilitatud on vanad laiavõralised tammed, suured haavad, väärtuslikud kased ning teised elupaigaliselt olulised puud. Põõsarindes on säilitatud eelkõige vanad ja suure läbimõõduga sarapuupõõsad, eemaldades samal ajal üleliigse ja tihedalt kasvava noorema võsa. Põõsarinde

harvendamisega on parandatud rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning kujundatud avatud niidualade ja puu- ning põõsarühmade vaheldumisega mosaiikne struktuur.

Alal paikneva puisniidu vääriselupaiga loodusväärtused on säilitatud. Vanad ja õõnsustega puud, seisvad surnud puud ning elupaigaliselt väärtuslik lamapuit on võimalikult suures ulatuses säilitatud.

Alale on jäetud elupaigalise mitmekesisuse tagamiseks suuremõõtmelist lamapuitu, eelistatavalt vähemalt 3 meetri pikkuste ja vähemalt 30 cm läbimõõduga tüvedena. Lamapuit paikneb kohtades, kus see ei takista edasist niitmist.

Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas.

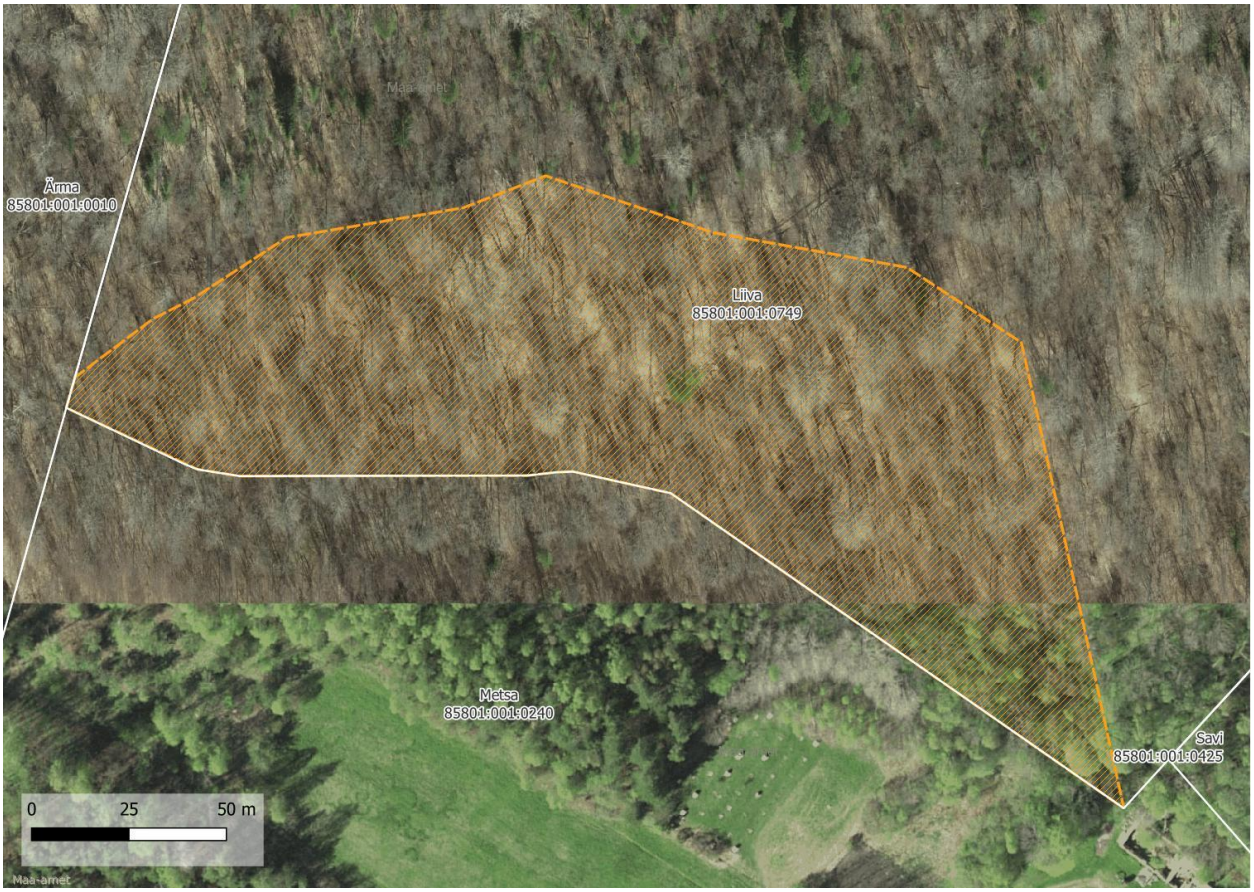
Puude ja põõsaste ümbrused, avatud niidualad ning suuremate puuderühmade servad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning üleliigsed raiejäätmed niidualalt koristatud.

Teised täiendavad tööd: ei

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Võrsna hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), puisniitude (6530*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse, samuti III kaitsekategooria linnuliikide - raudkulli (Accipiter nisus), hiireviu (Buteo buteo), sookure (Grus grus), musträhni (Dryocopus martius), väike-kirjurähni (Dendrocopus minor) ja punaselg-õgija (Lanius collurio) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Liiva puisniidu taastamisala skeem oranži viirutusega.



Joonis 2. Liivapuisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

RÄHNI-JAAGU PUISNIIT

Projektiala nimi: Võrsna

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Võrsna hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 85801:001:0456, 85801:001:0752
4) taastatava puisniidu pindala: 2.97 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Rähni-Jaagu alal on varasemalt tehtud raietöid, mille tulemusel on puistu metsakooslusele iseloomulik struktuur ja loodusväärtused osaliselt kahjustunud. Seetõttu on ala võimalik taastada puisniiduks. Varasemate raietööde käigus säilitatud puude vahele on kasvanud rohkesti noorte puude järelkasvu, mis on suurendanud puistu tihedust ning halvendanud rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi.

Alal esineb nii kasvavaid haigustunnustega saari kui ka juba ümber kukkunud puid. Kohati on puistu alustaimestik väga hõre või puudub peaaegu täielikult, mis viitab vähestele valgustingimustele ja pikaajalisele varjutusele. Maapinna reljeef on valdavalt tasane, kuid kohati esineb väiksemaid kõrgendikke ja lohke, millega tuleb taastamistööde kavandamisel arvestada.

Taastamisala piires paikneb ka tihedama puistuga metsasaar, mis on taastamistöödest välja arvatud ning kus ei ole soovitatav raietöid teha. Selle säilitamine võimaldab hoida ala elupaigalist mitmekesisust ning pakkuda varjepaiku erinevatele liigirühmadele.

Puistus esineb väärtuslikke laialehiseid lehtpuid, sealhulgas tammesid ja saari. Erilist tähelepanu väärivad vanad mets-õunapuud, mis tuleb taastamistööde käigus säilitada. Põõsarindes kasvab vanemaid sarapuid, kukerpuid, suuremaid kadakaid ja pihlakaid, mis on olulised puisniidule iseloomuliku liigilise mitmekesisuse säilitamisel.

Ala taastamispotentsiaali võib hinnata heaks, kuid arvestades kohati puuduvat rohukamarat, võib puisniidule iseloomuliku niidutaimestiku taastumine võtta rohkem aega. Taastamistööde peamine eesmärk on eemaldada üleliigne noorte puude järelkasv ja võsa, säilitada väärtuslikud puud ja põõsad ning kujundada edaspidi niidetav mosaiikne puisniidukooslus.

Tähelepanu väärivad väärtused: Alal kasvavad vanad mets-õunapuud, mis on olulised säilitamist vajavad elupaiga- ja maastikuelemendid. Tähelepanu tuleb pöörata ka vanadele tammedele, teistele laialehistele lehtpuudele ning väärtuslikele põõsaliikidele, sealhulgas vanadele

sarapuudele, kukerpuudele, suurematele kadakatele ja pihlakatele. Oluline on säilitada ka taastamistöödest välja arvatud metsasaar ning elupaigaliselt väärtuslik surnud puit.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne noorte puude järelkasv ja võsa ning harvendada puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada kõik tammed, elujõulised saared ning teised väärtuslikud laialehised lehtpuud. Haigustunnustega saarte eemaldamise vajadust tuleb hinnata puude seisundi ja ohutuse põhjal, eelistades võimaluse korral elupaigaliselt väärtuslike puude säilitamist. Vanad mets-õunapuud tuleb kindlasti säilitada ning vajaduse korral eemaldada nende ümbrusest konkureeriv puittaimestik, et parandada valgustingimusi.

Põõsarinde harvendamisel tuleb säilitada eelkõige vanemad ja suurema läbimõõduga sarapuupõõsad, kukerpuud, suuremad kadakad ja pihlakad. Säilitatavad põõsad tuleb võimaluse korral kujundada üksikute põõsaste või väiksemate rühmadena, et tagada nende ümbruse edasine niidetavus. Tihedam noor võsa tuleb eemaldada.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning avatud häilud. Eelistada tuleb vanade laiavõraliste puude säilitamist ning nende ümbruse avamist, vältides samal ajal puistu liigset ühtlustamist.

Taastamisala piires paiknev, taastamistöödest välja piiritletud metsasaar tuleb säilitada olemasoleval kujul ning seal ei tohi teha taastamisraiet ega muid puistut kujundavaid töid. Lisaks võib tihedama puistu või keerulisemate hooldustingimustega piirkondades kujundada väiksemaid metsasaari, mille ümbrus peab jääma niitetehnikaga hooldatavaks.

Elupaigalise mitmekesisuse säilitamiseks tuleb alale jätta suuremõõtmelist lamapuitu, eelistatavalt vähemalt 3 meetri pikkuste ja vähemalt 30 cm läbimõõduga tüvedena. Lamapuit tuleb võimaluse korral paigutada kujundatavatesse metsasaartesse või säilitatavatesse puuderühmadesse, kus see ei takista edasist niitmist. Olemasolevat elupaigaliselt väärtuslikku lamapuitu tuleb võimaluse korral säilitada selle algses asukohas.

Ala reljeefis esinevaid kõrgendikke ja lohke tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada. Taastamistööde käigus tuleb vältida pinnase liigset kahjustamist ja ulatuslikku tasandamist. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, arvestades olemasoleva pinnareljeefi ja väärtuslike puude juurestikuga.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse või kujundatavatesse metsasaartesse, kus need ei sega edasist hooldust.

Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidetavatelt aladelt eemaldada, välja arvatud elupaigalise mitmekesisuse säilitamiseks jäetav suuremõõtmeline lamapuit. Taastamistööde tulemusel peab ala olema niitetehnikaga hooldatav, välja arvatud säilitatavad ja kujundatavad metsasaared.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Säilitatud on kõik tammed, elujõulised saared, vanad mets-õunapuud ning teised väärtuslikud laialehised lehtpuud. Haigustunnustega saari on eemaldatud vastavalt vajadusele, säilitades võimaluse korral elupaigaliselt väärtuslikud puud. Vanade mets-õunapuude ümbrusest on eemaldatud nende kasvu ja valgustingimusi halvendav puittaimestik.

Põõsarindes on säilitatud vanemad sarapuupõõsad, kukerpuud, suuremad kadakad ja pihlakad. Üleliigne noorte puude järelkasv ja võsa on eemaldatud ning kujundatud on avatud niidualade ja puu- ning põõsarühmade vaheldumisega mosaiikne struktuur.

Taastamisalast välja piiritletud metsasaar on säilitatud olemasoleval kujul ning seal ei ole taastamistöid tehtud. Vajaduse korral on kujundatud täiendavaid väiksemaid metsasaari, mille ümbrus on niitetehnikaga hooldatav. Metsasaartesse ja säilitatavatesse puuderühmadesse on jäetud elupaigaliselt väärtuslikku lamapuitu, eelistatavalt vähemalt 3 meetri pikkuste ja vähemalt 30 cm läbimõõduga tüvedena.

Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud kohtadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas. Ala iseloomulik pinnareljeef, sealhulgas kõrgendikud ja lohud, on võimalikult suures ulatuses säilitatud.

Puude ja põõsaste ümbrused, avatud niidualad ning metsasaarte servad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning üleliigsed raiejäätmed niidualalt koristatud.

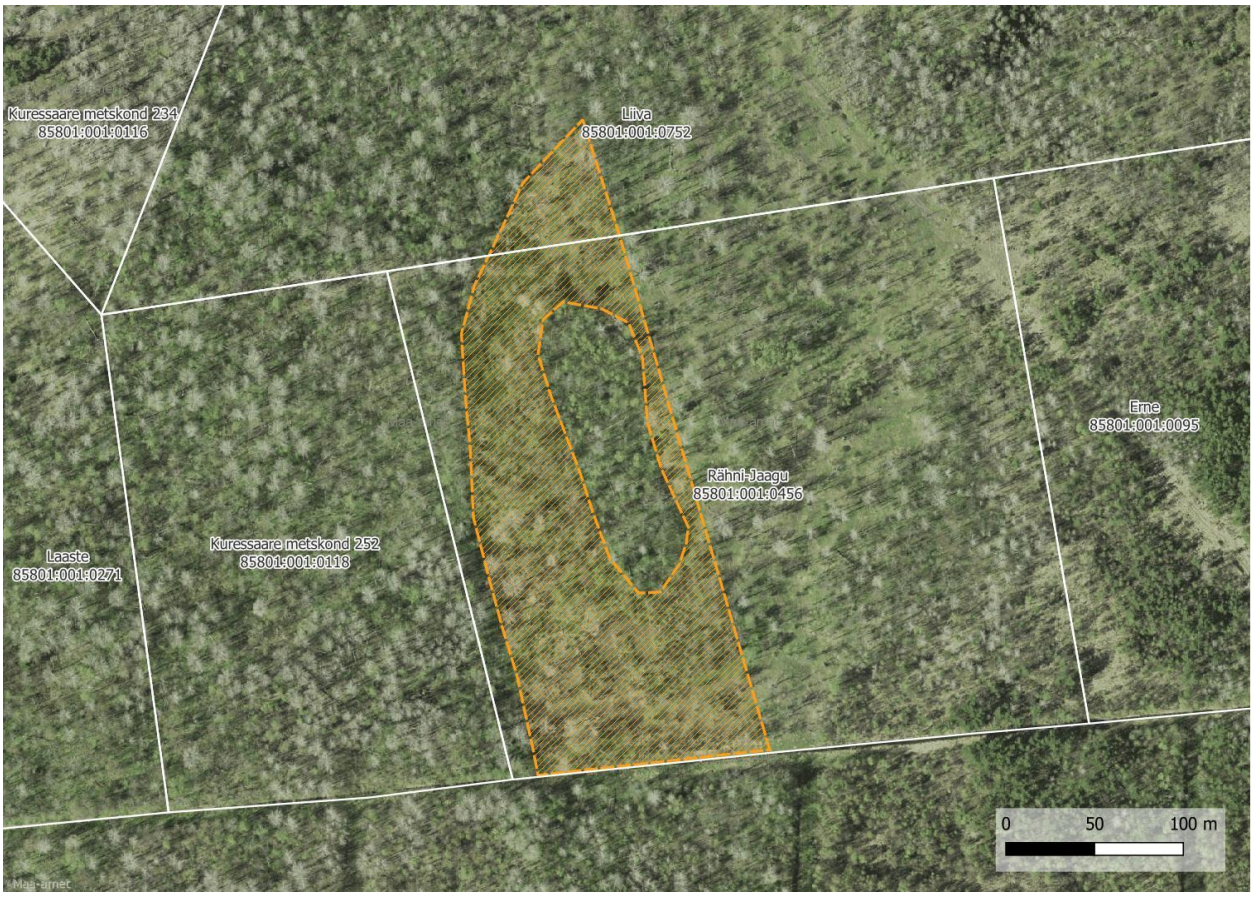
Ala on pärast taastamist niitetehnikaga hooldatav, välja arvatud säilitatavad ja kujundatud metsasaared. Puistu harvendamisega on parandatud rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning loodud eeldused puisniidule iseloomuliku liigirikka rohukamara järkjärguliseks taastumiseks ja ala järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei

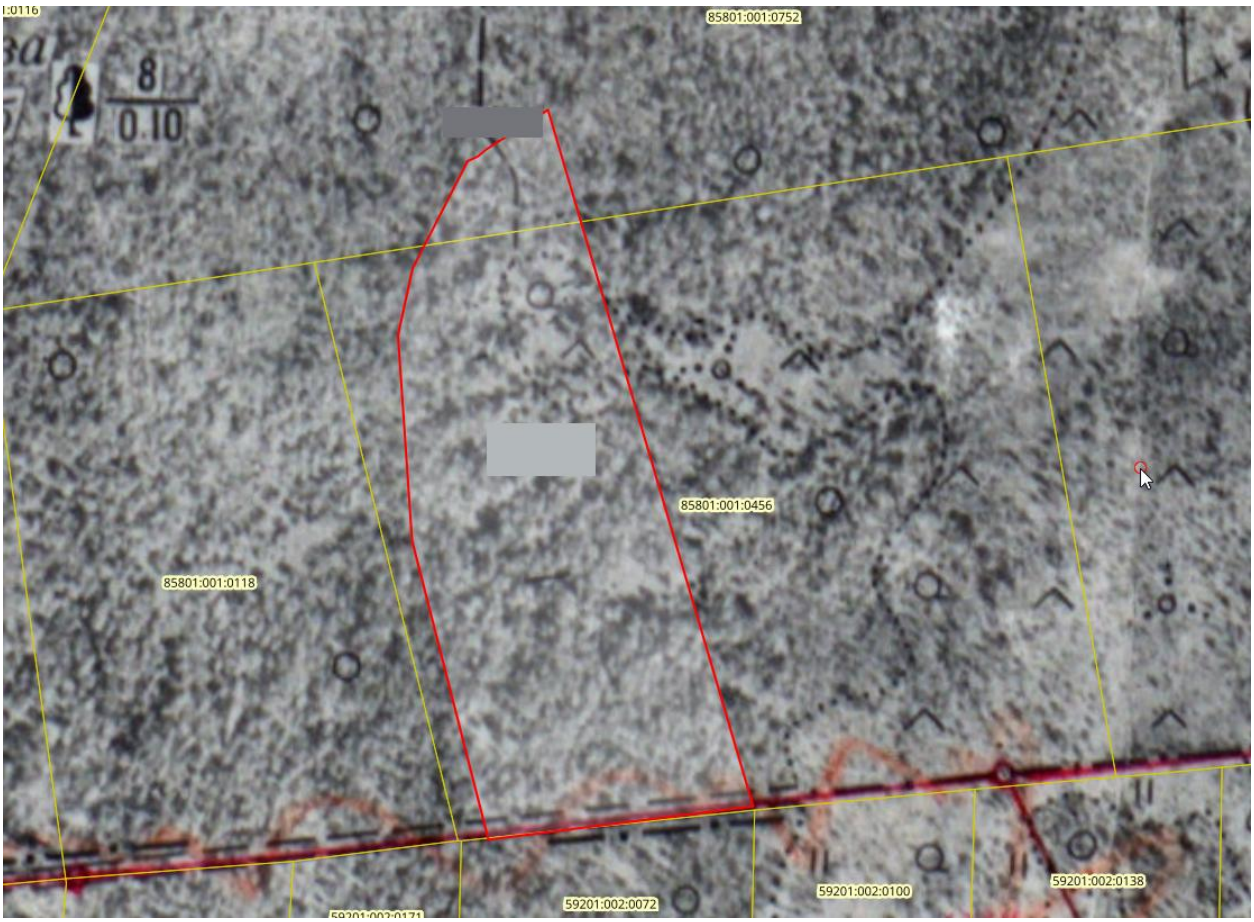
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Võrsna hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), puisniitude (6530*), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse, samuti III kaitsekategooria linnuliikide - raudkulli (Accipiter nisus), hiireviu (Buteo buteo), sookure (Grus grus), musträhni (Dryocopus martius), väike-kirjurähni (Dendrocopus minor) ja punaselg-õgija (Lanius collurio) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Rähni-Jaagu puisniidu taastamisala



Joonis 2. Rähni-Jaagu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

RAUNI PUISNIIT

Projektiala nimi: Kaarma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Kaarma hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 27002:001:0249
4) taastatava puisniidu pindala: 3.78 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Rauni puisniidu taastamisala on ajalooliselt olnud lisaks puisniidule ka puiskarjamaa. Ala on osaliselt kinni kasvanud ja alal esinevates häiludes on väga esindusliku liigilise koosseisuga niidu rohukamar, mille kahjustumist tuleb vältida (alal esineb Lääne-Saaremaale omast alpi ristikut, LKII). Puistu koosneb tammedest, kasest ja haavast ning kohati esineb ka mändi. Põõsastest esineb alal peamiselt sarapuud. Ala reljeef on varieeruv, muutudes soisematest kohtadest, kus esineb rohkem haaba ja paakspuud kuni põndakuteni, mille puistu ning taimestik on iseloomulikum lubjarikka kasvukoha taimestikule.

Tähelepanu väärivad väärtused: suured mets-õunapuud, alpi ristik (Trifolium alpinum).

Taastamistööde tegevused: On oluline töid läbi viia väike tehnikaga ja ajal, mil pinnas on külmunud või on kuiv. Rohukamaralt eemaldada väikesed/noored põõsad/puud, mis segavad niitmist. Rohkem kinnikasvanud aladelt säilitada puid ja sarapuu põõsaid vastavalt vajadusele, et oleks säilitatud puisniidule omane liitus ning oleks võimalik alal niita. Alal esinevates pidevalt märgades lohkudes jätta puittaimestik alles ja kujundada see puude grupiks, mille ümbert on võimalik niita.

Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele.Ala peab olema tööde lõppedes niidetav. Taastamisel kujundatakse metsasaari, mille ümbert on võimalik niita ning milles esineb ka lamapuitu,

Teised täiendavad tööd: ei

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kaarma hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - puisniitude (6530*), puiskarjamaade (9070), sinihelmikakoosluste (6410) kaitse ning III kaitsekategooria liikide - metsõunapuu (Malus sylvestris), laialehise neiuvaiba (Epipactis helleborine) ja kahelehise käokeele (Platanthera bifolia) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Rauni puisniidu taastamisala skeem oranži viirutusega. Lillaga ala on varasemalt taastatud sama puisniidu ala.

UUEREHE PUISNIIT

Projektiala nimi: Jõõdre

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Ehmja-Turvalepa hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 67401:011:0373
4) taastatava puisniidu pindala: 3.7 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Uuerehe puisniidu taastamisala moodustab osa suuremast puisniidukompleksist ning paikneb piirkonnale iseloomulikult niiskel kasvukohal. Ala puurinne koosneb peamiselt tammede ja kaskede rühmadest, mille vahel kasvab üksikuid haabu. Puistu on ebaühtlase struktuuriga ning puuderühmade vahel esineb avatud niidualasid.

Rohukamar on valdavalt hästi säilinud ning kohati kasvukohale iseloomulikult liigirikas. Niiskemate kasvutingimuste tõttu on rohttaimestik paiguti mätlik, mis võib raskendada ala edasist niitmist. Kohati esineb rohkesti noort paakspuuvõsa ja pilliroogu, mis soodustavad ala kinnikasvamist ning halvendavad niidutaimestiku valgus- ja kasvutingimusi.

Ala taastamispotentsiaali võib hinnata heaks, kuna puisniidule iseloomulik puistu struktuur ja rohukamar on suures osas säilinud. Taastamistöödel tuleb keskenduda eelkõige pealekasvanud paakspuuvõsa eemaldamisele, puu- ja põõsarühmade kujundamisele ning ala hooldatavuse parandamisele. Niiskete pinnaseolude tõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata sobivate töötingimuste valimisele ja pinnase kahjustamise vältimisele.

Tähelepanu väärivad väärtused: Ei ole

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne võsa ning vajaduse korral harvendada puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada eelkõige vanad ja laiavõralised tammed, väärtuslikud kased ning üksikud haavad. Puud tuleb võimaluse korral kujundada erineva suurusega rühmadena, mille vahele jäävad avatud niidualad ja häilud. Puuderühmade ümbrus peab olema edaspidi niitetehnikaga hooldatav. Säilitada tuleb puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus ning vältida puude ühtlast jaotumist kogu alale.

Alale kasvanud noor paakspuuvõsa tuleb eemaldada, eelkõige avatud niidualadelt ja puuderühmade vahelt. Põõsarinde säilitamisel tuleb eelistada suuremaid ja vanemaid põõsaid, kujundades neist väiksemaid rühmi peamiselt säilitatavate puuderühmade juurde. Tihedad paakspuupõõsastikud tuleb harvendada ulatuses, mis võimaldab ala edaspidi niita ning parandab rohttaimestiku valgustingimusi.

Pilliroo levikualadel tuleb eemaldada niitmist takistav puittaimestik ning luua tingimused pilliroo edasiseks ohjamiseks regulaarse niitmisega. Pilliroo tõrjumisel tuleb eelistada korduvat niitmist ning vältida pinnast ja olemasolevat rohukamarat kahjustavaid töövõtteid.

Ala niiskete pinnaseolude tõttu tuleb taastamistööd teha eelistatavalt talvel külmunud pinnasega või muul ajal, kui pinnase kandevõime võimaldab töid teha ilma oluliste pinnasekahjustusteta. Rasketehnikaga liikumisel tuleb vältida sügavate roobaste teket ning olemasoleva rohukamara kahjustamist.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, kuid freesimist tuleb teha üksnes kohtades, kus see on edasise hoolduse tagamiseks vajalik ega põhjusta ulatuslikku pinnase kahjustamist.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada või paigutada puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada, vältides nende ladustamist liigirikka rohukamaraga ja liigniisketele aladele. Taastamistööde tulemusel peab ala olema niitetehnikaga hooldatav, arvestades niiskest kasvukohast tulenevaid piiranguid.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Säilitatud on vanad ja laiavõralised tammed, väärtuslikud kased ning üksikud haavad. Puud paiknevad erineva suurusega rühmadena, mille vahel on avatud niidualad ja häilud. Puuderühmade ümbrused on kujundatud viisil, mis võimaldab nende edasist niitmist.

Alale kasvanud noor paakspuuvõsa on eemaldatud ning säilitatud on väärtuslikumad põõsad ja väiksemad põõsarühmad, eelkõige puuderühmade läheduses. Tihedamad põõsastikud on harvendatud ning parandatud on rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi. Pilliroo levikualad on muudetud hooldatavaks, võimaldades selle edasist ohjamist järjepideva niitmisega.

Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud. Väiksemad hooldust segavad kivid on eemaldatud või paigutatud puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei

takista edasist niitmist. Suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas. Raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt koristatud.

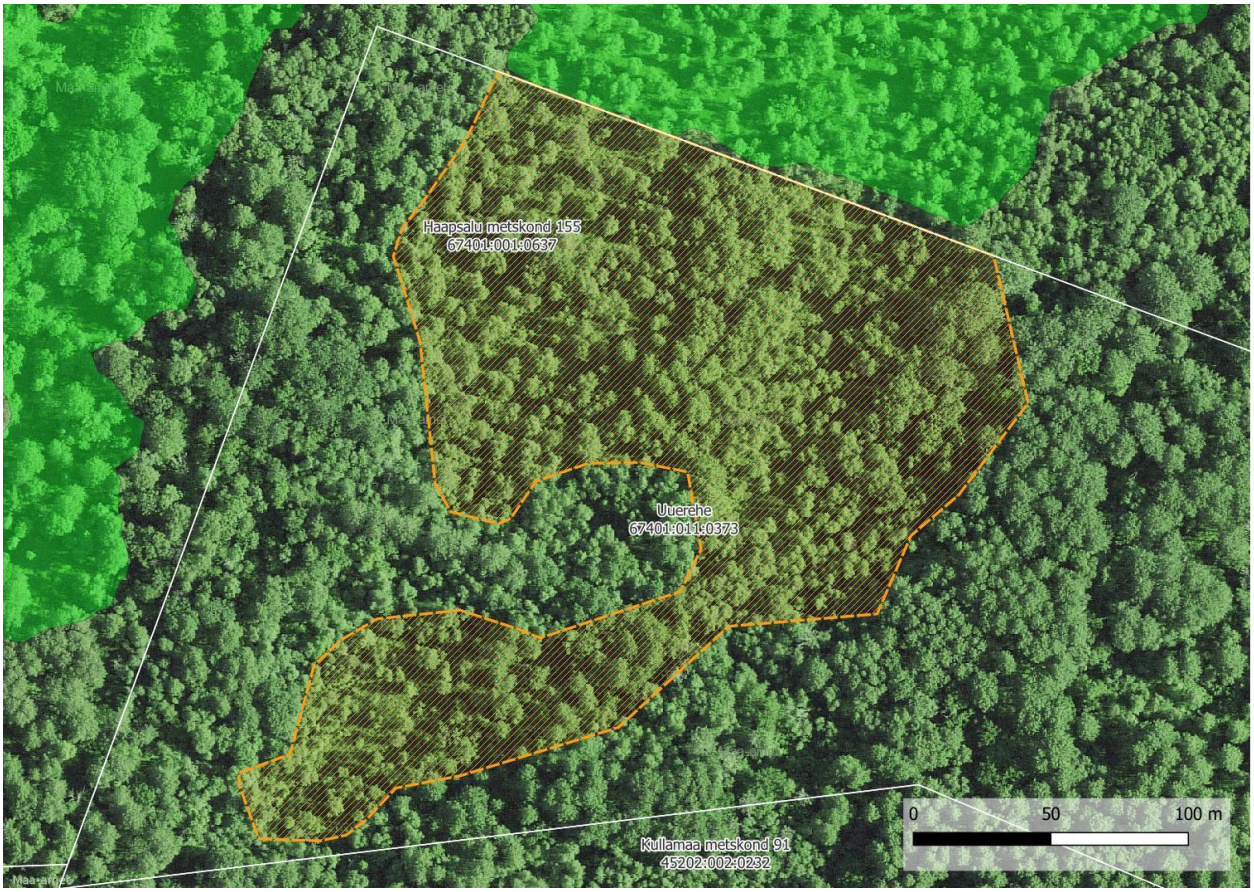
Ala on pärast taastamist niitetehnikaga hooldatav, arvestades niiskest kasvukohast ja looduslikust mikroreljeefist tulenevaid eripärasid. Loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku säilimiseks, pilliroo ja võsa leviku ohjamiseks ning puisniidu järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: ei

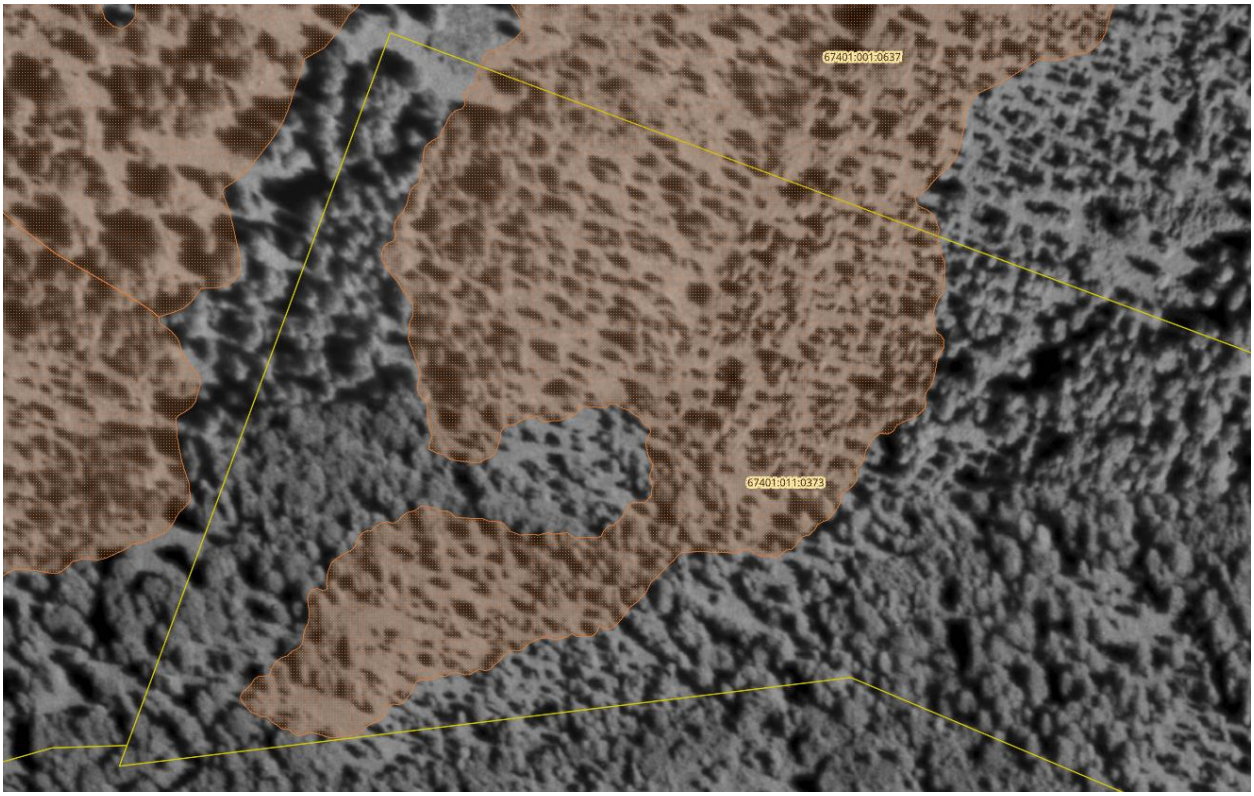
Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: lodukannike

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Ehmja-Turvalepa hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260)2, kuivade nõmmede (4030), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohu- ja raudtarnakooslustega lubjarikaste madalsoode (7210), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse ning II lisas nimetatud liikide - saarma (Lutra lutra) ja eesti soojumika (Saussurea alpina ssp. esthonica) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Uuerehe puisniidu taastamisala skeem



Joonis 2. Uue-Rehe taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

LAURITI-NUKKA PUISNIIT

Projektiala nimi: Naissoo

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Naissoo LKA
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 33404:002:0239: 33404:002:0040
4) taastatava puisniidu pindala: 4.65 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Lauriti ja Nukki kinnistutel paiknev taastamisala on valdavalt loopealsel kujunenud endine puisniit, mille rohttaimestik on suurel määral säilitanud loopealsele iseloomuliku koosseisu. Taastamisala piirneb riigimaal paikneva puisniiduga (Naissoo looduskaitseala 1, katastritunnus 43001:001:0214), mis taastati ligikaudu 3–4 aastat tagasi. Lauriti ja Nukki puisniitude taastamise eesmärk on kujundada koos naaberkinnistul asuva taastatud alaga ühtne ja terviklik puisniidukooslus.

Ala puurindes domineerivad laialehised lehtpuud, eelkõige tammed. Lisaks esineb harilikke saari ja haabu. Osa saartest on saaresurma tunnustega ning nende eemaldamine on taastamistööde käigus vajalik. Haabade osakaalu tuleb samuti oluliselt vähendada, eelistades vanade ja elupaigaliselt väärtuslike isendite säilitamist.

Põõsarindes kasvab rohkesti sarapuud, kuid esineb ka teisi loopealsetele ja lubjarikastele kasvukohtadele iseloomulikke põõsaliike, sealhulgas kontpuud, türnpuud ja viirpuud. Nende liikide säilitamine on oluline puisniidu liigilise ja struktuurse mitmekesisuse tagamiseks.

Lauriti kinnistul on põõsarinde liigiline koosseis mitmekesisem ning lisaks sarapuule esineb rohkem kontpuid, türnpuid ja viirpuid. Nukki kinnistu puisniidualal domineerib seevastu sarapuu, mille tihedad põõsastikud põhjustavad tugevat varjutust. Selle tulemusel on alustaimestik kohati väga hõre või puudub peaaegu täielikult.

Ala taastamispotentsiaali võib hinnata heaks, kuna säilinud on loopealsele iseloomulik taimestik, väärtuslikud laialehised puud ning vahetus läheduses paikneb hiljuti taastatud puisniit. Taastamistööde käigus tuleb eelkõige vähendada puu- ja põõsarinde tihedust, parandada rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning luua võimalused ala edasiseks järjepidevaks hooldamiseks koos naaberkinnistul paikneva puisniiduga.

Tähelepanu väärivad väärtused: Taastamisala idaservas paikneb ajalooline kiviaed, mis on oluline pärandkultuuriline maastikuelement ning tuleb taastamistööde käigus säilitada.

Tähelepanu väärivad ka vanad laiavõralised tammed ning lubjarikkale kasvukohale iseloomulikud põõsaliigid, eelkõige kontpuu, türnpuu ja viirpuu.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne võsa ning harvendada puistut, et kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga kooslus. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Puistu kujundamisel tuleb säilitada puude ebaühtlane paiknemine, erineva suurusega puuderühmad ning avatud häilud. Eelkõige tuleb säilitada vanad laiavõralised tammed ja teised elupaigaliselt väärtuslikud lehtpuud. Vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud puud tuleb võimaluse korral säilitada ka pärast nende kuivamist või suremist, kui need ei takista ala edasist hooldamist ega kujuta endast ohtu.

Puistu harvendamisel tuleb eelistada saaresurma tunnustega harilike saarte eemaldamist. Haabade osakaalu tuleb samuti oluliselt vähendada, säilitades võimaluse korral üksikud vanemad ja elupaigaliselt väärtuslikud isendid. Raietöödel tuleb arvestada puistu liigilise ja vanuselise mitmekesisuse säilitamise vajadusega ning vältida väärtuslike laiavõraliste tammede kahjustamist. Suuremate tammede ümbrusest tuleb eemaldada nende võradesse kasvavad ja valgustingimusi halvendavad nooremad puud.

Põõsarinde kujundamisel tuleb arvestada Lauriti ja Nukki kinnistute erineva liigilise koosseisu ja võsastumise astmega.

Lauriti kinnistul tuleb säilitada võimalikult mitmekesine põõsarinne, eelistades lisaks vanematele sarapuudele ka kontpuid, türnpuid ja viirpuid. Väärtuslikud põõsad tuleb säilitada üksikute isendite või väiksemate rühmadena, eelkõige puuderühmade läheduses ja kohtades, kus need ei takista edasist niitmist.

Nukki kinnistul tuleb keskenduda eelkõige tihedate sarapuupõõsastike harvendamisele, et vähendada maapinna varjutust ning parandada rohttaimestiku kasvutingimusi. Säilitada tuleb vanemad ja suurema läbimõõduga sarapuupõõsad, kujundades neist üksikuid põõsaid ja väiksemaid rühmi. Tihedalt paiknevad nooremad sarapuud ning muu üleliigne võsa tuleb eemaldada.

Taastamistööde kavandamisel tuleb arvestada loopealsele iseloomuliku õhukese mullakihi ja võimaliku kivise pinnasega. Rasketehnikaga liikumisel tuleb vältida rohukamara ja pinnase kahjustamist. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad tuleb vajaduse korral eemaldada või freesida, kuid freesimist tuleb teha üksnes kohtades, kus see on edasise hoolduse tagamiseks vajalik ega põhjusta ulatuslikku pinnase kahjustamist.

Ala idaservas paiknev ajalooline kiviaed tuleb säilitada ning vältida selle kahjustamist raietööde, puidu kokkuveo ja tehnikaga liikumise käigus.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada ning paigutada puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Väga suured kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber. Kivide ümberpaigutamisel tuleb vältida loopealsele iseloomuliku pinnase ja rohukamara kahjustamist.

Raiutud puit ja raiejäätmed tuleb niidualalt eemaldada. Taastamistööde käigus tuleb võimalikult suures ulatuses säilitada olemasolev rohukamar ning vältida pinnase liigset kahjustamist.

Taastamisala tuleb kujundada viisil, mis võimaldab selle edasist hooldamist koos naaberkinnistul paikneva taastatud puisniiduga, moodustades ühtse ja tervikliku hooldatava niiduala.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%.

Säilitatud on vanad laiavõralised tammed ning teised elupaigaliselt väärtuslikud lehtpuud. Saaresurma tunnustega saari ja üleliigseid haabu on eemaldatud, säilitades võimaluse korral üksikud vanad ja elupaigaliselt väärtuslikud isendid. Väärtuslike tammede ümbrusest on eemaldatud nende kasvu ja valgustingimusi halvendav puittaimestik.

Lauriti kinnistul on säilitatud liigiliselt mitmekesine põõsarinne, sealhulgas vanemad sarapuud, kontpuud, türnpuud ja viirpuud. Põõsad paiknevad üksikute isendite või väiksemate rühmadena, mis ei takista ala edasist hooldamist.

Nukki kinnistul on tihedaid sarapuupõõsastikke oluliselt harvendatud, säilitades vanemad ja suurema läbimõõduga isendid. Põõsarinde harvendamisega on parandatud rohttaimestiku valgus- ja kasvutingimusi ning loodud eeldused seni varjutatud alade rohukamara taastumiseks.

Ala idaservas paiknev ajalooline kiviaed on säilitatud ning taastamistööde käigus kahjustamata. Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud puude ja põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasist hooldust. Väga suured kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas.

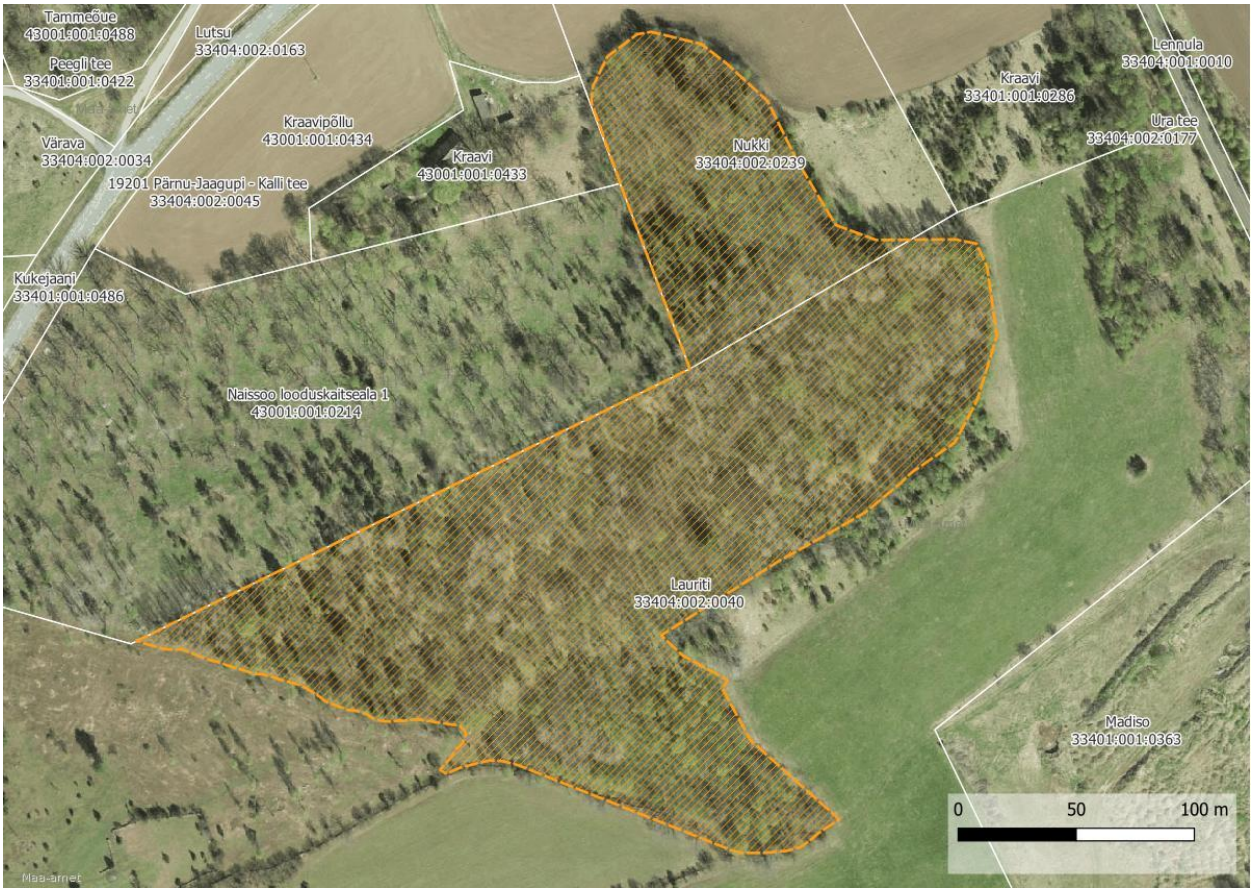
Puude ja põõsaste ümbrused, avatud niidualad ning suuremate puuderühmade servad on niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad kännud ja võsatüükad on vajaduse korral eemaldatud või freesitud ning raiutud puit ja raiejäätmed on niidualalt koristatud. Taastamistööde käigus on võimalikult suures ulatuses säilitatud olemasolev rohukamar ning välditud õhukese mullakihi ja kivise pinnase kahjustamist.

Lauriti ja Nukki kinnistutel paiknev puisniit on taastatud hoolduskõlblikuks ning moodustab koos naaberkinnistul asuva, varasemalt taastatud puisniiduga ühtse ja tervikliku puisniiduala. Loodud on tingimused liigirikka niidutaimestiku säilimiseks ja taastumiseks ning kogu puisniidukompleksi järjepidevaks hooldamiseks.

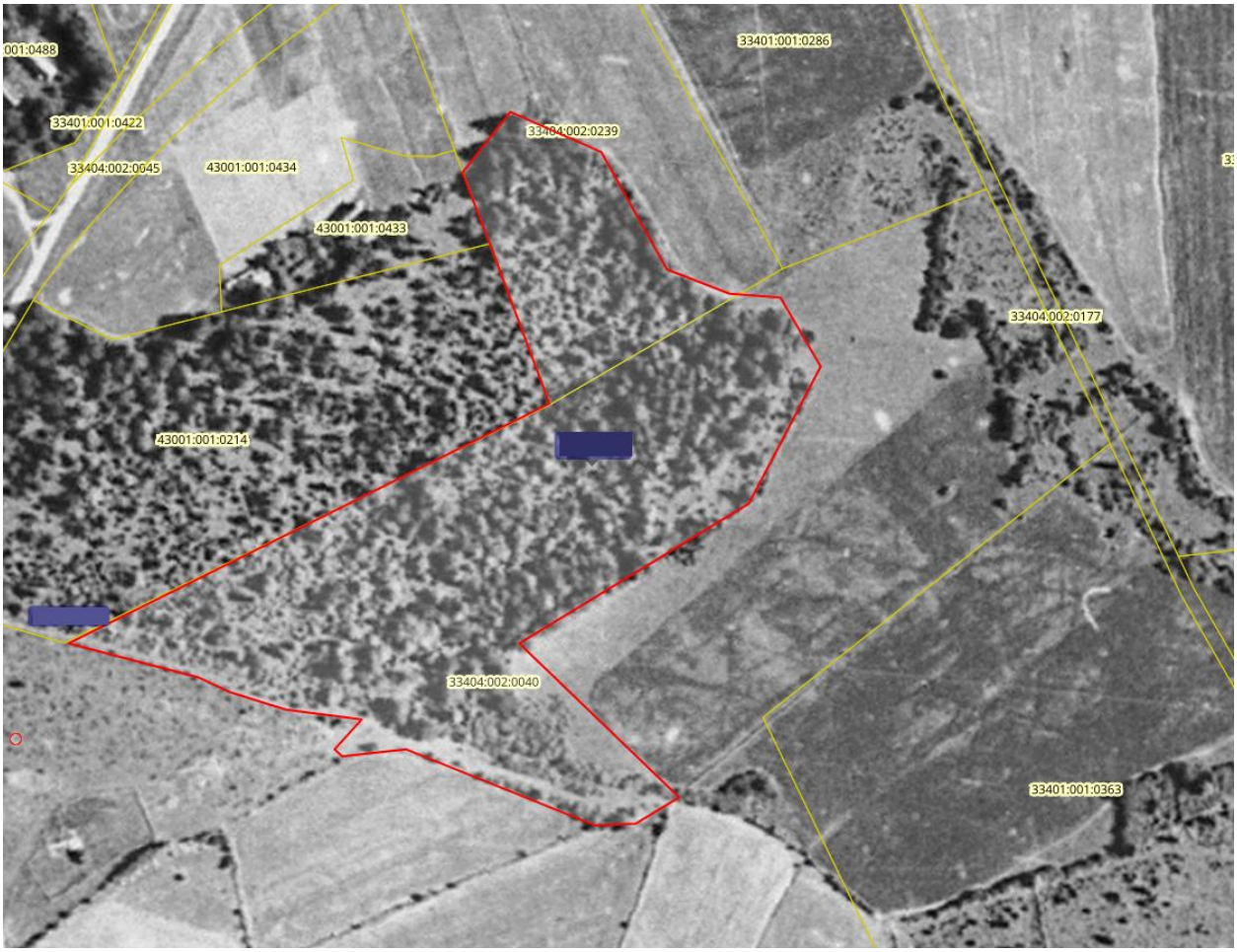
Teised täiendavad tööd: prügikoristus Nukki maaüksuse tipust, traataia koristus

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole



Joonis 1. Lauriti-Nukka puisniidu taastamisala



Joonis 2. Lauriti-Nukka taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

LEEMETI-JAAGUMETSA PUISNIIT

Projektiala nimi: Saaremetsa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Kingli hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 38601:002:0116, 38601:002:0191, 38601:002:0220, 38601:002:0072
4) taastatava puisniidu pindala: 4.08 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Leemeti-Jaanimetsa puisniidu ümbruses on juba eelnevalt taastatud ala, kus kohati esinduslik puisniidu taimestik. Puisniidu alal esineb palju tammesid, kaski, haabu ja teisi lehtpuid. Põõsarindes peamiselt sarapuud, lisaks kontpuud ja kukerpuud. Lääne osa tipp asetseb juba hoolduses oleva puisniidu serval, mil rohustu esinduslik.

Tähelepanu väärivad väärtused: mets-õunapuud; vanad mitme haruga kased.

Taastamistööde tegevused: Puude ja põõsaste harvendamine vastavalt 40-50(60)% kogukatvusest, sealhulgas põõsarinde harvendamine 10-20%. Kindlasti tuleb säilitada erikujulisi kaski. Haava noorendik välja raiuda, sinna vahele kujundada lagedamad häilud. Säilitada viirpuud, suuremad ja esinduslikumad mets-õunapuud ning kontpuud.. Säilitada puukujulised ja laialt põõsasjad vanad pihlakad ja suure läbimõõduga sarapuu põõsad. Enne taastamist märgitakse olulisemad puud. Jätta maha lamapuitu, eelistatavalt 3 meetriseid pikkuseid ja vähemalt 30 cm diameetriga.

Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele.Ala peab olema tööde lõppedes niidetav.

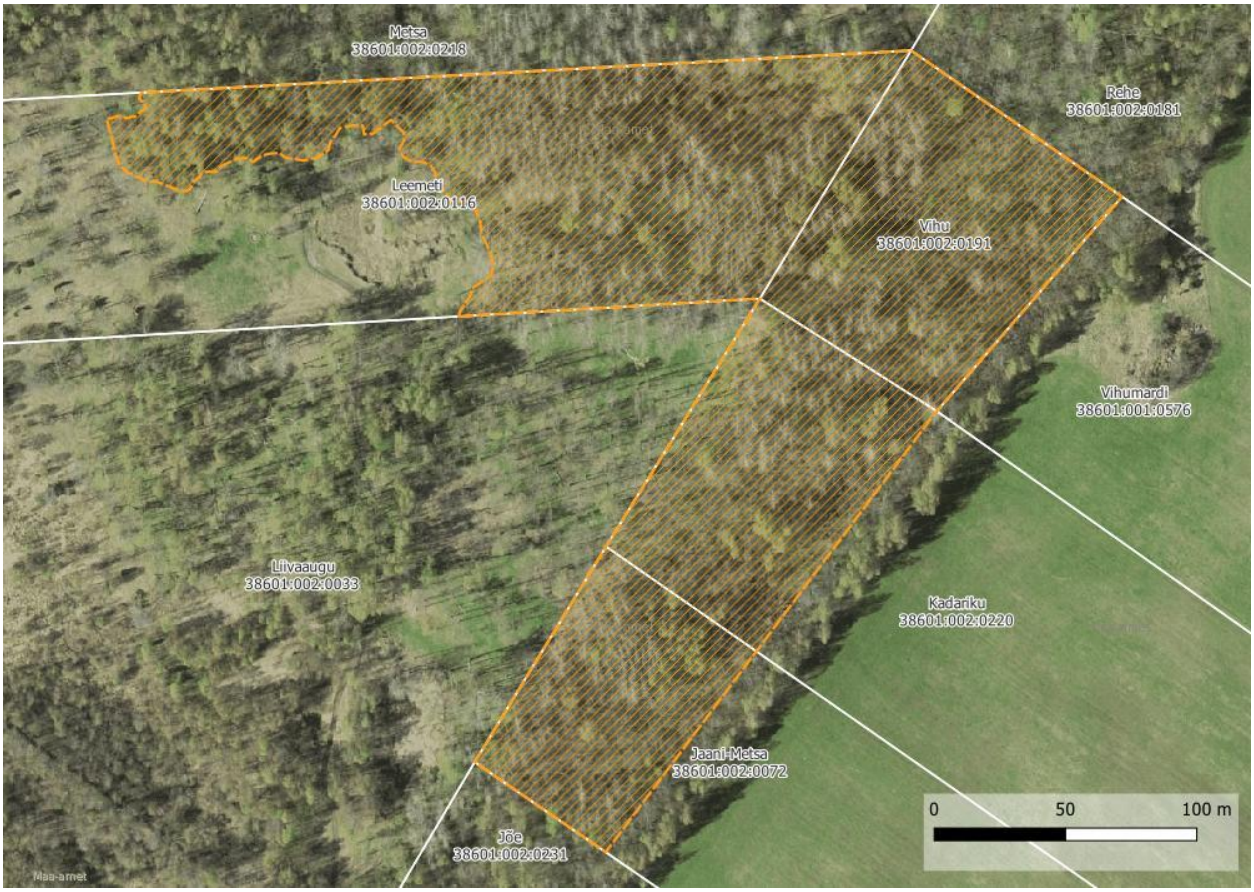
Teised täiendavad tööd: ei

Piirangud: ei ole

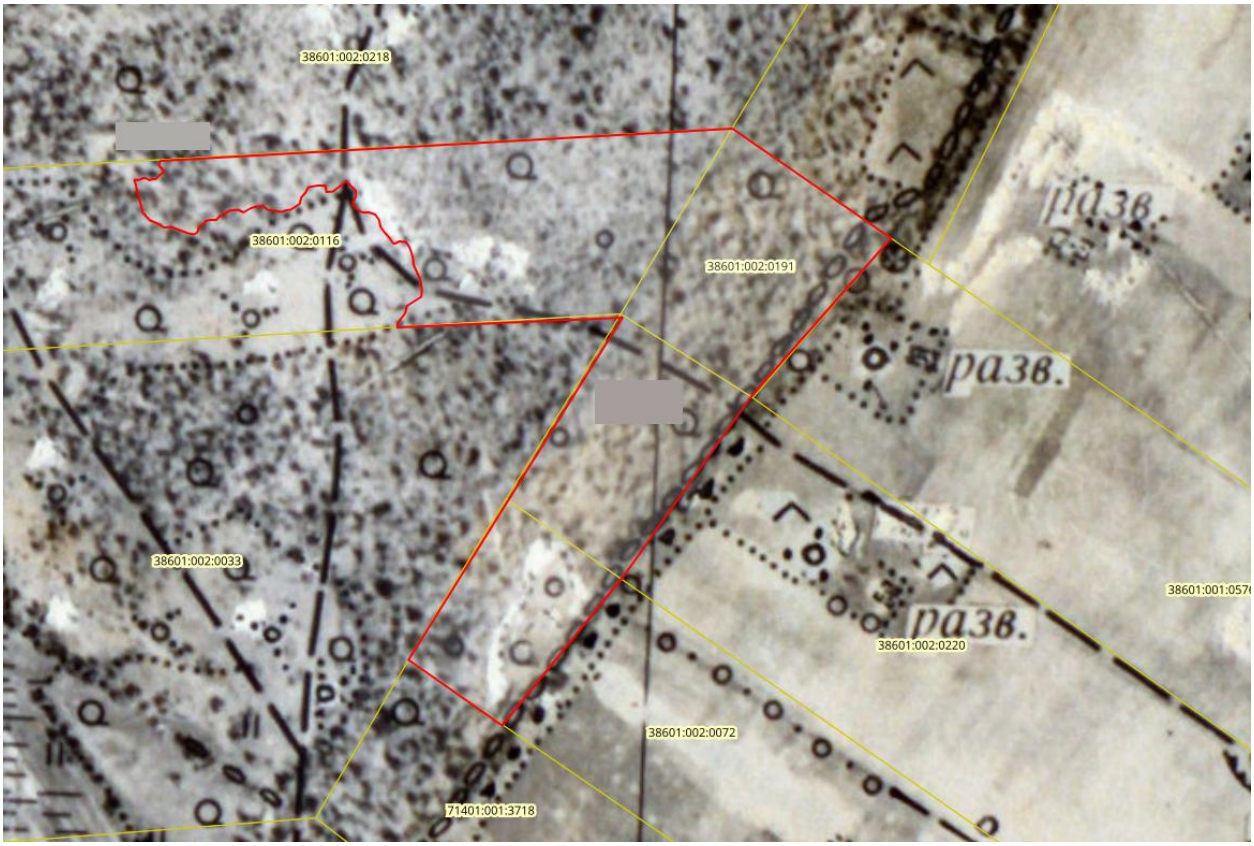
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kingli hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kadastike (5130), loode (alvarite) (6280*), puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*), liigirikaste

madalsoode (7230), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (sürjametsade) (9060), samuti II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ning III kaitsekategooria liikide - hariliku porsa (Myrica gale), lääne-mõõkrohu (Cladium mariscus), kahkjaspunase sõrmkäpa (Dactylorhiza incarnata), metsõunapuu (Malus sylvestris) ja hariliku käoraamatu (Gymnadenia conopsea) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Leemeti-Jaanimetsa puisniidu taastamisala skeem



Joonis 2. Leemeti-Jaanimetsa taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

KOPLI PUISNIIT

Projektiala nimi: Saaremetsa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Kingli hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 38601:002:0146
4) taastatava puisniidu pindala: 7 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Kopli kinnistul taastatav ala kuulub Kingli hoiuala puisniidu kompleksi, mida juba suures osas hooldatakse. Selle puisniidu puistu enamuspuuliik on tamm, millele järgnevad teised lehtpuu liigid. Ala jaguneb kaheks: juba hoolduses olev puisniit ja pikalt hooldusest väljas olev puisniit, kus on hooldustöödeks vaja puistut mõõdukalt harvendada. Hoolduses oleval puisniidul on tarvis parema hooldustulemuse saavutamiseks.

Tähelepanu väärivad väärtused: kaunis kuldkinga (Cypripedium calceolus), mets-õunapuu (Malus sylvestris), harilik käoraamat (Gymnadenia conopsea)

Taastamistööde tegevused: Ala jaotub taastamistööde mõttes kaheks - umbes poolel alal on vaja paremaks hoolduseks olemasolevat puittaimestiku harvendada (Joonis 1, punane ristiviirutus, 3.06 ha). Ülejäänud alal (Joonis 1, oranž viirutus, 3.96 ha). Ülejäänud alal tuleb läbi viia taastamine täies mahus - raiuda välja puud ja põõsad, et saavutada puisniidule omane liituvus. Jätta kindlasti kasvama erilimelisi (laiavõralisi, erikujuga jms) puisniidule omaseid lehtpuu liike, lisaks ka suuremad viirpuud ja metsõunapuud. Lisaks suurematele sarapuu põõsastele tuleb olemasolul säilitada hariliku kukerpuu põõsad. Puude ja põõsaste harvendamine vastavalt 40-50(60)% kogukatvusest, sealhulgas põõsarinde harvendamine 10-20%. Jätta maha lamapuitu, eelistatavalt 3 meetriseid pikkuseid ja vähemalt 30 cm diameetriga.

Tulemuse kirjeldus:.Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50%, sealhulgas põõsarinne 10-20%. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele.Ala peab olema tööde lõppedes niidetav. Kännud, mille diameeter on suurem kui 20cm, tuleb kännupuuriga/freesiga eemaldada (sh ka maapinna seest, vähemalt 10 cm üldisest maa tasapinnast allapoole). Alale võib jätta elupaigaks suuremaid ja kõrgemaid üksikuid kände, mis on niitmistöödel visuaalselt nähtavad (kõrgus vähemalt 60cm). Niitmist segavad kivid eemaldada ning paigutada puude-põõsaste gruppidesse. Väga suured kivid (>100cm) tuleb jätta paigale (va kokkuleppel keskkonnaameti esindajaga). Hilisem niitmine toimub nende ümber.

Teised täiendavad tööd: ei

Piirangud: ei ole

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kingli hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kadastike (5130), loode (alvarite) (6280*), puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*), liigirikaste madalsoode (7230), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (sürjametsade) (9060), samuti II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ning III kaitsekategooria liikide - hariliku porsa (Myrica gale), lääne-mõõkrohu (Cladium mariscus), kahkjaspunase sõrmkäpa (Dactylorhiza incarnata), metsõunapuu (Malus sylvestris) ja hariliku käoraamatu (Gymnadenia conopsea) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Kopli puisniidu taastamisala



Joonis 2. Kopli taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

TÕRU PUISNIIT

Projektiala nimi: Liigalaskma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 55001:007:0268
4) taastatava puisniidu pindala: 3.16 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Kinnikasvanud puisrohumaa. Taastamisala lääneosas puurindes peamiselt kased, haavad ja tammed ning põõsarindes vähesel määral sarapuud ja teised üksikud puuliigid. Ala ida osas peamiselt tammed ja nende vahel kasvavad sarapuud, esineb ka metsõunapuid nende vahel. Taastamisala keskel lage niidulaik üksikute puude ning osalise hõreda põõsastikuga, mis kasvab servadest kinni. Lagendikust lõunas ja kirdes, ala servas, muutub ala märjemaks ning esineb soometsa tunnuseid. Taastamisala lääne servas on kiviaed. Taastamisalal esineb vähe lamapuitu.

Tähelepanu väärivad väärtused: Suure diameetriga sarapuud

Taastamistööde tegevused: Kinnistu piires jääb taastamisest välja sarapuu allee, mis asub talust lõunas ning mis on kaardi peal olevast puisniidust välja joonistatud, samuti kinnistu kirde suunal olev soostunud metsa laik jääb taastamisest välja. Puude ja põõsaste raiumine katvuseni 40-50% ja põõsarinne 10-20%. Säilitada suure diameetriga sarapuu põõsad, mets-õunapuud ja viirpuud. Tihedamalt võsastunud alad tuleb freesida, et vältida võsa peale kasvu. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele - niitmist segavad kivid eemaldada ning paigutada põõsaste või puude gruppidesse. Väga suured kivid tuleks jätta paigale ja hilisem niitmine tuleks korraldada nende ümber. Puude ja põõsaste gruppidesse jätta maha lamapuitu. Kiviaial ja selle vahetus läheduses olevaid puid ega põõsaid mitte raiuda. Puude märkimine ja vajalike tööde selgitamine toimub enne taastamist.

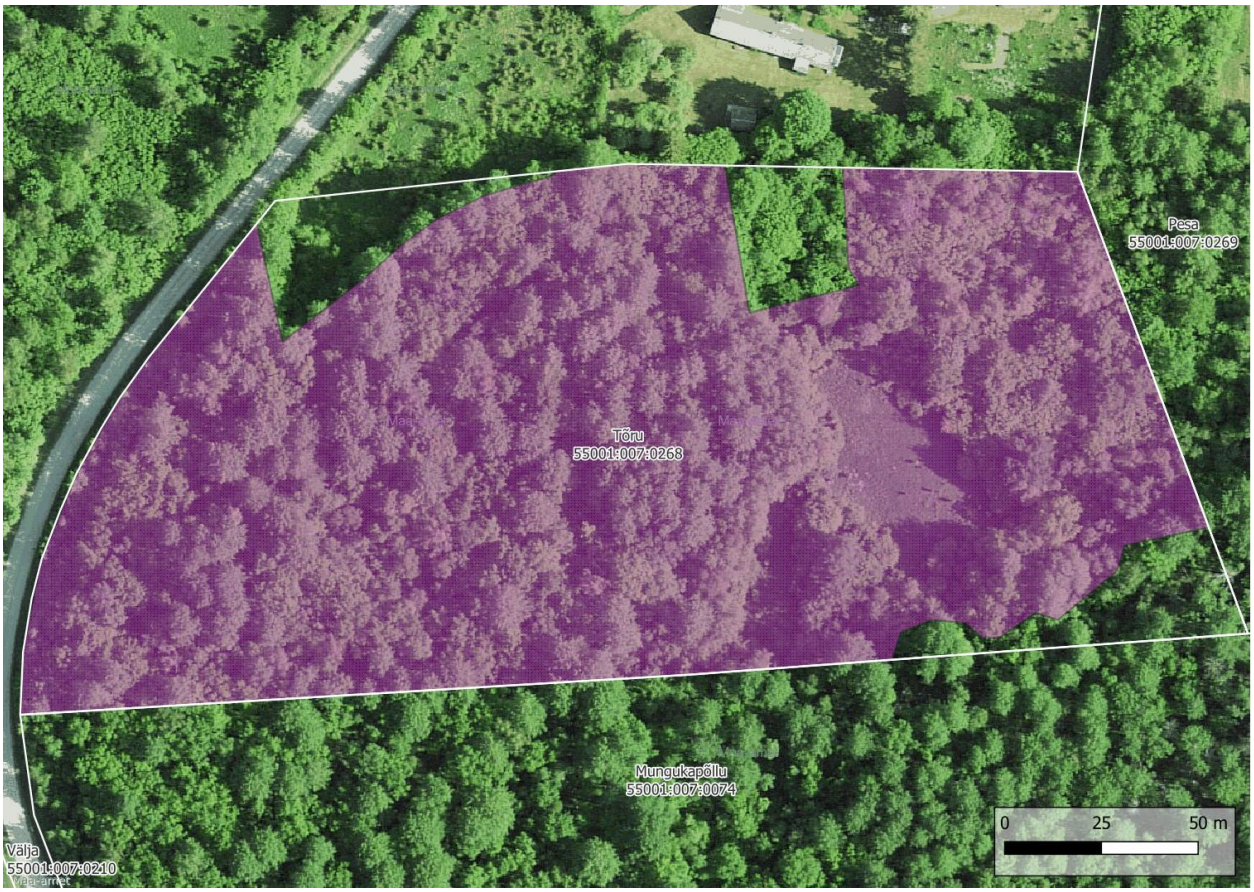
Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50% ning tuleb alles jätta põõsarinnet 10-20%. Puudegruppides esineb lamapuitu. Ala on peale taastamist niitetehnikaga hooldatav.

Teised täiendavad tööd: seemnete külv

Piirangud: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: -

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Liigalaskma-Orinõmme hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loodude (6280*), sinihelmikaniitude (6410), puisniitude (6530*), vanade laialehiste metsade (9020*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) elupaiga kaitse.



Joonis 1. Tõru puisniidu taastamisala



Joonis 2. Tõru taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

HINDU PUISNIIT

Projektiala nimi: Sõrve

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Ranna hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 72101:001:1345, 72101:003:0670
4) taastatava puisniidu pindala: 5.7 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Hindu puisniitu on väikeste pausidega järjest taastatud ja hooldatud pausidega aastast 1998. Hooldatava ala pindala on küll ajas kõikunud, kuid siiski suurenenud. Ala mikroreljeef varieeruv - esineb nii soostunud kui ka arumaal esinevat puisniitu.

Ala lääne ja edeleaosa on kohati soostunud ning esineb mitmeharulisi kaski ning sekka sangleppa. Edela ja lõuna osas esineb palju erinevas vanuses ja diameetris sarapuu põõsaid, mille sees kasvavad ka tammed ja kased. Alal ka istutatud kuuskede grupp, mille rinnasdiameeter on umbes 30 cm (grupp on ortofotolt ilusti leitav). Sellest grupist sisemaa pool, kraavi ääres vanad suured sanglepad. Grupist merepoole jääval alal esinevad haavad, sanglepad ja kased. Rannavalli ja puisniidu vahelisel alal esineb liigniiskeid kohti põõsastikuga.

Tähelepanu väärivad väärtused: Merikotkas; vanad, suure diameetriga sarapuu põõsad

Taastamistööde tegevused: Puude ja põõsaste raiumine katvuseni 40-50% ja põõsarinne 10-20%. Säilitada suure diameetriga sarapuu põõsad, mets-õunapuud ja viirpuud. Tihedamalt võsastunud alad tuleb freesida, et vältida võsa peale kasvu. Kivide eemaldamine või paigaldamine vastavalt vajadusele - niitmist segavad kivid eemaldada ning paigutada põõsaste või puude gruppidesse. Väga suured kivid tuleks jätta paigale ja hilisem niitmine tuleks korraldada nende ümber. Puude ja põõsaste gruppidesse jätta maha lamapuitu. Puude märkimine ja vajalike tööde selgitamine toimub enne taastamist. Kraavide ääres olevad suure diameetriga olevad sanglepad tuleb kõik säilitada. Sälitatavad puud märgistatakse tööde käigus.

Tulemuse kirjeldus: Puisniitude puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab lõpptulemusel jääma 40-50% ning tuleb alles jätta põõsarinnet 10-20%. Ala on peale taastamist niitetehnikaga hooldatav.

Teised täiendavad tööd: -

Piirangud: Merikotka pesaga seoses on keelatud taastamistöid teha 15. veebruar - 31. juuli, iga aastase puisniidu hooldusega võib alustada alates 1. juulist.

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: Merikotkas (Haliaeetus albicilla)

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Ranna hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), puisniitude (6530*) ja puiskarjamaade (9070) kaitse.



Joonis 1. Hindu puisniidu taastamisala. Sinisega on märgitud ala, mis on lubatud taastada. Punasega on keeluala, mida ei tohi taastada.



Joonis 2. Hindu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

MURATSI MÕISA PUISNIIT

Projektiala nimi: Muratsi

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Muratsi hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: Mõisametsa, 71401:001:1387; Salumõisa, 71401:001:1388
4) taastatava puisniidu pindala: 2.81 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Taastamisala on tugevalt kinni kasvanud ning puistu on loopealsele iseloomuliku ilmega. Puistus kasvavad peamiselt tammed, haavad, saared ja pärnad ning teised lehtpuuliigid. Alal leidub suuremõõtmelisi sarapuupõõsaid ning kännuvõsudest kujunenud kaski ja pärnasid. Kohati esineb rohkesti lamapuitu ning tihedama puistuga piirkondi, kus edasine niitmine on raskendatud. Taastamisala lääneosas paikneb ligikaudu 0,83 ha suurune varem osaliselt taastatud piirkond, kus puid ja võsa on juba harvendatud, kuid vajalikud on täiendav puistu harvendamine ja kändude freesimine.

Tähelepanu väärivad väärtused: Vanad ja väärtuslikud tammed, suuremõõtmelised sarapuupõõsad, kännuvõsudest kujunenud kased ja pärnad ning lamapuidurohked puuderühmad.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne puittaimestik ja võsa ning kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb vältida ühtlast harvendamist ning säilitada puude ja põõsaste liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Puistu kujundamisel tuleb eelistada tammede, pärnade ja saarte säilitamist ning eemaldada suurem osa haabadest. Säilitada tuleb ka kännuvõsudest kujunenud väärtuslikud kased ja pärnad ning suuremõõtmelised sarapuupõõsad. Kohtades, kus niitmine on raskendatud või esineb rohkesti lamapuitu, tuleb säilitada tihedamaid puuderühmi, mille alust ei ole kavandatud niita. Võimaluse korral tuleb säilitada elupaigaliselt väärtuslik lamapuit.

Taastamisala lääneosas paikneval ligikaudu 0,83 ha suurusel varem osaliselt taastatud alal tuleb jätkata puistu harvendamist ja kujundamist ning freesida niitmist takistavad kännud ja võsatüükad, et saavutada puisniidule iseloomulik struktuur ning tagada edasine hooldatavus.

Tihedamalt võsastunud aladel tuleb vajaduse korral freesida niitmist takistavad kännud ja võsatüükad, et vähendada võsa taaskasvu ning tagada ala edasine hooldatavus niitetehnikaga. Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada ja paigutada puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasisi hooldustöid. Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Enne taastamistööde alustamist tuleb üle vaadata ja märkida säilitatavad puud ja puuderühmad ning selgitada tööde teostajale taastamistööde täpset ulatust, säilitatavaid loodusväärtusi ja tööde teostamise põhimõtteid.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilinud on puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Puistus on säilitatud väärtuslikud tammed, pärnad ja saared, kännuvõsudest kujunenud kased ja pärnad ning suuremõõtmelised sarapuupõõsad. Suurem osa haabadest on eemaldatud. Raskesti hooldatavates ja lamapuidurohketes piirkondades on säilitatud tihedamad puuderühmad ning võimaluse korral elupaigaliselt väärtuslik lamapuit.

Taastamisala lääneosas paikneval ligikaudu 0,83 ha suurusel varem osaliselt taastatud alal on puistut täiendavalt harvendatud ja kujundatud ning niitmist takistavad kännud ja võsatüükad freesitud.

Avatud niidualad ning hooldamiseks kavandatud puude ja põõsaste ümbrused on üleliigsest võsast puhastatud ja niitetehnikaga hooldatavad. Niitmist takistavad väiksemad kivid on vajaduse korral eemaldatud või paigutatud hooldust mittetakistavatesse kohtadesse ning suuremad kivid võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas.

Taastatud ala on niitetehnikaga hooldatav, välja arvatud säilitamiseks määratud tihedamad puuderühmad, ning loodud on tingimused puisniidule iseloomuliku rohttaimestiku taastumiseks ja järjepidevaks hooldamiseks.

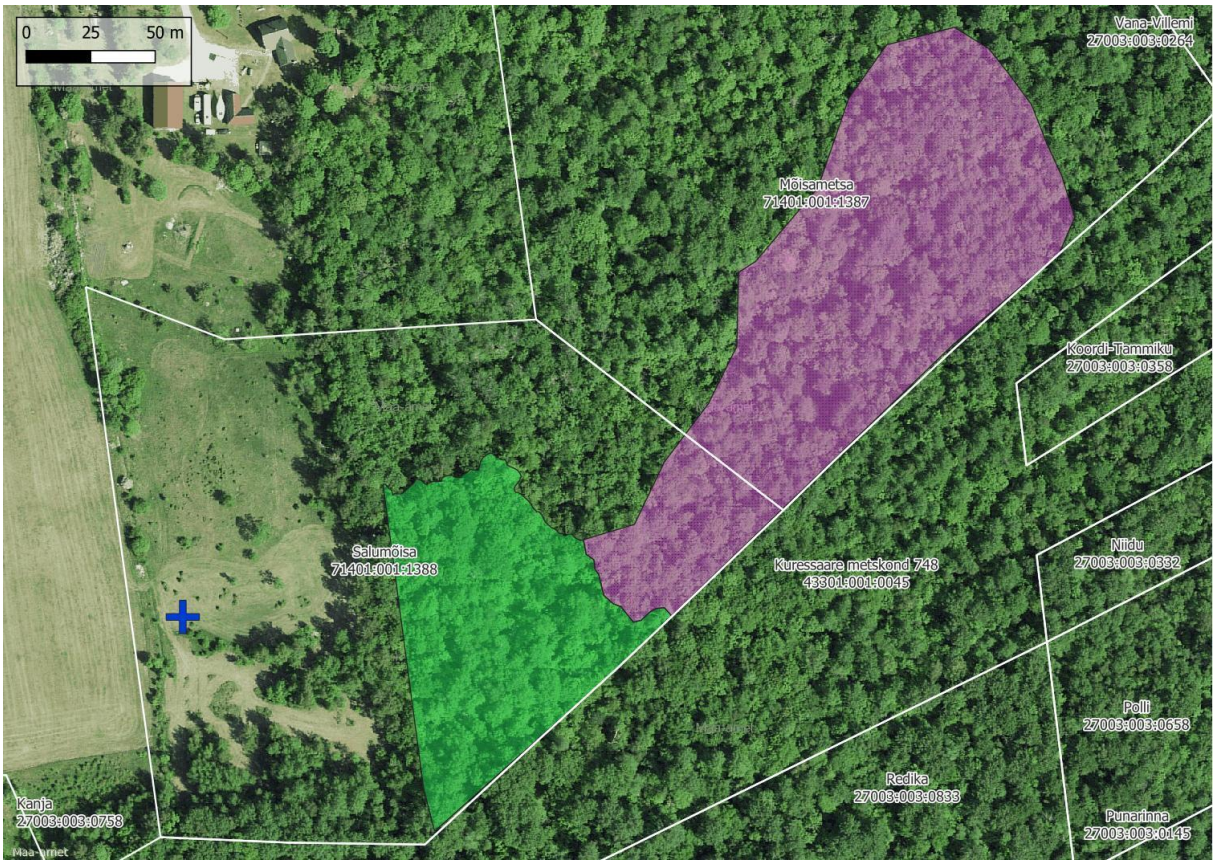
Teised täiendavad tööd: ei ole

Piirangud: ei ole

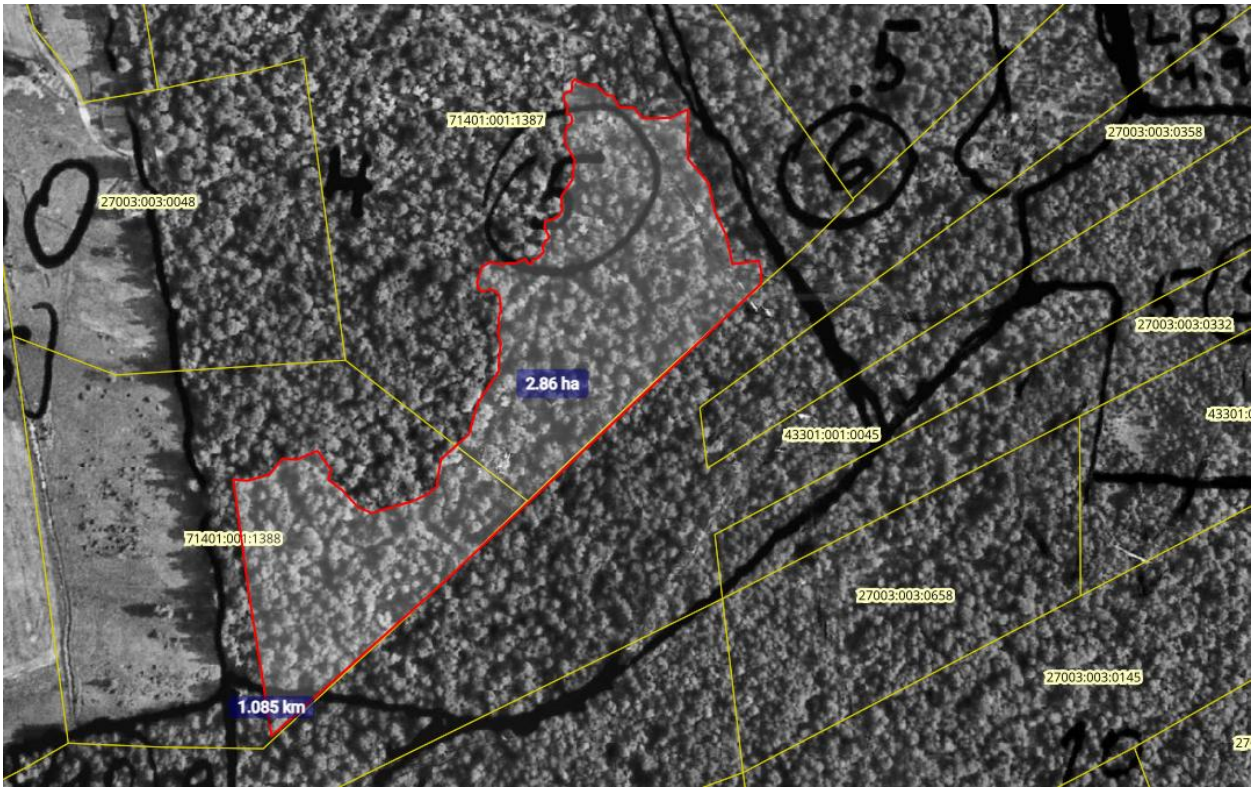
Keskkonnaregistrisse kantud liigid: ei ole

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kasti lahe hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), laiade madalate lahtede (1160), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410),

puisniitude (6530*), vanade loodusmetsade (9010*), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soolehtmetsade (9080*) ja nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ning I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse.



Joonis 1. Muratsi mõisa puisniidu taastamisala



Joonis 2. Muratsi mõisa taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

KAARMA SUUR-PUISNIIT

Projektiala nimi: Kaarma

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Kaarma hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: Sihi, 27002:001:0079; Liiva, 27002:001:0203; Kase, 27002:001:0070; Pihtla, 27001:003:0249; Laane, 27001:003:0100; Kiriku, 27002:001:0073; Vahtra, 27002:001:0146.
4) taastatava puisniidu pindala: 21.58 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Kaarma hoiuala puisniidud on kujunenud endistest puisrohumaadest, sealhulgas puisniitudest ja puiskarjamaadest. Ala reljeef on varieeruv, mistõttu puittaimestiku liigiline koosseis ja kasvukohatingimused on mitmekesised. Kõrgematel aladel kasvavad peamiselt laialehised puuliigid, sealhulgas vanad ja suuremõõtmelised tammed, ning põõsarindes domineerib sarapuu. Madalamates ja niiskemates piirkondades esineb rohkem haabu ning niisketele kasvukohtadele iseloomulikke taimeliike. Alal leidub ka hõredama puistuga ja lagedamaid niidulaike, kus puisniidule iseloomulik rohttaimestik on paremini säilinud.

Tähelepanu väärivad väärtused: Vanad ja suuremõõtmelised tammed ning suured metsõunapuud.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne puittaimestik ja võsa ning kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb vältida ühtlast harvendamist ning säilitada puude ja põõsaste liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Säilitada tuleb vanad ja suuremõõtmelised tammed, suured metsõunapuud, laiavõralised puud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kõrgematel aladel kasvavate laialehiste puuliikide ja sarapuu säilitamisele. Madalamates liigniisketes piirkondades tuleb olemasolev puittaimestik võimaluse korral säilitada ning vältida taastamistöid, mis võivad kahjustada märgade kasvukohtade looduslikku struktuuri. Samuti tuleb säilitada üksikud metsasaared, mille asukohad ja ulatus lepitakse kokku enne tööde alustamist.

Tihedamalt võsastunud aladel tuleb vajaduse korral freesida niitmist takistavad kännud ja võsatüükad, et vähendada võsa taaskasvu ning tagada ala edasine hooldatavus niitetehnikaga.

Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada ja paigutada puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasisi hooldustöid. Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Puuderühmades paiknev lamapuit tuleb võimaluse korral säilitada, eelkõige juhul, kui see on elupaigaliselt väärtuslik (suuremad tüvesed) ega takista ala edasist hooldamist.

Enne taastamistööde alustamist tuleb üle vaadata ja märkida säilitatavad puud, põõsad ja metsasaared ning selgitada tööde teostajale taastamistööde täpset ulatust, säilitatavaid loodusväärtusi ja tööde teostamise põhimõtteid.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilinud on puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Säilitatud on vanad ja suuremõõtmelised tammed, suured metsõunapuud, laiavõralised puud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Kõrgematel aladel on säilinud laialehiste puuliikide ja sarapuu mitmekesine kooslus ning madalamates liigniisketes piirkondades on olemasolev puittaimestik võimaluse korral säilitatud. Säilinud on ka eelnevalt kokkulepitud metsasaared ning nende looduslik struktuur.

Avatud niidualad ning hooldamiseks kavandatud puude ja põõsaste ümbrused on üleliigsest võsast puhastatud ja niitetehnikaga hooldatavad. Tihedamalt võsastunud aladel on vajaduse korral freesitud niitmist takistavad kännud ja võsatüükad. Väiksemad niitmist segavad kivid on paigutatud hooldust mittetakistavatesse kohtadesse ning suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas. Puuderühmades on säilinud elupaigaliselt väärtuslik lamapuit.

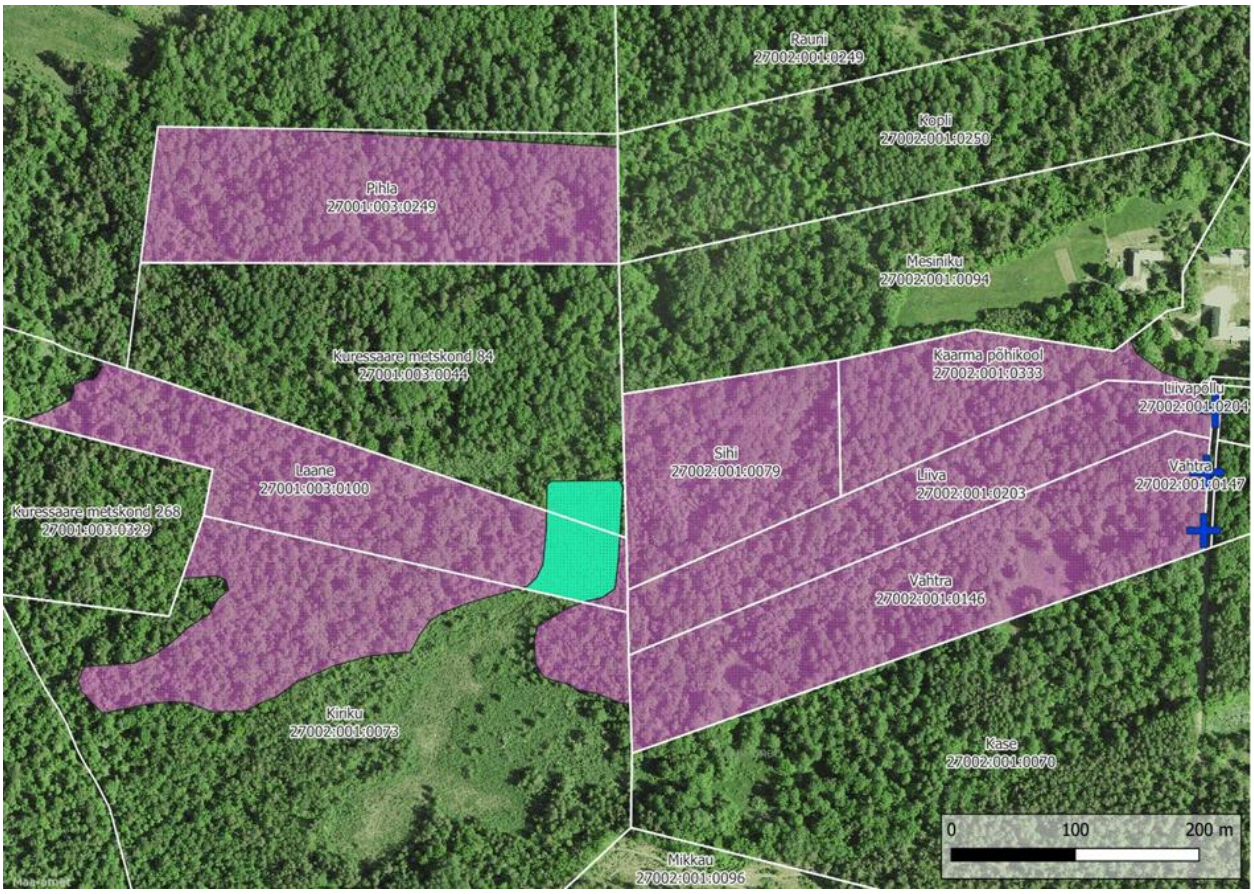
Taastatud ala on niitetehnikaga hooldatav, välja arvatud säilitamiseks määratud metsasaared ja liigniisked piirkonnad, ning loodud on tingimused puisniidule iseloomuliku rohttaimestiku taastumiseks ja järjepidevaks hooldamiseks.

Teised täiendavad tööd: seemnete külv

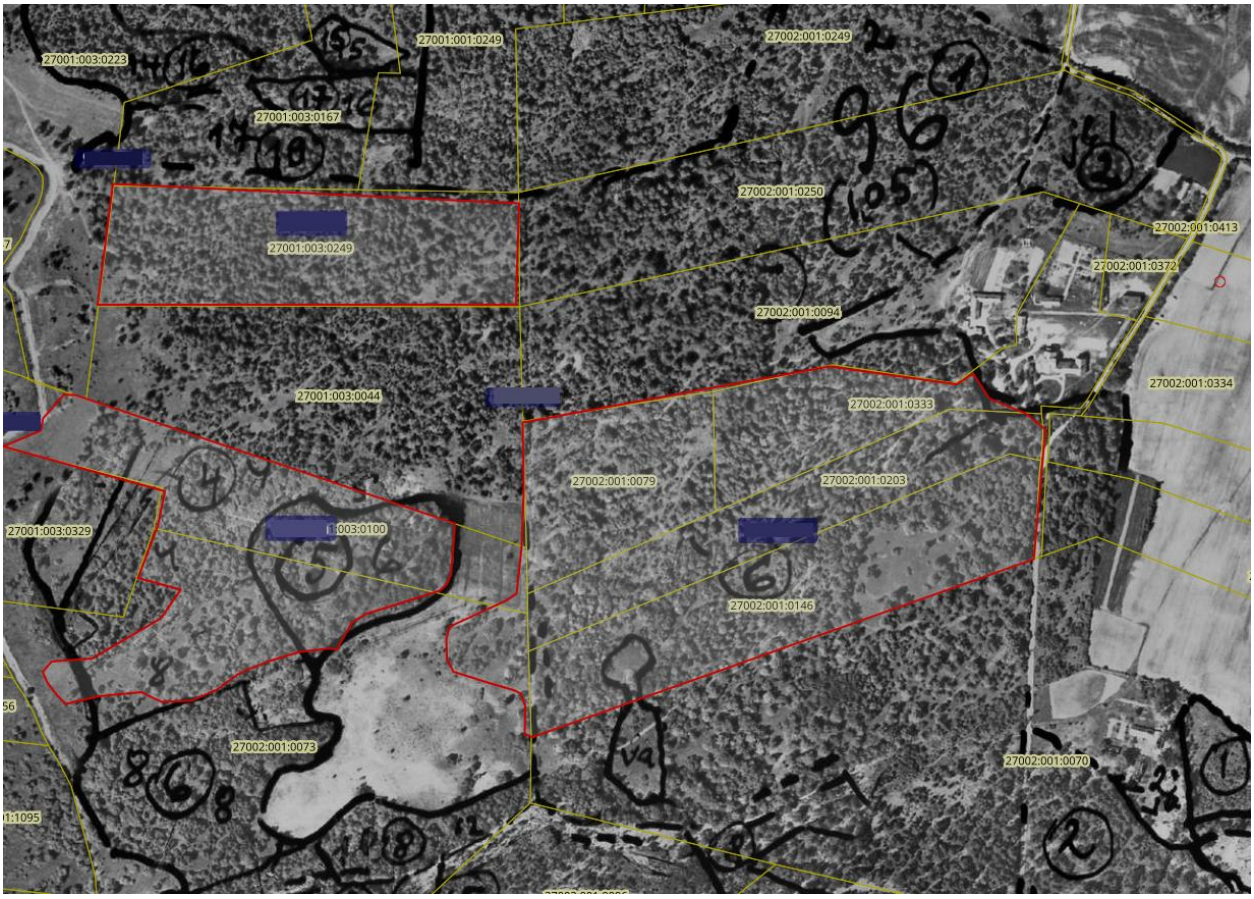
Piirangud: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: kahelehine käokeel, mets-õunapuu, laialehine neiuvaip.

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kaarma hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - puisniitude (6530*), puiskarjamaade (9070), sinihelmikakoosluste (6410) kaitse ning III kaitsekategooria liikide - metsõunapuu (Malus sylvestris), laialehise neiuvaiba (Epipactis helleborine) ja kahelehise käokeele (Platanthera bifolia) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Suur-Kaarma puisniidu taastamisala



Joonis 2. Suur-Kaarma puisniidu taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

METSA-SAARE PUISNIIT

Projektiala nimi: Saaremetsa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Saaremetsa hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: 38601:002:0158
4) taastatava puisniidu pindala: 4.14 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Metsa kinnistul paiknev puisniit moodustab osa suuremast puisniidukompleksist. Puistus kasvavad peamiselt tammed, haavad ja kased ning üksikud männid. Alal leidub puisniidule iseloomulikke vanu puukujulisi ja laiuva võraga põõsakujulisi pihlakaid ning suure läbimõõduga sarapuupõõsaid. Puistu on liigiliselt ja vanuseliselt mitmekesine ning alal esineb mitmeid väärtuslikke üksikpuid ja põõsaid, mille säilitamine on oluline puisniidu elupaigalise väärtuse ja maastikulise mitmekesisuse seisukohalt.

Tähelepanu väärivad väärtused: Vanad ja erikujulised tammed, puukujulised ning laiuva võraga vanad pihlakad ja suure läbimõõduga sarapuupõõsad.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne puittaimestik ja võsa ning kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb vältida ühtlast harvendamist ning säilitada puude ja põõsaste liigiline ja vanuseline mitmekesisus, üksikpuud, puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Säilitada tuleb vanad ja erikujulised tammed, puukujulised ning laiuva võraga vanad pihlakad, suure läbimõõduga sarapuupõõsad, metsõunapuud, viirpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Väärtuslike puude ja põõsaste ümbrusest tuleb eemaldada nende kasvu ja edasist hooldamist takistav võsa, säilitades seejuures puisniidule iseloomuliku mitmekesise struktuuri.

Tihedamalt võsastunud aladel tuleb vajaduse korral freesida niitmist takistavad kännud ja võsatüükad, et vähendada võsa taaskasvu ning tagada ala edasine hooldatavus niitetehnikaga. Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada ja paigutada puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasisi hooldustöid. Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Maapinnal paiknev suurem, üle 30 cm läbimõõduga lamapuit tuleb võimaluse korral säilitada või koondada säilitatavatesse puuderühmadesse, mille alust ei ole kavandatud niita. Eelistada tuleb elupaigaliselt väärtusliku lamapuidu säilitamist, kui see ei takista ala edasist hooldamist.

Enne taastamistööde alustamist tuleb märkida säilitatavad puud ja põõsad ning selgitada tööde teostajale taastamistööde täpset ulatust, säilitatavaid loodusväärtusi ja tööde teostamise põhimõtteid.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilinud on puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Säilitatud on vanad ja erikujulised tammed, puukujulised ning laiuva võraga vanad pihlakad, suure läbimõõduga sarapuupõõsad, metsõunapuud, viirpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Väärtuslike puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on üleliigsest võsast puhastatud ja edaspidi niitetehnikaga hooldatavad.

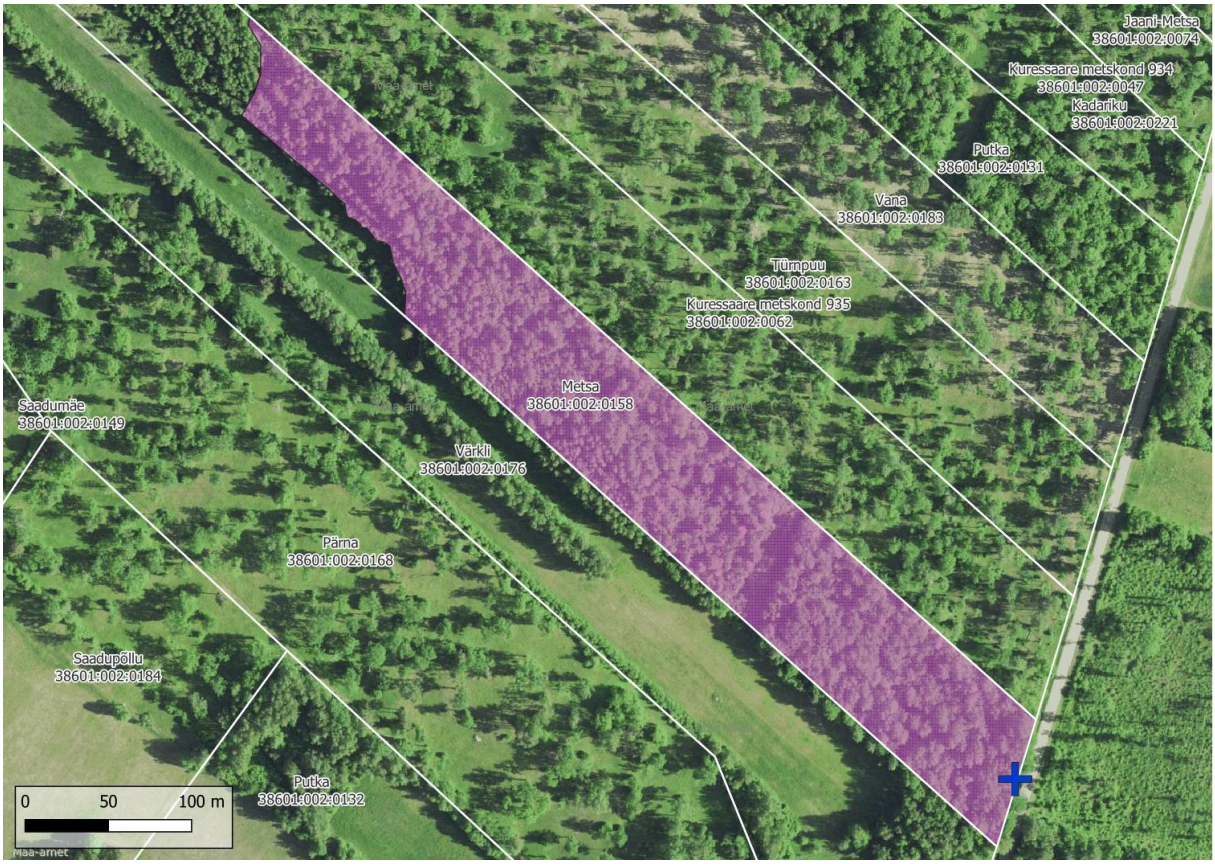
Tihedamalt võsastunud aladel on vajaduse korral freesitud niitmist takistavad kännud ja võsatüükad. Väiksemad niitmist segavad kivid on paigutatud hooldust mittetakistavatesse kohtadesse ning suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas. Elupaigaliselt väärtuslik lamapuit on võimaluse korral säilitatud ning muu suurem lamapuit paigutatud puuderühmadesse, kus see ei takista edasisi hooldustöid.

Taastatud ala on niitetehnikaga hooldatav ning loodud on tingimused puisniidule iseloomuliku rohttaimestiku taastumiseks ja järjepidevaks hooldamiseks.

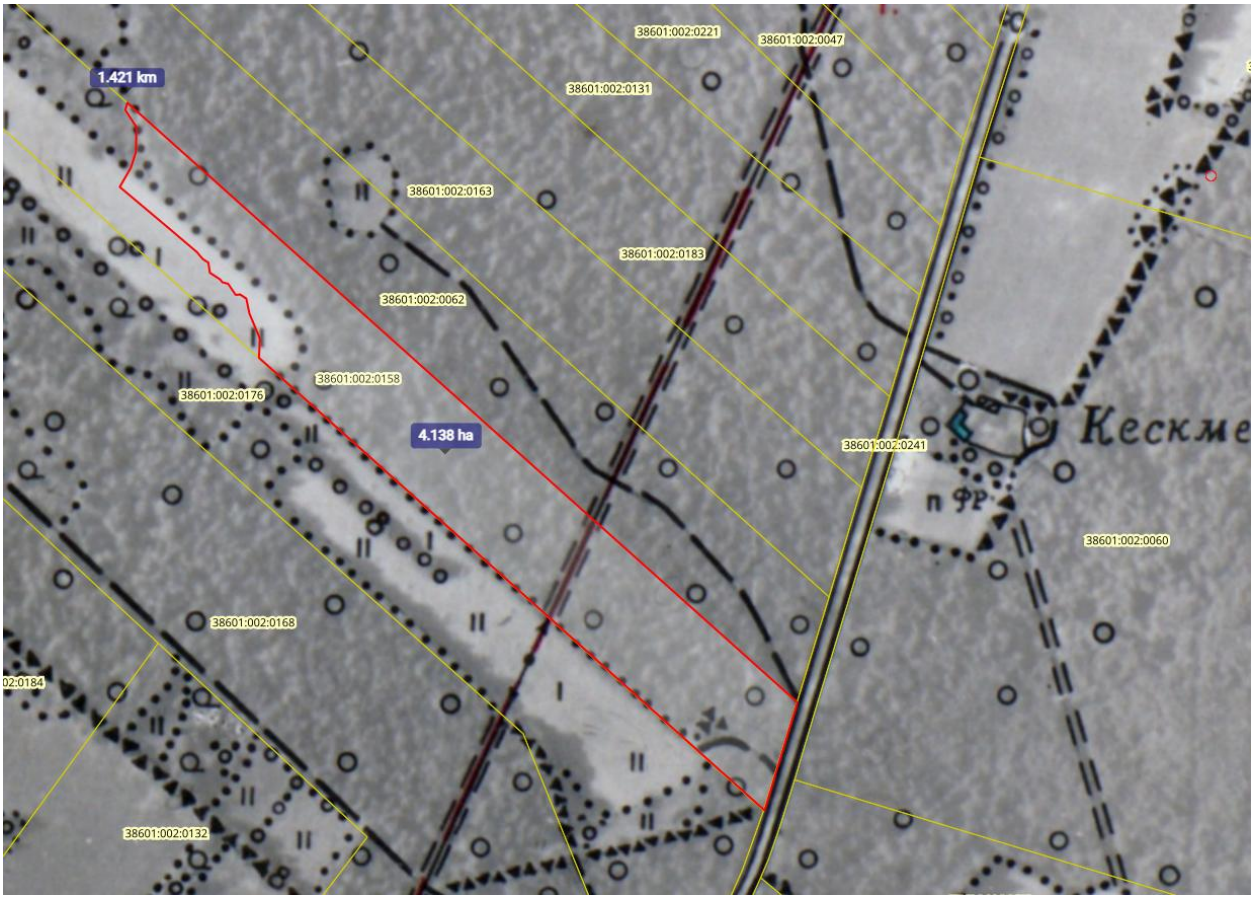
Teised täiendavad tööd: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: metsõunapuud, kaunis kuldking

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Saaremetsa hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - puisniitude (6530*) ja sinihelmikakoosluste (6410) kaitse ning III kaitsekategooria liikide - hariliku käoraamatu (Gymnadenia conopsea), kahelehise käokeele (Platanthera bifolia) ja metsõunapuu (Malus sylvestris) elupaiga kaitse.



Joonis 1. Metsa-Saare puisniidu taastamisala



Joonis 2. Metsa-Saare taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

METSA-KINGLI PUISNIIT

Projektiala nimi: Saaremetsa

Tööobjekti paiknemine:

1) kaitstava loodusobjekti nimi: Kingli hoiuala
2) kaitstava loodusobjekti vööndite nimed: -
3) maaüksuse või -üksuste nimi/nimed; katastritunnus/ed: Metsa; 38601:002:0218
4) taastatava puisniidu pindala: 4.09 ha

Ala seisundi üldkirjeldus: Metsa kinnistul paiknev puisniit moodustab osa suuremast puisniidukompleksist. Puistus kasvavad tammed, haavad, kased ja üksikud männid. Alal leidub puisniidule iseloomulikke vanu puukujulisi ja laiuva võraga põõsakujulisi pihlakaid ning suure läbimõõduga sarapuupõõsaid, mis on olulised säilitamist vajavad maastikuelemendid. Olemasolev puistu on liigiliselt ja vanuseliselt mitmekesine ning sisaldab väärtuslikke üksikpuid ja põõsaid.

Tähelepanu väärivad väärtused: Vanad ja erikujulised tammed, puukujulised ning laiuva võraga vanad pihlakad ja suure läbimõõduga sarapuupõõsad.

Taastamistööde tegevused: Taastamistööde käigus tuleb eemaldada üleliigne puittaimestik ja võsa ning kujundada puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu. Puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus peab taastamistööde tulemusel jääma vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Puistu kujundamisel tuleb vältida ühtlast harvendamist ning säilitada puude ja põõsaste liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Säilitada tuleb vanad ja erikujulised tammed, puukujulised ning laiuva võraga vanad pihlakad, suure läbimõõduga sarapuupõõsad, metsõunapuud, viirpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Väärtuslike puude ja põõsaste ümbrusest tuleb eemaldada nende kasvu ja edasist hooldamist takistav võsa, säilitades seejuures puisniidule iseloomuliku mitmekesise struktuuri.

Tihedamalt võsastunud aladel tuleb vajaduse korral freesida niitmist takistavad kännud ja võsatüükad, et vähendada võsa taaskasvu ning tagada ala edasine hooldatavus niitetehnikaga. Niitmist takistavad väiksemad kivid tuleb vajaduse korral eemaldada ja paigutada puude või põõsaste rühmadesse, kus need ei sega edasisi hooldustöid. Suuremad kivid tuleb võimaluse korral säilitada nende algses asukohas ning korraldada edaspidine niitmine nende ümber.

Maapinnal paiknev suurem, üle 30 cm läbimõõduga lamapuit tuleb võimaluse korral säilitada või koondada säilitatavatesse puuderühmadesse, mille alust ei ole kavandatud niita. Elupaigaliselt väärtuslikku lamapuitu tuleb võimaluse korral säilitada.

Enne taastamistööde alustamist tuleb märkida säilitatavad puud ja põõsad ning selgitada tööde teostajale taastamistööde täpset ulatust, säilitatavaid loodusväärtusi ja tööde teostamise põhimõtteid.

Tulemuse kirjeldus: Taastamistööde tulemusel on kujundatud puisniidule iseloomulik mosaiikne ja ebaühtlase struktuuriga puistu, mille puu- ja põõsarinde võrade kogukatvus jääb vahemikku 40–50%, sealhulgas põõsarinde katvus 10–20%. Säilinud on puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus, väärtuslikud üksikpuud ja puuderühmad ning nendevahelised avatud niidualad.

Säilitatud on vanad ja erikujulised tammed, puukujulised ning laiuva võraga vanad pihlakad, suure läbimõõduga sarapuupõõsad, metsõunapuud, viirpuud ning teised elupaigaliselt väärtuslikud puud ja põõsad. Puude ja põõsaste ümbrused ning avatud niidualad on üleliigsest võsast puhastatud ja niitetehnikaga hooldatavad.

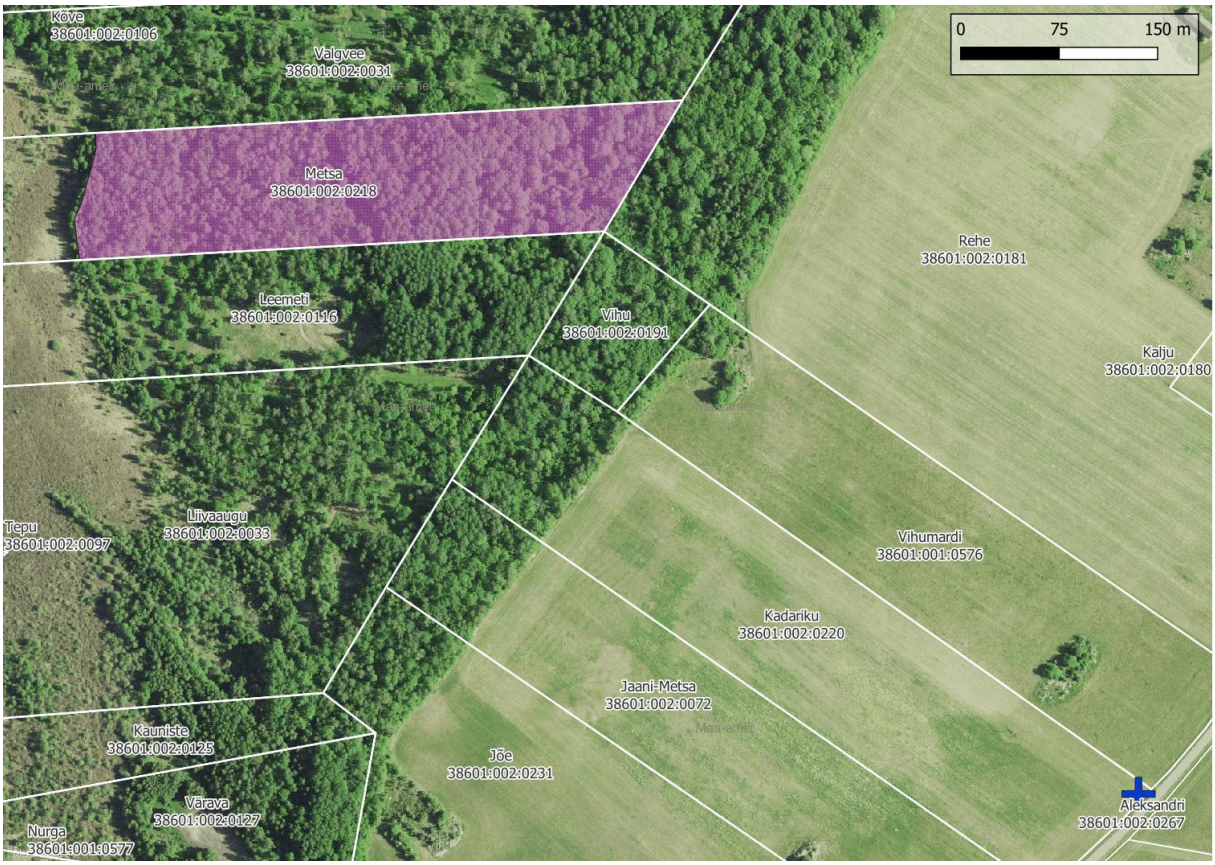
Tihedamalt võsastunud aladel on vajaduse korral freesitud niitmist takistavad kännud ja võsatüükad. Väiksemad niitmist segavad kivid on paigutatud hooldust mittetakistavatesse kohtadesse ning suuremad kivid on võimaluse korral säilitatud nende algses asukohas. Elupaigaliselt väärtuslik lamapuit on võimaluse korral säilitatud ning muu suurem lamapuit koondatud puuderühmadesse, kus see ei takista edasisi hooldustöid.

Taastatud ala on niitetehnikaga hooldatav ning loodud on tingimused puisniidule iseloomuliku rohttaimestiku taastumiseks ja järjepidevaks hooldamiseks.

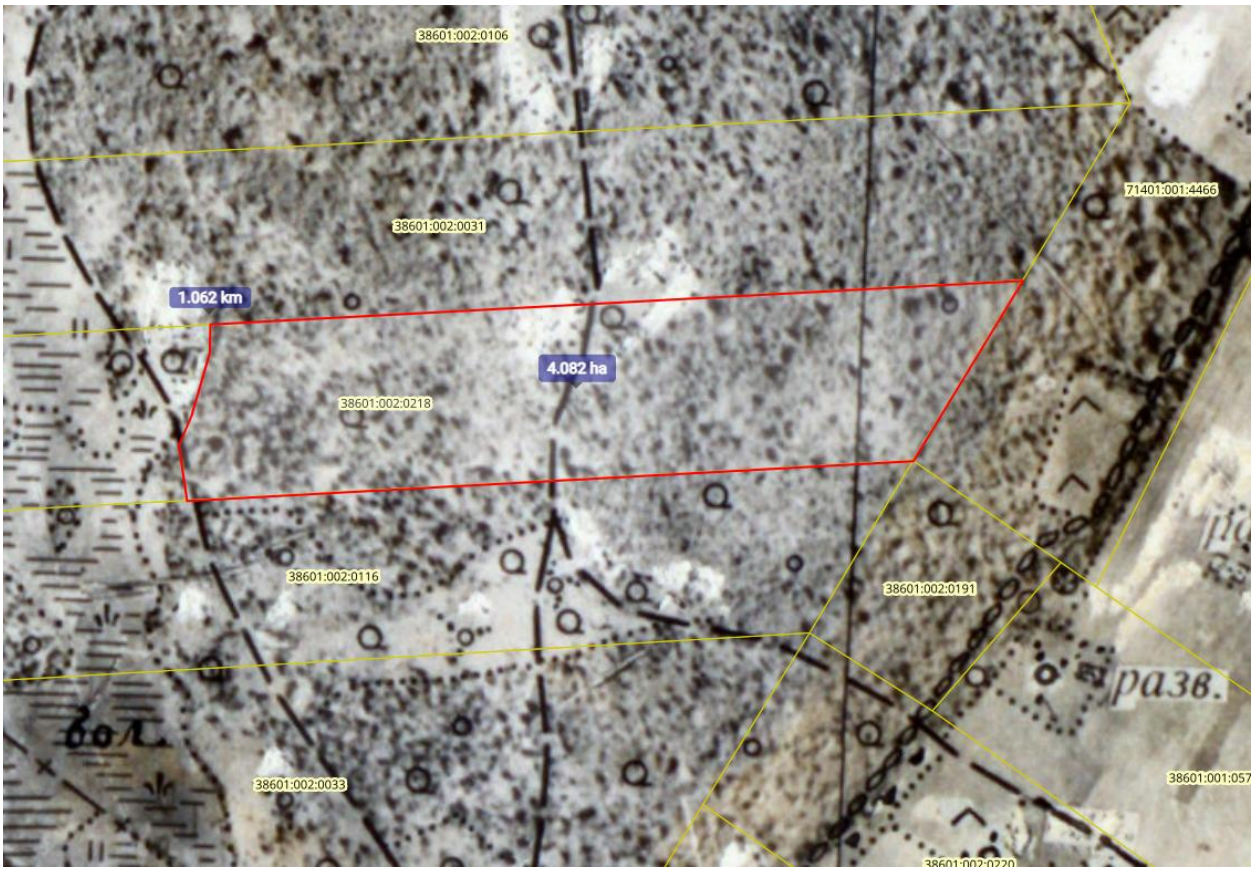
Teised täiendavad tööd: -

Keskkonnaregistrisse kantud liigid: -

Seos kaitse-eesmärgi/kaitsekorralduskavaga: Kingli hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - kadastike (5130), loode (alvarite) (6280*), puisniitude (6530*), lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*), liigirikaste madalsoode (7230), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (sürjametsade) (9060), samuti II lisas nimetatud liigi - kauni kuldkinga (Cypripedium calceolus) ning III kaitsekategooria liikide - hariliku porsa (Myrica gale), lääne-mõõkrohu (Cladium mariscus), kahkjaspunase sõrmkäpa (Dactylorhiza incarnata), metsõunapuu (Malus sylvestris) ja hariliku käoraamatu (Gymnadenia conopsea) elupaikade kaitse.



Joonis 1. Metsa-Kingli taastamisala skeem



Joonis 2. Metsa-Kingli taastamisala välispiirid ajaloolisel kaardil.

RESTORATION PLANS FOR LATVIAN WOODED MEADOWS

Atzinums par biotehniskajiem pasākumiem Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* *Parkveida pļavas un ganības* struktūru un funkciju atjaunošanai Valkas novada, Valkas pagasta "Kalnkalcos", zemes vienībā ar kadastra Nr. 94880160020

Eksperts	Baiba Strazdiņa, eksperta sertifikāta Nr.165 ar tiesībām sniegt atzinumus par zālāju, mežu, virsāju un purvu biotopu grupām. Sertifikāta derīguma termiņš: 25.04.2025.
Atzinumā vērtētās sugu un biotopu grupas	Zālāji un meži.
Atzinuma teritorija	Valkas novada, Valkas pagasta "Kalnkalci", zemes vienība ar kadastra Nr. 94880160020.
Atzinumā vērtētās teritorijas platība	17,9 ha.
Atzinuma teritorijas aizsardzības status	Īpaši aizsargājama dabas teritorija Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja", iekļauta Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* tīklā.
Atzinuma sniegšanas mērķis (plānotā saimnieciskā darbība)	Atzinums sagatavots Latvijas Vides aizsardzības fonda finansētā projekta Nr. 1-08/10/2021 „Parkveida pļavu atjaunošana Ziemeļgaujas Kalnkalcos" un zemes īpašnieka Jaan Kiisler un Latvijas Dabas fonda 20.07.2021. noslēgtā sadarbības līguma Nr. 6.26-1/LK2021-1 ietvaros. Tā mērķis ir Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājama zālāja biotopa 6530* *Parkveida pļavas un ganības* struktūru atjaunošanas vajadzību izvērtēšana, atjaunošanas darbu veikšanas rekomendāciju sagatavošana un dokumentu sagatavošana, darbu veikšanai nepieciešamo atļauju saņemšanai.

1. ATZINUMĀ IZVĒRTĒTĀS SUGU UN BIOTOPU GRUPAS

Eiropas Savienības (ES) nozīmes īpaši aizsargājams biotops 6530* *Parkveida pļavas un ganības* (MK 2017).

2. DATI PAR PĒTĀMĀS TERITORIJAS APSEKOŠANU

Atzinuma teritorija

Valkas novada Valkas pagasta "Kalnkalci", zemes vienība ar kadastra Nr. 94880160020. Kopējā atzinumā vērtētās teritorijas platība – 17,9 ha (1. piel. 1.att.).

Apsekošanas laiks

Atzinuma izstrādes vajadzībām atzinuma teritorija apsekota 2021. gada 10., 14. un 28. aprīlī un 11. maijā. 7. jūlijā teritorijā ierīkotas un aprakstītas 3 monitoringa transektes, atjaunošanas sekmju izvērtēšanas iespēju nodrošināšanai. Kopējais atzinuma teritorijā pavadītais laiks: 24 stundas.

Meteoroloģiskie apstākļi

Atzinuma teritorija apsekota gan ārpus veģetācijas sezonas (bezlapu periodā), kad daudz vieglāk pamanīt senos parkveida kokus un novērtēt atjaunojamo biotopu no ainaviskā viedokļa, gan veģetācijas sezonā, novērtējot un aprakstot zemsedzes veģetāciju.

Meteoroloģisko apstākļu ietekme uz darba rezultātu ir nebūtiska, tādēļ precīzākas piezīmes nav veiktas.

Izpētes metodes

Apsekojumu laikā pētāmā teritorija izstaigāta zigzagveida maršrutā, vērtējot teritorijas atbilstību ES nozīmes aizsargājamo biotopu statusam, precizējot to robežas, fiksējot struktūru un funkciju atjaunošanas vajadzības un uzskaitot un dabā iezīmējot atjaunošanas laikā saglabājamos kokus un saglabāšanai ieteiktos nākotnes biokokus.

Vērtējumā izmantota ES aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmata (Auniņš, 2013, apstiprināta ar Vides ministra 05.03.2010. rīkojumu Nr. 93.), ES nozīmes biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas metodika ar precizētu 6530* biotopa aprakstu (DAP 2015, apstiprināta ar VARAM ministra 22.07.2016. rīkojumu Nr. 188.) un Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas (Rūsiņa 2017). Informācija par teritorijas apkārtnē konstatētajām dabas vērtībām gūta no Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) Dabas datu pārvaldības sistēmā (DDPS) OZOLS publicētās informācijas (skatīts 01.08.2021.).

Informācija par senās parkveida ainavas koku izvietojumu teritorijas izpētes laikā fiksēta ar GPS ierīci, taču ņemot vērā tās precizitātes novirzes (+/- 10m), iegūtie dati nav izmantojami precīzai saglabājamo koku identificēšanai. Lēmums par katru apsaimniekojamo koku jāpieņem atjaunošanas procesa laikā, vadoties pēc dabā veiktajām atzīmēm (sarkanas krāsas krāsojums uz saudzējamo un saudzēšanai rekomendēto koku un krūmu stumbriem). Digitāli ievāktā informācija par senās parkveida ainavas koku izvietojumu, atbilstoši 6530* izplatības un kvalitātes apzināšanas metodikai (DAP 2015), izmatota, lai precizētu 6530* robežas.

Tā kā atzinuma rakstīšanas laikā, par atzinuma teritorijā iekļautajiem ES nozīmes biotopiem jau bija aizpildītas īpaši aizsargājamo biotopu kartēšanas un monitoringa anketas (18VL37_25_1 un 17RS_138_1), jaunas anketas atzinuma sagatavošanas laikā netika sagatavotas. Tā kā 18VL37_25 6530* poligons nenosedz visu atzinuma teritorijas 6530*, atzinuma sagatavošanas laikā veikta 18VL37_25 6530* poligona kontūras precizēšana, ietverot atzinuma teritorijas vidū esošo 6530* lauci (1. piel. 9. att.).

Biotopu struktūru atjaunošanas rekomendāciju sagatavošanā ņemts vērā AAA „Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāns (Vilka 2007), V. Lārmaņa ziņojums "Parkveida pļavas un ganības aizsargājamo ainavu apvidū Ziemeļgauja: aktualizēts kartējums un ieteikumi tālākajām darbībām biotopa labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai" (Lārmanis 2012), Aizsargājamo ainavu apvidus „Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK 2008), 6530* aizsardzības plāns (Bāra 2015), *Natura 2000* teritoriju Nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programma (DAP 2018) un Aizsargājamo zālāju biotopu saglabāšanas vadlīnijas (Rūsiņa 2017).

3. TERITORIJAS AIZSARDZĪBAS STATUSS

Atzinuma ietvaros vērtētā teritorija atrodas valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā "Aizsargājamo ainavu apvidus (AAA) "Ziemeļgauja"", kurai piešķirts ES nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000* vietas status (*Natura 2000* vietas kods LV0600700). Atbilstoši *Natura 2000* standarta datu formā (EC 2019) un *Natura 2000* vietu Nacionālajā aizsardzības un apsaimniekošanas programmā (NAAP)(DAP 2018) norādītajai informācijai, tā ir izveidota, lai saglabātu maz pārveidotu Gaujas ielejas posmu un tajā sastopamos 28 ES nozīmes īpaši aizsargājamus biotopus, tai skaitā ES nozīmes biotopu 6530* *Parkveida pļavas un ganības* un 6210 *Sausi zālāji kaļķainās augsnēs*, kā arī 70 Eiropas Padomes Putnu un Biotopu Direktīvās minētas īpaši aizsargājamas sugas.

Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Atzinuma teritorija ir ietverta AAA "Ziemeļgauja" **dabas lieguma zonā**, kas izveidota, "lai, veicot ekstensīvu saimniecisko darbību, atjaunotu un saglabātu daudzveidīgu parkveida pļavu, mežu, zālāju un ūdeņu veidotu ainavu Gaujas ielejā, tādējādi nodrošinot īpaši aizsargājamo zālāju un palieņu mežu biotopu un ar tiem saistīto īpaši aizsargājamo sugu aizsardzību"(MK 2008).

AAA "Ziemeļgauja" individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu (IAIN) (MK 2008) 25.1.2. punkts nosaka, ka AAA dabas lieguma zonā ir pieļaujama **zemes lietošanas kategorijas maiņa**, ja tā ir nepieciešama īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai un tās veikšanai ir saņemta rakstiska DAP atļauja, kas izdota pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu.

IAIN 26. punkts nosaka, ka visā dabas lieguma zonā **laikā no 15. marta līdz 31. jūlijam** aizliegts veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību.

IAIN 47[1] punkts nosaka, ka **ap aizsargājamiem kokiem un 10 m platā zonā ap to vainagu projekcijām** bez papildu saskaņošanas ar DAP ir veicama aizsargājamos kokus nomācošo koku un krūmu izciršana.

IAIN 16. un 29. punkti papildina, ka **dabas lieguma zonas nogabalos**, kur sastopami bioloģiski veci ozoli un liepas, bez papildu saskaņošanas ar DAP ir **pieļaujams biotehniskais pasākums – "Nevēlamo koku un krūmu izciršana"** veco ozolu un liepu vainagu projekcijā un tai piegulošā līdz 5 m platā zonā, saglabājot:

- jebkuras sugas kokus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā virs sakņu kakla pārsniedz 50 cm;
- ozolus, liepas, gobas, vīksnas, vītolus, kļavas, ošus un melnalkšņus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā virs sakņu kakla pārsniedz 25 cm;
- mežābeles, vilkābeles, pabērzus un pīlādžus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā virs sakņu kakla pārsniedz 12 cm;
- kadiķus, kuru augstums pārsniedz 1,5 m.

IAIN 12. punkts nosaka, ka **visā AAA teritorijā veicot jebkāda veida cirtes ir jāsaglabā**:

- jebkuras sugas koki ar un ap lielām putnu ligzdām;
- jebkuras sugas dobumaini koki;
- jebkuras sugas dzīvi un nokaltuši koki, t.sk. kritalas, kuru caurmērs 1,3 m augstumā virs sakņu kakla pārsniedz 50 cm.

Plānotie 6530* struktūru atjaunošanas darbi atbilst AAA dabas lieguma zonā noteiktajiem mērķiem. IAIN 27. punkts nosaka, ka dabas lieguma zonas mežaudzēs ir aizliegts cirst platlapjus, kuru caurmērs attiecīgajā augstumā pārsniedz 25 cm. Vienlaikus attiecīgie noteikumi nosaka, ka dabas lieguma zonā pēc saskaņošanas ar DAP, zālāju biotopu atjaunošanas vajadzībām ir veicama zemes lietojuma veida maiņa, kas nav iespējama bez koku, kuru caurmērs 1,3 m augstumā pārsniedz 25 cm, izciršanas. Tas liecina, ka minētajā punktā minētie koku ciršanas ierobežojumi nav attiecināmi uz gadījumiem, kad koku ciršana tiek veikta, lai īstenotu zemes lietojuma veidu maiņu, ja tā ir nepieciešama dabas lieguma zonas mērķu sasniegšanai. To apliecina AAA "Ziemeļgauja" Dabas aizsardzības plānā, kurš ietver AAA IAIN pamatojumu, norādītā informācija, ka zālāju biotopu atjaunošanas vajadzībām veicot koku ciršanu, ir: "saudzējami platlapji, kuru diametrs 1,3 m augstumā no sakņu kakla ir lielāks par 25 cm, ja vien to ciršana nav nepieciešama, lai ierobežotu to ietekmi uz senajiem parkveida kokiem, vai, lai vecinātu straujāku parkveida situācijas ar kuplākiem ozoliem un liepām, atjaunošanos" (Vilka 2007).

Dabas aizsardzības plāns

Plānotie 6530* struktūru atjaunošanas darbi ir atbilstoši AAA "Ziemeļgauja" Dabas aizsardzības (DA) plānā (Vilka 2007) noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem. Saskaņā ar DA plānu, AAA "Ziemeļgauja" aizsardzības ilgtermiņa mērķis ir: "Saglabātas dzīvotspējīgas tipiskās un aizsargājamās Gaujas ielejai un tās dabas kompleksiem raksturīgās dabiskās augu sugu sabiedrības, dzīvnieku sugas un to dzīvotnes", tai skaitā: "Nodrošināts labvēlīgs aizsardzības statuss īpaši aizsargājamiem pļavu biotopiem un ar tiem saistītajām īpaši aizsargājamām sugām", kā arī "... lapkoku praulgrauzim un tā dzīvotnēm". Šo mērķu sasniegšanai rekomendēts:

- 1260 ha platība veikt aizsargājamo pļavu biotopu atjaunošanu un uzturēšanu (B.3.4.), t.sk. 5,3 ha plašā atzinuma teritorijas daļā;
- 62 ha platībā veikt parkveida pļavu atjaunošanu (B.2.6.);

Atzinuma teritorijas mežaudzēs parkveida pļavu atjaunošana DA plānā nav paredzēta. Tas ir saistāms ar faktu, ka DA plāna izstrādes laikā (2005., 2006. gadā) vēl nebija izstrādāta ES nozīmes biotopu noteikšanas metodika, kura nosaka, ka 6530* atbilst arī ar sekundāriem kokiem un krūmiem aizaugušas platības (Auniņš 2013, DAP 2015). Tomēr apzinoties sagatavotā kartējuma nepilnības, attiecīgā pasākuma aprakstā ir minēts, ka pasākums plānojams ne tikai plānā norādītajās pasākuma veikšanas vietās, bet arī citviet, "... kur konstatēta veca parkveida pļava, kas ieaugusi krūmos vai mežā, kā arī uz atsevišķiem meža nogabaliem, kas nogabala līmenī nav parkveida pļava, bet kas pieguļ vai iekļaujas starp parkveida pļavām un faktiski ir parkveida pļavas sastāvdaļa" (Vilka 2007).

4. ATZINUMA SNIEGŠANAS MĒRĶIS

Atzinums sagatavots Latvijas Vides aizsardzības fonda finansētā projekta Nr. 1-08/10/2021 „Parkveida pļavu atjaunošana Ziemeļgaujas Kalnkalcos" un zemes īpašnieka Jaan Kiisler un Latvijas Dabas fonda (LDF) 20.07.2021. noslēgtā sadarbības līguma Nr. 6.26-1/LK2021-1 ietvaros. Tā mērķis ir Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājama zālāja biotopa 6530* *Parkveida pļavas un ganības* struktūru atjaunošanas vajadzību izvērtēšana, atjaunošanas darbu veikšanas rekomendāciju sagatavošana un dokumentu sagatavošana, darbu veikšanai nepieciešamo atļauju saņemšanai saskaņā ar:

- 20.11.2008. MK not. Nr. 957. "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (MK 2008), kuri nosaka, ka AAA dabas lieguma zonā zemes lietošanas kategorijas maiņa īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai ir veicama, ja ir saņemta rakstiska DAP atļauja, kas izdota pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu;
- 18.06.2013. MK not. Nr. 325. "Par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā" (MK 2013), kuri nosaka, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir pieļaujama atmežošana, ja tā ir nepieciešama īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai un tās veikšanai ir saņemta rakstiska DAP atļauja, kas izdota pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu.

Atzinuma teritorijā plānots izcirst 6530* ieaugušos sekundāros kokus un krūmus, saglabājot lauka apstākļos iezīmētos kokus, krūmus un to grupas, veikt izcirsto koku un krūmu celmu frēzēšanu un ataugušo atvašu izpļaušanu. Atjaunoto 6530* uzturēšanu plānots nodrošināt ar pļaušanu un ganīšanu, izmantojot LDF gaļas liellopu ganāmpulku.

5. VISPĀRĪGS PĒTĀMĀS TERITORIJAS RAKSTUROJUMS

Atzinuma ietvaros vērtētā teritorija atrodas Valkas novada Valkas pagastā, Gaujas kreisajā krastā starp Nīģiem un Gauju (1. piel. 1. att.). Tā ietver 17,9 ha plašu Gaujas ielejas daļu ar izteiktu mikroreljefu, kur sanesu pacēlumi mijas ar ieplakām, izskalojumu bedrēm un aizaugušām vecupēm.

20. gs. sākuma topogrāfiskajās kartēs ir redzams, ka pirms simts gadiem visu atzinuma teritoriju aizņēma plaši, vecupju safragmentēti Gaujas palienes zālāji (1. piel. 2. att.). 20. gs. vidū sagatavotie kartogrāfiskie materiāli liecina, ka plašajā palienē jau ilgstoši ir auguši atsevišķi stāvoši koki un to puduri, veidojot parkveida pļavām un ganībām raksturīgu mozaīkveida ainavu (1. piel. 3. att.). Spriežot pēc PSRS armijas 1986. gada topogrāfiskās kartes, parkveida pļavu aizaugšana ir sākusies 20. gs. otrajā pusē (1. piel. 4. att.), bet lielā atzinuma teritorijas daļā sekundārā aizauguma koki nepārsniedz 20-30 gadu vecumu.

Šobrīd 15,6 ha plaša atzinuma teritorijas daļa ir iekļauta meža valsts reģistrā. 15,4 ha jeb 98,6% tajā iekļautas kā mežaudzes, bet 0,2 ha jeb 1,3% – kā zāļu purvs (1.tabula, 1.piel. 5. att.). Lielākā daļa (66%) no atzinuma teritorijas mežaudzēm ir vidēja vecuma bērzu, bērzu-priežu, liepu-bērzu vai gobu-baltalkšņu audzes ar dažāda vecuma ozolu, priežu, liepu un gobu piejaukumu. 3 ha jeb 19% no tām veido priežu-ozolu-liepu vai priežu-gobu-bērzu briestaudzes ar dažāda vecuma ozolu, priežu un liepu piejaukumu, 2,1 ha jeb 14% – pieaugušu priežu-liepu-ozolu audzes, bet 0,2 ha jeb 1% – priežu-bērzu jaunaudzes (1. tab.).

1. tabula

Atzinuma teritorijā ietverto meža nogabalu apraksts (28.09.2021.)

Kv. Nr.	Nog. Nr.	Plat. ha	Zemes kat.	AAT	Mežaudzes formula
1	1	0,6	Mežaudze	Dm	6P2Oz94 1L1B74 +G74E94 A74
1	2	0,3	Mežaudze	Dm	7A3G74 +BOz74
1	3	0,4	Mežaudze	Dm	6L3Oz89 1A74 +G74 Ba49
1	4	0,4	Mežaudze	Dm	9B1P32 +Oz32 Bl22
1	5	0,7	Mežaudze	Dm	6P99 2P1L74 1Oz99
1	6	1,1	Mežaudze	Dm	5P2Oz99 2P1L74 +B74
1	7	1,0	Mežaudze	Dm	4P69 2Oz2L1P34 1Oz69 +L69B34
1	8	0,2	Mežaudze	Dm	9P1B34
1	9	0,5	Mežaudze	Dm	4G3P2B74 1Ba44 + OzLA74
1	10	3,7	Mežaudze	Dm	8B1P39 1Oz109 + LBaBl39
1	11	2,3	Mežaudze	Dm	8B1P39 1Oz109 + E39BaA29
1	12	0,5	Mežaudze	Dm	6G59 2G2Ba38 + L38Oz59
1	13	0,9	Mežaudze	Dm	8L1B1Ba29 + OzG29
1	14	1,4	Mežaudze	Dm	8L1B29 1L50 +POzG50
1	15	0,2	Zāļu purvs	-	-
1	16	1,4	Mežaudze	Dm	9P109 1L84 + Oz109BE84

Pārējo atzinuma teritoriju veido aizaugoši zālāji un elektrolīnijas stiga. Atsevišķas 0,1-0,2 ha plašas vēl atklātas lauces ir iekļautas arī atzinuma teritorijas mežaudzēs (7., 10., 13. un 16. nog.).

Lielākā atzinuma teritorijas daļa (16,6 ha jeb visi, izņemot 1. kv. 5. un 6. nog.) ir iekļauta plašā, ekstensīvi izmantotā liellopu ganību aplokā. Tas ir palīdzējis zālājiem raksturīgas zemsedzes elementiem saglabāties arī blīvāk aizaugušajās atzinuma teritorijas daļās, bet nav samazinājis sekundāro koku un krūmu apaugumu. Arī vēl atklātie zālāju fragmenti nav pietiekami noganīti un lielā to daļā ir uzkrājies blīvs kūlas slānis un saauguši krūmi.

6. PIEGULOŠĀS TERITORIJAS RAKSTUROJUMS

Atzinuma teritorija robežojas ar Gaujas upi, Gaujas vecupi un valstij un Latvijas Dabas fondam piederošām parkveida pļavām.

7. KONSTATĒTĀS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS SUGAS UN BIOTOPI

Īpaši aizsargājamās sugas

Teritorijas izpētes laikā atzinuma teritorijā konstatētas trīs īpaši aizsargājamas sugas – uz atsevišķiem 3., 5., 12. un 14. nogabalu ozoliem, liepām un vīksnām konstatēts parastais plaušķērpis *Lobaria pulmonaria,* uz diviem 11. un 13. nogabala ozoliem – košās zeltpores *Hapalopilus croceus,* bet divos 11. un 12. nogabala ozolos konstatēti marmora rožvaboles *Liocola marmorata* kāpuru ekskrementi (1.piel. 7.att.). Paredzētā darbība tās neietekmēs, jo visas aizsargājamās sugas ir konstatētas uz kokiem, kurus paredzēts saglabāt, bet ilgtermiņā ir paredzama pat pozitīva ietekme, jo pasākumi paildzinās veco koku – šo sugu dzīvotņu mūžu un, atēnojot citus bioloģiski vecos kokus, tiks radīti piemēroti apstākļi plašākai šīm sugām piemērotu dzīvotņu izveidei nākotnē.

2. tabula

Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas.

Sugas nosaukums (MK 2000)	Sugas sastopamība atzinuma teritorijā	Sugas sastopamība Latvijā
Marmora rožvabole *Liocola marmorata*	Sugas kāpuru ekskrementi konstatēti divu 11. un 12. nogabala parkveida ozolu dobumos.	Samērā reti visā Latvijas teritorijā bioloģiski vecu platlapju dobumos (Valainis 2017)
Parastais plaušķērpis *Lobaria pulmonaria*	Atzinuma teritorijā konstatēts uz pieciem 3., 5., 12. un 14. nogabala platlapjiem (ozola, vīksnām un liepām).	Samērā reti visā Latvijas teritorijā uz bioloģiski veciem platlapjiem vai apsēm parkveida pļavās un vecos platlapju mežos ar ilgstošu kontinuitāti (Moisejevs 2017).
Košā zeltpore *Hapalopilus croceus*	Atzinuma teritorijā konstatēta uz diviem 11. un 13. nogabala parkveida ozolu stumbriem.	Ozolu mežos, parkveida pļavās un uz atsevišķi augošiem dižkokiem samērā bieži sastopama suga (Meijere 2017).

DAP DDPS "Ozols" ir norādīts, ka atzinuma teritoriju aptverošajā 6530* konstatētas lapukoku praulgrauža *Osmoderma barnabita,* spilvainā ancīša *Agrimonia pilosa* un vīru dzegužpuķes *Orchis masculata* atradnes (skatīts 01.08.2021). Plānotajiem biotopu atjaunošanas darbiem nebūs negatīva ietekme uz atzinuma teritorijai piegulošām īpaši aizsargājamo sugu atradnēm.

Īpaši aizsargājamie biotopi

Visu 17,9 ha plašo atzinuma teritoriju aizņem ES nozīmes īpaši aizsargājams biotops 6530* *Parkveida pļavas un ganības,* bet vēl klajās tā lauces atbilst ES nozīmes īpaši aizsargājamam biotopam 6210* *Sausi zālāji kaļķainās augsnēs.* Atklātās lauces aizņem ne vairāk kā 1,2 ha, taču 6120 raksturīgas veģetācijas pazīmes vēl ir saglabājusies 5,1 ha plašā atzinuma teritorijas daļā (3. tab.,1. piel. 6. att.).

3. tabula

Atzinuma teritorijā sastopamie īpaši aizsargājamie biotopi.

ES nozīmes biotopa kods (Auniņš 2013)	Platība paredzētās darbības teritorijā, ha	t.sk. pārklājas ar 6530*, %	Atzinuma teritorijas biotopu aprakstu Nr.
6530*	17,9	-	18VL37_25
6210	5,1	100	17RS7_138

Atzinuma teritorijas 6530* veido daļēji aizaugusi Ziemeļgaujai tipiska parkveida ainava ar izklaidus un grupās augošiem lielu dimensiju, bioloģiski veciem kokiem, kas mijas ar dažāda aizauguma pakāpes laucēm un blīvāk saaugušu koku puduriem. Lielākā daļa no bioloģiski vecajiem kokiem ir ieauguši 29-59 gadus vecos bērzos, priedēs, eglēs, liepās un baltalkšņos, taču arī šīs daļas atbilst 6530* kritērijiem, jo saskaņā ar spēkā esošo biotopa definīciju tas: "... ietver gan pašlaik apsaimniekotas vietas, gan jau aizaugušas vietas ar veciem kokiem, kas veidojušies tradicionālās apsaimniekošanas rezultātā" (Auniņš 2013).

Raksturīgākās "Kalnkalcu" senās parkveida ainavas koku sugas ir parastais ozols *Quercus robur* un parastā priede *Pinus sylvestris*. Gar Gaujas vecupēm ir lielāks bioloģiski vecu parasto liepu *Tilia cordata* īpatsvars, bet atsevišķās vietās tās papildina bioloģiski veci āra bērzi *Betula pendula*, parastās gobas *Ulmus glabra* parastās vīksnas *Ulmus laevis*, lielu dimensiju parastās egles *Picea abies* un parastās apses *Populus tremula*. Vietām, vecupju malās ir saauguši baltie vītoli *Salix alba* un blīgznas *Salix caprea*. Citviet saglabājušās parkveida ainavām raksturīgās mežābeles *Malys sylvestris*, pabērzi *Rhamnus cathartica*, pīlādži *Sorbus aucuparia*, kadiķi *Juniperus communis* un vecu lazdu *Corylus avellana* puduri.

"Kalnkalcu" parkveida ainavas koku vecumstruktūra ir izteikti neviendabīga. Viena no tās priedēm ir sasniegusis dižkoka apmērus, bet vietām parkveida ainavas raksturu nosaka simts līdz 120 gadus veci klajuma ozoli un priedes. Tā kā "Kalnkalcu" aizaugšana ir sākusies samērā nesen, liela daļa no tās parkveida kokiem ir saglabājušies dzīvi, taču tiem ir nokaltuši sānzari, kas liecina par sekundārās kokaudzes negatīvo ietekmi un to atēnošanas steidzamību.

Seno un potenciālo parkveida koku izvietojums atzinuma teritorijā ir nevienmērīgs. Vietām tie saauguši blīvākos puduros un ap tiem ir izveidojies mežiem raksturīgs aizaugums, taču ganīšanas ietekmē arī šajās "Kalnkalcu" daļās ir saglabājušies zālājiem raksturīgas zemsedzes elementi. Izņēmums ir 0,3 ha plašais atzinuma teritorijas 2.nogabals, ko veido 70.gadīgu apšu puduris, un ganību aplokā neiekļautais 5. un 6. nogabals, kurus veido klajākos apstākļos augušas priedes, ozoli un liepas ar platlapju mežiem raksturīgu zemsedzi. Vietām starp bioloģiski vecajiem parkveida ainavas kokiem ir plašas, ar jauniem bērziem, priedēm un baltalkšņiem aizaugušas senās parkveida ainavas lauces, taču arī tās ir neatņemama "Kalnkalcu" parkveida ainavas sastāvdaļa, jo, saskaņā ar Latvijas aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijām (Rūsiņa 2017), 6530* ainavai pieder ne tikai skrajmeži un savrupu koku grupas, bet arī atsevišķi meža puduri un līdz 1 ha plašas lauces.

Salīdzinoši atklātās 6530* daļas, kuru veģetācija vēl atbilst ES nozīmes biotopam 6210 *Sausi zālāji kaļķainās augsnēs*, raksturo parastās smilgas *Agrostis tenuis* un sarkanās auzenes dominance ar augstu matainās vēlpienes *Leontodon hispidus*, lielziedu vīgriezes, spradzenes *Fragaria viridis*, klinšu noragas *Pimpinella saxsifraga*, vārpu veronikas *Veronica spicata*, dziedniecības ancīša *Agrimonia eupatoria*, parasto čīksteņu *Hylotelephium triphyllum* un kalnu āboliņa sastopamību. Taču nepietiekamas apsaimniekošanas ietekmē lielā to daļā dominē slotiņu ciesas *Calamagrostis epigeios*.

Visa atzinuma teritorija ir iekļauta DAP īstenotās "Dabas skaitīšanas" ietvaros aprakstītos aizsargājamo zālāju biotopu poligonos. 13,6 ha no tiem ir iekļauti 6530* poligonā

Nr. 18VL37_25 (2.piel. 7.att.). Pārējie atzinuma teritorijas 6530* "Dabas skaitīšanas" ietvaros ir kartēti atbilstoši to zemsedzes veģetācijai un iekļauti Īpaši aizsargājamā zālāja biotopa 6210 poligonā Nr. 17RS7_138. Tā kā īpaši aizsargājamo biotopu kartēšanas un monitoringa anketas atzinuma sagatavošanas brīdī jau bija aizpildītas, tad jaunas anketas atzinuma sagatavošanas laikā netika sagatavotas. Taču tā kā 18VL37_25 6530* poligons nenosedz visu atzinumā vērtēto rekonstruējamās 6530* ainavas daļu, atzinuma sagatavošanas laikā precizēta 18VL37_25 poligona kontūra, pievienojot tam vēl salīdzinoši atklāto lauci (2.piel. 7.att.). Jauna anketa par precizēto 18VL37_25 poligonu nav sagatavota, jo atzinuma teritorija aizņem nelielu šī ainavas līmeņa biotopa daļu un bez detālas visa attiecīgā poligona izpētes, adekvātu tā apraksta anketu nav iespējams sagatavot.

Kopumā pašreizējais atzinuma teritorijas stāvoklis ir 6530* nelabvēlīgs, jo:

- sekundārajiem kokiem nomācot senos parkveida ainavas kokus, tie paātrināti iet bojā, līdz ar to biotopa platība teritorijā samazinās;
- lielākā daļa no atzinuma teritorijas tiek ekstensīvi izganīta, taču līdzšinējā ganīšanas intensitāte nav bijusi pietiekama biotopam raksturīgo struktūru – atklātas lauces – saglabāšanai un tās ir aizaugošas un ekspansīvo sugu pārņemtas;
- nav nodrošināts labvēlīgs 6530* raksturīgo sugu stāvoklis – liela daļa no bioloģiski vecajiem un dobumainajiem kokiem ir noēnoti un nav piemēroti biotopam raksturīgajām sugām, piem., lapkoku praulgrauzim, kurš konstatēts atzinuma teritorijai piegulošos ozolos.

Izcērtot sekundāros kokus un krūmus, veicot atvašu izpļaušanu, izcirsto koku un krūmu sakņu frēzēšanu un regulējot atjaunotās platības noganīšanu, atzinuma teritorijā iekļautās 6530* daļas aizsardzības stāvokli ir iespējams būtiski uzlabot.

Atzinuma teritorijas 6530* ir daļa no 137 ha plašas, Gaujas vecupju saposmotas parkveida ainavas, kurā konstatētas 6530* lietussargsugas – lapkoku praulgrauzis *Osmoderma barnabita* un košā zeltpore *Hapalopilus croceus* (2. piel. 8.att). Ņemot vērā biotopa platību, lielo tajā sastopamo parkveida koku skaitu, 6530* lietussargsugu sastopamību un tā atjaunošanas un apsaimniekošanas potenciālu, 18VL37_25 un tam piegulošā 6530* poligona 18VL37_28 apraksta anketās 6530* biotopa kvalitāte vērtēta kā laba, jo tā ir viena no potenciāli izcilākajām 6530* platībām valstī. Tomēr pēc ABCD sistēmas to aizsardzības stāvoklis vērtējams kā vidējs (C), jo:

- vairāk nekā 25% to platības biotopam specifiskās struktūras nav labā stāvoklī (lielākā daļa no senajiem parkveida kokiem ir sekundārās kokaudzes noēnoti ar nokaltušiem zariem, bet lielākā daļa no atklātajām laucēm ir aizaugušas);
- gandrīz pusē no to platības nav nodrošināta 6530* nepieciešamā apsaimniekošana, bet citviet nav nodrošināta ganību slodzes regulēšana, kā rezultātā neliela to daļa ir pārganīta, bet lielākā daļa – aizaugusi vai aizaugoša ar ekspansīvajām sugām, krūmiem un jaunām priedēm, vērziem un baltalkšņiem;
- biotopam raksturīgo sugu – lapkoku praulgrauzis un košā zeltpore – aizsardzības statuss vērtējams kā nelabvēlīgs, jo lielākā daļa no sugai potenciāli piemērotajiem kokiem ir sekundārās mežaudzes noēnoti;
- biotopa atjaunošana ir iespējama, bet tas prasa laiku un būtiskus finanšu resursus.

8. CITAS BIOLOĢISKĀS DAUDZVEIDĪBAS, AINAVAS UN KULTŪRVĒSTURES LIECĪBU SAGLABĀŠANAI NOZĪMĪGAS VĒRTĪBAS

DAP DDPS "Ozols" ir norādīts, ka viena no atzinuma teritorijas priedēm ir sasniegusi dižkoka apmērus (1.piel. 6.att.). Tā kā tā atrodas bioloģiski vecu, atjaunošanas darbu laikā

saglabājamu priežu pudura malā, plānotie biotopu atjaunošanas darbi Kalnkalcu dižpriedi neietekmē.

Atzinuma teritorijas 2. un 11. nogabalā konstatētas Dabisko meža biotopu (Suško 2002) indikatorsugas – milzu cietpiepe *Phellinus populicola,* tievā gludlape *Homalia trichomanoides* un sašaurinātā kažocene *Anomodon attenuatus.* Milzu cietpiepe ir saistīta ar veciem apšu kokiem (Meiere, 2017), kuri biotopu atjaunošanas laikā tiks saglabāti. Gludlape un kažocene ir platlapju mežiem raksturīgas sugas, kuras mēdz dzīvot arī uz bioloģiski veciem parkveida ainavas kokiem (Liepiņa, 2017). Tā kā biotopu atjaunošanas laikā visi bioloģiski vecie platlapji tiks saglabāti, turklāt, konkrētajos nogabalos tiks saglabāts arī ievērojams skaits nākotnes biokoku, kas nodrošinās minētajām sūnu sugām vajadzīgos daļēji noēnotos apstākļus, nav sagaidāms, ka biotopu atjaunošanai būs negatīva ietekme uz konstatētajām sūnu sugām.

9. LABVĒLĪGA AIZSARDZĪBAS STĀVOKĻA NODROŠINĀŠANAS PRASĪBAS

Plānu un citu dokumentu norādes, kas pamato atjaunošanas pasākumu nepieciešamību

Atzinuma teritorijā iekļauto 6530* *Parkveida pļavu un ganību* struktūru atjaunošanas nepieciešamība izriet gan no valsts mēroga plānojumiem un vadlīnijām (Anon. 2019, DAP 2018, Bāra 2015, Rūsiņa 2017), gan no AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāna un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem (Vilka 2005, MK 2008).

Latvijas ES Biotopu Direktīvas ieviešanas ziņojumā (Anon. 2019) ir norādīts, ka 6530* aizsardzības statuss valstī ir slikts (U2). Tas norāda, ka ikviena šī biotopa aizsardzības statusa uzlabošanas iniciatīva ir nozīmīga kopējā tā aizsardzības stāvokļa uzlabošanai valstī.

Natura 2000 vietu NAAP nosaka, ka AAA "Ziemeļgauja" ir nozīmīgākā teritorija 6530* un ar to saistīto sugu – lapkoku praulgrauzis *Osmoderma barnabita* un košā zeltpore *Hapalopilus croceus* – saglabāšanai Latvijā (DAP 2018). To aizsardzība, saglabāšana un atjaunošana šai teritorijā ir prioritāra un tai ir izšķiroša nozīme 6530* un minēto sugu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai valstī.

Saskaņā ar AAA "Ziemeļgauja" *Natura 2000* vietas Standarta datu formā (EC 2019) norādīto informāciju, Ziemeļgaujas 6530*:

- REPREZENTATIVITĀTES PAKĀPE atbilst A klasei (izcila), kas norāda uz AAA "Ziemeļgauja" nozīmīgumu šī biotopa aizsardzībā;
- RELATĪVĀ PLATĪBA (biotopa platība teritorijā pret tā platību valstī kopumā) atbilst A klasei (100 ≥ p > 15 %), kas norāda, ka AAA "Ziemeļgauja" ir nozīmīgākā šī biotopa teritorija Latvijā, jo tajā sastopami 72% no Latvijas *Natura 2000* vietās ietvertajām 6530* platībām (DAP 2018);
- SAGLABĀŠANĀS PAKĀPE atbilst C klasei (viduvēja līdz zema), kas norāda uz 6530* kvalitātes uzlabošanas nepieciešamību;
- VISPĀRĒJAIS NOVĒRTĒJUMS atbilst A klasei (izcila vērtība), kas atspoguļo AAA "Ziemeļgauja" izcilo nozīmi 6530* saglabāšanai Latvijā.

Atjaunojamais zālājs ir daļa no 215 ha plaša Gaujas saposmota *Parkveida pļavu un ganību* kompleksa jeb 137 ha plašā 6530* fragmenta, kurā konstatētas lapkoku praulgraužu *Osmoderma barnabita* dzīvotnes (2. piel. 8.att.). Saskaņā ar 6530* aizsardzības plānu (Bāra 2015) un Aizsargājamo zālāju biotopu saglabāšanas vadlīnijām (Rūsiņa 2017), jebkura 6530* atradne, neatkarīgi no tās aizauguma pakāpes, kuras platība pārsniedz 60 ha, un, kurā konstatēta lapkoku praulgrauža dzīvotne, ir prioritāri atjaunojama. Tas nozīmē, ka šī ir viena no

prioritāri atjaunojamām parkveida ainavām ne tikai Ziemeļgaujā, bet Latvijā kopumā. T.i., tā ir viena no retajām vietām, kur biotopu vēl iespējams rekonstruēt platībā, kurā iespējams nodrošināt labvēlīgu aizsardzības stāvokli ar biotopu saistītajām saproksilofāgo kukaiņu sugām (Bāra 2015). Šādu vietu prioritārais statuss nozīmē ne vien to, ka tām jābūt secīgi pirmajām, kur plānot atjaunošanas aktivitātes, bet arī to, ka tajās jāizmanto viss biotopa potenciāls, veicot pilnu ainavas rekonstrukciju (aizaugušo daļu atmežošanu un atklātu, līdz 1 ha plašu lauču atjaunošanu) un jānodrošina biotopa fragmentu savienošanos, ja tie neatrodas viens no otra tālāk par 300 m (Bāra 2015).

AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānā (Vilka 2007) un tā individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (MK 2008) iekļautās norādes, kuras pamato iecerēto atjaunošanas pasākumu nepieciešamību, aprakstītas atzinuma 3. nodaļā.

Ieguldījums ES nozīmes biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanā

Atzinuma teritorijā plānots atjaunot 137 ha plaša 6530* 17,9 ha lielu daļu, jeb 13% no tā teritorijas. 6530* atjaunošanas laikā būtiski tiks uzlabots arī 5,1 ha plaša 6210 stāvoklis (atzinuma teritorijas 6530* mazāk aizaugušās lauces, kuras vēl atbilst minimālajām 6210 pazīmēm).

Natura 2000 vietu NAAP nosaka, ka laikā līdz 2030. gadam AAA "Ziemeļgauja" ir jāatjauno 558 ha 6530* un 204 ha 6210 (DAP 2018). Kaut atzinuma teritorija ietver nelielu "Ziemeļgaujas" 6530* un 6210 daļu (4.tabula), tai ir būtiska loma tās aizsardzības un atjaunošanas mērķu sasniegšanā, jo tā veido būtisku 137 ha plaša "Ziemeļgaujas" 6530* poligona daļu (1.piel. 8.att.).

4. tabula

Atzinuma teritorijā sastopamie īpaši aizsargājamie biotopi un to nozīme AAA Ziemeļgaujas 6530* un 6210 labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanā.

ES nozīmes biotopa kods (Auniņš 2013)	Platība paredzētās darbības teritorijā, ha	Kopējā platība N2000 teritorijā, ha (DAP 2018)	Atzinuma teritorijas % no AAA ietvertās biotopa platības	AAA biotopu atjaunošanas mērķi, ha (DAP 2018)	Atzinuma teritorijas ieguldījums AAA biotopu atjaunošanas mērķu sasniegšanā, %
6530*	17,9	834	2,1	558	3,2
6210	5,1	753,7	0,7	204	2,5

Biotopu atjaunošanas laikā veidojamā ainava

Biotopu atjaunošanas laikā atzinuma teritorijā veidojama ES nozīmes aizsargājamam biotopam 6530* *Parkveida pļavas un ganības* atbilstoša mozaīkveida ainava, kuru veido izklaidus, saules apspīdēti ozoli, liepas, vīksnas, priedes un bērzi, skrajas minēto koku un bagātīgi ziedošo krūmu vai kadiķu grupas mozaīkā ar blīvāk saaugušu minēto koku puduriem un atklātiem, līdz 1 ha plašiem klajumiem, kuru veģetācija atbilst augu sugām bagātiem ES nozīmes zālāju biotopiem 6210 *Sausi zālāji kaļķainās augsnēs*.

Nepieciešamās darbības ES nozīmes biotopu struktūru atjaunošanai

Lai uzlabotu atzinuma teritorijas 6530* aizsardzības stāvokli, ir jāveic tā struktūru atjaunošana, atbilstoši 6530* saglabāšanas vadlīnijām (Rūsiņa 2017), 6530* aizsardzības plānam (Bāra 2015), AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānam (Vilka 2007) un IAIN definētajiem koku ciršanas un biotopu atjaunošanas nosacījumiem (MK 2008).

Lai uzlabotu 6530* koku dzīvotspēju, nodrošinātu to stumbru izgaismošanu un atjaunotu piemērotus dzīves apstākļus ar tiem saistītajām gaismas prasīgajām kukaiņu un ķērpju sugām, veicinātu jaunu 6530* koku attīstību, atjaunotu aizaugušās 6530* lauces un vietās, kur tā nav saglabājusies, – zālājiem raksturīgo zemsedzes veģetāciju, atjaunošanas darbu veikšanas laikā visā atzinuma teritorijā ir izcērtami visi dabā neiezīmētie sekundārie koki un krūmi.

Izcirstie koki un to zari ir jāaizvāc vai jāsadedzina vietās, kur to dedzināšana neapdraud saudzējamos kokus. Tomēr atjaunošanas darbu laikā kokmateriālus un ciršanas atliekas (izcirsto kokmateriālu un šķeldojamo zaru kaudzes) ir pieļaujams īslaicīgi uzglabāt atjaunojamo biotopu platībās. Tā ietekmē atsevišķās atklāto zālāju biotopu daļās var izveidoties īslaicīgi lakstaugu stāva un velēnas bojājumi. Tie var veidoties arī nocirsto sekundārā meža kokmateriālu izvešanas laikā. Šāds īslaicīgs traucējums ir pieļaujams, jo pēc atjaunošanas darbu veikšanas atzinuma teritorijā palielināsies kopējā ar zālājiem raksturīgu augāju klātā platība, kam būs pozitīva ietekme uz atzinuma teritorijas 6530* un 6210, jo palielinās telpu, kurā var dzīvot tiem raksturīgās sugas, veidojot lielākas un stabilākas populācijas. Lai ietekmi mazinātu, bojājumu vietas pēc kokmateriālu aizvešanas ir jāsakopj, lai tajās var atjaunoties sākotnējā veģetācija.

Lai atvieglotu atjaunoto zālāju turpmāku apsaimniekošanu un mazinātu atvašu ataugšanu, pēc koku un krūmu izciršanas un izvākšanas ir jāveic izcirsto koku un krūmu celmu frēzēšana. Vietās, kur tas netraucē atjaunoto zālāju apsaimniekošanu, atsevišķus lielākus celmus vēlams saglabāt, lai tie veido dzīvotni no mirušas koksnes atkarīgajām bezmugurkaulnieku sugām. Atsevišķi celmi un to grupas saglabājamas arī vietās, kur to frēzēšanu ierobežo artikulētais teritorijas reljefs (attekas, nogāzes) vai saudzējamo koku tuvums (vietās, kur frēzēšanas laikā nav iespējams nodrošināt, ka netiek bojāti saudzējamie koki vai to saknes). Celmu frēzēšanas darbu laikā saudzējamas vēl atklātās lauces, kurās saglabājusies zālājiem raksturīga veģetācija (9. att.). Vietās, kur tas nepieciešams, pēc apauguma novākšanas un frēzēšanas darbiem papildus veicama augsnes līdzināšana, t.sk. diskošana, ecēšana, ciņu un risu likvidēšana.

Gaujas vecupju malās papildus veicama bebru alu aizlīdzināšana, bet ap vecupju krastos saglabātajiem kokiem – sietu uzstādīšana, lai tos pasargātu no nograušanas.

Saglabājamo koku parametri un to izvēles principi

Atbilstoši AAA "Ziemeļgauja" IAIN definētiem koku ciršanas nosacījumiem (MK 2008) visā atzinuma teritorijā, atjaunošanas darbu laikā ir saglabājami visi koki, kuru caurmērs 1,3 m augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 50 cm (attiecīgie koki atzinuma izstrādes laikā ir dabā iezīmēti).

Lai nodrošinātu iespēju parkveida ainavas kokiem veidoties arī tālākā nākotnē, vietās, kur tie neapdraud prioritāri saglabājamos kokus, saglabājami arī daļa no ozoliem, liepām, gobām, vīksnām un priedēm, kuru caurmērs 1,3 m augstumā pārsniedz 25 cm (atzinuma izstrādes laikā dabā iezīmēti sekundāri saglabājamie koki). Vietās, kur tie neapdraud prioritāri un sekundāri saglabājamos kokus, dažāda vecuma pēctecības koku nodrošināšanai, saudzējami arī jaunāki dabā iezīmēti ozoli, bet vietās, kur tie neapdraud jaunos saglabājamos ozolus, saglabājamas arī atsevišķas, dabā iezīmētas jaunākas liepas, vīksnas, gobas un priedes. No bioloģiski jaunajiem kokiem kā saudzējami ir iezīmēti tie, kuri neatrodas pārāk cieši pie vecajiem kokiem vai neveido

savstarpēji blīvas saaudzes, lai nebūtu kavēta to augšana kuplumā un resnumā un to radītais noēnojums nekavētu zālājiem raksturīgas veģetācijas atjaunošanos. Saglabājamo bioloģiski jauno koku izvēlē ņemtas vērā arī praktiskās zālāju atjaunošanas iespējas un turpmākās atjaunoto zālāju apsaimniekošanas vajadzības – to appļaušanas un izcirsto koku celmu frēzēšanas iespējas.

Vietām, jo īpaši Gaujas vecupju malās, ainavas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai atstājami arī atsevišķi dabā iezīmēti bērzi, apses, oši un klajumu egles. Lai nodrošinātu pietiekamu barības bāzi ar parkveida ainavu saistītajām bezmugurkaulnieku un putnu sugām, saglabājamas arī visas mežābeles, vilkābeles, kadiķi, irbenes, lielākā daļa no pabērziem, pīlādžiem un blīgznām un atsevišķi vecākie lazdu puduri.

Papildus koku ciršanas laikā saudzējami dobumainie koki, lielākie ozolu nolūzušie zari un sausokņi, stumbeņi un kritalas, kuru caurmērs 1,3 m augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 50 cm. Ja atmirusī koksne atrodas vietā, kur tā traucē turpmāko biotopu apsaimniekošanu, to var pārvietot uz citu atjaunojamā zālāja daļu, kur tās traucējums ir mazāks.

Iezīmēto saudzēšanai rekomendēto koku apjoms

Atzinuma sagatavošanas laikā kā saudzējami ir iezīmēti 914 koki jeb 50 kokI uz vienu hektāru (5.tab.). Salīdzinājumam – Valkas pagasta "Marsos", kur līdzīgos reljefa un augsnes apstākļos fragmentāri ir saglabājies vēsturiskajai parkveida ainavai raksturīgs koku blīvums, tie ir 35–40 koki/ha. Tas nozīmē, ka saudzēšanai iezīmēto koku skaits ir par lielu optimālai biotopa struktūrai un saglabājamo koku skaitu pēc pirmreizējās sekundāro koku izciršanas būs nepieciešams izvērtēt atkārtoti.

Pārāk lielo saudzējamo koku skaitu šobrīd veido 16-30 cm liepas, vīksnas un priedes, kas domātas vecāko koku pēctecības nodrošināšanai. Lēmums par to retināšanu ir pieņemams koku ciršanas darbu veikšanas laikā vai pakāpeniski nākamajos gados, jo tikai pēc sekundāro koku nociršanas būs redzams, kāda veidojas atstāto koku kopaina un kā to kvalitatīvāk koriģēt, un tikai pēc daļēja apauguma novākšanas būs iespējams identificēt vai starp saglabājamiem nav iezīmēti arī ainavā neiederīgi vai mežizstrādes procesā nenosaudzējami koki, kas atrodas zem nociršanai paredzētās valdaudzes. Papildus jāņem vērā, ka daļa no sākotnēji saglabājamiem kokiem lielu palu vai stipru vēju laikā var tikt izlauzti, kas ir normāls process šāda mēroga ES nozīmes biotopa atjaunošanas darbos. Līdz ar to, ir sagaidāms, ka laika gaitā saglabāto koku skaits samazināsies arī dabiski.

5.tabula. Atzinuma teritorijā dabā iezīmētie saudzējamie koki, neskaitot segliņus, pabērzus, paegļus, vilkābeles, mežābeles, lazdas un ievas.

Koka diametrs*	Apse	Bērzs	Blīgzna	Egle	Vīksna/ goba	Liepa	Osis	Ozols	Priede	Vītols
50-50+	11	20	-	8	24	61	-	109	123	1
45-49	5	10	-	-	11	17	-	25	24	-
41-45	6	9	-	-	4	20	-	14	21	-
36-40	-	8	2	-	12	37	-	12	24	-
31-35	-	2	-	-	11	27	-	10	10	-
26-30	-	7	1	-	19	55	1	5	14	-
21-25	-	-	-	-	10	34	-	7	7	-
16-20	-	1	3	-	9	31	2	5	1	-
11-15	-	-	-	-	4	6	-	6	-	-
8-10	-	-	-	-	-	2	-	6	-	-
kopā	22	57	6	8	104	290	3	199	224	1

* Koka diametrs 1,3 m augstumā no sakņu kakla

Platības, kuru atjaunošanai ir nepieciešama atmežošana

6530* struktūru un funkciju atjaunošanai visās meža reģistrā iekļautajās zemēs ir veicama atmežošana, saskaņā ar 18.06.2013. MK not. Nr. 325. "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā". Tā nepieciešama, jo pēc izcirsto koku celmu frēzēšanas un atjaunotās teritorijas izganīšanas, arī vietās, kur saglabājamo koku šķērslaukums būs lielāks par kritisko, vairs nebūs saglabājusies mežiem raksturīga vide un zemsedze.

Citi atjaunošanas darbu veikšanas nosacījumi

Lai saudzētu atzinuma teritorijā ligzdojošās putnu sugas, biotopu atjaunošanai nepieciešamā mežsaimnieciskā darbība ir jāveic laikā no 1. augusta līdz 14. martam.

Lai mazinātu atvašu ataugšanu, no atzinuma teritorijas izcērtamās apses vēlams gredzenot un iespējami īsākā laikā ir jāatsāk teritorijas noganīšana, pirmajos gados pieļaujot tās pārganīšanu un vairākkārtēju atvašu smalcināšanu.

Tā kā atjaunojamā teritorija atrodas augu sugām piesātinātā ainavā un, spriežot pēc atzinuma teritorijas apkārtnē veiktajiem biotopu atjaunošanas darbiem, atjaunojamās teritorijas augsnēs ir maz nezāļu sēklu, pēc koku un krūmu izciršanas un to celmu frēzēšanas nav nepieciešams veikt dabiskiem zālājiem raksturīgo sugu piesēju. Sagaidāms, ka sugām bagāta veģetācija atjaunosies pati regulāras pļaušanas un ganīšanas ietekmē. Tomēr pirmos gadus pēc atjaunošanas darbu veikšanas, sugām bagātu zālāju sēklu, zāles vai siena izkliede ir atbalstāma, zālājiem raksturīgās veģetācijas un ES nozīmes zālāju biotopiem tipisko augu sabiedrību atjaunošanās laika saīsināšanai.

Teritorijas daļās ar biezāku sekundāro koku un krūmu apaugumu ir sagaidāma īslaicīga slāpekli mīlošu ruderālu sugu ekspansija, kas ierobežojama ar intensīvu appļaušanu un noganīšanu.

Atjaunoto ES nozīmes biotopu struktūru uzturēšana

Lai uzturētu un secīgi uzlabotu atjaunoto parkveida ainavu un atjaunoto biotopu struktūras, t.sk. augāja floristisko sastāvu, pēc atjaunošanas darbu veikšanas ir jānodrošina atjaunotās platības noganīšana un lopu nenoēsto zālāju daļu un atvašu izpļaušanu vai smalcināšanu, nepieļaujot, ka nevēlamie koki sasniedz par 12 cm lielāku diametru.

Lai mazinātu atvašu ataugšanu un sekmētu ātrāku koku ciršanas procesā augsnē nonākušo barības vielu iznesi, pirmos gadus pēc koku izciršanas veicama intensīva atmežoto zālāju daļu noganīšana, pieļaujot fragmentārus zemsedzes izmīņājumus, bet, lai nepieļautu augsnes sablīvēšanos – mainot lopu piebarošanas vietas.

10. SECINĀJUMI

Visu atzinuma teritoriju 17,9 ha platībā aizņem ES nozīmes īpaši aizsargājams biotops 6530* *Parkveida pļavas un ganības*. 1,2 ha no tā veido atklātu 6210 *Sausi zālāji kaļķainās augsnēs* fragmenti, bet ES nozīmes zālāju biotopam 6210* raksturīga veģetācija ir saglabājusies 5,1 ha plašā atzinuma teritorijas daļā.

16,6 ha no atzinuma teritorijas ir iekļauti ekstensīvi izmantotos liellopu meža ganību aplokos. Tas zālājiem raksturīgas zemsedzes elementiem ir ļāvis saglabāties arī aizaugušajās

atzinuma teritorijas daļās, taču nav samazinājis sekundārā aizauguma apjomu un tā negatīvo ietekmi uz bioloģiski vecajiem parkveida kokiem un vēl atklātajām 6530* laucēm.

Lai uzlabotu atzinuma teritorijas ES nozīmes biotopu stāvokli, visā atzinuma teritorijā ir veicama dabā neiezīmētā sekundārā apauguma novākšana, izcirsto koku un krūmu celmu frēzēšana un noganīšanas intensitātes palielināšana. Detālāki darbu veikšanas nosacījumi ir uzskaitītas atzinuma 9. nodaļā.

6530* atjaunošanas nodrošināšanai visos atzinuma teritorijas nogabalos, pēc attiecīgo atļauju saņemšanas, veicama atmežošana, saskaņā ar 18.06.2013. MK not. Nr. 325. "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā". Tā nepieciešama, jo pēc izcirsto koku celmu frēzēšanas un atjaunotās teritorijas izganīšanas, arī vietās, kur saglabājamo koku šķērslaukums būs lielāks par kritisko, vairs nebūs saglabājusies mežiem raksturīga vide un zemsedze.

Paredzētā darbība – ES nozīmes biotopa 6530* struktūru un funkciju atjaunošana ir nepieciešama AAA "Ziemeļgauja" aizsardzības mērķu un tās 6530* labvēlīga aizsardzības stāvokļa sasniegšanai. Tā ir atbilstoša gan valsts līmeņa plāniem (Bāra 2015; Rūsiņa 2017; DAP 2018.), gan AAA „Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānam (Vilka 2007) un tā individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem (20.11.2008. MK not. Nr. 957.).

Plānotajiem biotopu atjaunošanas darbiem (koku un krūmu ciršana, celmu un sakņu kaklu frēzēšana, zemsedzes līdzināšana t.sk. diskošana, ecēšana, risu un bebru alu aizlīdzināšana, kā arī atvašu smalcināšana un atjaunojoša pļaušana un ganīšana) nebūs negatīva ietekme uz atzinuma teritorijas un tai piegulošo platību aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām sugām.

Plānotajai 6530* struktūru atjaunošanai nebūs ietekmes uz AAA Ziemeļgauja aizsargājamajiem meža biotopiem, jo arī vietās ar lielāko bioloģiski veco koku koncentrāciju, ir saglabājušās seno zālāju pazīmes un DAP DDPS "Ozols" tās ir definētas kā 6530*.

01.10.2022. Baiba Strazdiņa

Atzinums sagatavots uz 14 lapām, un tam ir 1 pielikums.

Izmantotie informācijas avoti

Anon. 2019. Biotopu Direktīvas 17 panta ziņojums. https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art17/envxwalvg/LV_habitats_reports-20190829-115432.xml&conv=589&source=remote#6530

Anon. 2017. Vadlīnijas sugu un biotopu aizsardzības jomas sertificētu ekspertu sniegto atzinumu satura kvalitātes uzlabošanai sākotnējā izvērtējuma, ietekmes uz vidi novērtējuma vai ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējuma ietvaros. SIA ELLE/DAP, https://www.daba.gov.lv/upload/File/DOC_MON/Vadlin_eksp_atzinumi.pdf

Auniņš A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata, 2. precizētais izdevums. Rīga: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 359 lpp. https://www.daba.gov.lv/upload/File/Publikacijas/ROKASGR_biotopi_LV.pdf

Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, http://www.eremita-meadows.lv/resource/1458627582_20150105_parkveida_plavu_biotopa_plans.pdf

DAP 2015a. ES nozīmes biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas un darbu organizācijas metodika. 1. pielikums Biotopu un sugu inventarizācijas anketas un metodiskie norādījumi to aizpildīšanā. https://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/vides_monitoringa_programma/print#anketas

DAP 2018. *Natura 2000* teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programma, Dabas aizsardzības pārvalde, http://nat-programme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/#programma

EC 2019. *Natura 2000* teritorijas Ziemeļgauja datu forma, http://natura2000.eea.europa.eu/

Lārmanis V. 2012. Parkveida pļavas un ganības aizsargājamo ainavu apvidū Ziemeļgauja: aktualizētais kartējums un ieteikumi tālākajām darbībām biotopa labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai. V.Lārmaņa atskaite DAP īstenotajam projektam "Zaļais koridors" (EU38806).

Liepiņa L. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās sūnu sugas Latvijā. Latvijas vides aizsardzības fonds, Dabas aizsardzības pārvalde, Daugavpils Universitātes Dabas izpētes un vides izglītības centrs, Rīga.

Meiere D. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās sēņu sugas Latvijā. Latvijas Dabas muzejs, https://www.daba.gov.lv/upload/File/zin_p_mm/MM_18_LV_IARS_senes.pdf

Moisejevs R. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās ķērpju sugas Latvijā. Daugavpils Universitāte, https://www.daba.gov.lv/upload/File/zin_p_mm/MM_18_LV_IARS_kerpji.pdf

Rūsiņa S. (red.). 2017. Vadlīnijas aizsargājamo biotopu saglabāšanai Latvijā. III Pļavas un ganības. Sigulda: Dabas aizsardzības pārvalde. https://nat-programme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/

Ek T., Suško U., Auziņš R. 2002. Mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācija. Metodika. Valsts meža dienests, Latvija, Östra Götaland Meža pārvalde, Zviedrija, ftp://priede.bf.lu.lv/grozs/Zoologijas/Bezmugurkaulnieku_daudzveidiba_aizsardziba/Noderigi_materiali/DMB_metodika.pdf

Valainis U. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās vaboļu sugas Latvijā. Daugavpils Universitāte, https://www.daba.gov.lv/upload/File/zin_p_mm/MM_18_LV_IARS_vaboles.pdf

Vilka I. (red). 2007. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāns. Latvijas Dabas fonds. https://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/aizsargajamo_ainavu_apvidi/ziemelgauja/

MK 2017. 20.06.2017 MK not. Nr. 350. Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu. https://likumi.lv/ta/id/291790-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-biotopu-veidu-sarakstu

MK 2013. 18.06.2003. MK not. Nr. 325. Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā https://likumi.lv/ta/id/257685-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-biotopu-un-ipasi-aizsargajamo-sugu-dzivotnu-atjaunosanu-meza

MK 2010. 30.09.2010 MK not. Nr. 925. Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības https://likumi.lv/doc.php?id=218949

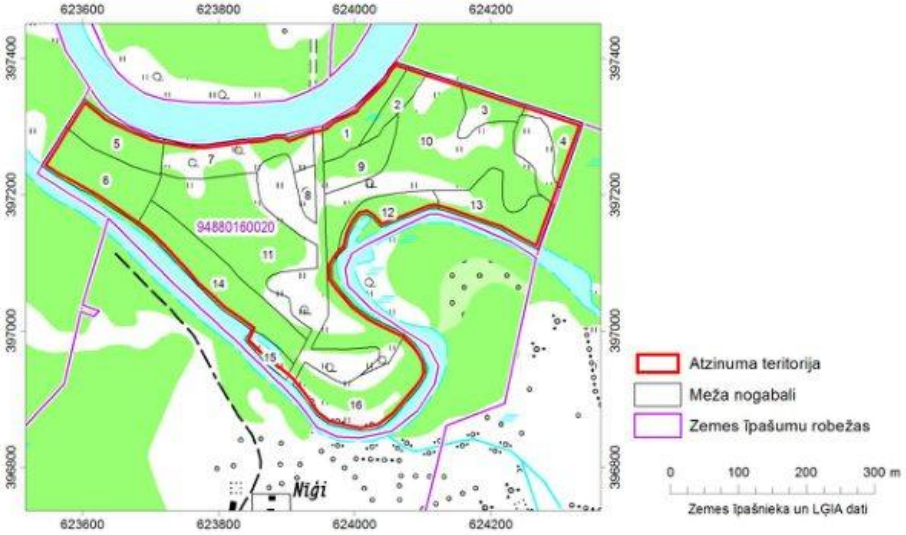
MK 2008. 20.11.2008. MK not. Nr.957. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi https://likumi.lv/doc.php?id=184294, ar 04.01.2018., 22.01.2013 un 30.06.2009. grozījumiem.

MK 2000. 14.11.2000. NK not. Nr. 396. Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu https://likumi.lv/ta/id/12821-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-sugu-un-ierobezoti-izmantojamo-ipasi-aizsargajamo-sugu-sarakstu, ar 30.07.2004. grozījumiem.

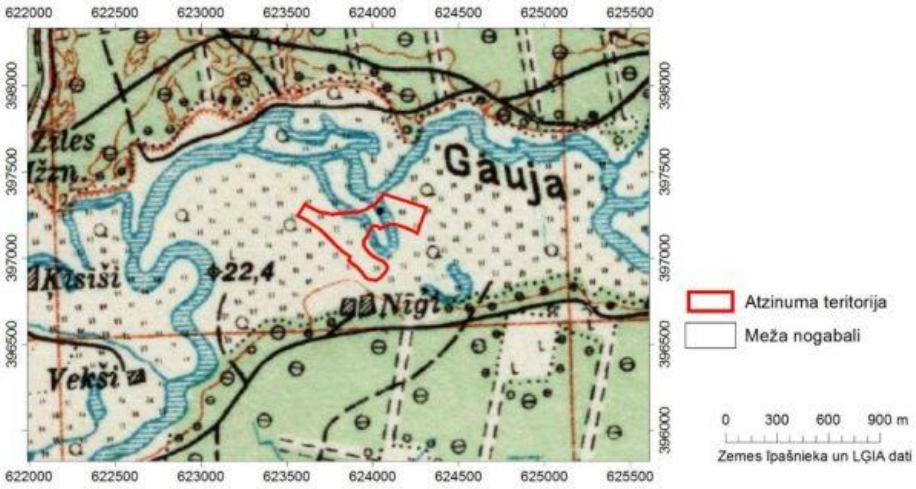
Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS („OZOLS" v.1.19.10.09). Dabas aizsardzības pārvalde: https://ozols.gov.lv/ozols/

1. pielikums

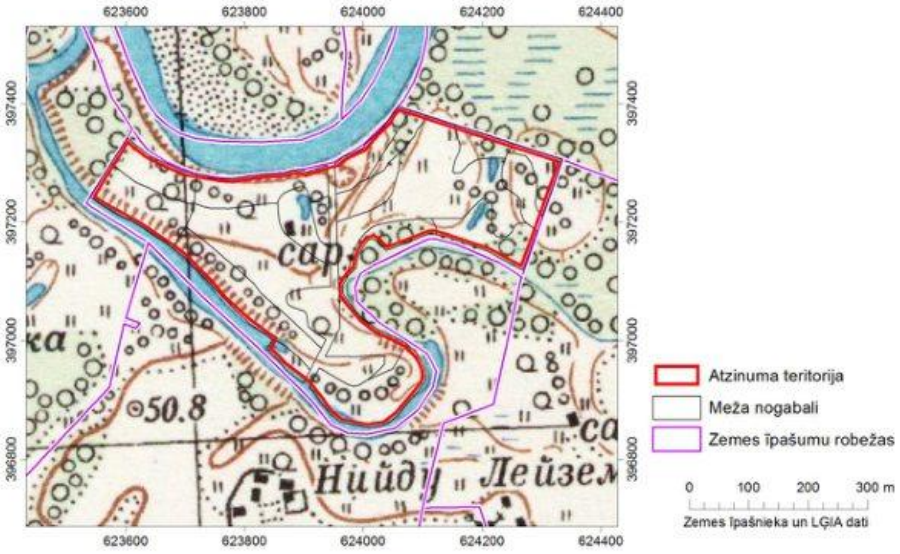
Atzinuma teritorijas ilustrācijas kartogrāfiskajos materiālos.



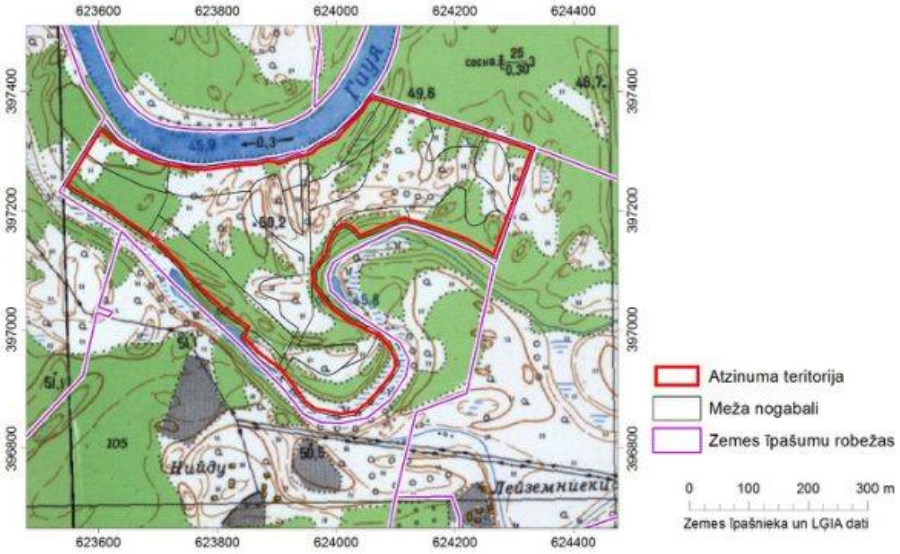
1. att. Atzinuma teritorijas atainojums LĢIA topogrāfiskajā kartē M 1:10 000



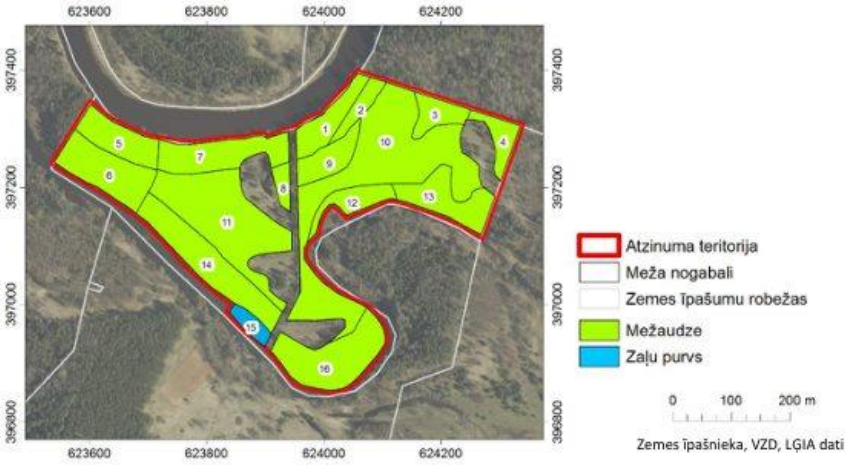
2. att. Atzinuma teritorijas atainojums Latvijas armijas Ģeodēzijas un Topogrāfijas daļas 1927. gada topogrāfiskajā kartē M 1:75 000, pēc 1912. gada uzņēmuma



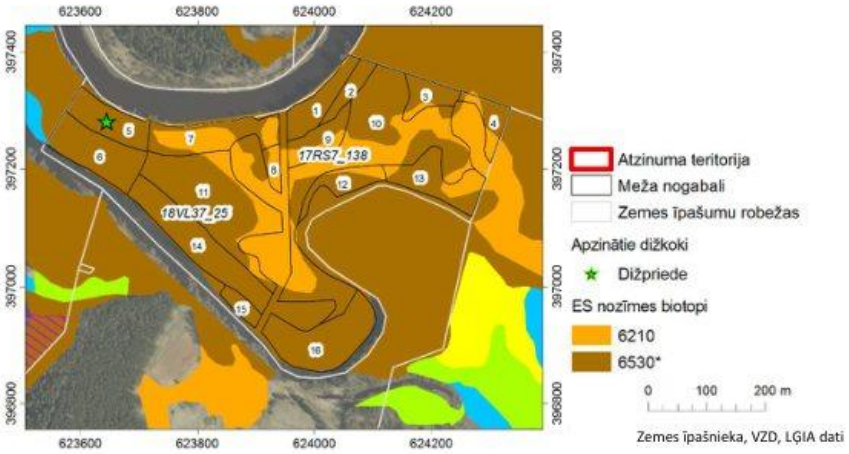
3. att. Atzinuma teritorijas atainojums Latvijas PSRS topogrāfiskajā kartē M 1:25 000 (pēc 1951. gada uzņēmuma)



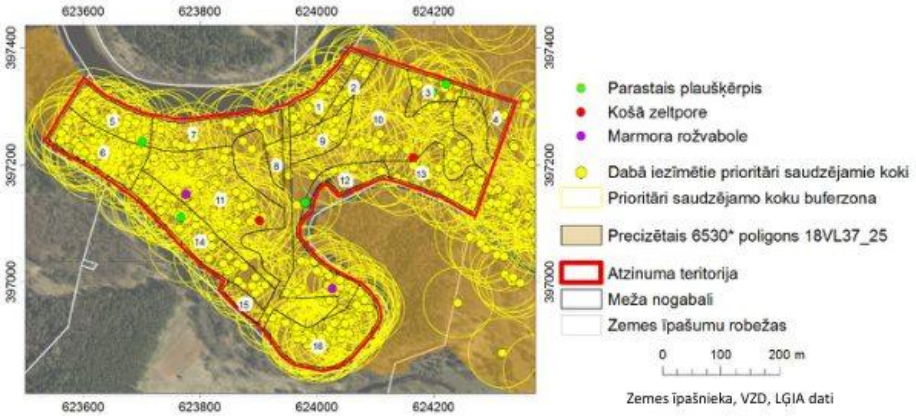
4. att. Atzinuma teritorijas atainojums Latvijas PSRS topogrāfiskajā kartē M 1:10 000 (pēc 1985. gada uzņēmuma)



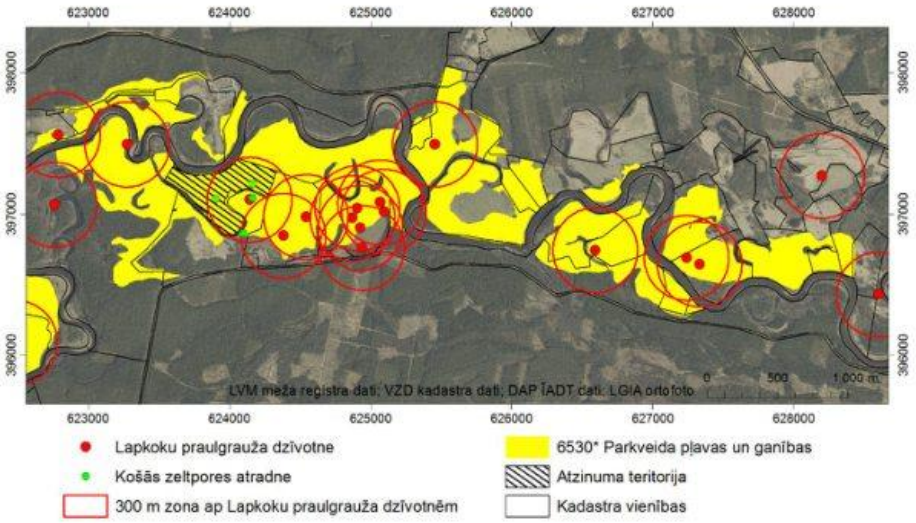
5 att. Atzinuma teritorijā ietvertās mežaudzes



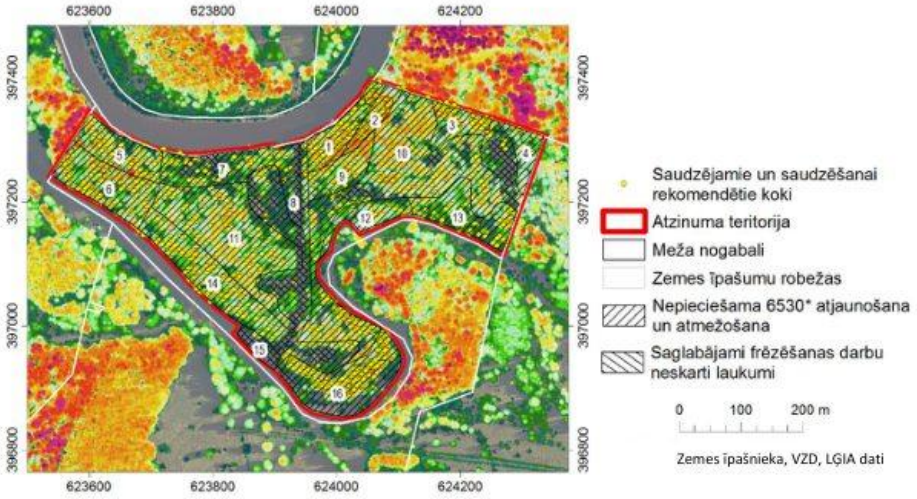
6. att. DAP DDPS "Ozols" ietvertā informācija par atzinuma teritorijā apzinātajām dabas vērtībām



7. att. Atzinuma teritorijas 6530* un tās parkveida koku izvietojums



8. att. 6530* un tā lietussargsugu izplatība



9. att. Nepieciešamie biotopu atjaunošanas darbi

Dabas aizsardzības pārvaldei
Baznīcas iela 7, Sigulda
LV-2150

Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums

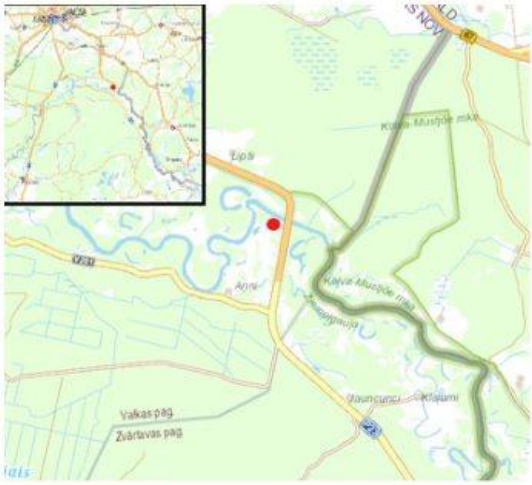
Par ES nozīmes biotopa "Parkveida pļavas un ganības" (6530) atjaunošanu Valkas novada, Valkas pagasta "Marsos"*

Atzinums nr. JS178-2022/2

1. Biotopu vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu: zālāji un meži.

2. Atzinuma sniegšanas mērķis: Atzinums veidots ar mērķi sniegt vērtējumu un nosacījumus ES nozīmes biotopa "Parkveida pļavas un ganības" (6530*) atjaunošanai, izvērtējot biotopa, tā struktūru un funkciju atjaunošanai nepieciešamos pasākumus.

3. Teritorijas atrašanās vieta un platība: Apsekojamā teritorija atrodas Valkas novada, Valkas pagasta "Marsos" (kadastra nr. 94880160002) (1. attēls). Apsekojamās teritorijas platība – 8,88 ha. Teritorijas fizioģeogrāfiskais novietojums - Tālavas (Ziemeļlatvijas) līdzenuma austrumu daļa, Sedas līdzenums.



1. attēls. Atzinuma teritorijas atrašanās vieta.
Kartes avots: www. balticmaps.eu

4. Apsekošanas datumi, ilgums, metodes un meteoroloģiskie apstākļi: Teritorija kopumā apsekota trīs reizes 2022. gadā:

1. 31. janvārī teritorija pirmreizēji apsekota, lai iepazītos ar teritorijas stāvokli un specifiku, un lai konceptuāli pieņemtu lēmumus par nepieciešamajiem specifiskajiem apsaimniekošanas pasākumiem biotopa atjaunošanai un uzturēšanai labvēlīgā aizsardzības stāvoklī. Teritorija apsekota pa nejaušu zigzag maršrutu, apsekojuma laiks - ~4h. Laikapstākļi – apmācies, bez vēja. Apsekojamo teritoriju klāja sniegs.
2. 24. martā apsekojuma laikā tika izvērtēti atstājamie parkveida ainavas koki un nākotnes koki, kuri tika samarķēti un tiem ar dastmēru tika noteikts caurmērs. Visi atstājamie koki tika uzskaitīti dastlapā. Papildus tika meklētas dažādu organismu aizsargājamās sugas, tika piefiksētas to koordinātes LKS-92 sistēmā. Teritorija apsekota pa nejaušu zigzag maršrutu, apsekojuma laiks - ~8h. Laikapstākļi – saulains, ar nedaudz mākoņiem, neliels vējš. Teritorijā atsevišķās vietās bija saglabājies sniegs.
3. 20. maijā teritorija apsekota ar mērķi novērtēt tajā esošo zemsedzes un krūmu stāva veģetāciju, konstatēt īpaši aizsargājamās sugas, kā arī, lai precizētu parkveida biotopa

poligona robežas. Teritorija apsekota pa nejaušu zigzag maršrutu, apsekojuma ilgums - ~1,5h. Laikapstākļi – apmācies, bezvējš, gandrīz visu apsekojuma laiku lija vidēji spēcīgs lietus.

5. Teritorijas aizsardzības statuss: Teritorija atrodas aizsargājamo ainavu apvidū (turpmāk tekstā – AAA) "Ziemeļgauja", lielākā daļa no apsekojamās teritorijas (6,94 ha) atrodas dabas lieguma zonā. Neliela teritorijas daļa pie Gaujas teritorijas ziemeļu daļā, kā arī neliela teritorija pie "Marsu" mājām (kopā 0,26 ha) atrodas neitrālajā zonā. Savukārt atzinuma teritorijas dienvidu daļa gandrīz pilnībā atrodas dabas parka zonā (1,69 ha). 7. attēlā ir redzams atzinuma teritorijas novietojums AAA "Ziemeļgauja" funkcionālajās zonās. AAA "Ziemeļgauja" ietilpst Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā (Natura 2000 vietas kods LV0600700). AAA "Ziemeļgauja" ir nozīmīgākā teritorija parkveida pļavu un ganību biotopu aizsardzībai, saskaņā ar parkveida pļavu un ganību biotopa aizsardzības plānu (Bāra 2015), AAA "Ziemeļgauja" teritorijā atrodas 72% no Latvijā apzinātajām parkveida pļavām un ganībām.

Teritorijas apsaimniekošanu un izmantošanu regulē 20.11.2008 Ministru kabienta noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kuros arī ir iestrādāti noteikumi aizsargājamo biotopu atjaunošanai.

AAA "Ziemeļgauja" ir spēkā esošs dabas aizsardzības plāns, kas ir izstrādāts 2007. gadā un ir spēkā līdz 2022. gada 31. decembrim. Dabas aizsardzības plānā parkveida pļavas un ganības ir uzsvērts kā teritorijai īpaši raksturīgs biotops, kā arī viens no plānā paredzētajiem teritorijas apsaimniekošanas pasākumiem ir šo biotopu atjaunošana un uzturēšana labvēlīgā aizsardzības stāvoklī (Vilka 2007).

Apsekojamās teritorijas 1. kvartāla 4.,5.,6.,7.,8.,9 nogabalos atrodas 2007. gadā izveidots mikroliegums košās zeltpores (*Hapalopilus croceus*) un brūngalvainās henotēkas (*Chaentotheca phaeocephala*) aizsardzībai. Mikrolieguma izveides brīdī teritorijā konstatētas arī citas īpaši aizsargājamās sugas – lapkoku praulgrauzis (*Osmoderma barnabita*), skleroforas (*Sclerophora* spp.), parastais plaušķērpis (*Lobaria pulmonaria*), sīkpunktainā artonija *(Arthonia byssacea*) un marmora rožvabole (*Liocola marmorata*).

6. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts: Apsekojamā teritorija atrodas AAA "Ziemeļgauja" vidusdaļā, Gaujas kreisajā krastā pie "Marsu" mājām, kuras atrodas pie Valkas-Virešu ceļa (1. pielikums, 1. un 2. attēls) Teritorija lielākoties ir līdzena vai viļņota, taču vietām, kur ir bijušas Gaujas vecupes vai kur ir izskalotas palu bedres, ir izteikts mikroreljefs ar mitrām ieplakām, kuras palu laikā applūst (1. pielikums, 3. attēls). Teritorijas dienvidu daļa, josla uz dienvidiem no 17. nogabala, atrodas bijušajā Gaujas vecupē, kas pavasaros applūst. 20. maija apsekojuma laikā šī teritorija joprojām bija pilnībā applūdusi (2. pielikuma 1. attēls)

AAA "Ziemeļgauja" teritorijā Gaujas ielejā vēsturiski ir bijuši izplatīti dažādi pļavu kompleksi, kuri tika apsaimniekoti pļaujot, ganot, vai ierīkojot nelielus tīrumus, līdz ar to teritorijas ap Gauju ir bijušas krietni klajākas nekā mūsdienās (Vilka 2007). Atzinuma teritorija ap "Marsu" mājām vēsturiski ir bijusi kā daļa no šī ainavas kompleksa. Aplūkojot vesture.dodies.lv mājaslapā pieejamās vēsturiskās šīs teritorijas kartes, ir redzams, ka 19. gs. vidū (1. pielikums, 4. attēls) un 20. gs sākumā (1. pielikums, 5. attēls) teritorija ir bijusi klaja, tajā ir bijušas pļavas ar atsevišķiem kokiem. Vēl 1963. gada padomju topogrāfiskajā kartē (1. pielikums, 6. attēls) ir redzams, ka atzinumā iekļautā teritorija ir pļava, kurā aug atsevišķi koki, un tikai atsevišķās daļās ir izveidojies blīvāks koku apaugums.

Mūsdienās praktiski visa atzinumā iekļautā teritorija ir aizaugusi ar kokiem un krūmiem, un lielākā daļa no tās (7,08 ha) ir iekļauta meža valsts reģistrā kā mežaudze. Visi nogabali ir raksturoti kā damakšņa tipa meži (1. tabula). Teritorijā kokaudzē dominē parastais ozols *(Quercus robur)*, parastā liepa *(Tilia cordata)*, āra bērzs *(Betula pendula)*, un baltalksnis *(Alnus incana)*, nedaudz ir sastopama arī parastā goba *(Ulmus glabra)*, parastā apse *(Populus tremula)*, parastā priede *(Pinus sylvestris)*, pie Gaujas krastā aug arī baltie vītoli *(Salix alba)*. Otrajā stāvā un paaugā dominē parastā liepa, ir sastopams arī parastais ozols, parastā goba un baltalksnis. Savukārt pamežā visvairāk ir sastopama parastā lazda *(Corylus avellana)*, nedaudz mazāk ir sastopama parastā ieva *(Padus avium)*, pabērzs *(Rhamnus cathartica)*, parastais sausserdis *(Lonicera xylosetum)* un parastais pīlādzis *(Sorbus aucuparia)*, ir sastopami atsevišķi Eiropas segliņi *(Euonymus europaeus)*. Teritorijā dominējošie ozoli, daļa no liepām un gobām, kā arī atsevišķas priedes un bērzi ir izteikti senie parkveida koki, pēc kuru vainagu formas ir redzams, ka tie kādreiz ir auguši atklātā vietā (2. pielikuma 2., 3. un 4. attēls).

Atzinuma teritorijas zemsedze pārsvarā ir raksturojama kā platlapju mežam raksturīga, tajā dominā podagras gārsa *(Aegopodium podagraria)*, dzeltenā vizbulīte *(Anemone ranunculoides)*, meža kosa *(Equisetum sylvatica)*, parastā kreimene *(Convallaria majalis)*, baltā vizbulīte *(Anemone nemorosa)*, cietā virza *(Stellaria holostea)*, un pavasara mazpurenīte *(Ficaria verna)*. Mitrākās vietās palu izskalojumos ir sastopama parastā vīgrieze *(Filipendula ulmaria)*, teritorijas ziemeļrietumu daļā (1. kv. 4. nog.) ir sastopama ziemzaļā kosa *(Equisetum hyemale)*, kurai atsevišķās nelielās vietās ir ekspansīva izplatība. Vietās, kur kokaudzē dominē baltalksnis un pamežā – ievas, praktiski nav izveidojusies zemsedzes veģetācija.

Zālājam vairāk raksturīga veģetācija ir sastopama atsevišķās nelielās laucēs teritorijas ziemeļu daļā, kā arī vietās, kur teritorija robežojas ar blakus esošo zālāju, atzinuma teritorijā ienākot tādām zālājiem raksturīgām sugām kā šaurlapu skarene *(Poa angustifolia)*, kas ir arī kaļķainiem zālājiem raksturīga augu suga. Teritorijā pašlaik ir konstatētas divas dabisko zālāju indikatorsugas – purva gandrene *(Geranium palustre)* un klinšu noraga *(Pimpinella saxifraga)*.

1. tabula

Atzinuma teritorijā iekļautie mežu nogabali, to raksturojums

Kvartāls	Nogabals	Nogabala kopējā platība, ha	**Nogabala platība atzinuma teritorijā, ha**	Meža tips	Mežaudzes formula
1	4	1,91	**1,73**	Dm	4Oz130 2A60 2L130 2B60
1	5	0,58	**0,58**	Dm	7Oz165 3L115
1	6	0,64	**0,64**	Dm	7B60 2Oz1P115
1	7	0,75	**0,75**	Dm	8Oz130 2B60
1	8	0,10	**0,10**	Dm	3Ba40 3A2B50 1P1Vi60
1	9	1,69	**1,69**	Dm	8Oz1L135 1B70
1	10	0,32	**0,32**	Dm	5Ba3B50 2P60
1	11	0,45	**0,45**	Dm	7Oz260 3Oz165
1	13	0,25	**0,19**	Dm	10P17
1	14	0,23	**0,06**	Dm	9P50 1B35
1	15	0,12	**0,12**	Dm	5B80 3A2B60
1	16	0,13	**0,13**	Dm	8B50 2Bl35
1	17	0,32	**0,32**	Dm	6B3P60 1Ba35

7. Pieguļošās teritorijas apraksts: Teritorija ziemeļu un rietumu pusē robežojas ar Gauju, gar teritorijas austrumu robežu atrodas reģionālās nozīmes autoceļš P23Valka-Vireši, kas atrodas uz uzbēruma. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, teritoriju no dienvidiem ieskauj jau senāk atjaunotas un pašlaik atbilstoši apsaimniekotas parkveida pļavas, kuras pārklājas ar ES nozīmes zālāju biotopu kopumu, ko veido sausi zālāji kaļķainaš augsnēs (6210_1 (zālāji, kuros dominē kailā pļavauzīte (*Helictotrihon pratense*), lielziedu vīgrieze (*Filipendula vulgaris*), spradzene (*Fragaria viridis*)) un palieņu zālāji (6450*_1 (augsto grīšļu un miežabrāļu zālāji) un 6450*_3 (mitri palieņu zālāji vidēji auglīgās augsnēs)).

8. Apsekojamajā teritorijā konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi un īpaši aizsargājamās sugas:

Informācija par atzinuma teritorijā un tā tiešā tuvumā sastopamajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām ir apkopota dabas vērtību kartē (1. pielikums, 8. attēls). Dati ņemti no DDPS "Ozols" sistēmā pieejamās informācijas, papildinot to ar apsekojumu laikā iegūtajiem datiem.

Atzinuma teriotorijā konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi

1. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju un apsekojumu laikā precizētajiem datiem, atzinuma teritorijā 6,95 ha platībā ir konstatēts ES nozīmes biotops "Parkveida pļavas un ganības" (6530*_1), kas ir kartēts 2016. gadā un ir daļa no poligona 16MG102_55. Šis poligons ietver arī ārpus atzinuma teritorijas esošos parkveida zālājus, veidojot vienotu parkveida ainavas kompleksu. Līdz ar to atzinuma izstrādes procesā netika aizpildīta jauna biotopa inventarizācijas anketa, jo biotops ir jāvērtē plašākā mērogā, nevis tikai šī atzinuma teritorijā. Taču atzinuma izstrādes procesā tika mainītas esošā parkveida pļavu un ganību biotopa poligona robežas, no biotopa izslēdzot 0,1 ha lielu platību Gaujas krastā, starp 4. un 7. nogabalu, jo šajā vietā atrodas veci, betonēti ēkas pamati, un, atbilstoši ES nozīmes aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmatā (Auniņš (red.) 2013) sniegtajiem parkveida zālāju biotopa kartēšanas norādījumiem, vecas māju vietas un ēku pamati nav iekļaujami šī biotopa poligonā.

DDPS "Ozols" datu bāzē visa atzinuma teritorija nav iekļauta parkveida pļavu un ganību biotopa poligonā, no parkveida biotopa teritorijas izņemot tās platības, kuras atbilst kādam no ES nozīmes zālāju biotopiem. Taču realitātē visa atzinuma teritorija, kopā arī visām atzinuma teritorijai pieguļošajām zālāju teritorijām, izņemot vecos ēku pamatus un 13. nogabalā esošo 6210*_1 zālāja biotopa daļu, ir vērtējamas kā viens parkveida pļavu un ganību biotops. Pēc šāda principa parkveida zālāja biotops šeit tika kartēts arī 2016. gadā, parkveida biotopa poligonā iekļaujot arī visas tās platības, kur ir konstatēs ES nozīmes zālāju biotops un parkveida anketā atzīmējot pārklāšanos ar attiecīgajiem zālāju biotopiem (2016. gada kartējuma autores Maijas Mednes sniegtā informācija). Līdz ar to, patiesā parkveida zālāja biotopa platība pēc tā būtības atzinuma teritorijā ir 8,56 ha. Savukārt, raugoties vēl plašākā mērogā, atzinuma teritorija ir daļa no plaša, AAA "Ziemeļgauja" raksturīga, abpus Gaujai esoša parkveida zālāju ainavu kompleksa.

Seno parkveida kokaudzi biotopā veido pārsvarā parastais ozols (*Quercus robur*) un parastā liepa (*Tilia cordata*), ir sastopamas arī parkveida partastās gobas (*Ulmus glabra*) vai parastās vīksnas *(Ulmus laevis)*, atsevišķas parastās priedes (*Pinus sylvestris*) un āra bērzi (*Betula pendula*). Teritorijā sastopamie senie parkveida ainavas koki ir lielu dimensiju un daudzi no tiem ir dobumaini. Pie parkveidam piederošajiem pameža kokiem un krūmiem teritorijā ir sastopami pabērzi *(Rhamnus cathartica)*, mežābeles (*Malus* sylvestris), lielā daudzumā teritorijā aug dažāda vecuma parastās lazdas (*Corylus avellana*). Daļa no lazdu krūmiem ir ļoti veci, veidojot plašus,

blīvus krūmus ar resniem stumbriem, kas ir parkveida pļavām raksturīgs struktūrelements. Sekundāro kokaudzi, kas laika gaitā ir izveidojusies biotopam neatbilstošas apsaimniekošanas rezultātā, veido baltalksnis (*Alnus incana*), āra bērzs (*Betula pendula*), parastā egle (*Picea abies*), parastā apse (*Populus tremula*), kā arī jaunākas un vecajos parkveida kokos ieaugušas liepas un gobas. Teritorijā daudzviet ir novērojams, ka sekundārā meža koki negatīvi ietekmē senos parkveida kokus, ieaugot to vainagos, tādejādi veicinot veco koku sānzaru kalšanu (2. pielikuma 5. attēls). Sekundārajā pamežā dominē parastā liepa *(Tilia cordata)* un parastā ieva (*Padus avium*). Atzinuma teritorijā esošā parkveida biotopa aizsardzības stāvoklis kopumā ir vērtējams kā nelabvēlīgs, jo biotops ir aizaudzis ar sekundāro mežaudzi un no tā jau ir izzudušas liela daļa šim biotopm raksturīgo struktūru.

2. Atzinuma teritorijā ir konstatēti trīs ES nozīmes zālāju biotopi: "Sausi zālāji kaļķainās augsnēs" (6210*_1) 0,99 ha platībā, "Palieņu zālāji" (6450*_3) 0,08 ha platībā un "Palieņu zālāji (6450*_1) 0,53 ha platībā. Atzinuma teritorijā esošās biotopu platības ietilpst plašākos šo zālāju biotopu poligonos, kuri gandrīz pilnībā atrodas ārpus atzinuma teritorijas. Visi zālāju biotopi ir labvēlīgā aizsardzības stāvoklī, tie tiek atbilstoši apsaimniekoti tos nopļaujot un savācot sienu un/vai noganot.

Atzinuma teritorijā kosntatētās īpaši aizsargājamās sugas

1. Sīkpunktainā artonija *(Arthonia byssacea)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 8.6. punkts). Atzinuma teritorijā apsekojumu laikā suga konstatēta diezgan regulāri, uz parkveida ozoliem, vietām suga uz koku stumbriem aizņem plašus laukumus.

2. Parastais plaušķērpis *(Lobaria pulmonaria)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 8.48. punkts). Atzinuma teritorijā suga konstatēta apsekojumu laikā, trīs vietās uz parkveida ozoliem.

3. Lapkoku praulgrauzis *(Osmoderma barnabita)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 5.59. punkts, ES padomes direktīvas 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 2. pielikums). Atzinuma teritorijā konstatēti lapkoku praulgrauža kāpuru ekskrementi četros dobumainos parkveida kokos. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, suga konstatēta vairākās vietās arī uz dienvidiem no atzinuma teritorijas, tiešā tās, tuvumā, kā arī atzinuma teritorijā esošais mikroliegums ir norādīts kā lapkoku praulgrauža dzīvotne.

4. Spožā skudra *(Lasius fuliginosus)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 5.89. punkts). Suga konstatēta atzinuma teritorijā apsekojumu laikā, divās vietās, parkveida ainavai piederīgos, dobumainos kokos.

5. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketu nr. 44C-10, atzinuma teritorijā esošajā mikroliegumā papildus iepriekšējos punktos nosauktajām īpaši aizsargājamām sugām, tā izveides brīdī ir kosntatēta košā zeltpore *(Hapalopilus croceus)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 9.40. punkts), brūngalvainā henotēka *(Chaenotheca phaeocephala)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu

sarakstu" 8.20. punkts), skleroforas *(Sclerophora* spp.*)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 8.51. punkts) un marmora rožvabole *(Liocola marmorata)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 5.79. punkts)

10. Citas apsekojamajā teritorijā konstatētās bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanas nozīmes vērtības

Atzinuma teritorijā pie Gaujas, starp 4. un 7. nogabalu, atrodas Valsts ģeodēziskais punkts "Gauja" (saskaņā ar Valsts ģeodēziskā tīkla datubāzi, punkta identifikatros – 12850). Blakus ģeodēziskajam punktam atrodas arī vecs Gaujas ūdens līmeņa mērīšanas punkts, kas sastāv no uz Gaujas krasta nogāzes iebetonētām ūdens līmeņa atzīmes vietām un betona kāpnēm. Netālu no šiem objektiem atrodas arī veci ēkas pamati (2. pielikuma 6. attēls) un iekārtota apmetnes vieta ar soliņiem un galdiem.

Teritorijā ir konstatētas arī vairākas dabisko mežu biotopu indikatorsugas: strauspaparde *(Matteuccia struthiopteris)*, rakstu ķērpis *(Graphis scripta)*, kažocenes *(Anomodon* spp.) un tievā gludlape *(Homalia trichomanoides)*. No šīm sugām rakstu ķērpis, kažocenes un tievā gludlape ir arī raksturīgas sugas parkveida pļavām un ganībām (Baroniņa (red.) 2016). Savukārt strauspapardes ir raksturīga suga mitriem platlapju mežiem upju palienēs – ES nozīmes biotopiem "Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un paliņu meži)" un "Jaukti ozolu, gobu, ošu meži gar lielām upēm" (Baroniņa (red.) 2016). Tā kā atzinuma teritorija atrodas Gaujas palienē un regulāri applūst, tad, parkveida zālājam aizaugot ar sekundāro mežaudzi, vides apstākļi teritorijā kļūst līdzīga vides apstākļiem aluviālos mežos, kas ir strauspapardei labvēlīgi augšanas apstākļi.

11. Nepieciešamie pasākumi teritorijas aizsardzības stāvokļa uzlabošanai un parkveida zālāju biotopu atjaunošanai

Lai uzlabotu atzinuma teritorijā esošā parkveida pļavu un ganību (6530*) biotopa stāvokli, ir jāveic biotehniskie pasākumi biotopam raksturīgo struktūru atjaunošanai un saglabāšanai. Darbību plānošana ir balstīta uz parkveida pļavu un ganību biotopu saglabāšanas vadlīnijām (Lārmanis 2017), parkveida pļavu un biotopu aizsardzības plānu (Bāra 2015) un AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānu (Vilka 2007), kā arī ir ņemti vērā biotopu atjaunošanas un koku ciršanas nosacījumi, kas ietverti teritorijas individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (20.11.2008 MK noteikumi Nr. 957).

11.1. Koku un krūmu ciršana

Lai atjaunotu parkveida pļavu biotopiem raksturīgo ainavu, atēnotu senos parkveida kokus un uzlabotu to dzīvotspēju, kā arī atjaunotu biotopam raksturīgās lauces un zālājam raksturīgu veģetāciju, ir nepieciešama sekundāro koku un krūmu izciršana visā atzinumā iekļautajā teritorijā. Izcērtami ir visi koki, kas nav marķēti ar sarkanu svītru.

Ar sarkanu svītru ir marķēti visi atstājamie koki, kas pamatā ir vecie, senie parkveida ainavas koki. Atstājami ir arī daļa no jaunākajiem kokiem, kas nākotnē varētu kļūt par nākamajiem parkveida ainavas kokiem. No jaunajiem kokiem kā atstājami tika izvēlēti tie koki, kuri ne pašlaik, ne turpmāk augot netraucēs senajiem parkveida ainavas kokiem vai arī teritorijas apsaimniekošanai (galvenokārt pļaušanai), un kuriem jau tagad veidojas kupli vainagi un nenotiek izstīdzēšana. Kā atstājami ir atzīmēti arī parkveida pļavām raksturīgie pameža koki – pabērzi,

mežābeles, pīlādži, segliņi. Dabā ar sarkanu krāsu ir marķēti arī atstājami vecie, kuplie, parkveidas ainavām raksturīgie lazdu puduri. Atstājamo koku skaits pa sugām ir apkopots 2. tabulā.

Ar sarkanu krāsu 2. tabulā ir ierakstīts to koku skaits attiecīgajā caurmēra klasē, kuri ir pagaidām saudzējami, bet kuru nociršanas nepieciešamība būtu jāvērtē pēc pirmreizējās apauguma novākšanas. Tad būs labāk iespējams novērtēt, kā šie koki iederas attiecīgajā parkveida ainavā un vai tie nākotnē negatīvi neietekmēs vecos parkveida ainavas kokus. Līdz ar to būs iespējams labāk pieņemt lēmumu par turpmāko parkveida ainavas koku retināšanu. Šo pagaidām atstājamo koku grupā ietilpst nelielu līdz vidēju izmēru gobas, kā arī dažas nelielu izmēru liepas.

2. tabula.

Teritorijā atstājamo koku skaits pa caurmēra klasēm.

Caurmēra klase, cm	Priede	Ozols	Liepa	Goba/vīksna	Bērzs	Osis	Vītols	Pīlādzis	Ieva	Kļava	Mežābele	Pabērzs	Segliņš
8	-	6	3	-	-	1	-	3	-	-	9	5	1
12	-	2	3	-	-	2	-	3	-	-	10	1	-
16	-	3+1	4+1	1	-	2	-	1	-	-	1	1	2
20	-	4	12+1	4+4	-	-	1	-	1	1	5	-	1
24	-	5	21	1+4	-	-	1	-	1	-	-	-	-
28	-	4	22	5+5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	-	5	11	2+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	-	4	4	1+1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
40	-	11	11	2+1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
44	2	12	2	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-
48	1	21	9	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-
>50	5	110	41	7	8	-	10	-	-	-	-	-	-
Kopā	**8**	**187+1**	**143+2**	**25+17**	**12**	**5**	**16**	**7**	**2**	**1**	**25**	**7**	**4**

Veicot sekundāro koku un krūmu ciršanu, ir nepieciešams nocirst arī atsevišķus kokus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā ir lielāks nekā 50cm. Šie koki ir: desmit apses, divas liepas un viens bērzs. Šie koki vai nu ir ieauguši veco parkveida koku vainagos vai arī atrodas to tiešā tuvumā, noēnojot tos un negatīvi ietekmējot šo parkveida koku vitalitāti.

Koku un krūmu ciršanas darbu laikā ir saglabājami visi sausokņi un kritalas, kuru diametrs ir lielāks par 50 cm. Šādi atmirušās koksnes elementi ir ļoti svarīgi parkveida ainavā, jo tie ir nozīmīga dzīvotne dažādiem bezmugurkaulniekiem, sūnām, ķērpjiem un citiem organismiem. Ja atstājamā atmrusī koksne traucē atjaunošanas darbu izpildi vai teritorijas turpmāko apsaimniekošanu, tā ir pārvietojama uz citu vietu biotopa teritorijā.

Nocirstie koki un krūmi no teritorijas ir jāizved, ir pieļaujama arī nocirstā materiāla sadedzināšana vietās, kur tas nekaitē senajiem parkveida kokiem vai arī citiem ciršanas laikā atstājamiem jaunākajiem kokiem un atmirušās koksnes elementiem. Ir pieļaujams veidot īslaicīgas nocirstā materiāla krautuves atjaunojamā biotopa teritorijā. Krautuvju veidošanas laikā nedrīkst bojāt saudzējamos kokus, krūmus vai biotopam raksturīgos struktūrelementus. Pēc materiāla aizvākšanas krautuves vieta ir jāsaved tādā kārtībā, lai to turpmāk būtu iespējams atbilstoši apsaimniekot kopā ar pārējo parkveida biotopa teritoriju.

11.2. Koku un krūmu celmu un sakņu frēzēšana.

Lai mazinātu atvašu augšanu un lai atvieglotu turpmāko teritorijas apsaimniekošanu, pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir nepieciešams veikt celmu un sakņu frēzēšanu. Frēzēšanu veic visā atzinumā iekļautajā teritorijā, saudzējot atsevišķas nelielas lauces, kurās iepriekš nav

auguši koki un krūmi un kurās ir sastopama zālājam raksturīga veģetācija. Ir pieļaujams atstāt nenofrēzētus tos celmus, kuru frēzēšanas laikā tiktu traumēti saglabājamie koki vai to saknes, vai arī kuru frēzēšanu nav iespējams veikt teritorijas specifiskā reljefa dēļ (piemēram, celmi atsevišķās vietās uz palu bedru vai kādreizējo vecupju krastu nogāzēm). Saudzējami ir arī atsevišķi lielu dimensiju celmi, kuri netraucētu turpmākajai teritorijas apsaimniekošanai un nākotnē varēs būt dzīvotne dažādām no atmirušās koksnes atkarīgajām sugām.

11.3 Atmežošana

Pēc sekundāro koku un krūmu nociršanas un celmu nofrēzēšanas, atzinuma teritoriju ir paredzēts uzturēt un apsaimniekot kā zālāju, to pļaujot un/vai noganot. Līdz ar to atzinuma teritorijā esošās mežaudzes ir nepieciešams atmežot un mainīt to zemes izmantošanas kategoriju. Darbība veicama saskaņā ar 18.06.2013 MK noteikumiem nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā". Šo noteikumu 6.6. punktā parkveida pļavas un ganības ir nosaukts kā viens no aizsargājamo biotopu veidiem, kura atjaunošanas mērķu sasniegšanai drīkst veikt atmežošanu. Atmežošanas procedūra ir veicama visās atzinuma teritorijā meža valsts reģistrā esošajās meža zemēs, kopā 7,08 ha platībā. Atmežojamo teritoriju karte ir attēlota 1. pielikuma 9. attēlā, un visi atmežojamie nogabali vai to daļas ir uzskaitīti 1. tabulā, kolonnā "Nogabala platība atzinuma teritorijā, ha". Paredzams, ka pēc koku un krūmu ciršanas un atmežošanas teritorijā atstāto koku šķērslaukums vietām varētu būt lielāks par kritisko šķērslaukumu, taču teritorijā vairs nebūs saglabājusies mežam raksturīga zemsedze un vides apstākļi.

11.4. Citi teritorijā esošā parkveida biotopa atjaunošanai un uzturēšanai nepieciešamie pasākumi

Pēc koku un krūmu ciršanas un celmu un sakņu frēzēšanas darbiem vietās, kur tas būs nepieciešams, ir veicama augsnes līdzināšana – ecēšana, diskošana, arī risu līdzināšana. Lai biotopam turpmāk nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli un veicinātu tam raksturīgo struktūru saglabāšanos un veidošanos, teritoriju ir nepieciešams ganīt un/vai pļaut. Lopu nenoēstajās daļās vai vietās, kuras nav iespējams nopļaut siena savākšanai, pēc vajadzības būs nepieciešams veikt atvašu pļaušanu vai smalcināšanu.

Lai ierobežotu atvašu ataugšanu un ruderālo augu sugu ekspansiju, atmežotajās teritorijās ir pieļaujama lokāla intensīva noganīšana, pieļaujot nelielu zemes izmīņājumu veidošanos, taču nepieļaujot augsnes sablīvēšanos, ko var panākt, mainot lopu piebarošanas vietas.

12. Nosacījumi plānoto parkveida biotopa atjaunošanas un uzturēšanas pasākumu veikšanai

Veicot visus ar mežizstrādi saistītos biotopa atjaunošanas pasākumus, ir nepieciešams ievērot AAA "Ziemeļgauja" individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (MK noteikumi Nr. 957) dabas lieguma un ainavu aizsardzības zonā noteikto mežizstrādes miera periodu no 15. marta līdz 31. jūlijam.

Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 27.5 punktā ir noteikts, ka dabas lieguma zonā visās mežaudzēs ir aizliegts cirst ozolus, liepas, vītolus, gobas, vīksnas, ošus, kļavas, melnalkšņus, ja to caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir 25 centimetri vai vairāk. Taču, tā kā atzinuma teritorijā ir paredzēts veikt atmežošanas procedūru un zemes lietošanas kategorijas maiņu, kas, saskaņā ar teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 25.1.2. punktu dabas lieguma zonā ir atļauta īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai un uzturēšanai, ja ir saņemta Dabas aizsardzības

pārvaldes rakstiska atļauja (šajā gadījumā – zālāja biotopa atjaunošana), tad nav iespējams nenocirst par 25 cm lielākus platlapju kokus, jo citādāk netiku sasniegti parkveida biotopa atjaunošanas vēlamie rezultāti – atēnoti vecie parkveida ainavas koki un atbrīvoti to vainagi, izveidotas atklātas vietas, kur attīstīties zālājam raksturīgai veģetācijai. Kā arī AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānā ir minēts, ka, atjaunojot zālājus, ir pieļaujama virs 25 cm diametra platlapju koku nociršana, lai ierobežotu to negatīvo ietekmi uz agrāk klajumos augušajiem, vecajiem parkveida kokiem, kā arī šāda jaunāku koku retināšana ir pieļaujama, lai ātrāk veicinātu tādu parkveida situāciju rašanos, kuros ir retāk izvietoti koki ar kupliem vainagiem (Vilka 2007).

Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 12.3 punktā arī ir norādīts, ka visā aizsargājamā teritorijā ir aizliegts cirst dzīvus vai nokaltušus kokus, kuru caurmērs 1,3m augstumā virs sakņu kakla pārsniedz 50 cm. Taču šo noteikumu 24. punktā kā AAA "Ziemeļgauja" dabas lieguma zonas viens no izveides mērķiem ir noteikts daudzveidīgas parkveida ainavas atjaunošana un saglabāšana un 30. punktā kā dabas parka zonas viens no mērķiem ir noteikts zālāju biotopu un ar tiem saistīto īpaši aizsargājamo sugu aizsardzība. Tā kā nociršanai paredzētie koki ar caurmēru virs 50 cm ir nelielā skaitā (kopā – 13), tie ir daļa no sekundārā parkveida ainavas apauguma un tie noēno senos parkveida kokus vai arī ir ieauguši to vainagos, tad to nociršana ir pieļaujama, jo tā veicinās sekmīgu parkveida zālāja atjaunošanu un, līdz ar to, individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteikto dabas lieguma un dabas parka zonas mērķu sasniegšanu.

18.12.2012 MK noteikumi Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" 45. punkts nosaka, ka mikroliegumos, kas izveidoti īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu aizsardzībai, ir aizliegta jebkāda veida darbība, kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un bojā vai iznīcina īpaši aizsargājamās sugas atradni vai īpaši aizsargājamo biotopu. Taču šo noteikumu 45.5 punkts nosaka, ka šo mikroliegumu teritorijās ir atļauti īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu vai biotopu uzturēšanas vai atjaunošanas pasākumi. Atzinuma teritorijā izveidotā košās zeltpores mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketā nr. 44C-10 kā papildus konstatētās dabas vērtības ir norādītas parkveida pļavu biotops un tādas parkveida pļavu biotopiem raksturīgās sugas kā lapkoku praulgrauzis, brūngalvainā henotēka, marmora rožvabole un skleroforas. Saskaņā ar ES nozīmes aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmatā atrodamo informāciju (Auniņš (red.) 2013), visas šīs sugas ir parkveida pļavu un ganību lietussargsugas un to izplatība ir cieši saistīta ar parkveida biotopu izplatību un to labvēlīgu aizssrdzības stāvokli. Mikrolieguma pieteikuma anketā kā mikrolieguma apsaimniekošanas prasības ir norādīta veco platlapju koku atēnošana, jaunu platlapju koku augšanas veicināšana un kā vēlamā teritorijas apsaimniekošana norādīta noganīšana. Līdz ar to, ņemot vērā 18.12.2012 MK noteikumos Nr. 940 pausto par mikroliegumu apsaimniekošanu un mikrolieguma izveidošanas anketā norādītās teritorijā sastopamās dabas vērtības un nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus, atzinumā paredzētie parkveida biotopa atjaunošanas pasākumi ir atbilstoši mikrolieguma izveidošanas mērķiem un to īstenošana ir nepieciešama visā mikrolieguma teritorijā.

13. Secinājumi par plānoto pasākumu ietekmi uz īpaši aizsargājamo biotopu un sugu stāvokli

Īstenojot atzinumā paredzētos ES nozīmes biotopa "parkveida pļavas un ganības" (6530*) biotopa atjaunošanas un struktūru uzlabošanas pasākumus, tiks uzlabots šī biotopa stāvoklis 7,98 ha platībā. Saskaņā ar AAA "Ziemeļgauja" Natura 2000 standarta datu formā pieejamo informāciju, parkveida pļavas un ganības šajā aizsargājamā teritorijā aizņem 507,23 ha, līdz ar to,

veicot atzinumā paredzētos biotehniskos pasākumus, tiktu atjaunoti un uzlaboti 1,69% no AAA "Ziemeļgauja" teritorijā konstatētās parkveida pļavu un ganību biotopa platības.

Paredzētie parkveida biotopa atjaunošanas pasākumi arī uzlabos īpaši aizsargājamo sugu - lapkoku praulgrauža, marmora rožvaboles, košās zeltpores un brūngalvainās henotēkas - dzīvotņu kvalitāti. Lapkoku praulgrauzis, tāpat kā marmora rožvabole, ir viena no parkveida pļavu un ganību lietussargsugām, kura apdzīvo vecus, dobumainus, saules apspīdētus kokus (Teļnovs 2005). Līdz ar to sekundāro koku un krūmu izciršana, kas atēnos lielos, vecos parkveida kokus, būtiski uzlabos lapkoku praulgrauža dzīvotņu kvalitāti. Ņemot vērā, ka uz dienvidiem jau atrodas lapkoku praulgrauža apdzīvots parkveida pļavu biotops, tad atzinumā paredzēto darbību rezultātā būtiski palielināsies lapkoku praulgrauzim piemērotas dzīvotnes platība. Košā zeltpore aug uz veciem, resniem ozoliem, kādi ir sastopami tieši parkveida biotopos (Lārmanis 2017). Atzinumā paredzētā koku un krūmu ciršanas laikā tiks nocirsti tie koki, kas aug veco, seno parkveida ozolu vaiangos, tādejādi uzlabojot šo koku vitalitāti un līdz ar to nodrošinot zeltporei piemērotu augšanas substrātu. Brūngalvainā henotēka arī ir suga, kura aug uz veciem parkveida kokiem un tai ir nepieciešami gaiši apstākļi un salīdzinoši augsts gaisa mitrums, ko nodrošina plašie parkveida koku vainagi (Lārmanis 2017). Līdz ar to, sekundāro koku un krūmu izciršana labvēlīgi ietekmēs brūngalvaino henotēku, palielinot tai piemērotu dzīvotņu daudzumu atzinuma teritorijā.

Attiecībā uz citām teritorijā konstatētajām aizsargājamām sugām – sīkpunktainā artonija, parastais plaušķērpis un spožā skudra – šo sugu atradnes parkveida zālāja atjaunošanas darbu laikā netiks bojātas, jo šīs sugas tika konstatētas uz parkveida ainavai piederošiem kokiem, kas biotopa atjaunošanas darbu laikā netiks nocirsti. Sīkpunktainā artonija ir vairāk mežiem raksturīga suga, un tai ir nepieciešami noēnoti apstākļi, taču tā var būt sastopama arī parkveida pļavās, (Moisejevs 2017). Atzinuma teritorijā sīkpunktainā artonija ir sastopama uz vecajiem ozoliem, kuriem ir kupli vainagi, kas arī pēc biotopa atjaunošanas darbiem spēs nodrošināt nelielu noēnojumu. Kā arī ir paredzams, ka pēc parkveida biotopa atjaunošanas darbiem gaismas apstākļi visur nebūs vienādi, biotopā būs arī kādas vairāk noēnotas vietas. Ņemot vērā šos apstākļus, ir paredzams, ka šīs sugas izplatība atzinumā paredzēto darbību rezultātā var samazināties, taču tā no teritorijas neizzudīs. Parastais plaušķērpis ir vairāk saistīts ar ilgstošiem, netraucētiem lapkoku mežiem un norāda uz biotopa kontinuitāti (Moisejevs 2017). Taču parastais plaušķērpis spēj augt arī parkveida zālāju biotopos (Carlsson, Nilsson 2009, Jüriado et al. 2012), un parkveida biotopu atjaunošana, atstājot nedaudz krūmus ap kokiem, uz kuriem aug plaušķērpis, negatīvi neietekmē plaušķērpja izplatību teritorijā (Jüriado et al. 2012). Ņemot vērā, ka atzinuma teritorijā koku un krūmu ciršanas darbu laikā tiks saglabāta daļa no pameža – daļa no parasto lazdu puduriem, pabērzi, mežābeles un citi krūmi – no kuriem daļa aug tuvu vecajiem parkveida kokiem, tad atjaunošanas darbu ietekme uz parastā plaušķērpja dzīvotnēm atzinuma teritorijā nebūs negatīva.

Teritorijā konstatētās dabisko mežu biotopu indikatorsugas – rakstu ķērpis, kažocenes un tievā gludlape – ir arī raksturīgas sugas parkveida pļavām un ganībām, līdz ar to atzinumā paredzētie parkveida biotopu atjaunošanas pasākumi šo sugu izplatību atzinuma teritorijā būtiski neietekmēs, jo biotopa atjaunošanas darbu laikā tiks saudzēti vecie lazdu puduri (rakstu ķērpja galvenā dzīvotne), lielie, vecie parkveida koki un arī jaunākie (nākotnes) parkveida koki, kas ir kažocenēm un tievajām gludlapēm piemērotas dzīvotnes. Tā kā strauspaparde atzinuma teritorijā ir sākusi augt teritorijas aizaugšanas ar sekundāro kokaudzi rezultātā, tādejādi neindicējot dabiska, ilglaicīga meža klātbūtni, tad paredzēto parkveida zālāju atjaunošanas pasākumu ietekme uz šo sugu ir vērtējama kā sekundāra. Ņemot vērā teritorijas izmantošanas vēsturi, tās iekļaušanos plašākā parkveida ainavā un teritorijā un tās tuvumā sastopamās īpaši aizsargājamās, no parkveida

biotopiem atkarīgās, sugas, tad šajā vietā kā prioritārs pasākums ir veicama parkveida pļavu un ganību biotopu atjaunošana un uzturēšana.

Izmantotie informācijas avoti

1. 14.11.2000 MK noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu".

2. 18.06.2003. MK noteikumi Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā".

3. 14.11.2000 MK noteikumi nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu".

4. 20.11.2008. MK noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

5. 18.12.2012. MK noteikumi Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu".

6. Eiropas Savienības Padomes direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

7. Auniņš, A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildinātais izdevums. Rīga, Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 320lpp.

8. Baroniņa, V. (red.). 2016. Eiropas savienības aizsargājamos biotopus raksturojošās augu sugas Latvijā. I Meži un virsāji. Rīga, Latvijas Dabas fonds, 75 lpp.

9. Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, Daugavpils, 86 lpp.

10. Carlsson, R., Nilsson, K. 2009. Status of the red-listed lichen Lobaria pulmonaria on the Åland Islands, SW Finland. Annales Botanici Fennici 46:549–554.

11. Jüriado, I., Karu, L., Liira, J. 2012. Habitat conditions and host tree properties affect the occurrence, abundance and fertility of the endangered lichen Lobaria pulmonaria in wooded meadows of Estonia. The Lichenologist 44: 263-275.

12. Lārmanis, V. 2017. 6530* parkveida pļavas un ganības, 9070 meža ganības un 5130 kadiķu audzes zālājos un virsājos. Grām.: Rūsiņa, S. (red.) Azisargājamo biotopu saglabāšanas

vadlīnijas Latvijā 3. sējums. Dabiskās pļavas un ganības. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda, 219 – 262.

13. Moisejevs R. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās ķērpju sugas Latvijā. Daugavpils Universitāte, Daugavpils, 68 lpp.

14. Teļnovs, D. 2005. Lapkoku praulgrauža Osmoderma eremita (SCOPOLI, 1763) sugas aizsardzības plāns. Latvijas Entomoloģijas biedrība, Rīga, 100 lpp.

15. Vilka I. (red). 2007. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāns. Latvijas Dabas fonds, Rīga, 173 lpp.

16. Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS": https://ozols.gov.lv (skatīts 19.05.2022).

17. Dodies.lv portāla vēsturiskās kartes: https://vesture.dodies.lv (skatīts 19.05.2022).

18. EC 2019. *Natura 2000* teritorijas Ziemeļgauja datu forma: http://natura2000.eea.europa.eu/ (skatīts 19.05.2022).

19. Valsts ģeodēziskā tīkla datubāze: https://geodezija.lgia.gov.lv/VGT/ (skatīts 19.05.2022).

Atzinumu sagatavoja:
Jānis Saulītis
sugu un biotopu jomas eksperts par sugu grupu: vaskulārie augi un biotopu grupām: meži un virsāji, purvi, zālāji.
Eksperta sertifikāta nr. 178, sertifikāta darbības termiņš: 02.07.2021 – 01.07.2026.
mob. tel. 22430622
e-pasts: janis.sauliitis@inbox.lv

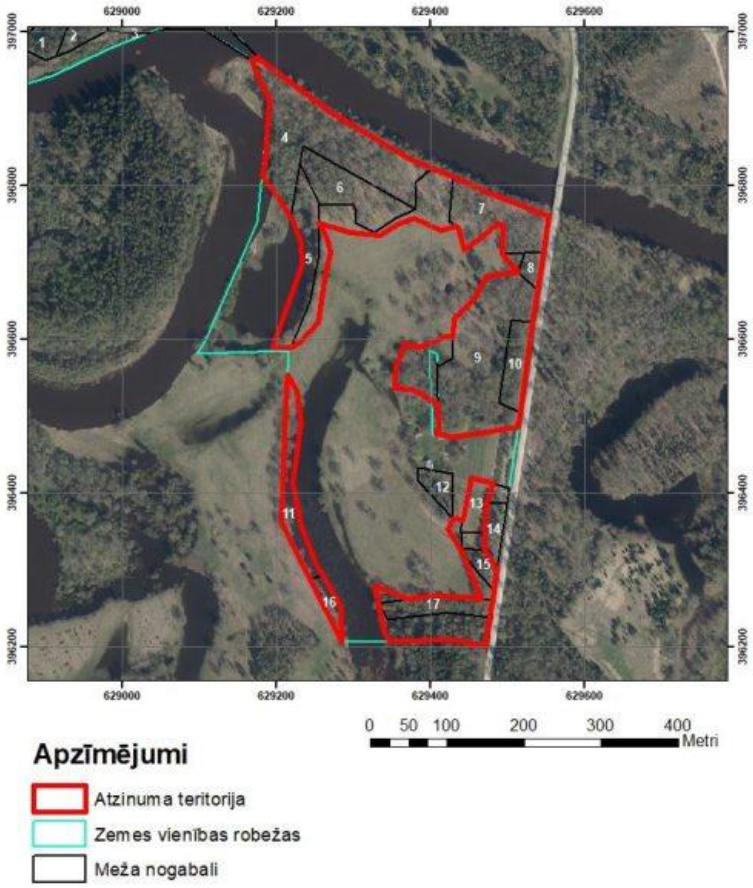
Atzinums ir sagatavots uz 12 (divpadsmit) lapaspusēm, neskaitot pielikumus.

Pielikumi:
1. Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli – 8 (astoņas) lapaspuses.
2. Fotogrāfijas no atzinuma teritorijas – 3 (trīs) lapaspuses

13.06.2022 Jānis Saulītis

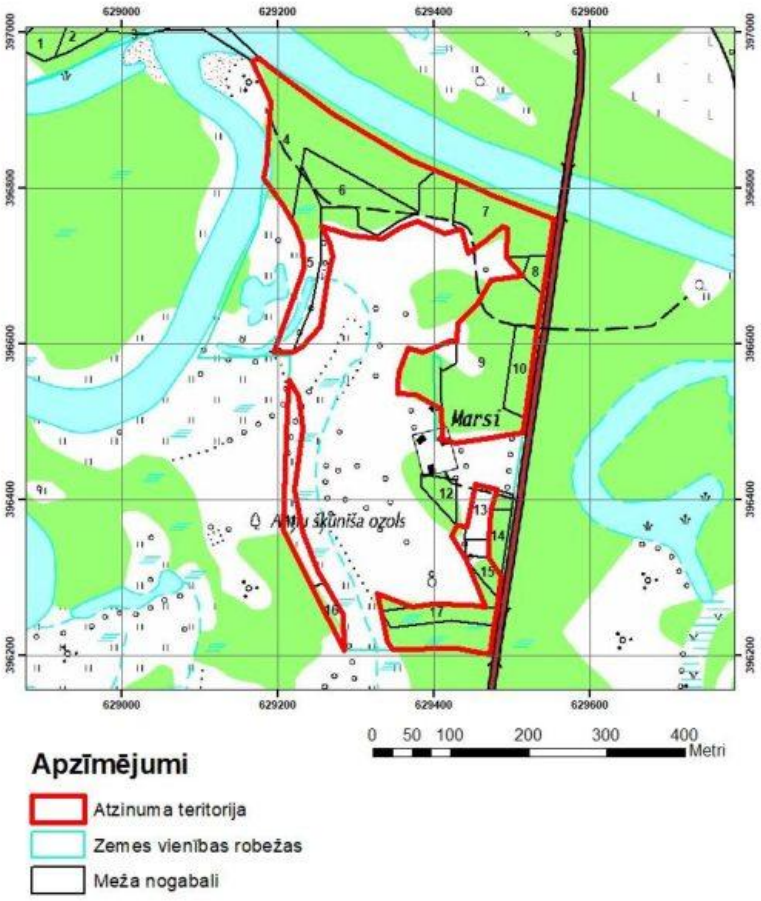
1. Pielikums
Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli

1. attēls
Atzinuma teritorija. Kartes pamatne - Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Ortofoto karte, 7. cikls

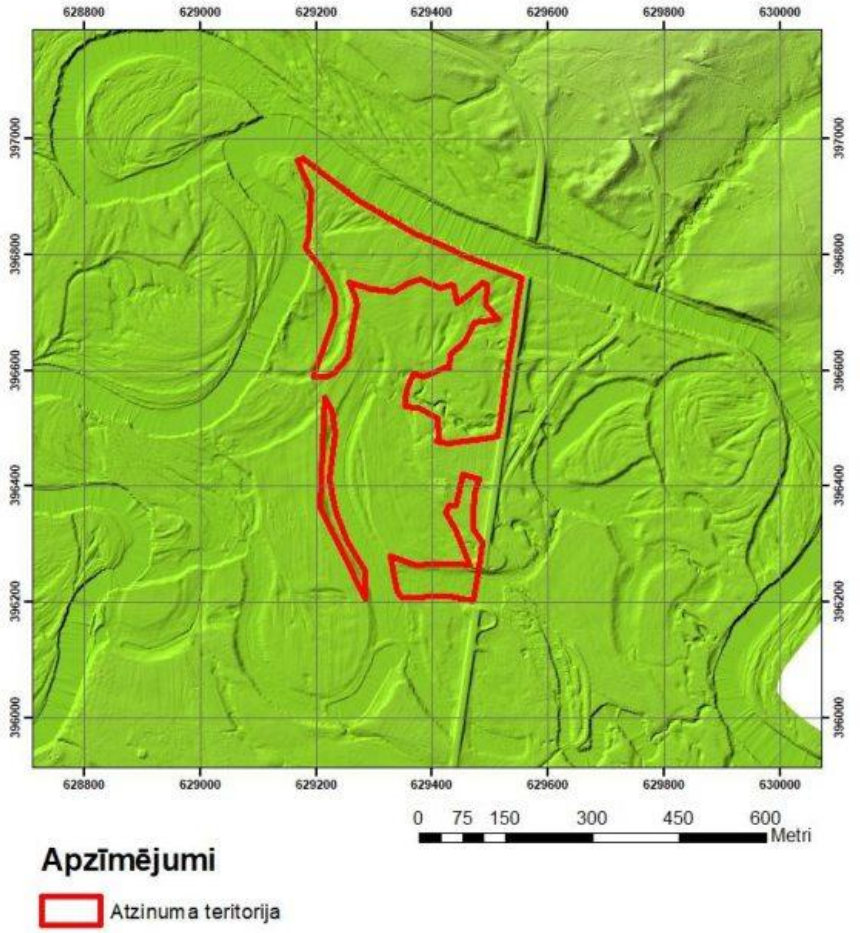


2. attēls

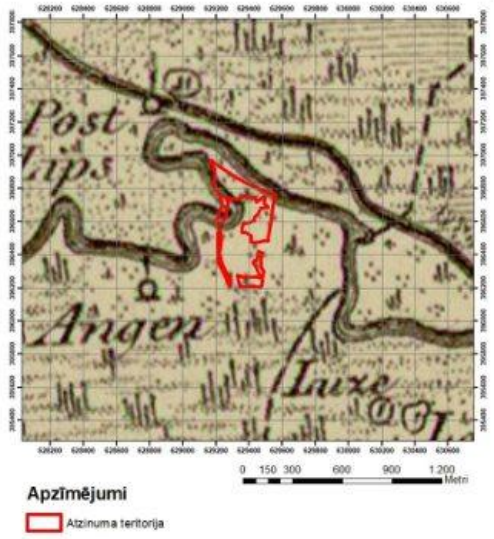
Atzinuma teritorija uz1:10000 mēroga topogrāfiskās kartes. Kartes avots - Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Topogrāfiskā karte 1:10 000 (3.-4. cikls)



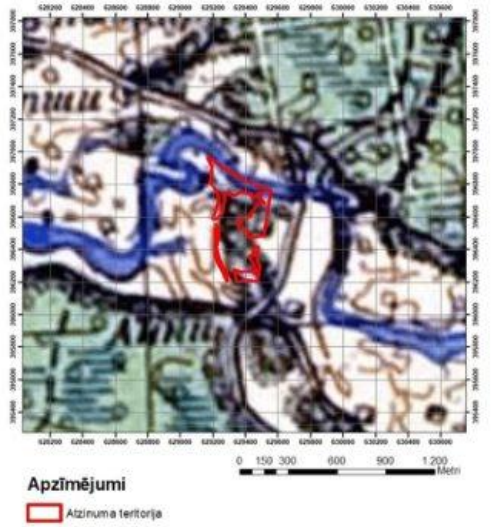
3. attēls.
Atzinuma teritorija un tās apkārtnes reljefa modelis. Kartes avots: LVM Geo, Digitāls reljefa modelis, sagatavots no LiDAR datiem.



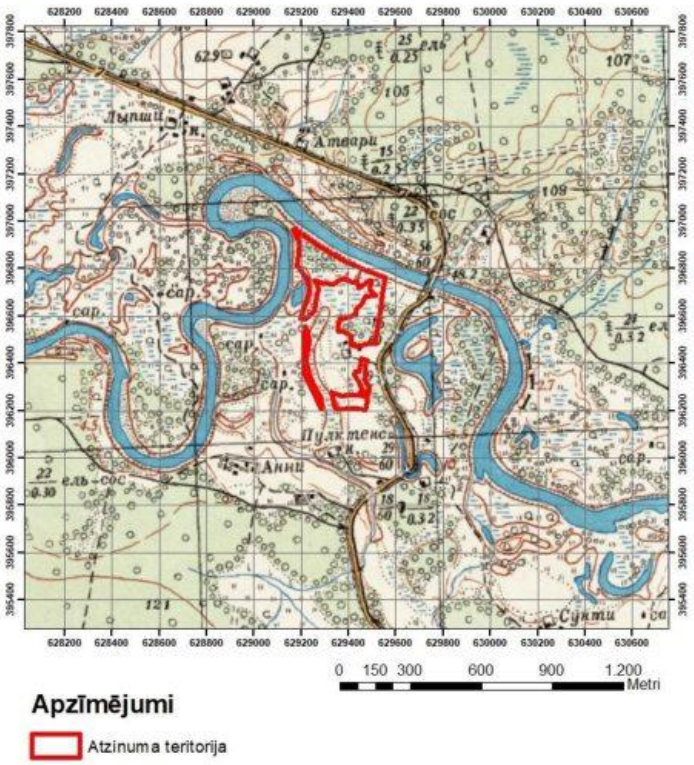
4. attēls.
Atzinuma teritorija 1839. gada "Specialcharte von Livland" kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



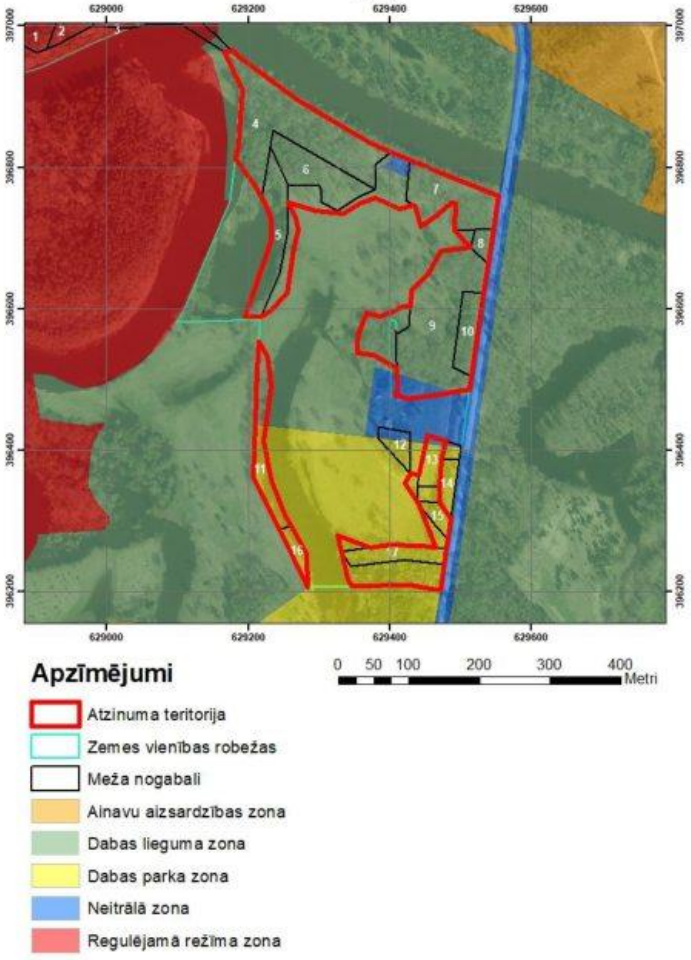
5. attēls.
Atzinuma teritorija 1905. gada PKKA 100K kartes atainojumā. Avots: https://vesture.dodies.lv/



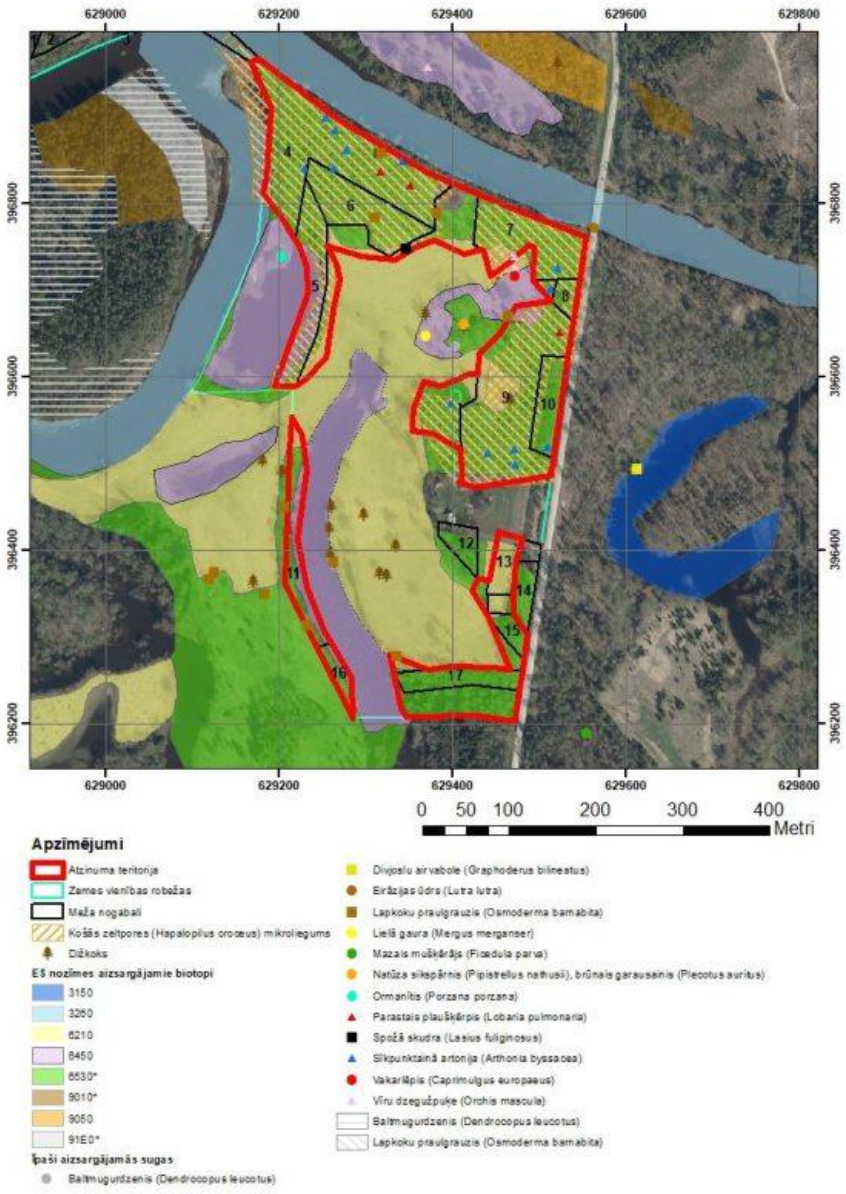
6. attēls.
Atzinuma teritorija PSRS 1942. gada 1:25000 topogrāfiskās kartes atainojumā, Avots: https://vesture.dodies.lv/



7. attēls.
AAA "Ziemeļgauja" funkcionālās zonas atzinuma teritorijā.

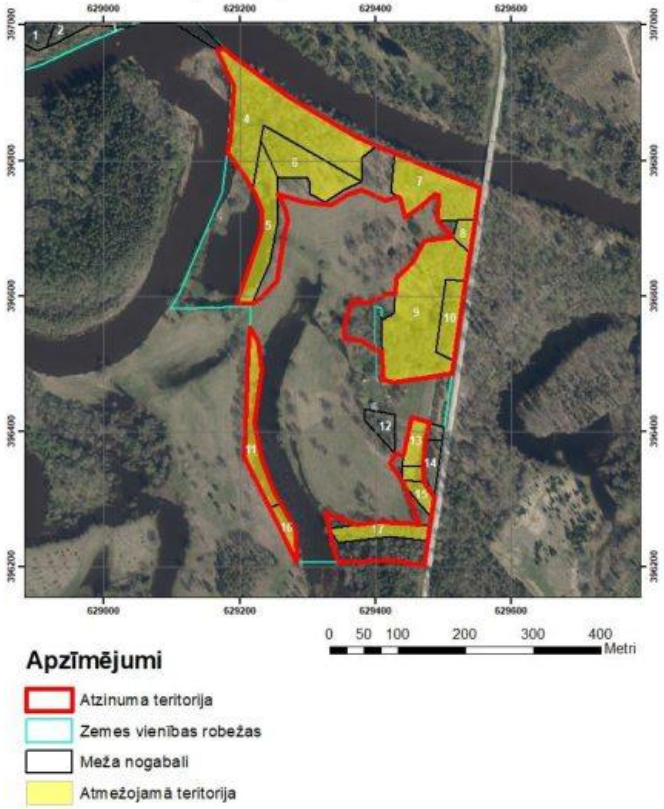


8. attēls.
Atzinuma teritorijas un tās tuvākās apkārtnes dabas vērtību karte.



9. attēls.

Atzinuma teritorijas daļas, kurās ir nepieciešams veikt atmežošanas procedūru.



2. pielikums
Fotogrāfijas no atzinuma teritorijas

1. attēls.
Applūdusi bijušās Gaujas vecupe teritorijas dienvidu daļā. Foto: Jānis Saulītis, 20.05.2022



2. attēls
Senie parkveida ainavas koki atzinuma teritorijā. Foto: Jānis Saulītis, 20.05.2022



3. attēls.
Senie parkveida ainavas koki atzinuma teritorijā. Foto: Jānis Saulītis, 20.05.2022



4. attēls
Senie parkveida ainavas koki atzinuma teritorijā kādreizējaš Gaujas vecupes malā. Foto: Jānis Saulītis, 20.05.2022



5. attēls.
Sekundārajā mežā ieaudzis parkveida ainavas koks, kuram ir sākusies sānu zaru kalšana. Foto: Jānis Saulītis, 20.05.2022



6. attēls.
Veci ēkas pamati atzinuma teritorijas ziemeļu daļā, starp 4. un 7. nogabalu. Foto: Jānis Saulītis, 20.05.2022



Dabas aizsardzības pārvaldei
Baznīcas iela 7, Sigulda
LV-2150

Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums

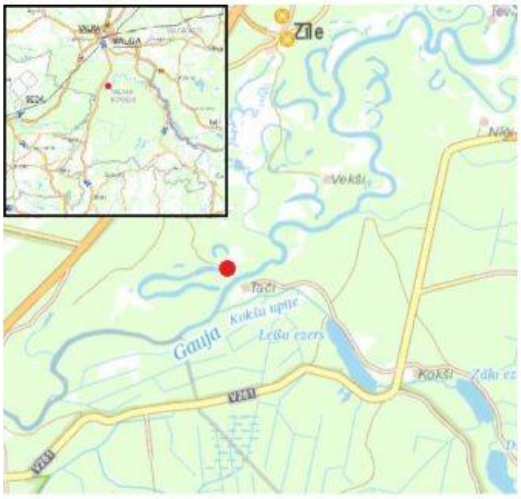
Par ES nozīmes biotopa "Parkveida pļavas un ganības" (6530) atjaunošanu Valkas novada, Valkas pagasta "Meža Tačos"*

Atzinums nr. JS178-2022/4

1. Biotopu vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu: zālāji un meži.

2. Atzinuma sniegšanas mērķis: Atzinums veidots ar mērķi sniegt vērtējumu un nosacījumus ES nozīmes biotopa "Parkveida pļavas un ganības" (6530*) atjaunošanai, izvērtējot biotopa, tā struktūru un funkciju atjaunošanai nepieciešamos pasākumus.

3. Teritorijas atrašanās vieta un platība: Apsekojamā teritorija atrodas Valkas novadā, Valkas pagastā, īpašumā "Meža Tači" (kadastra nr. 94880130004) (1. attēls). Apsekojamās teritorijas platība – 7,04 ha. Teritorijas fizioģeogrāfiskais novietojums - Tālavas (Ziemeļlatvijas) līdzenuma austrumu daļa, Sedas līdzenums.



1. attēls. Atzinuma teritorijas atrašanās vieta. Kartes avots: www.balticmaps.eu

4. Apsekošanas datumi, ilgums, metodes un meteoroloģiskie apstākļi: Teritorija apsekota 2022. gada 5. novembrī. Laikapstākļi apsekojuma laikā – apmācies, bezvējš, gaisa tempearatūra ~+3...+5°C. Teritorija tika apsekota pa nejauši izvēlētu zig zag maršrutu, apsekojuma ilgums – 6 stundas. Apsekojuma laikā tika izvērtēti atstājamie parkveida ainavas koki un nākotnes parkveida ainavas koki, tie tika marķēti ar sarkanu krāsu un ar dastmēru tika noteikts to caurmērs. Kā arī tika novērtēta teritorijas zemsedzes un krūmu stāva veģetācija, tika meklētas dažādu organismu retās un īpaši aizsargājamās sugas un to atradņu koordinātes tika piefiksētas LKS-92 koordinātu sistēmā.

5. Teritorijas aizsardzības statuss: Atzinuma teritorija atrodas aizsargājamo ainavu apvidū (turpmāk tekstā – AAA) "Ziemeļgauja". Lielākā daļa no teritorijas (6,89 ha) atrodas dabas lieguma zonā. Neliela teritorijas daļa pie Gaujas, atzinuma teritorijas dienvidaustrumu [illegible] 15 ha platībā atrodas regulējamā režīma zonā. 1. pielikuma 7. attēlā ir redzams atzinuma teritorijas novietojums AAA "Ziemeļgauja" funkcionālajās zonās.

AAA "Ziemeļgauja" ietilpst Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā [illegible]tura 2000 vietas kods LV0600700). Saskaņā ar parkveida pļavu un ganību biotopa aizsardzības [illegible] (Bāra 2015)

Signature not validated
Digitally signed by JANIS SAULITIS
Date: 2022.12.06 12:08:53 EET

AAA "Ziemeļgauja" ir nozīmīgākā teritorija parkveida pļavu un ganību biotopu aizsardzībai un šajā teritorijā atrodas 72% no Latvijā apzinātajām parkveida pļavām un ganībām.

Teritorijas apsaimniekošanu un izmantošanu regulē 20.11.2008 Ministru kabienta noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kuros arī ir iestrādāti noteikumi aizsargājamo biotopu atjaunošanai. AAA "Ziemeļgauja" ir spēkā esošs dabas aizsardzības plāns, kas ir izstrādāts 2007. gadā un ir spēkā līdz 2022. gada 31. decembrim. Dabas aizsardzības plānā parkveida pļavas un ganības ir uzsvērts kā teritorijai īpaši raksturīgs biotops, kā arī viens no plānā paredzētajiem teritorijas apsaimniekošanas pasākumiem ir šo biotopu atjaunošana un uzturēšana labvēlīgā aizsardzības stāvoklī (Vilka 2007).

6. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts: Atzinumā iekļautā teritorija atrodas AAA "Ziemeļgauja vidusdaļā, Gaujas labajā krastā uz dienvidiem no Zīles (1. pielikums 1. un 2. attēls). Teritorijas austrumu robeža iet gar Gaujas krastu, pretējā krastā atrodas "Taču" mājas. Teritorija atrodas Gaujas ielejā, kas regulāri ir pakļauta palu ietekmei, tādēļ reljefs ir lielākoties viļņains, teritorijā ir daudz sastopamas izskalotas palu bedres vai kādreizējo vecupju gultnes (1. pielikums 3. attēls). Lielākā no šādām vecupju gultnēm atrodas teritorijas dienvidu daļā, tā ir ~50 m plata un gandrīz pilnībā šķērso teritoriju austrumu-rietumu virzienā. Šī vecupes gultne nav aizaugusi ar kokiem vai krūmiem, tā ir klaja un vēl salīdzinoši nesen ir bijusi ar patstāvīgu stāvošu ūdeni. Šai vecupes gultnei ir stāvi, ~2 – 2,5 m augsti krasti. Teritoriju rietumu-austrumu virzienā šķērso meža ceļš – dabiskā brauktuve (2. pielikuma 1. attēls).

AAA "Ziemeļgauja" ietilpstošajās teritorijās Gaujas ielejā vēsturiski ir bijuši dažādu pļavu kompleksi, kurus cilvēki ir apsaimniekojuši pļaujot, noganot, vai vietām ierīkojot nelielus tīrumus (Vilka 2007). Līdz ar to plašas teritorijas ap Gauju senāk ir bijušas krietni klajākas nekā mūsdienās. Atzinumā iekļautā teritorija vēsturiski ir bijusi daļa no šo pļavu kompleksa, par ko liecina portālā vesture.dodies.lv vēsturisko karšu materiāli. Vēsturiskajās kartēs ir redzams, ka gan 20. gs sākumā (1. pielikums 4. attēls), gan pirmās Latvijas brīvvalsts laikā (1. pielikums 5. attēls) atzinumā iekļautā teritorija ir bijusi klajš zālājs, kurā ir auguši atsevišķi koki. 1963. gada Padomju topogrāfiskajā kartē (1. pielikums 6. attēls) atzinuma teritorija joprojām ir atzīmēta kā klaja teritorija, vēl nekur nav atzīmēts, ka teritorijā būtu izveidojies blīvs koku apaugums. Jāatzīmē, ka teritoriju šķērsojošais meža ceļš kādreiz, visticamāk, ir bijis diezgan intensīvi izmantots, jo pie "Taču" mājām pār Gauju ir bijusi pārceltuve, un šis ceļš ir savienojis pārceltuvi ar Smiltenes-Valkas ceļu. Portāla vesture.dodies.lv pieejamajās kartērs ir redzams, ka pārceltuve ir darbojosies 20. gs pirmajā pusē, un tā vēl ir iezīmēta pat 1963. gada Padomju topogrāfiskajā kartē.

Mūsdienās gandrīz visa atzinuma teritorija ir aizaugusi ar kokiem un krūmiem. Vienīgā klajā daļa ir teritorijas dienvidu daļā esošā kādreizējā vecupe, kā arī atsevišķi klajāki laukumi Gaujas krastā un gar teritorijas ziemeļu robežu (2. pielikuma 2. attēls). 4,77 hektāri no atzinuma teritorijas ir iekļauti meža valsts reģistrā kā mežaudzes, un visi meža nogabali ir raksturoti kā damakšņa tipa mežs (1. tabula). Teritorijā kopumā kokaudzē dominē parastais ozols (*Quercus robur)*, parastā liepa *(Tilia cordata)*, parastā goba *(Ulmus glabra)*. Vietās, kas ar kokiem ir apaugušas saīdzinoši nesenāk, kokaudzi veido baltalksnis *(Alnus incana)*, āra bērzs *(Betula pendula)* un parastā priede *(Pinus sylvestris)* (2. pielikuma 3. attēls). Praktiski visi kokaudzes 1. stāvā augošie ozoli, kā arī daļa no liepām, gobām, bērziem un priedēm, ir senajai parkveida ainavai raksturīgi koki, pēc to plašo, zaraino vainagu formas ir redzams, ka tie kādreiz ir auguši klajos apstākļos (2. pielikuma 4. attēls). Kokaudzes otrajā stāvā un paaugā dominē parastā liepa, parastais ozols un parastā goba, 3. nogabalā 2. stāvu un paaugu veido blīvi saaugušas parastās egles *(Picea*

abies). Savukārt pamežā ir sastopama parastā lazda *(Corylus avellana)*, parastā ieva *(Padus avium)*, teritorijā diezgan bieži ir sastopami pabērzi *(Rhamnus cathartica)*.

Zemsedzē sastopamā veģetācija teritorijā pārsvarā ir nemorāla, ar platlapju mežu zemsedzei raksturīgām sugām. Teritorijā ir bieži sastopama meža zaķskābene *(Oxalis acetosella)*, daudzgadīgā kaņepene *(Mercuriallis perennis)*, zilā vizbulīte *(Hepatica nobilis)*, vīpaparde *(Dryopteris filix-mas)*, dzeltenā zeltnātrīte *(Galeobdolon luteum)*, cietā virza *(Stellaria holostea)*, pavasara dedestiņa *(Lathyrus vernus)*. Kā arī zemsedzes veģetācijā mežainākajās daļās ir sastopami daudz parastās liepas sējeņi. Klajākajās vietās, kur ir mazāks koku un krūmu apaugums, ir saglabājusies zālājam raksturīga veģetācija, šajās vietās ir sastopamas tādas sugas kā parastā vīgrieze *(Filipendula ulmaria)*, pļavas bitene *(Geum rivale)*, meža zirdzene *(Angelica sylvestris)*, kā arī ložņu vārpata *(Elytrigia repens)*, kas, plaši izplatoties zālājā, ir ekspansīva rakstura. Apsekojuma laikā teritorijā tika konstatētas arī divas dabisko zālāju indikatorsugas: purva gandrene *(Geranium palustre)* un ārstniecības pātaine *(Stachis officinalis)*. Mitrākās ieplakās vietām ir sastopama parastā niedre *(Phragmites australis)*.

1. tabula

Atzinuma teritorijā iekļautie mežu nogabali un to raksturojums.

Kvartāls	Nogabals	Nogabala kopējā platība, ha	Nogabala platība atzinuma teritorijā, ha	Meža tips	Mežaudzes formula
1	1	2,56	2,56	Dm	4Oz153 2B68 2L1G53 1E78
1	2	0,28	0,28	Dm	6Ba22 2B27 2G42
1	3	0,30	0,30	Dm	6B4P65
1	4	0,96	0,96	Dm	7Oz153 1P93 1B63 1L53
1	5	0,53	0,53	Dm	6P2B1E83 1Oz108
1	6	0,14	0,14	Dm	4Oz153 3B2E1P78

7. Pieguļošās teritorijas apraksts: Atzinuma teritorija austrumos robežojas ar Gauju. Uz dienvidiem no atzinuma teritorijas atrodas mežaina teritorija, kas, saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, ES nozīmes biotops "Parkveida pļavas un ganības" (6530*), kas ir aizaudzis ar sekundāro mežaudzi. Arī uz ziemeļiem teritorija robežojas ar aizaugušu parkveida pļavu un ganību biotopu, kas nelielā posmā pie atzinuma teritorijas robežas pārklājas ar diviem ES nozīmes zālāju biotopiem – palieņu zālājiem (6450*_1 (augsto grīšļu un miežabrāļu zālāji)) un mitriem zālājiem periodiski izžūstošās augsnēs (6410_4 (zālāji bez izteikti dominējošas sugas)). Uz rietumiem no atzinuma teritorijas atrodas plašs meža masīvs, kurā atrodas daži ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu poligoni.

8. Apsekojamajā teritorijā konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi un īpaši aizsargājamās sugas

Informācija par atzinuma teritorijā un tā tiešā tuvumā sastopamajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām ir apkopota dabas vērtību kartē (1. pielikums, 8. attēls). Dati ņemti no DDPS "Ozols" sistēmā pieejamās informācijas, papildinot to ar apsekojumu laikā iegūtajiem datiem.

8.1. Atzinuma teriotorijā konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi

1. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, atzinuma teritorijā atrodas ES nozīmes biotops "Parkveida pļavas un ganības" (6530*_1) 6,37 ha platībā. Biotops ir kartēts 2016. gadā, un atzinuma teritorijā esošais parkveida pļavu un ganību biotops ir daļa no poligona 16MG102_163, kurā ietilpst ļoti plaša parkveida pļavu un ganību biotopa komplekss, kas aizņem teritorijas Gaujas ielejā no atzinuma teritorijas līdz pat Zīlei.

DDPS "Ozols" datu bāzē visa atzinuma teritorija nav iekļauta parkveida pļavu un ganību biotopa poligonā, no tā ir izņemtas teritorijā esošās ES nozīmes zālāju biotopu teritorijas. Taču, tā kā parkveida pļavu un ganību biotops var pārklāt zālāju biotopus, kas ir parkveida pļabu un ganību biotopu sastāvdaļa, tad šīs teritorijas arī principā ir pieskaitāmas parkveida pļavu un ganību biotopam. Kā arī , 1. nogabala rietumu malā neliela teritorija (0,04 ha) nav pieskaitīta parkveida pļavu un ganību biotopam, lai gan dabā šī teritorija ir turpinājums atzinuma teritorijā esošajam parkveida pļavu un ganību biotopam un šāds neliels biotopam nepeiskaitīts stūris, visdrīzāk, ir radies kartogrāfiskas neprecizitātes dēļ. Ņemot vērā augstāk minētos faktorus, pilnībā visa atzinuma teritorija ir uzskatāma par biotopu "Parkveida pļavas un ganības", un tā platība atzinuma teritorijā ir 7,04 ha.

Seno parkveida kokaudzi biotopā pārsvarā veido parastais ozols *(Quercus robur)* parastā liepa *(Tilia cordata)*, un parastā goba/parastā vīksna *(Ulmus glabra/Ulmus laevis)*. Teritorijā ir sastopami arī atsevišķi parkveida āra bērzi *(Betula pendula)*, parastās priedes *(Pinus sylvestris)* un parastās egles *(Picea abies)*. Biotopā vietām ir sastopami blīvi saaugušu liepu puduri, kas ir veidojušies vietās, kur kādreiz ir audzis koks, pēc kura bojāejas no tā vecajām saknēm un celma ir izaugušas jaunas atvases, veidojot biezus pudurus ar dažādu formu, nereti izlocītiem, kokiem (2. pielikuma 1. attēls). Parkveida kokaudzei piederīgajā otrajā stāvā un paaugā ir sastopami daudz jaunie parastie ozoli, parastās liepas un parastās gobas/parastās vīksnas, kā arī atsevišķi parastie oši *(Fraxinus excelsior)* un parastās kļavas *(Acer platanoides)*. Kopumā biotopam raksturīgā kokaudze ir raksturojama kā dažādvecuma, ar daudz potenciālajiem nākotnes parkveida ainavai raksturīgajiem kokiem. Biotopā ir sastopami daudz lieli, dobumaini koki, kā arī atsevišķi lielu dimensiju sausokņi un kritalas. Savukārt parkveida biotopam piederīgajā pamežā ir visvairāk ir sastopami dažāda vecuma un lieluma pabērzi *(Rhamnus cathartica)*, parastās ievas *(Padus avium)*, Eiropas segliņi *(Euonymus europaeus)*, kā arī nedaudz parastās lazdas *(Corylus avellana)*.

Ilgstošas biotopam neatbilstošas apsaimniekošanas rezultātā, atzinuma teritorijā esošais biotops lielākoties ir aizaudzis ar kokiem un krūmiem, un tajā ir izveidojusies sekundāra rakstura, parkveida pļavu un ganību biotopam nepiederoša, kokaudze. Sekundāro kokaudzi veido pārsvarā baltalkšņi *(Alnus incana)* un parastie bērzi *(Betula pendula)*, nedaudz arī parastās egles *(Picea abies)* un parastās priedes *(Pinus sylvestris)*. Savukārt sekundāro pamežu veido parastā liepa *(Tilia cordata)*, parastā ieva *(Padus avium)* un parastā lazda *(Corylus avellana)*. 3. nogabalā neatrodas neviens senās parkveida ainavas koks, taču šī teritorija kādreiz ir bijusi klaja un senajai parkveida ainavai piederīga, un pašlaik tur ir izveidojusies sekundāra parastā bērza un parastās priedes audze ar biezu parastās egles 2. stāvu un paaugu. Biotopā esošā ekundārā kokaudze un pamežs negatīvi ietekmē seno parkveida koku vitalitāti, sekundārā pameža kokiem vai krūmiem ieaugot seno parkveida koku vainagos un veicinot to sānzaru nokalšanu (2. pielikuma 5. attēls).

Kopumā teritorijā esošā parkveida pļavu un ganību biotopa aizsardzības stāvoklis ir vērtējams kā nelabvēlīgs, jo biotops gandrīz pilnībā ir aizaudzis ar sekundāro kokaudzi, kas negatīvi ietekmē senos parkveida kokus, kā arī gandrīz pilnībā ir izzudušas šim biotopam raksturīgās struktūras un raksturīgā zemsedzes veģetācija.

2. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, atzinuma teritorijā ir konstatēti trīs ES nozīmes zālāju biotopi: "sausi zālāji kaļķainās augsnēs" (6210*_4 (mežmalu variants)) 0,31 ha platībā, "palieņu zālāji" (6450*_1 (augsto grīšļu un miežabrāļu zālāji)) 0,25 ha platībā un mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs (6410_4 (zālāji bez izteikti dominējošas sugas)) 0,06 ha platībā. Visi atzinuma teritorijā esošie zālāju biotopi ir daļa no lielākiem zālāju biotopu poligoniem, kas turpinās ārpus atzinuma teritorijas. Atzinuma teritorijā esošie zālāju biotopi ir nelabvēlīgā aizsardzības stāvoklī, tie netiek apsaimniekoti un pamazām sāk aizaugt ar kokiem un krūmiem, tajos uzkrājas biezs kūlas slānis.

8.2. Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas

1. Sīkpunktainā artonija *(Arthonia byssacea)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 8.6. punkts). Atzinuma teritorijā apsekojumu laikā suga konstatēta diezgan regulāri, uz vecajiem parkveida ozoliem, vietām suga uz koku stumbriem aizņem plašus laukumus.

2. Parastais plaušķērpis *(Lobaria pulmonaria)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 8.48. punkts). Atzinuma teritorijā suga konstatēta apsekojumu laikā trīs vietās teritorijas ziemeļu un ziemeļaustrumu daļā. Bagtīgākā plaušķērpja atradne ir teritorijas ziemeļaustrumu stūrī, kur šī suga aug lielā daudzumā uz parastajām gobām.

3. Lapkoku praulgrauzis *(Osmoderma barnabita)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 5.59. punkts, ES padomes direktīvas 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 2. pielikums). Atzinuma teritorijā konstatēti lapkoku praulgrauža kāpuru ekskrementi divos dobumainos parkveida kokos teritorijas dienvidaustrumu daļā. Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, uz ziemeļiem no atzinuma teritorijas, parkveida pļavu un ganību kompleksā, ir vairākas lapkoku praulgrauža atradnes.

4. Košā zeltpore *(Hapalopilus croceus)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 9.40. punkts). Suga konstatēta teritorijas apsekojuma laikā teritorijas rietumu daļā, uz liela ozola sausokņa.

5. Rožainā piepe *(Fomitopsis rosea)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 9.26. punkts). Suga atzinuma teritorijā ir kosntatēta vienā vietā, pie teritorijas robežas tās ziemeļrietumu daļā, uz lielas egles kritalas.

6. Tumšbrūnā cietpiepe *(Phellinus ferrugineofuscus)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 9.7. punkts). Suga atzinuma teritorijā konstatēta vienā vietā, uz liela izmēra egles kritalas atzinuma teritorijas ziemeļrietumu daļā netālu no teritorijas robežas.

7. Vīru dzegužpuķe *(Orchis mascula)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 6.67 punkts). Tiesa gan, pieejamie dati par šo sugas izplatību atzinuma teritorijā ir diezgan veci un nepārbaudīti, taču, tā kā uz ziemeļiem vīru dzegužpuķe ir sastopama salīdzinoši bieži, tad ir ļoti iespējams, ka šī suga joprojām aug atzinuma teritorijā.

8. Vidējais dzenis *(Dendrocopus medius)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 2.23. punkts).

Šīs sugas pēdējais novērojums atzinuma teritorijā, kas ir reģistrēts DDPS "Ozols" sistēmā, ir veikts 2014. gadā. Līdz ar to pašlaik ir grūti secināt, vai šī suga te vēl uzturas un ligzdo.

9. Citas apsekojamajā teritorijā konstatētās bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanas nozīmes vērtības

Atzinuma teritorijas ziemeļaustrumu daļā, pie Gaujas, 4. nogabalā atrodas parastās priedes *(Pinus sylvestris)* dižkoks. Dižkoks ir kosntatēts un uzmērīts 2018. gadā un tas ir dabā marķēts ar dižkoka atpazīšanas zīmi (plāksnīte ar ozollapas emblēmu).

Atzinuma teritorijā ir konstatētas arī dabisko meža biotopu indikatorsugas – tievā gludlape *(Homalia trichomanoides)* un rakstu ķērpis *(Graphis scripta)*. Šīs sugas arī ir raksturīgas sugas parkveida pļavu un ganību biotopiem (Baroniņa (red.) 2016).

10. Nepieciešamie pasākumi teritorijas aizsardzības stāvokļa uzlabošanai un parkveida zālāju biotopu atjaunošanai

Lai uzlabotu atzinuma teritorijā esošā parkveida pļavu un ganību (6530*) biotopa stāvokli, ir jāveic biotehniskie pasākumi biotopam raksturīgo struktūru atjaunošanai un saglabāšanai. Darbību plānošana ir balstīta uz parkveida pļavu un ganību biotopu saglabāšanas vadlīnijām (Lārmanis 2017), parkveida pļavu un biotopu aizsardzības plānu (Bāra 2015) un AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānu (Vilka 2007), kā arī ir ņemti vērā biotopu atjaunošanas un koku ciršanas nosacījumi, kas ietverti teritorijas individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (20.11.2008 MK noteikumi Nr. 957).

10.1. Koku un krūmu ciršana

Lai atjaunotu parkveida pļavu biotopiem raksturīgo ainavu, atēnotu senos parkveida kokus, līdz ar to uzlabotu to dzīvotspēju, kā arī atjaunotu biotopam raksturīgās lauces un zālājam raksturīgu veģetāciju, ir nepieciešama sekundāro koku un krūmu izciršana visā atzinumā iekļautajā teritorijā. Izcērtami ir visi koki, kas nav marķēti ar sarkanu svītru.

Ar sarkanu svītru ir marķēti visi atstājamie koki, kas pamatā ir vecie, senie parkveida ainavas koki. Atstājami ir arī daļa no jaunākajiem kokiem, kas nākotnē varētu kļūt par nākamajiem parkveida ainavas kokiem. No jaunajiem kokiem kā atstājami tika izvēlēti tie koki, kuri ne pašlaik, ne turpmāk augot netraucēs senajiem parkveida ainavas kokiem vai arī teritorijas apsaimniekošanai (galvenokārt pļaušanai), un kuriem jau tagad veidojas kupli vainagi un nenotiek izstīdzēšana. Kā atstājami ir atzīmēti arī parkveida pļavām raksturīgie pameža krūmi – pabērzi, segliņi, atsevišķas lazdas. Atstājamo koku skaits pa sugām ir apkopots 2. tabulā.

Veicot koku un krūmu ciršanas darbus ir pieļaujama atsevišķu marķēto koku nociršana, ja tie darbu laikā ir būtiski traumēti, vai arī, ja ciršanas laikā, veidojot parkveida ainavu, ir redzams, ka kāds koks šajā ainavā neiederas. Šādu koku nociršana ir saskaņojama ar atbildīgo biotopu ekspertu, un tā attiecas uz kokiem, kuru caurmērs ir zem 40 centimetriem.

Veicot sekundāro koku un krūmu ciršanu, ir nepieciešams nocirst arī atsevišķus kokus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā ir lielāks nekā 50cm. Šie koki ir: divas priedes un viens bērzs. Šie koki atrodas veco parkveida koku tiešā tuvumā, noēnojot tos un negatīvi ietekmējot šo parkveida koku vitalitāti.

Koku un krūmu ciršanas darbu laikā ir saglabājami visi sausokņi un kritalas, kuru diametrs ir lielāks par 50 cm. Šādi atmirušās koksnes elementi ir ļoti svarīgi parkveida ainavā, jo tie ir nozīmīga dzīvotne dažādiem bezmugurkaulniekiem, sūnām, ķērpjiem un citiem organismiem. Ja atstājamā atmirusī koksne traucē atjaunošanas darbu izpildi vai teritorijas turpmāko apsaimniekošanu, tā ir pārvietojama uz citu vietu biotopa teritorijā.

Teritorijā atrodas divas egļu kritalas, uz kurām aug īpaši aizsargājamas piepju sugas – rožainā piepe un tumšbrūnā cietpiepe. Tā kā šīs ir mežiem raksturīgas sugas un pēc sekundāro koku un krūmu izciršanas vides apstākļi šīm sugām teritorijā kļūs mazāk piemēroti, šo sugu apdzīvotās kritalas ir pārvietojamas blakus esošajā, valstij piederošajā, mežaudzē uz rietumiem no atzinuma teritorijas, kur pastāv līdzīgi vides apstākļi kā atzinuma teritorijā pirms parkveida pļavu un ganību atjaunošanas. Piepju apdzīvoto kritalu pārvietošana uz blakus esošo mežaudzi iepriekš ir jāsaskaņo ar blakus teritorijas apsaimniekotāju – AS "Latvijas Valsts meži".

Nocirstie koki un krūmi no teritorijas ir jāizved, ir pieļaujama arī nocirstā materiāla sadedzināšana vietās, kur tas nekaitē senajiem parkveida kokiem vai arī citiem ciršanas laikā atstājamiem jaunākajiem kokiem un atmirušās koksnes elementiem. Ir pieļaujams veidot īslaicīgas nocirstā materiāla krautuves atjaunojamā biotopa teritorijā. Krautuvju veidošanas laikā nedrīkst bojāt saudzējamos kokus, krūmus vai biotopam raksturīgos struktūrelementus. Pēc materiāla aizvākšanas krautuves vieta ir jāsaved tādā kārtībā, lai to turpmāk būtu iespējams atbilstoši apsaimniekot kopā ar pārējo parkveida biotopa teritoriju.

2. tabula.

Teritorijā atstājamo koku skaits pa caurmēra klasēm.

Caurmēra klase, cm	Priede	Ozols	Liepa	Goba/vīksna	Bērzs	Egle	Osis	Melnalksnis	Ieva	Kļava	Pabērzs	Segliņš	Krūklis
8	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-
12	-	6	14	1	-	-	-	-	-	-	7	1	1
16	-	-	24	2	-	-	-	-	3	1	-	-	-
20	-	-	31	3	-	-	1	-	2	4	-	-	-
24	-	1	25	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	-		17	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-
32	-	1	12	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
36	-	-	4	7	-	-	-	1	-	-	-	-	-
40	-	3	8	5	-	1	-	-	-	1	-	-	-
44	1	4	5	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
48	1	2	8	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-
>50	4	62	19	1	3	7	-	-	-	-	-	-	-
Kopā	**6**	**81**	**171**	**35**	**5**	**9**	**3**	**1**	**5**	**7**	**19**	**1**	**1**

10.2. Koku un krūmu celmu un sakņu frēzēšana.

Lai mazinātu atvašu augšanu un lai atvieglotu turpmāko teritorijas apsaimniekošanu, pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir nepieciešams veikt celmu un sakņu frēzēšanu. Frēzēšanu veic visā atzinumā iekļautajā teritorijā, saudzējot klajākās vietas, kurās iepriekš nav auguši koki un krūmi un kurās ir sastopama zālājam raksturīga veģetācija. Ir pieļaujams atstāt nenofrēzētus tos celmus, kuru frēzēšanas laikā tiktu traumēti saglabājamie koki vai to saknes, vai arī kuru frēzēšanu nav iespējams veikt teritorijas specifiskā reljefa dēļ (piemēram, celmi atsevišķās vietās uz palu bedru vai kādreizējo vecupju krastu nogāzēm). Saudzējami ir arī atsevišķi lielu dimensiju celmi,

kuri netraucētu turpmākajai teritorijas apsaimniekošanai un nākotnē varēs būt dzīvotne dažādām no atmirušās koksnes atkarīgajām sugām.

10.3 Atmežošana

Pēc sekundāro koku un krūmu nociršanas un celmu nofrēzēšanas, atzinuma teritoriju ir paredzēts uzturēt un apsaimniekot kā zālāju, to pļaujot un/vai noganot. Līdz ar to atzinuma teritorijā esošās mežaudzes ir nepieciešams atmežot un mainīt to zemes izmantošanas kategoriju. Darbība veicama saskaņā ar 18.06.2013 MK noteikumiem nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā". Šo noteikumu 6.6. punktā parkveida pļavas un ganības ir nosaukts kā viens no aizsargājamo biotopu veidiem, kura atjaunošanas mērķu sasniegšanai drīkst veikt atmežošanu. Atmežošanas procedūra ir veicama visās atzinuma teritorijā meža valsts reģistrā esošajās meža zemēs, kopā 4,77 ha platībā. Atmežojamo teritoriju karte ir attēlota 1. pielikuma 9. attēlā, un visi atmežojamie nogabali ir uzskaitīti 1. tabulā, kolonnā "Nogabala platība atzinuma teritorijā, ha". Paredzams, ka pēc koku un krūmu ciršanas un atmežošanas teritorijā atstāto koku šķērslaukums vietām varētu būt lielāks par kritisko šķērslaukumu, taču teritorijā vairs nebūs saglabājusies mežam raksturīga zemsedze un vides apstākļi.

10.4. Citi teritorijā esošā parkveida biotopa atjaunošanai un uzturēšanai nepieciešamie pasākumi

Pēc koku un krūmu ciršanas un celmu un sakņu frēzēšanas darbiem vietās, kur tas būs nepieciešams, ir veicama augsnes līdzināšana – ecēšana, diskošana, arī risu līdzināšana. Lai biotopam turpmāk nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli un veicinātu tam raksturīgo struktūru saglabāšanos un veidošanos, teritoriju ir nepieciešams ganīt un/vai pļaut. Lopu nenoēstajās daļās vai vietās, kuras nav iespējams nopļaut siena savākšanai, pēc vajadzības būs nepieciešams veikt atvašu pļaušanu vai smalcināšanu.

Lai ierobežotu atvašu ataugšanu un ruderālo augu sugu ekspansiju, atmežotajās teritorijās ir pieļaujama lokāla intensīva noganīšana, pieļaujot nelielu zemes izmīņājumu veidošanos, taču nepieļaujot augsnes sablīvēšanos, ko var panākt, mainot lopu piebarošanas vietas.

11. Nosacījumi plānoto parkveida biotopa atjaunošanas un uzturēšanas pasākumu veikšanai

Veicot visus ar mežizstrādi saistītos biotopa atjaunošanas pasākumus, ir nepieciešams ievērot AAA "Ziemeļgauja" individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (MK noteikumi Nr. 957) dabas lieguma zonā noteikto mežizstrādes miera periodu no 15. marta līdz 31. jūlijam.

Atzinuma teritorijā 6. nogabals ietilpst regulējamā režīma zonā, kuras izveidošanas mērķis, saskaņā ar teritorijas individuālo aizsardzības un izmanotšanas noteikumu 21. punktu, ir īpaši aizsargājamo meža un purvu biotopu un ar tiem saistīto īpaši aizsargājamo sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšana. Taču, ņemot vērā, ka šī atzinuma teritorijas daļa ir ļoti neliela (0,15 ha), dabā tā gan pēc vides apstākļiem, gan veģetācijas raksturojuma praktiski neatšķiras no pārējās atzinuma teritorijas, kā arī šajā teritorijā atrodas ES nozīmes zālāja biotops un arī veci parkveida ozoli, tad šajā atzinuma teritorijas daļā ir pielaujams veikt tādus pašus parkveida pļavu un ganību biotopu atjaunošanas pasākumus kā pārējā atzinuma teritorijā, kas ietilpst dabas lieguma zonā. Saimnieciskās darbības veikšana regulējamā režīma zonā īpaši aizsargājamo biotopu

atjaunošanai ir atļauta arī teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 22.1.2 punktā, kas atļauj veikt teritorijas zemes lietošanas kategorijas maiņu (šajā gadījumā – veikt atmežošanu), ja tas ir nepieciešams īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu vai īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai.

Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 27.5 punktā ir noteikts, ka dabas lieguma zonā visās mežaudzēs ir aizliegts cirst ozolus, liepas, vītolus, gobas, vīksnas, ošus, kļavas, melnalkšņus, ja to caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir 25 centimetri vai vairāk. Kā arī atzinuma teritorijas daļa, kas ietilpst regulējamā režīma zonā, saskaņā ar teritorijas individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumu 16. punktu nav norādīta kā vieta, kur ir veicama nevēlamo koku ciršana ap vecajiem ozoliem un liepām. Taču, tā kā atzinuma teritorijā ir paredzēts veikt atmežošanas procedūru un zemes lietošanas kategorijas maiņu, kas, saskaņā ar teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 22.1.2 regulējamā režīma zonā un 25.1.2. punktu dabas lieguma zonā ir atļauta īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai un uzturēšanai, ja ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja (šajā gadījumā – zālāja biotopa atjaunošana), tad nav iespējams nenocirst par 25 cm lielākus platlapju kokus, jo citādāk netiku sasniegti parkveida biotopa atjaunošanas vēlamie rezultāti – atēnoti vecie parkveida ainavas koki un atbrīvoti to vainagi, izveidotas atklātas vietas, kur attīstīties zālājam raksturīgai veģetācijai. Kā arī AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānā ir minēts, ka, atjaunojot zālājus, ir pieļaujama virs 25 cm diametra platlapju koku nociršana, lai ierobežotu to negatīvo ietekmi uz agrāk klajumos augušajiem, vecajiem parkveida kokiem, kā arī šāda jaunāku koku retināšana ir pieļaujama, lai ātrāk veicinātu tādu parkveida situāciju rašanos, kuros ir retāk izvietoti koki ar kupliem vainagiem (Vilka 2007).

Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu 12.3 punktā arī ir norādīts, ka visā aizsargājamā teritorijā ir aizliegts cirst dzīvus vai nokaltušus kokus, kuru caurmērs 1,3m augstumā virs sakņu kakla pārsniedz 50 cm. Taču šo noteikumu 24. punktā kā AAA "Ziemeļgauja" dabas lieguma zonas viens no izveides mērķiem ir noteikts daudzveidīgas parkveida ainavas atjaunošana un saglabāšana. Tā kā nociršanai paredzētie koki ar caurmēru virs 50 cm ir nelielā skaitā (kopā – trīs), tie ir daļa no sekundārā parkveida ainavas apauguma un tie noēno senos parkveida kokus un nav iederīgi kopējā nākotnes parkveida ainavā, tad to nociršana ir pieļaujama, jo tā veicinās sekmīgu parkveida zālāja atjaunošanu un, līdz ar to, individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteikto dabas lieguma zonas izveidošanas mērķu sasniegšanu.

13. Secinājumi par plānoto pasākumu ietekmi uz īpaši aizsargājamo biotopu un sugu stāvokli

Īstenojot atzinumā paredzētos ES nozīmes prioritāri aizsargājamā biotopa "parkveida pļavas un ganības" (6530*) biotopa atjaunošanas un struktūru uzlabošanas pasākumus, tiks uzlabots šī biotopa stāvoklis 7,04 ha platībā. Saskaņā ar AAA "Ziemeļgauja" Natura 2000 standarta datu formā pieejamo informāciju, parkveida pļavas un ganības šajā aizsargājamā teritorijā aizņem 507,23 ha, līdz ar to, veicot atzinumā paredzētos biotehniskos pasākumus, tiktu atjaunoti un uzlaboti 1,39% no AAA "Ziemeļgauja" teritorijā konstatētās parkveida pļavu un ganību biotopa platības.

Atzinuma teritorijā paredzētie parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošanas pasākumi arī uzlabos teritorijā konstatēto parkveida pļavām un ganībām raksturīgo īpaši aizsargājamo sugu - lapkoku praulgrauža un košās zeltpores - dzīvotņu kvalitāti. Lapkoku praulgrauzis ir viena no parkveida pļavu un ganību lietussargsugām, kura apdzīvo vecus, dobumainus, saules apspīdētus

kokus (Teļnovs 2005). Līdz ar to sekundāro koku un krūmu izciršana, atēnojot lielos, vecos, dobumainos parkveida kokus, kas atzinuma teritorijā ir sastopami lielā skaitā, būtiski uzlabos lapkoku praulgrauzim piemēroto dzīvotņu daudzumu. Tā kā uz ziemeļiem no atzinuma teritorijas līdz pat Zīlei atrodas plašs parkveida pļavu un ganību komplekss, no kura daļa jau tiek atbilstoši apsaimniekota un liela daļa tiek atjaunota, izcērtot sekundāro kokaudzi (autora personīgais novērojums), tad parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošana atzinuma teritorijā vēl vairāk paplašinās lapkoku praulgrauzim piemērotu dzīvotņu kompleksa platību šajā apvidū. Košā zeltpore aug uz veciem, resniem ozoliem, kādi ir sastopami tieši parkveida biotopos (Lārmanis 2017). Atzinumā paredzētā koku un krūmu ciršanas laikā tiks nocirsti tie koki, kas aug veco, seno parkveida ozolu vainagos, tādejādi uzlabojot šo koku vitalitāti un līdz ar to nodrošinot košajai zeltporei piemērotus augšanas un izplatīšanās apstākļus.

Aizsargājamo sugu sīkpunktainās artonijas un parastā plaušķērpja atradnes parkveida zālāja atjaunošanas darbu laikā netiks bojātas, jo šīs sugas tika konstatētas uz parkveida ainavai piederošiem kokiem, kas biotopa atjaunošanas darbu laikā netiks nocirsti. Sīkpunktainā artonija ir vairāk mežiem raksturīga suga, un tai ir nepieciešami vairāk noēnoti apstākļi, taču tā var būt sastopama arī parkveida pļavās, (Moisejevs 2017). Atzinuma teritorijā sīkpunktainā artonija ir sastopama uz vecajiem ozoliem, kuriem ir kupli vainagi, kas arī pēc biotopa atjaunošanas darbiem spēs nodrošināt nelielu noēnojumu. Kā arī ir paredzams, ka pēc parkveida biotopa atjaunošanas darbiem gaismas apstākļi visur teritorijā nebūs vienādi, biotopā būs palikušas arī vairāk noēnotas vietas. Ņemot vērā šos apstākļus, ir paredzams, ka šīs sugas izplatība atzinumā paredzēto darbību rezultātā var samazināties, taču tā no teritorijas neizzudīs. Parastais plaušķērpis ir vairāk saistīts ar ilgstošiem, netraucētiem lapkoku mežiem un norāda uz apdzīvotā biotopa kontinuitāti (Moisejevs 2017). Taču parastais plaušķērpis spēj augt arī parkveida zālāju biotopos (Carlsson, Nilsson 2009, Jüriado et al. 2012), un parkveida biotopu atjaunošana, atstājot nedaudz krūmus ap kokiem, uz kuriem aug plaušķērpis, negatīvi neietekmē plaušķērpja izplatību teritorijā (Jüriado et al. 2012). Ņemot vērā, ka atzinuma teritorijā koku un krūmu ciršanas darbu laikā tiks saglabāta daļa no pameža –, pabērzi, atsevišķi parasto lazdu puduri, parastās ievas un citi krūmi – no kuriem daļa aug salīdzinoši tuvu vecajiem parkveida kokiem, tad atjaunošanas darbu ietekme uz parastā plaušķērpja dzīvotnēm atzinuma teritorijā nebūs negatīva.

Tā kā rožainā piepe un tumšbrūnā cietpiepe ir dabisko mežu biotopu speciālistu sugas, kas aug uz lielu dimensiju egļu kritalām (Meiere 2017), tad atzinuma teritorija pēc parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošanas darbiem vairs nebūs piemērota šīm sugām. Līdz ar to kritalu, uz kurām šīs piepes aug, pārvietošana uz blakus mežaudzi nodrošinās to, ka šo sugu dzīvotnes netiks iznīcinātas, un to pārvietošana uz mežaudzi ar sugām atbilstošiem apstākļiem nodrošinās šo sugu izdzīvošanu konkrētajā apvidū un iespējamu tālāku izplatīšanos.

Vīru dzegužpuķe atzinuma teritorijā ir bijusi konstatēta vienā vietā, un pašlaik nav zināms, vai šī suga te vēl ir sastopama. Tā kā šī suga ir raksturīga zālājiem, tad parkveida biotopa atjaunošana un atbilstoša apsaimniekošana nākotnē uzlabos šai sugai nepieciešamos vides apstākļus. Līdz ar to paredzētie parkveida pļavu un ganību atjaunošanas darbi veicinās šīs sugas potenciālo izplatību un atgriešanos šajā teritorijā, it īpaši ņemot vērā, ka šī suga ir kosntatēta vairākās vietās apvidū uz ziemeļiem no atzinuma teritorijas.

Vidējais dzenis apdzīvo platlapju un jauktu koku mežus, parkus un koku grupās pie viensētām, parasti ligzdo ozolu dobumos (Latvijas Dabas fonds 2012). Tā kā paredzēto parkveida biotopa atjaunošanas pasākumu rezultātā tiks saglabāti visi vecie, dobumainie ozoli, kā arī vēl citi koki, atzinuma teritorija joprojām būs vidējam dzenim piemērots biotops.

Teritorijā konstatētās dabisko mežu biotopu indikatorsugas – tievā gludlape un rakstu ķērpis – ir arī raksturīgas sugas parkveida pļavām un ganībām, līdz ar to atzinumā paredzētie parkveida biotopu atjaunošanas pasākumi šo sugu izplatību atzinuma teritorijā būtiski neietekmēs, jo biotopa atjaunošanas darbu laikā tiks saudzēti vecie lazdu puduri (rakstu ķērpja galvenā dzīvotne), lielie, vecie parkveida koki un arī jaunākie (nākotnes) parkveida koki, kas ir tievajai gludlapei piemērotas dzīvotnes.

Izmantotie informācijas avoti

1. 14.11.2000 MK noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu".

2. 18.06.2003. MK noteikumi Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā".

3. 20.11.2008. MK noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

4. Eiropas Savienības Padomes direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

5. Auniņš, A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildinātais izdevums. Rīga, Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 320lpp.

6. Baroniņa, V. (red.). 2016. Eiropas savienības aizsargājamos biotopus raksturojošās augu sugas Latvijā. I Meži un virsāji. Rīga, Latvijas Dabas fonds, 75 lpp.

7. Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, Daugavpils, 86 lpp.

8. Carlsson, R., Nilsson, K. 2009. Status of the red-listed lichen Lobaria pulmonaria on the Åland Islands, SW Finland. Annales Botanici Fennici 46:549–554.

9. Jüriado, I., Karu, L., Liira, J. 2012. Habitat conditions and host tree properties affect the occurrence, abundance and fertility of the endangered lichen Lobaria pulmonaria in wooded meadows of Estonia. The Lichenologist 44: 263-275.

10. Latvijas Dabas fonds. 2012. Dzeņveidīgo putnu noteicējs. Latvijas Dabas fonds, 13 lpp.

11. Lārmanis, V. 2017. 6530* parkveida pļavas un ganības, 9070 meža ganības un 5130 kadiķu audzes zālājos un virsājos. Grām.: Rūsiņa, S. (red.) Azisargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā 3. sējums. Dabiskās pļavas un ganības. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda, 219 – 262.

12. Meiere D. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās sēņu sugas Latvijā. Daugavpils Universitāte, Daugavpils, 88 lpp.

13. Moisejevs R. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās ķērpju sugas Latvijā. Daugavpils Universitāte, Daugavpils, 68 lpp.

14. Teļnovs, D. 2005. Lapkoku praulgrauža Osmoderma eremita (SCOPOLI, 1763) sugas aizsardzības plāns. Latvijas Entomoloģijas biedrība, Rīga, 100 lpp.

15. Vilka I. (red.). 2007. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāns. Latvijas Dabas fonds, Rīga, 173 lpp.

16. Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS": https://ozols.gov.lv (skatīts 05.12.2022).

17. Dodies.lv portāla vēsturiskās kartes: https://vesture.dodies.lv (skatīts 05.12.2022).

18. EC 2019. *Natura 2000* teritorijas Ziemeļgauja datu forma: http://natura2000.eea.europa.eu/ (skatīts 05.12.2022).

Atzinumu sagatavoja:
Jānis Saulītis
sugu un biotopu jomas eksperts par sugu grupu: vaskulārie augi un biotopu grupām: meži un virsāji, purvi, zālāji.
Eksperta sertifikāta nr. 178, sertifikāta darbības termiņš: 02.07.2021 – 01.07.2026.
mob. tel. 22430622
e-pasts: janis.sauliitis@inbox.lv

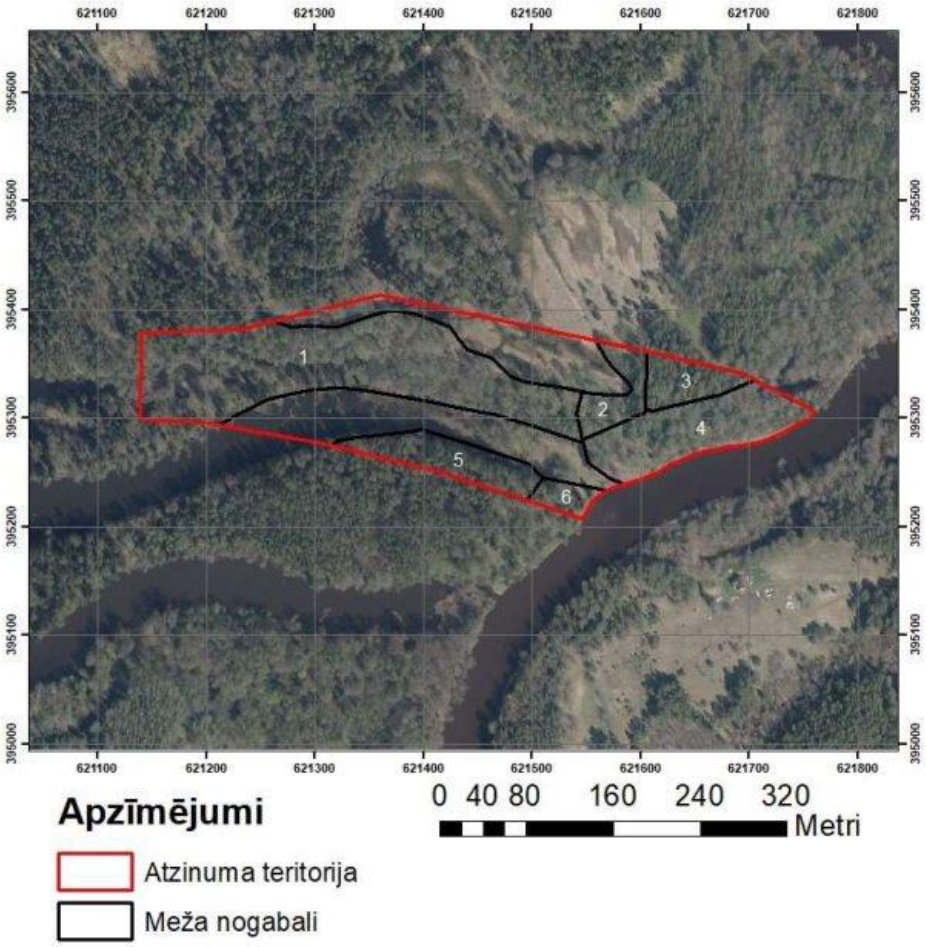
Atzinums ir sagatavots uz 12 (divpadsmit) lapaspusēm, neskaitot pielikumus.

Pielikumi:
1. Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli – 8 (astoņas) lapaspuses.
2. Fotogrāfijas no atzinuma teritorijas – 3 (trīs) lapaspuses

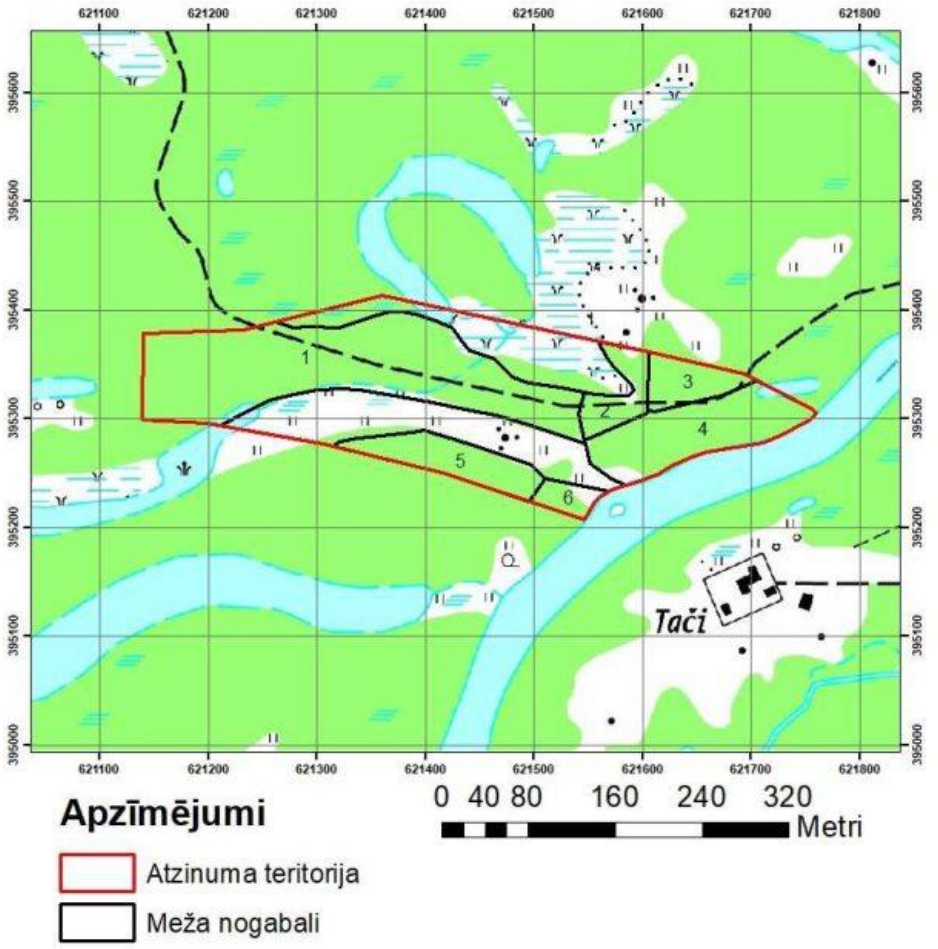
06.12.2022 Jānis Saulītis

1. Pielikums
Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli

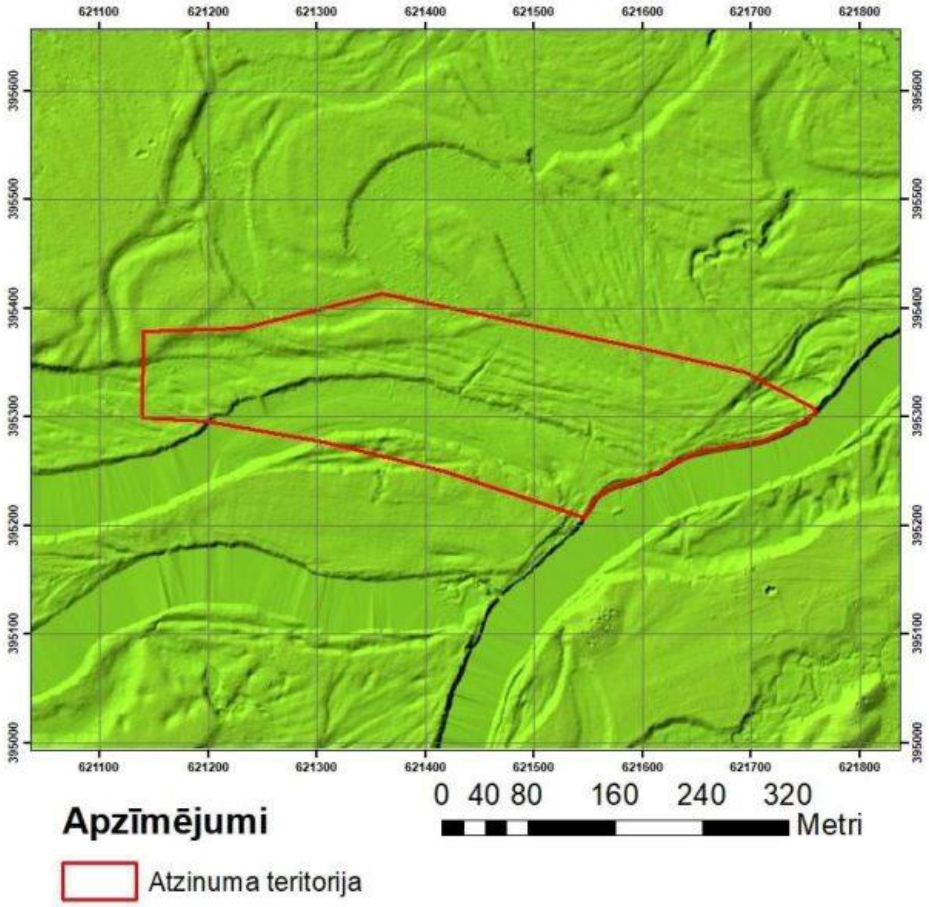
1. attēls.
Atzinuma teritorija. Kartes pamatne - Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte, 7. cikls.



2. attēls.
Atzinuma teritorija uz1:10000 mēroga topogrāfiskās kartes. Kartes avots – Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Topogrāfiskā karte 1:10 000 (3.-4. cikls).



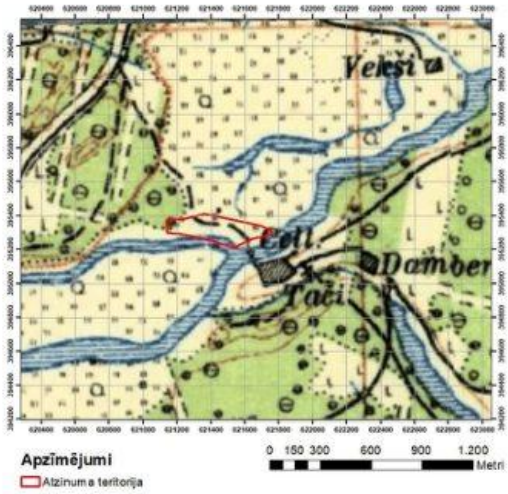
3. attēls.
Atzinuma teritorijas un tās apkārtnes reljefa modelis. Kartes avots: LVM Geo, Digitāls reljefa modelis, sagatavots no LiDAR datiem.



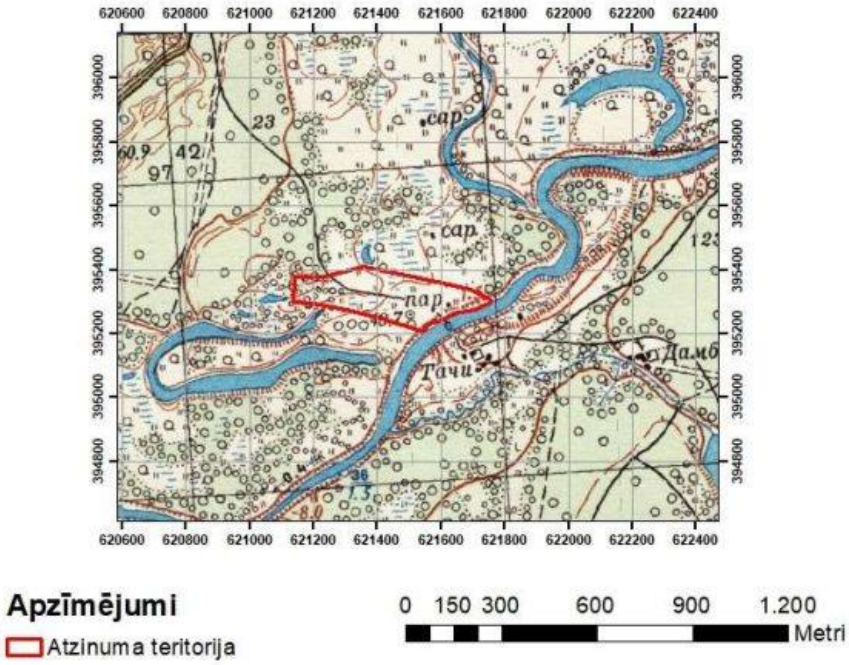
4. attēls.
Atzinuma teritorija 1905. gada PKKA 100K kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



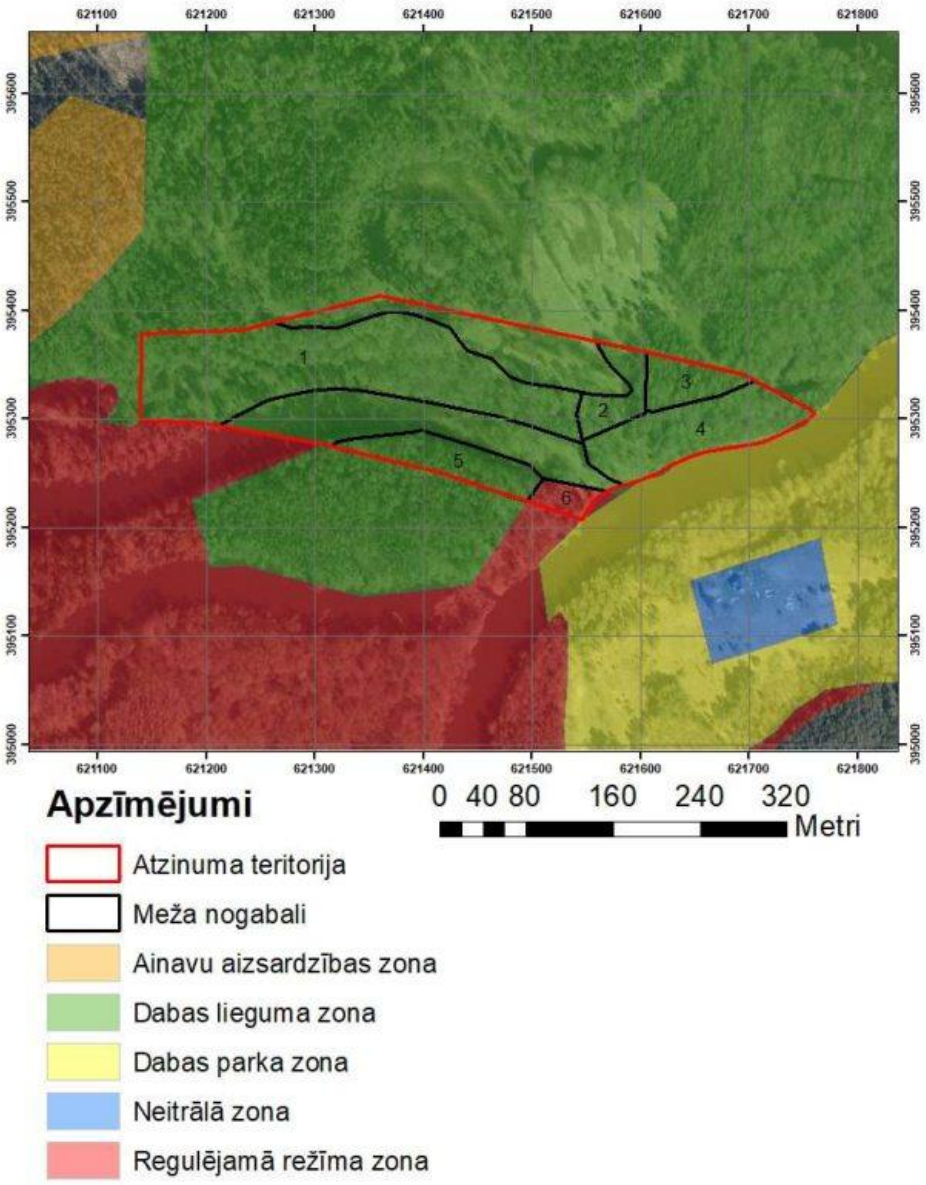
5. attēls.
Atzinuma teritorija 1920. – 194. gada Latvijas armijas 75K kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



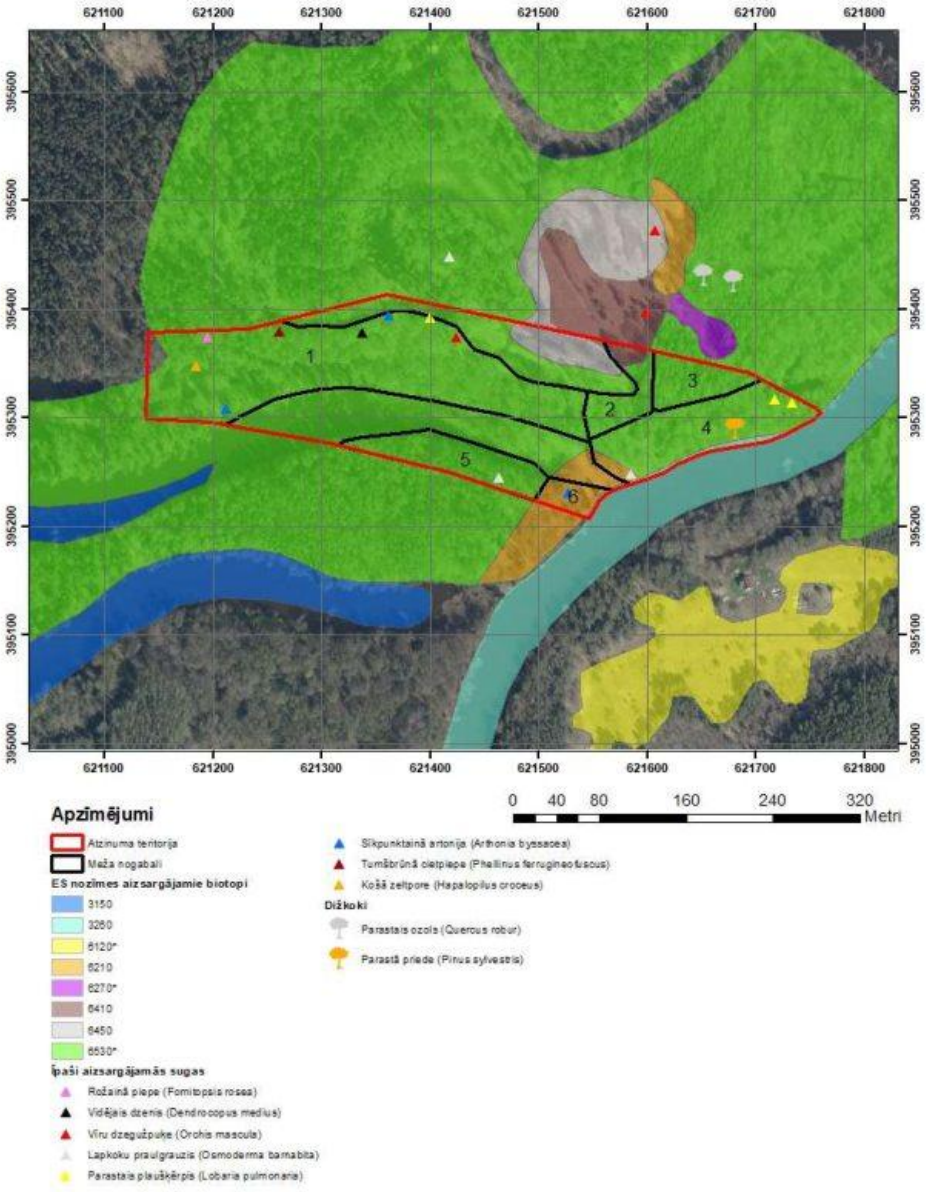
6. attēls.
Atzinuma teritorija PSRS 1963. gada 1:25000 topogrāfiskās kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



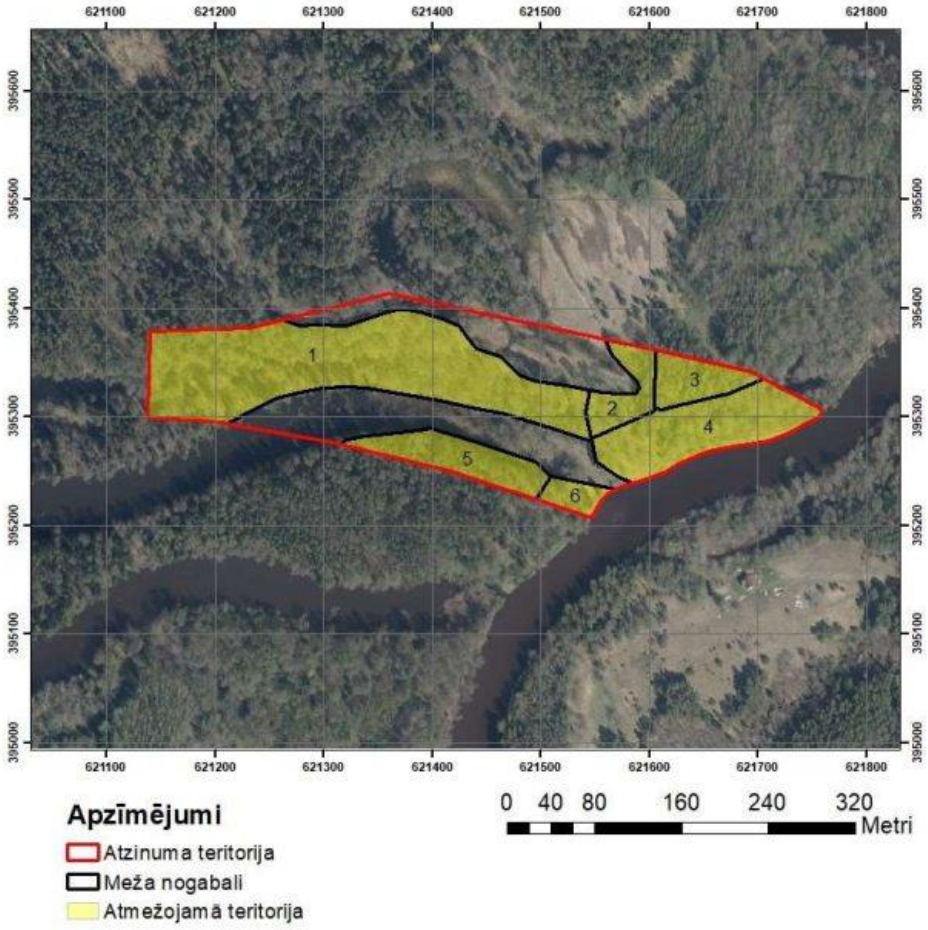
7. attēls.
AAA "Ziemeļgauja" funkcionālās zonas atzinuma teritorijā.



8. attēls.
Atzinuma teritorijas un tās tuvākās apkārtnes dabas vērtību karte.



9. attēls.
Atzinuma teritorijas daļas, kurās ir nepieciešams veikt atmežošanas procedūru.



2. pielikums
Fotogrāfijas no atzinuma teritorijas

1. attēls.
Senais meža ceļš (dabiskā brauktuve), kas šķērso atzinuma teritoriju un parkveida liepu puduris.
Foto: J. Saulītis (05.11.2022)



2. attēls.
Viena no teritorijas klajākajām daļām ar zālājam raksturīgu veģetāciju teritorijas ziemeļu daļā.
Foto: J. Saulītis (05.11.2022)



3. attēls.
Salīdzinoši nesenāk ar baltalkšņiem aizaudzis klajums. Tālumā redzami daži senajai parkveida ainavai raksturīgie koki.
Foto: J. Saulītis (05.11.2022)



4. attēls.
Teritorijā augošie senie parkveida ainavai raksturīgie koki.
Foto: J. Saulītis (05.11.2022)



5. attēls.
Sekundārajā kokaudzē (ievās, baltalkšņos) ieaudzis parkveida ozols, kuram jau ir nokaltuši sānu zari.
Foto: J. Saulītis (05.11.2022)



Dabas aizsardzības pārvaldei
Baznīcas iela 7, Sigulda
LV-2150

Sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums

Par ES nozīmes biotopa "Parkveida pļavas un ganības" (6530) atjaunošanu Valkas novada, Valkas pagasta "Vētrās"*

Atzinums nr. JS178-2023/2

1. Biotopu vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu: zālāji un meži.

2. Atzinuma sniegšanas mērķis: Atzinums veidots ar mērķi sniegt vērtējumu un nosacījumus ES nozīmes biotopa "Parkveida pļavas un ganības" (6530*) atjaunošanai, izvērtējot biotopa, tā struktūru un funkciju atjaunošanai nepieciešamos pasākumus.



1. attēls. Atzinuma teritorijas atrašanās vieta. Kartes avots: www.balticmaps.eu

3. Teritorijas atrašanās vieta un platība: Apsekojamā teritorija atrodas Valkas novadā, Valkas pagastā, īpašumā "Vētras" (kadastra nr. 94880170046) (1. attēls). Apsekojamās teritorijas platība – 6,2 ha. Teritorijas fizioģeogrāfiskais novietojums - Tālavas (Ziemeļlatvijas) līdzenuma austrumu daļa, Sedas līdzenums.

4. Apsekošanas datumi, ilgums, metodes un meteoroloģiskie apstākļi: Teritorija apsekota 2023. gada 29. maijā. Laikapstākļi apsekojuma laikā – saulains, nedaudz apmācies, brīžiem lēns vējš, gaisa tempearatūra ~+15...+18ºC. Teritorija tika apsekota pa nejauši izvēlētu zig zag maršrutu divu stundu garumā. Apsekojuma laikā tika izvērtēti jau iepriekš, 2022. gadā, piefiksētie un samarķētie atstājamie potenciālie parkveida ainavas koki, tika novērtēta un aprakstīta teritorijas kokaudzes, krūmu stāva un zemsedzes veģetācija. Apsekojuma laikā arī tika meklētas dažādu organismu retās un īpaši aizsargājamās sugas un to atradņu koordinātes tika piefiksētas LKS-92 koordinātu sistēmā.

5. Teritorijas aizsardzības statuss: Atzinuma teritorija atrodas aizsargājamā [illegible]navu apvidū (turpmāk tekstā – AAA) "Ziemeļgauja", visa atzinuma teritorija atrodas teritorijā dabas parka zonā. 2. pielikuma 7. attēlā ir redzams atzinuma teritorijas novietojums AAA "Ziemeļgauja" funkcionālajās zonās.

Signature not validated
Digitally signed by JĀNIS SAULĪTIS
Date: 2023.07.05 10:23:15 EEST

AAA "Ziemeļgauja" ietilpst Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā (Natura 2000 vietas kods LV0600700). Saskaņā ar parkveida pļavu un ganību biotopa aizsardzības plānu (Bāra 2015), AAA "Ziemeļgauja" ir nozīmīgākā teritorija parkveida pļavu un ganību biotopu aizsardzībai un šajā teritorijā atrodas 72% no Latvijā apzinātajām parkveida pļavām un ganībām.

Teritorijas apsaimniekošanu un izmantošanu regulē 20.11.2008 Ministru kabienta noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kuros arī ir iestrādāti noteikumi īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai. AAA "Ziemeļgauja" 2007. gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kas ir bijis spēkā līdz 2022. gada 31. decembrim. Dabas aizsardzības plānā parkveida pļavas un ganības ir uzsvērts kā teritorijai īpaši raksturīgs biotops, kā arī viens no plānā paredzētajiem teritorijas apsaimniekošanas pasākumiem ir šo biotopu atjaunošana un uzturēšana labvēlīgā aizsardzības stāvoklī (Vilka 2007).

6. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts: Atzinuma teritorija atrodas AAA "Ziemeļgauja" vidusdaļā, Gaujas labajā krastā apvidū starp "Lipšu" un "Žubīšu" mājām (2. pielikuma 1. un 2. attēls). Teritorija atrodas ~500 m no Gaujas, taču tā joprojām ietilpst Gaujas ielejā, par ko liecina tiešā tuvumā esošās dažāda vecuma vecupes un to gultnes, vienai šādai vecupju gultnei robežojoties ar teritoriju tās dienvidu malā. Teritorijas reljefs ir lielākoties līdzens, vietām nedaudz viļņots ar atsevišķām mitrām ieplakām un palu izskalotām bedrēm (2. pielikums 3. attēls) Teritorija padomju laikos ir tikusi meliorēta - pa teritorijas austrumu un dienvidu robežām ir izrakti grāvji, kā arī viens grāvis šķērso teritoriju rietumu-austrumu virzienā.

AAA "Ziemeļgauja" ietilpstošajās teritorijās Gaujas ielejā jau izsenis ir bijuši dažādu pļavu kompleksi, kurus cilvēki ir apsaimniekojuši pļaujot, noganot, vai vietām ierīkojot nelielus tīrumus (Vilka 2007). Līdz ar to teritorijas Gaujas ielejā šajā apvidū kādreiz ir bijušas praktiski klajas, ar atsevišķiem kokiem un krūmiem vai nelieliem mežu puduriem. Aplūkojot vesture.dodies.lv mājaslapā pieejamās šī apvidus vēsturiskās kartes no dažādiem laika posmiem ir redzams, ka atzinuma teritorija 20. gadsimta sākumā ir bijis klajs zālājs (2. pielikuma 4. attēls), arī Latvijas pirmās brīvvalsts laikā teritorija ir bijusi klaja, taču tajā jau parādās atsevišķi blīvāki koku puduri (2. pielikuma 5. attēls). Vēl padomju varas laikā 20. gadsimta 60. gados teritorija ir bijusi gandrīz pilnībā klaja, tajā ir bijuši atsevišķi koku un krūmu puduri (2. pielikuma 6. attēls). Jāatzīmē, ka atzinumā iekļautajai teritorijai noteikti ir bijusi krietni ilgāka apsaimniekošanas vēsture, jo, saskaņā ar vesture.dodies.lv mājaslapā atrodamajām kartēm, "Lipšu" mājas (vietvārds) parādās 18. gadsimta beigu/19. gadsimta sākuma kartēs.

Mūsdienās atzinuma teritorija ir pilnībā apaugusi ar kokiem un krūmiem (3. pielikuma 1. un 2. attēls), teritorijā nav klaju vietu, ir tikai atsevišķas vietas, kur ir retāks koku un krūmu apaugums (3. pielikuma 3. attēls). 5,71 hektāri no atzinuma teritorijas ir iekļauti meža valsts reģistrā kā meža zemes. Gandrīz visi nogabali ir raksturoti kā damakšņa tipa mežaudzes, divi nogabali ir raksturoti kā šaulapu āreņa meža tipi (1. tabula). Atzinuma teritorijā kokaudzē dominē āra bērzs (*Betula pendula)*, atsevišķās vietās arī parastā priede *(Pinus sylvestris)*, nedaudz ir sastopami arī baltalkšņi *(Alnus incana)* un parastās apses *(Populus tremula)*. 3. un 10. nogabalā pirms ~20 gadiem ir veikta mežizstrāde kailcirtes veidā, taču šeit acīmredzami ciršanas laikā bez atsevišķiem ekoloģiskajiem kokiem ir saudzēti jaunie parastie ozoli *(Quercus robus)*, kas 3. nogabalā pašlaik ir dominējošā suga kokaudzē, kā arī 10. nogabalā tie ir sastopami diezgan lielā blīvumā. Teritorijā kopumā paaugā dominējošā koku suga ir parastā liepa *(Tilia cordata)*, parastais ozols, nedaudz arī parastā egle *(Picea abies)*, kas ir vairāk sastopama teritorijas ziemeļu daļā. Pamežā ir sastopamas tādas sugas kā parastais pīlādzis *(Sorbus aucuparia)*, parastais sausserdis

(Lonicera xylosetum), parastās ieva *(Padus avium)*, mitrās ieplakās arī kārkli *(Salix* spp.*)*, vietām auf arī daži kadiķi *(Juniperus communis)*. Aptuveni viena trešdaļa no teritorijas tās ziemeļu daļā, sākot no 6. nogabala vidusdaļas, jau tiek noganīta ar liellopiem, kā arī ir izcirsta daļa no sekundārā koku un krūmu apauguma (3. pielikuma 4.attēls), līdz ar to šeit pamežs un paauga ir retāka, krūmu stāvā parādās jau ganītiem mežiem raksturīgs lopu izēsts horizonts. Teritorijā kokaudzē augošie koki visbiežāk ir ar mežam raksturīgu koku formu – tie ir slaidi, bez lieliem sānzariem. Tikai daži no kokiem atzinuma teritorijā ir raksturojami kā seni, parkveida ainavai raksturīgi koki, kuriem ir plaši vainagi ar lieliem sānzariem – atsevišķi veci parastie ozoli, kā arī dažas atsevišķas parastās priedes un āra bērzi.

Zemsedzes veģetācija atzinuma teritorijā ir vairāk mežam raksturīga, galveno aspektu veido tādas sugas kā meža kosa *(Equisetum sylvaticum)*, parastā kreimene *(Convallaria majalis)*, divlapu žagatiņa *(Maianthemum bifolium)*, meža zemene *(Fragaria vesca)*, nokarenā pumpursmilga *(Melica nutans)* un podagras gārsa *(Aegopodium podagrarium)*. Vietām teritorijā ir sastopamas arī mellenes *(Vaccinium myrtillus)*, baltais vizbulis *(Anemone nemorosa)*, meža zaķskābene *(Qxalis acetosella)* un klinšu kaulene *(Rubus saxatillis)*. Mitrākajās vietās – palu izskalotajās bedrēs kā arī vienā, visticamāk, ļoti senā vecupes gultnē teritorijas ziemeļu daļā – aug dažādas mitrām vietām un mitriem zālājiem raksturīgas augu sugas – parastā vīgrieze *(Filipendula ulmaria)*, mežā meldrs *(Scirpus sylvaticus)*, pūslīšu grīslis *(Carex vesicaria)*, ārsniecības baldriāns *(Valeriana officinalis)*, ciņu grīslis *(Carex cespitosa)*, dzelzszāle *(Carex nigra)* un citas sugas.pašlaik ganītajā teritroijas daļā zemsedzē lielāku aspektu veido dažādas graudzāles un veģetācija kopumā sāk kļūt vairāk zālājiem raksturīga. Visā teritorijā kopumā tika konstatētas sešas dabisko zālāju indikatorsugas – gaiļbiksīte *(Primula veris)*, ziemeļu madara *(Galium boreale)*, parastā vīgrieze *(Filipendula vulgaris)*, pļavas vilkmēle *(Succissa pratensis)* un zemā raudupe *(Scorzhonera humilis)*. Šo sugu sastopamība visā teritorijas platībā, ne tikai lauku malās un noganītajā daļā, arī liecina par to, ka teritorija kādreiz ir bijis zālājs, un ka tā nav ļoti ilglaicīga meža zeme.

1. tabula

Atzinuma teritorijā iekļautie mežu nogabali un to raksturojums.

Kvartāls	Nogabals	Nogabala kopējā platība, ha	Nogabala platība atzinuma teritorijā, ha	Meža tips	Mežaudzes formula
1	2	0,12	**0,07**	As	7B3P71
1	3	0,46	**0,46**	Dm	4Oz3P2E1B20
1	4	0,20	**0,20**	As	10P56
1	6	1,88	**1,88**	Dm	6B3P71 1B81
1	7	0,37	**0,37**	Dm	10P101
1	8	0,59	**0,59**	Dm	8P111 1B81 1Oz30
1	9	1,20	**1,20**	Dm	7B3P71
1	10	0,94	**0,94**	Dm	6B2A1L1Oz20

7. Piegulošās teritorijas apraksts: Uz rietumiem no teritorijas atrodas vidēja vecuma bērzu un priežu mežaudzes, kurās nesen ir veikta mežizstrāde izlases cirtes veidā. Dienvidrietumos teritorija robežojas ar klaju, apsaimniekotu zālāju, savukārt uz dienvidiem no teritorijas atrodas kādreizējā Gaujas vecupe, kas ir daļēji aizaugusi. Ziemeļos, austrumos un dienvidaustrumos teritorija robežojas ar zālājiem, kas, saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, atbilst dažādiem ES

nozīmes īpaši aizsargājamo zālāju biotopu veidiem. Šie zālāju biotopi ir: sausi zālāji kaļķainās augsnēs (6210*_1 (rietumu variants)), mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs (6410_4 (zālāji bez izteikti dominējošas sugas)) un palieņu zālāji (6450_3 (mitri palieņu zālāji vidēji auglīgās augsnēs)). Visi šie zālāji tiek apsaimniekoti, tos noganot ar liellopiem.

8. Apsekojamajā teritorijā konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi un īpaši aizsargājamās sugas

Informācija par atzinuma teritorijā un tā tiešā tuvumā sastopamajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām ir apkopota dabas vērtību kartē (2. pielikuma 8. attēls). Dati ņemti no DDPS "Ozols" sistēmā pieejamās informācijas, papildinot to ar apsekojumu laikā iegūtajiem datiem. ES nozīmes aizsargājamie biotopi, kas ir definēti pēc 1992. gada 21. maija Padomes Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību I pielikuma, noteikti, izmantojot noteikšanas metodiku, kas aprakstīta 2013. gadā izdotajā rokasgrāmatā "Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā" (A. Auniņa red.).

8.1. Atzinuma teritorijā konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi

Veicot teritorijas apsekošanu, tika konstatēts, ka atzinuma teritorijā atrodas ES nozīmes īpaši aizsargājamais biotops "Parkveida pļavas un ganības" (6530*_1 – mozaīkas variants). Biotops atrodas visā atzinuma teritorijā – 6,2 ha platībā. Biotopa inventarizācijas anketa ir redzama 1. pielikumā.

Biotopam raksturīgo parkveida kokaudzi veido parastais ozols, āra bērzs un parastā priede, kā arī atsevišķas parastās liepas. Ļoti senu, parkveida ainavām izteikti raksturīgu koku teritorijā kopumā ir maz (daži ozoli, atsevišķi bērzi un priedes), taču ir gana daudz koku, pēc kuru vainagu formas ir redzams, ka tie ir auguši klajos apstākļos. Biotopā ir izveidojusies bagātīgs parkveida kokaudzei piederīgs 2. stāvs un paauga, ko veido jauni parastie ozoli, parastās liepas, kā arī atsevišķas parastās gobas *(Ulmus glabra)* un āra bērzi, kuriem ir potenciāls nākotnē attīstīties par parkveida ainavai raksturīgiem kokiem, ja teritorija tiks atbilstoši apsaimniekota.

Ilgstošas neapsaimniekošanas rezultātā biotops kopumā ir ļoti aizaudzis ar sekundāro kokaudzi – āra bērziem, parasto priedi, arī ar jaunām eglēm, nedaudz baltalkšņiem, teritorijā ir izveidojies biezs pamežs, ko pārsvarā veido parastās liepas un parastās ievas. Tikai atsevišķās vietās ir palikušas nelielas, jau ar krūmiem aizaugušas lauces, kurās ir sastopamas zālājiem raksturīgas lakstaugu sugas. Blīva sekundārā kokaudze un krūmi nomāc jau esošos parkveida ainavai raskturīgos kokus, kā arī traucē augt jaunajiem potenciālajiem parkveida ainavai piederīgajiem kokiem (3. pielikuma 5. un 6. attēli). Taču jāatzīmē, ka teritorijas ziemeļu daļā, kur aptuveni trešdaļā no biotopa tiek veikta ganīšana aplokā ar liellopiem un kur daļēji ir izcirsts sekundārais krūmu apaugums, ir vērojama biotopa stāvokļa un kvalitātes uzlabošanās – šajā daļā krūmu stāvs ir kļuvis retāks, zemsedzes veģetācija kļūst aizvien vairāk zālājam raksturīga. (3. pielikuma 7. attēls)

Kopumā teritorijā esošais parkveida pļavu un ganību biotops ir nelabvēlīgā aizsardzības stāvoklī, tas ir aizaudzis ar sekundāro kokaudzi un tā sukcesija strauji virzās mežam raksturīgas vides vizienā. Taču daļā, kas tiek noganīta, pamazām atgriežas parkveida zālājam raksturīga vide un veģetācija, līdz ar to, veicot sekundārās kokaudzes nociršanu un uzsākot ganīšanu visā biotopa platībā, teritoriju būtu iespējams atjaunot labvēlīgā biotopa aizsardzības stāvoklī. Parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošanas lietderību atzinuma teritorijā pamato vairāki faktori:

1. Atzinuma teritorijas tiešā tuvumā uz dienvidiem un dienvidrietumiem atrodas jau iepriekš apzinātas parkveida pļavu un ganību biotopu teritorijas (2. pielikuma 10. attēls), līdz ar to atzinuma teritorija ir uzskatāma par daļu no Gaujas ielejas zālāju un parkveida ainavu kompleksa un tās nozīme ir jāskata plašākā kontekstā, nevis tikai viena īpašuma mērogā. Principā, ja parkveida pļavu un ganību biotopus šajā apvidū kartētu plašākā mērogā, nevis dotā īpašuma ietvaros, atzinuma teritorija iekļautos plašā parkveida pļavu un ganību biotopa kompleksā. Atjaunojot parkveida pļavu un ganību biotopu atzinuma teritorijā, tiktu palielināta šī biotopa platība šajā apkaimē un AAA "Ziemeļgauja" kopumā, kā arī tiktu veicināta biotopa kontinuitāte šajā apvidū, ņemot vērā, ka atzinuma teritorijā ir sastopami daudz potenciālie nākotnes parkveida koki. Nākotnes koku saglabāšana parkveida ainavās kā svarīgs faktors biotopa ilgtspējīgai pastāvēšanai un no parkveida ainavām raksturīgu sugu dzīvotņu saglabāšanā ir uzsvērts arī parkveida pļavu un ganību biotopa aizsardzības plānā (Bāra 2015).
2. Atzinuma teritoriju no trīs pusēm ieskauj īpaši aizargājamu zālāju biotopu platības. Līdz ar to, veicot parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošanas pasākumus un to nākotnē atbilstoši apsaimniekojot, teritorijā būs salīdzinoši viegli atjaunot zālājam raksturīgu veģetāciju.
3. Ņemot vērā, ka parkveida pļavas un ganības ir viena no raksturīgākajām Gaujas ielejas dzīvotnēm un ainavas elementiem šajā apvidū (Vilka 2007) un AAA "Ziemeļgauja" ir visnozīmīgākā aizsargājamā teritorija Latvijā parkveida pļavu un ganību biotopu aizsardzības nodrošināšanai, tad šī biotopa atjaunošana un paplašināšana vietās, kur to joprojām ir iespējams izdarīt, ir atbalstāma un pamatota, it īpaši ņemot vērā iepriekš minētos faktorus un atzinuma teritorijas vietas kontekstu.

8.2. Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas

1. Sīkpunktainā artonija *(Arthonia byssacea)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 8.6. punkts). Atzinuma teritorijā apsekojumu laikā suga konstatēta uz viena vecajiem, parkveida ainavai raksturīgajiem ozoliem.
2. Spožā skudra *(Lasius fuliginosus)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 5.89. punkts). Atzinuma teritorijā konstatēti šīs sugas īpatņi viena no vecajiem parkveida ainavai raksturīgajiem ozoliem.
3. Sila cīrulis *(Lullula arborea)* (14.11.2000 MK noteikumu nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 2.10. punkts). Teritorijā 2009. gadā konstatēts viens iespējamas ligzdošanas gadījums, taču šie dati nav pārbaudīti un var būt neprecīzi.

9. Citas apsekojamajā teritorijā konstatētās bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanas nozīmes vērtības: Nav konstatētas

10. Nepieciešamie pasākumi teritorijas aizsardzības stāvokļa uzlabošanai un parkveida zālāju biotopu atjaunošanai

Lai uzlabotu atzinuma teritorijā atjaunotu parkveida pļavu un ganību (6530*) biotopu, ir jāveic biotehniskie pasākumi biotopam raksturīgo struktūru atjaunošanai un saglabāšanai. Darbību plānošana ir balstīta uz parkveida pļavu un ganību biotopu saglabāšanas vadlīnijām (Lārmanis 2017), parkveida pļavu un biotopu aizsardzības plānu (Bāra 2015) un AAA "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānu (Vilka 2007), kā arī ir ņemti vērā biotopu atjaunošanas un koku ciršanas nosacījumi, kas ietverti teritorijas individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (20.11.2008 MK noteikumi Nr. 957).

10.1. Koku un krūmu ciršana

Lai atjaunotu parkveida pļavu biotopiem raksturīgo ainavu, atēnotu senos parkveida kokus, līdz ar to uzlabotu to dzīvotspēju, kā arī atjaunotu biotopam raksturīgās lauces un zālājam raksturīgu veģetāciju, ir nepieciešama sekundāro koku un krūmu izciršana visā atzinumā iekļautajā teritorijā. Izcērtami ir visi koki, kas nav marķēti ar sarkanu svītru.

Ar sarkanu svītru ir marķēti visi atstājamie koki, kas ir daži teritorijā sastopamie vecie, senie parkveida ainavas koki, kā arī nākotnes parkveida ainavai piederīgie koki. No jaunajiem kokiem kā atstājami tika izvēlēti perspektīvākie koki – koki, kuriem jau tagad veidojas kupli vainagi un nenotiek izstīdzēšana. kā arī jaunie koki tika izvēlēti tā, lai tie augot nākotnē viens otram pēc iespējas mazāk traucētu. Atstājamo koku skaits pa sugām ir apkopots 2. tabulā.

Veicot koku un krūmu ciršanas darbus ir pieļaujama atsevišķu marķēto koku nociršana, ja tie darbu laikā ir būtiski traumēti, vai arī, ja ciršanas laikā, veidojot parkveida ainavu, ir redzams, ka kāds koks šajā ainavā neiederas. Šādu koku nociršana ir saskaņojama ar atbildīgo biotopu ekspertu, un tā attiecas uz kokiem, kuru caurmērs ir zem 40 centimetriem.

Koku un krūmu ciršanas darbu laikā ir saglabājami visi sausokņi un kritalas, kuru diametrs ir lielāks par 50 cm. Šādi atmirušās koksnes elementi ir ļoti svarīgi parkveida ainavā, jo tie ir nozīmīga dzīvotne dažādiem bezmugurkaulniekiem, sūnām, ķērpjiem un citiem organismiem. Ja atstājamā atmirusī koksne traucē atjaunošanas darbu izpildi vai teritorijas turpmāko apsaimniekošanu, tā ir pārvietojama uz citu vietu biotopa teritorijā.

Nocirstie koki un krūmi no teritorijas ir jāizved, ir pieļaujama arī nocirstā materiāla sadedzināšana vietās, kur tas nekaitē atstātajiem kokiem un atmirušās koksnes elementiem. Ir pieļaujams veidot īslaicīgas nocirstā materiāla krautuves atjaunojamā biotopa teritorijā. Krautuvju veidošanas laikā nedrīkst bojāt saudzējamos kokus, krūmus vai biotopam raksturīgos struktūrelementus. Pēc materiāla aizvākšanas krautuves vieta ir jāsaved tādā kārtībā, lai to turpmāk būtu iespējams atbilstoši apsaimniekot kopā ar pārējo parkveida biotopa teritoriju.

10.2. Koku un krūmu celmu un sakņu frēzēšana.

Lai mazinātu atvašu augšanu un lai atvieglotu turpmāko teritorijas apsaimniekošanu, pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir nepieciešams veikt celmu un sakņu frēzēšanu. Frēzēšanu veic visā atzinumā iekļautajā teritorijā, saudzējot klajākās vietas, kurās iepriekš nav auguši koki un krūmi un kurās ir sastopama zālājam raksturīga veģetācija (šādas atsevišķas vietas ir atrodasmas teritorijas ziemeļu dālā, kur jau tiek veikta ganīšana). Ir pieļaujams atstāt nenofrēzētus tos celmus, kuru frēzēšanas laikā tiktu traumēti saglabājamie koki vai to saknes, vai arī kuru frēzēšanu nav

iespējams veikt teritorijas specifiskā reljefa dēļ (piemēram, celmi atsevišķās vietās uz palu bedru vai kādreizējo vecupju krastu nogāzēm).

2. tabula.

Teritorijā atstājamo koku skaits pa caurmēra klasēm.

Caurmēra klase, cm	Priede	Ozols	Liepa	Goba/vīksna	Bērzs	Egle	Melnalksnis	Apse
8		15	2		2			
12		19	1					1
16		17	4	1	2			
20		22	5	1	1			
24		18	1	1	12	2	1	
28		9	1		27	1		
32	3	13	2	1	29			
36	7	6			24	1		
40	6	3	2		15			
44	8	5	1		18			
48	11				7			1
>50	16	9	1		10			1
Kopā	**51**	**136**	**20**	**4**	**147**	**4**	**1**	**3**

10.3 Atmežošana

Pēc sekundāro koku un krūmu nociršanas un celmu nofrēzēšanas, atzinuma teritoriju ir paredzēts uzturēt un apsaimniekot kā zālāju, to pļaujot un/vai noganot. Līdz ar to atzinuma teritorijā esošās mežaudzes ir nepieciešams atmežot un mainīt to zemes izmantošanas kategoriju. Darbība veicama saskaņā ar 18.06.2013 MK noteikumiem nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā". Šo noteikumu 6.6. punktā parkveida pļavas un ganības ir nosaukts kā viens no aizsargājamo biotopu veidiem, kura atjaunošanas mērķu sasniegšanai drīkst veikt atmežošanu. Atmežošanas procedūra ir veicama visās atzinuma teritorijā meža valsts reģistrā esošajās meža zemēs, kopā 5,71 ha platībā. Atmežojamo teritoriju karte ir attēlota 2. pielikuma 9. attēlā, un visi atmežojamie nogabali ir uzskaitīti 1. tabulā, kolonnā "Nogabala platība atzinuma teritorijā, ha". Paredzams, ka pēc koku un krūmu ciršanas un atmežošanas teritorijā atstāto koku šķērslaukums vietām varētu būt lielāks par kritisko šķērslaukumu, taču teritorijā vairs nebūs saglabājusies mežam raksturīga zemsedze un vides apstākļi.

10.4. Citi teritorijā esošā parkveida biotopa atjaunošanai un uzturēšanai nepieciešamie pasākumi

Pēc koku un krūmu ciršanas un celmu un sakņu frēzēšanas darbiem vietās, kur tas būs nepieciešams, ir veicama augsnes līdzināšana – ecēšana, diskošana, arī risu līdzināšana. Lai biotopam turpmāk nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli un veicinātu tam raksturīgo struktūru saglabāšanos un veidošanos, teritoriju ir nepieciešams ganīt un/vai pļaut, savācot nopļauto zāli. Lopu nenoēstajās daļās vai vietās, kuras nav iespējams nopļaut siena savākšanai, pēc vajadzības būs nepieciešams veikt atvašu pļaušanu vai smalcināšanu.

Lai ierobežotu atvašu ataugšanu un ruderālo augu sugu ekspansiju, atmežotajās teritorijās ir pieļaujama lokāla intensīva noganīšana, pieļaujot nelielu zemes izmīņājumu veidošanos, taču nepieļaujot augsnes sablīvēšanos, ko var panākt, mainot lopu piebarošanas vietas.

11. Nosacījumi plānoto parkveida biotopa atjaunošanas un uzturēšanas pasākumu veikšanai

Veicot visus ar mežizstrādi saistītos biotopa atjaunošanas pasākumus, ir nepieciešams ievērot AAA "Ziemeļgauja" individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (MK noteikumi Nr. 957) dabas parka zonā noteikto mežizstrādes miera periodu no 15. marta līdz 31. jūlijam.

Visas atzinumā plānotās parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošanas darbības ir saskaņā ar AAA "Ziemeļgauja" individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem gan aizsargājamā teritroijā kopumā gan teritorijas dabas parka zonā. Atzinumā paredzēto parkveida pļavu un ganību atjaunošanas darbību sekmīga īstenošana veicinās noteikumu 30. punktā vienu no noteiktajiem dabas parka zonas mērķiem – nodrošināt īpaši aizsargājamo zālāju biotopu un ar tiem saistīto īpaši aizsargājamo sugu aizsardzību, vienlaikus veicot bioloģiski daudzveidīgā vidē integrētu lauksaimniecības praksi.

13. Secinājumi par plānoto pasākumu ietekmi uz īpaši aizsargājamo biotopu un sugu stāvokli

Īstenojot atzinumā paredzētos ES nozīmes prioritāri aizsargājamā biotopa "parkveida pļavas un ganības" (6530*) biotopa atjaunošanas pasākumus, tiks uzlabots šī biotopa stāvoklis 6,2 ha platībā. Saskaņā ar AAA "Ziemeļgauja" Natura 2000 standarta datu formā pieejamo informāciju, parkveida pļavas un ganības šajā aizsargājamā teritorijā aizņem 507,23 ha, līdz ar to, veicot atzinumā paredzētos biotehniskos pasākumus, AAA "Ziemeļgauja" teritorijā parkveida pļavu un ganību biotopa stāvoklis tiktu uzlabots 1,22% no šajā aizsargājamajā teritorijā konstatētajiem parkveida pļavu un ganību biotopiem.

Atzinuma teritorijā konstatētās aizsargājamās sugas sīkpunktainās artonijas atradne parkveida zālāja atjaunošanas darbu laikā netiks bojāta, jo šī suga tika konstatēta uz parkveida ainavai piederoša koka, kas biotopa atjaunošanas darbu laikā netiks nocirsts. Sīkpunktainā artonija ir vairāk mežiem raksturīga suga, un tai ir nepieciešami vairāk noēnoti apstākļi, taču tā var būt sastopama arī parkveida pļavās (Moisejevs 2017). Atzinuma teritorijā sīkpunktainā artonija ir sastopama uz veca ozola, kuram ir kupls vainags, kas arī pēc biotopa atjaunošanas darbiem spēs nodrošināt nelielu noēnojumu. Kā arī, nākotnē augot teritorijā atstātajiem kokiem, kas būs auguši klajumos un veidos kuplus vaiangus, sīkpunktainajai artonijai piemērotu dzīvotņu daudzums var pat nedaudz palielināties.

Teritorijā konstatētās aizsargājamās sugas spožās skudras atradne biotopa atjaunošanas darbu laikā netiks bojāta, jo tā atrodas vienā no teritorijā kosntatētajiem senajiem parkveida ozoliem, kas ir saudzējams.

Atzinuma teritorijā veiktais aizsargājamās sugas sila cīruļa novērojums, saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, ir bijis gadījuma rakstura, sugas klātbūtne tika noteikta pēc putna dziedāšanas, un kopš novērojuma 2009. gadā šī suga šajā teritorijā vairs nav konstatēta. Taču, tā kā atzinuma teritorijas tiešā tuvumā atrodas citi sausu augšanas apstākļu priežu meži, kas ir sila cīruļa pamatbiotops, un teritorijā putns ir ticis konstatēts tikai vienu reizi pirms 14 gadiem, tad nav

paredzama negatīva ietekme uz šīs sugas populāciju šajā apvidū dēļ atzinumā paredzētajām parkveida pļavu un ganību biotopa atjaunošanas darbībām.

Izmantotie informācijas avoti

1. 14.11.2000 MK noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu".

2. 18.06.2003. MK noteikumi Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā".

3. 20.11.2008. MK noteikumi Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

4. Eiropas Savienības Padomes direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

5. Auniņš, A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildinātais izdevums. Rīga, Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 320lpp.

6. Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, Daugavpils, 86 lpp.

7. Lārmanis, V. 2017. 6530* parkveida pļavas un ganības, 9070 meža ganības un 5130 kadiķu audzes zālājos un virsājos. Grām.: Rūsiņa, S. (red.) Azisargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā 3. sējums. Dabiskās pļavas un ganības. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda, 219 – 262.

8. Moisejevs R. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās ķērpju sugas Latvijā. Daugavpils Universitāte, Daugavpils, 68 lpp.

9. Vilka I. (red.). 2007. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāns. Latvijas Dabas fonds, Rīga, 173 lpp.

10. Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS": https://ozols.gov.lv (skatīts 03.07.2023).

11. Dodies.lv portāla vēsturiskās kartes: https://vesture.dodies.lv (skatīts 03.07.2023).

12. EC 2019. *Natura 2000* teritorijas Ziemeļgauja datu forma: http://natura2000.eea.europa.eu/ (skatīts 03.07.2023).

Atzinumu sagatavoja:
Jānis Saulītis
sugu un biotopu jomas eksperts par sugu grupu: vaskulārie augi un biotopu grupām: meži un virsāji, purvi, zālāji.
Eksperta sertifikāta nr. 178, sertifikāta darbības termiņš: 02.07.2021 – 01.07.2026.
mob. tel. 22430622
e-pasts: janis.sauliitis@inbox.lv

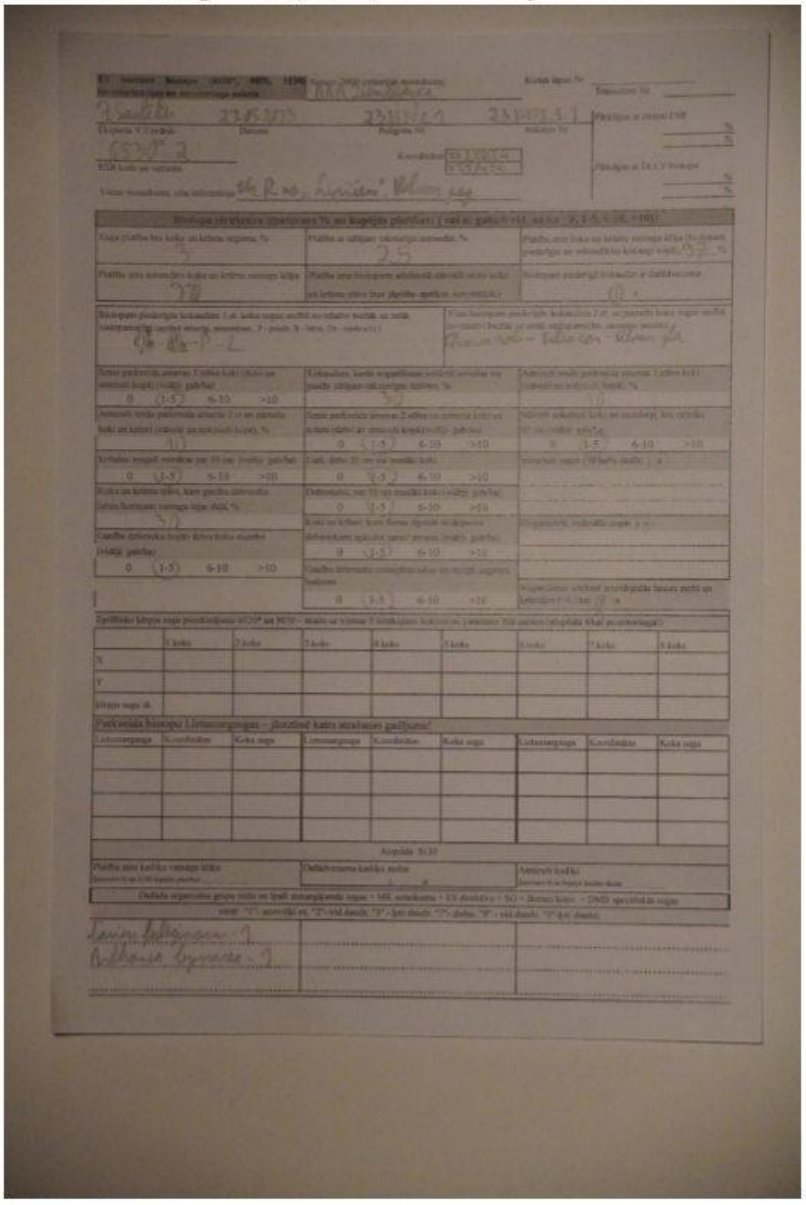
Atzinums ir sagatavots uz 10 (desmit) lapaspusēm, neskaitot pielikumus.

Pielikumi:
1. Teritorijā konstatētā parkveida pļavu un ganību biotopa inventarizācijas anketa – 2 (divas) lapaspuses.
2. Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli – 9 (deviņas) lapaspuses.
3. Fotogrāfijas no atzinuma teritorijas – 4 (četras) lapaspuses.

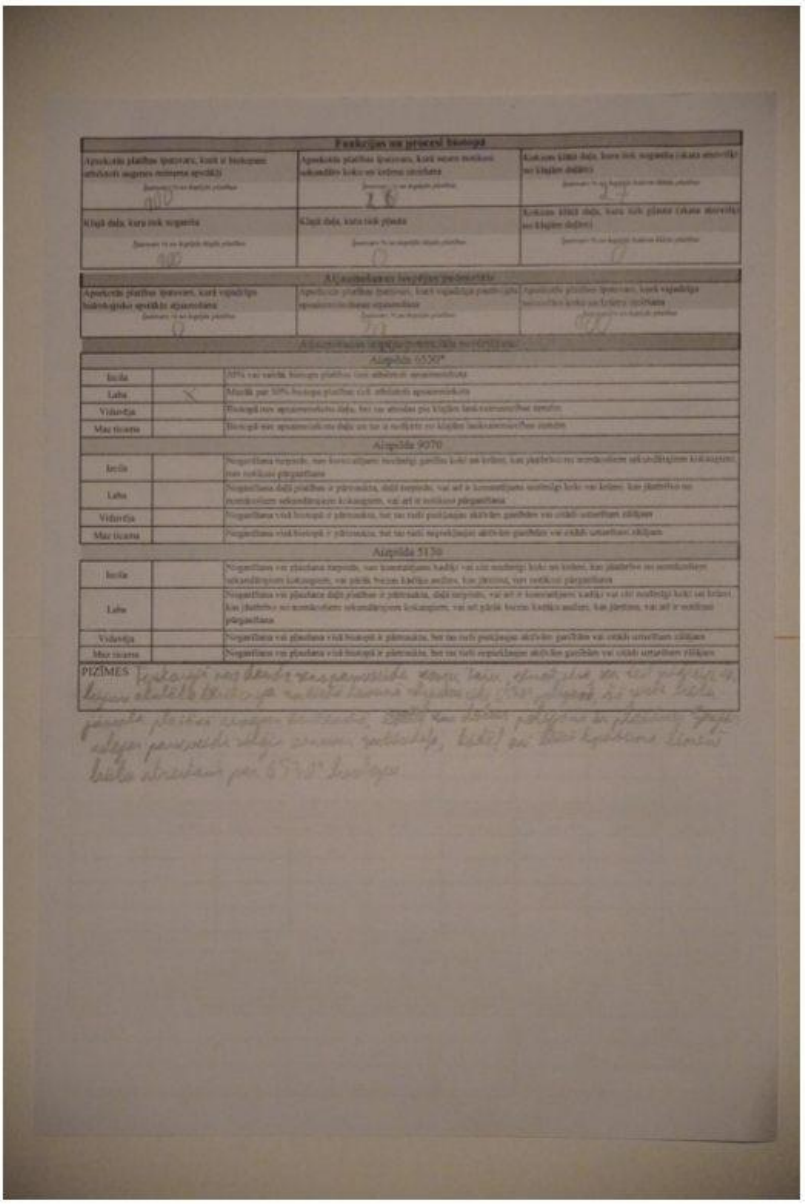
05.07.2023 Jānis Saulītis

1. Pielikums

Atzinuma teritorijā konstatētā ES nozīmes aizsargājamā biotopa "Parkveida pļavas un ganības (6530*) inventarizācijas anketa



11



Funkcijas un procesi biotopā

Apsekotās platības īpatsvars, kurā ir biotopam atbilstošs augstas ražīguma apsēklis	Apsekotās platības īpatsvars, kurā senāts nobrāzts sākumšķirs kūdra un izlietne izveidota	Kokiem klāto daļu, kura tiek regulēta (kāsta atzarošana vai klājiens dažādi)
100	26	27
Klājā daļa, kura tiek regulēta	Klājā daļa, kura tiek plauta	Kokiem klāto daļu, kura tiek plauta (kāsta atzarošana vai klājiens dažādi)
100	0	0

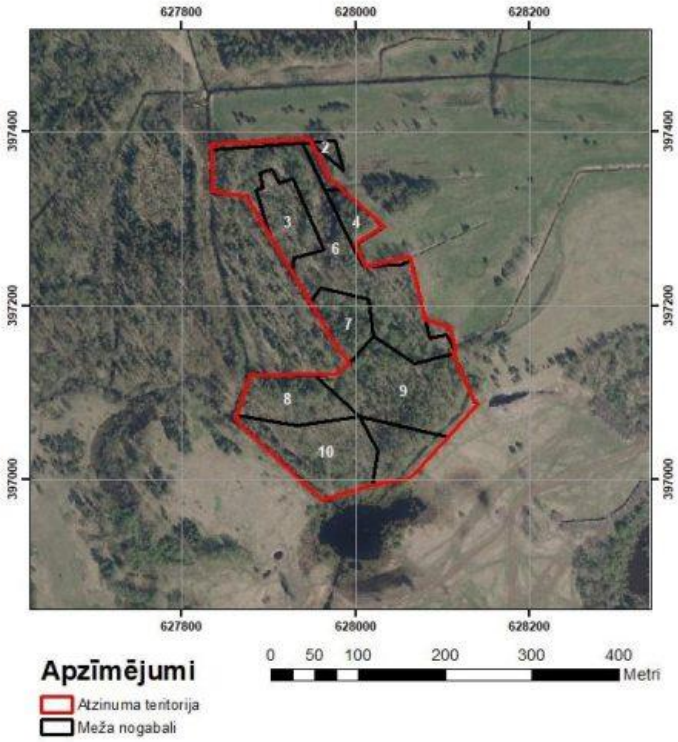
Apsekotās platības īpatsvars, kurā vajadzīga hidroloģiska sprostu atjaunošana	Apsekotās platības īpatsvars, kurā vajadzīga papildu sprostu/dambju uzstādīšana	Apsekotās platības īpatsvars, kurā vajadzīga sausinošo kokā un krūmu novākšana
0	0	0

Aizpilda 6530*		
Ieciļa		50% vai vairāk biotopa platības tiek atbalstīti apsaimniekotas
Laba	X	Mazāk par 50% biotopa platības ir/ atbalstīti apsaimniekotas
Vidusēja		Biotopā nav apsaimniekotu daļu, bet tas atrodas pie klājiēm lauksaimniecības zemēm
Mazi ticama		Biotopā nav apsaimniekotu daļu un tas ir nošķirts no klājiēm lauksaimniecības zemēm
Aizpilda 9070		
Ieciļa		Negatīvāma ietekme, tam konstatējami nozīmīgi gaisīlu kokī un krūmi, kas platības no nomāc/ēnojoši sākumšķirsnim kokaugiem, vai nekāda pārgaršana
Laba		Negatīvāma daļā platības ir pārmērīga, daļā neprāsīs, vai arī ir konstatējami nozīmīgi koki vai krūmi, kas platības no nomāc/ēnojoši sākumšķirsnim kokaugiem, vai arī ir nelielas pārgaršana
Vidusēja		Negatīvāma vidi biotopā ir pārmērīga, bet tas tiek pasīkojas aktīvām garšām vai citādi uzturēšanas rīkojam
Mazi ticama		Negatīvāma vidi biotopā ir pārmērīga, bet tas tiek nepārtrauktas aktīvām garšām vai citādi uzturēšanas rīkojam
Aizpilda 5130		
Ieciļa		Negatīvāma vai plaušana neprāsīs, tam konstatējami kadiķi vai cita nozīmīgi koki un krūmi, kas platības no nomāc/ēnojoši sākumšķirsnim kokaugiem, vai pārāk biezas kadiķa audzes, kas jāretinā, vai nelielas pārgaršana
Laba		Negatīvāma vai plaušana daļā platības ir pārmērīga, daļā neprāsīs, vai arī ir konstatējami kadiķi vai cita nozīmīgi koki un krūmi, kas platības no nomāc/ēnojoši sākumšķirsnim kokaugiem, vai arī pārāk biezas kadiķa audzes, kas jāretinā, vai arī ir nelielas pārgaršana
Vidusēja		Negatīvāma vai plaušana vidi biotopā ir pārmērīga, bet tas tiek pasīkojas aktīvām garšām vai citādi uzturēšanas rīkojam
Mazi ticama		Negatīvāma vai plaušana vidi biotopā ir pārmērīga, bet tas tiek nepārtrauktas aktīvām garšām vai citādi uzturēšanas rīkojam

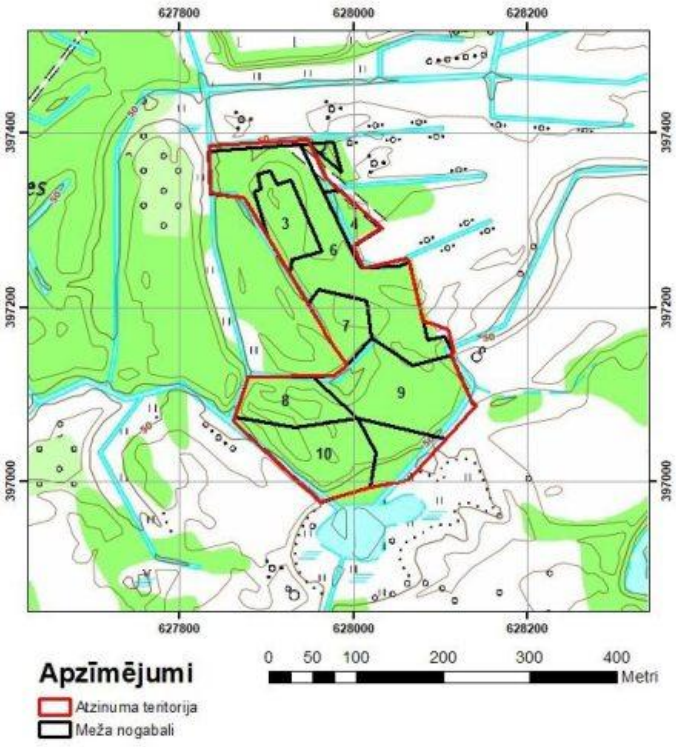
PIEZĪMES

2. Pielikums
Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli

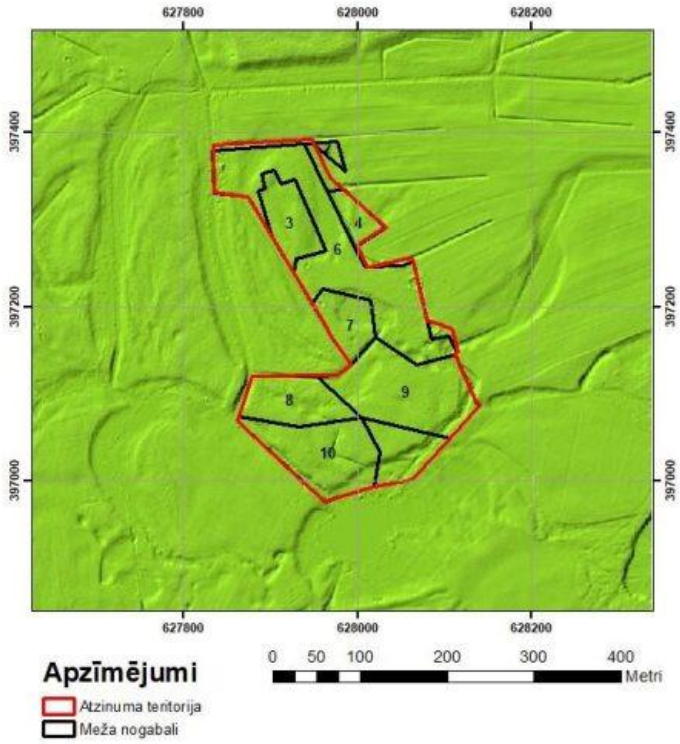
1. attēls.
Atzinuma teritorija. Kartes pamatne - Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras ortofoto karte, 7. cikls



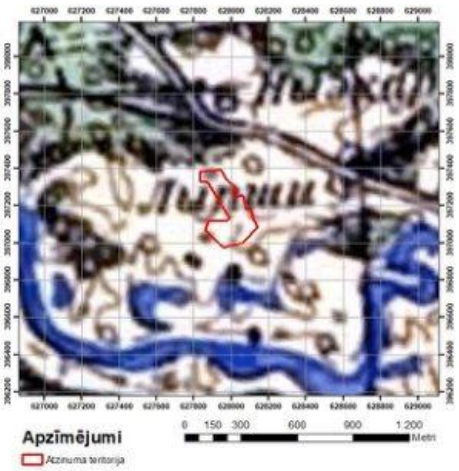
2. attēls.
Atzinuma teritorija uz 1:10000 mēroga topogrāfiskās kartes. Kartes avots – Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Topogrāfiskā karte 1:10 000 ar horizontālēm.



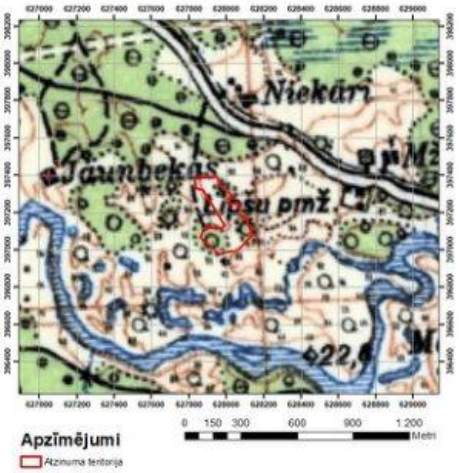
3. attēls.
Atzinuma teritorijas un tās apkārtnes reljefa modelis. Kartes avots: LVM Geo, Digitāls reljefa modelis, sagatavots no LiDAR datiem.



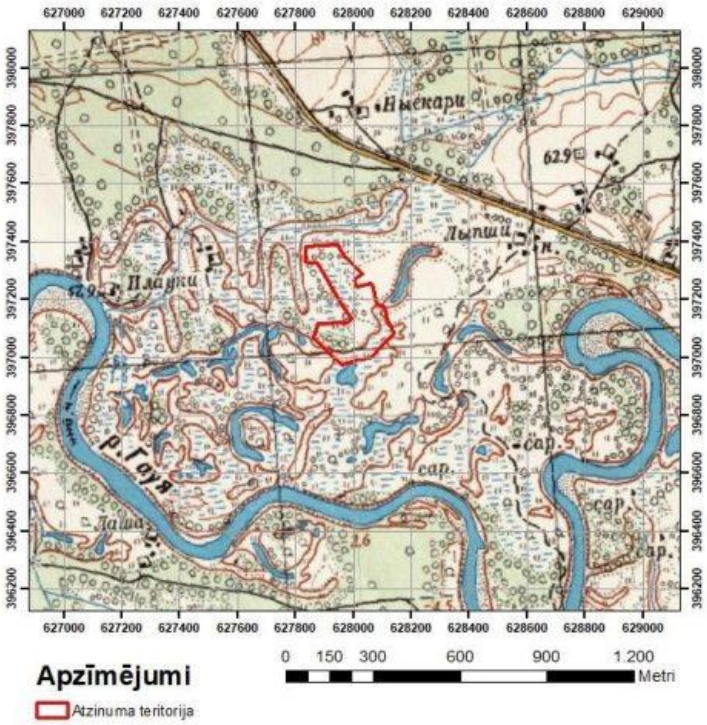
4. attēls.
Atzinuma teritorija 1905. gada PKKA 100K kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



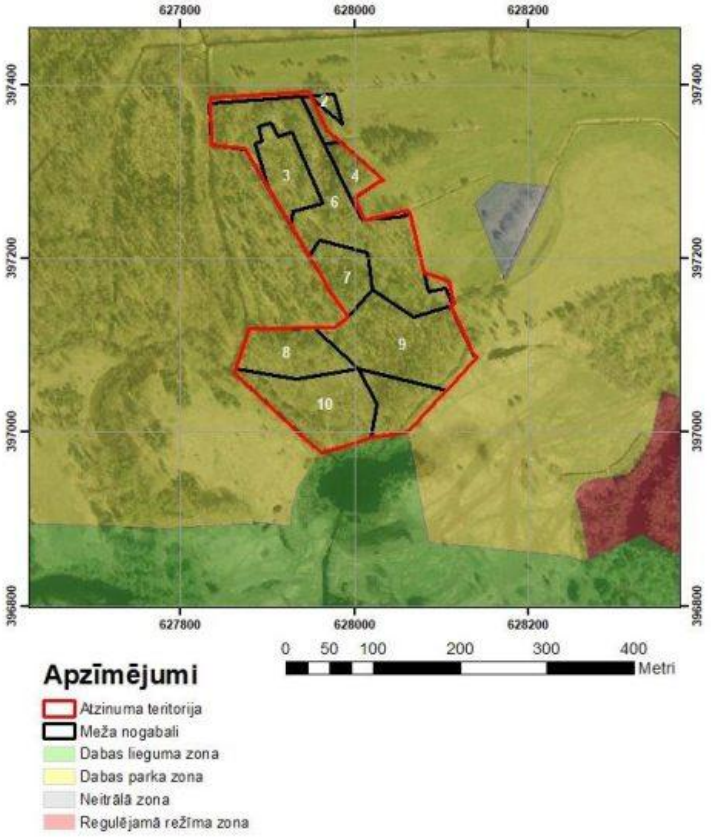
5. attēls.
Atzinuma teritorija 1920. – 194. gada Latvijas armijas 75K kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



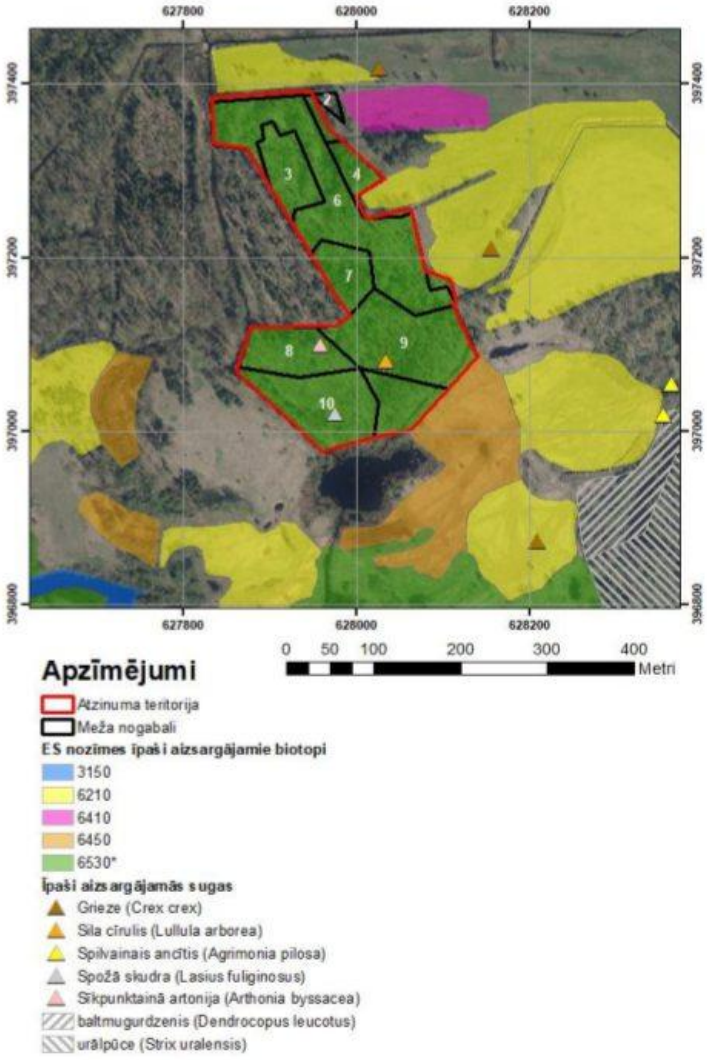
6. attēls.
Atzinuma teritorija PSRS 1963. gada 1:25000 topogrāfiskās kartes atainojumā.
Avots: https://vesture.dodies.lv/



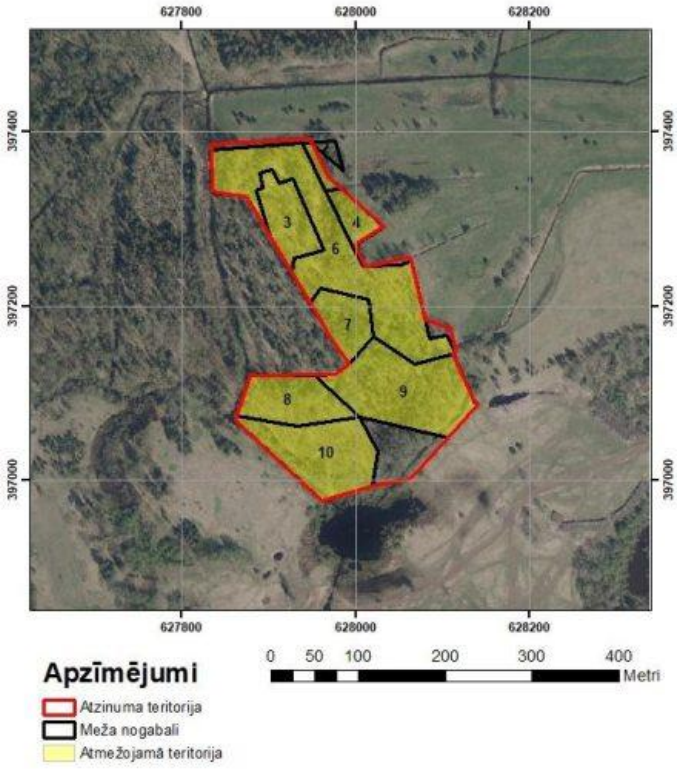
7. attēls.
AAA "Ziemeļgauja" funkcionālās zonas atzinuma teritorijā.



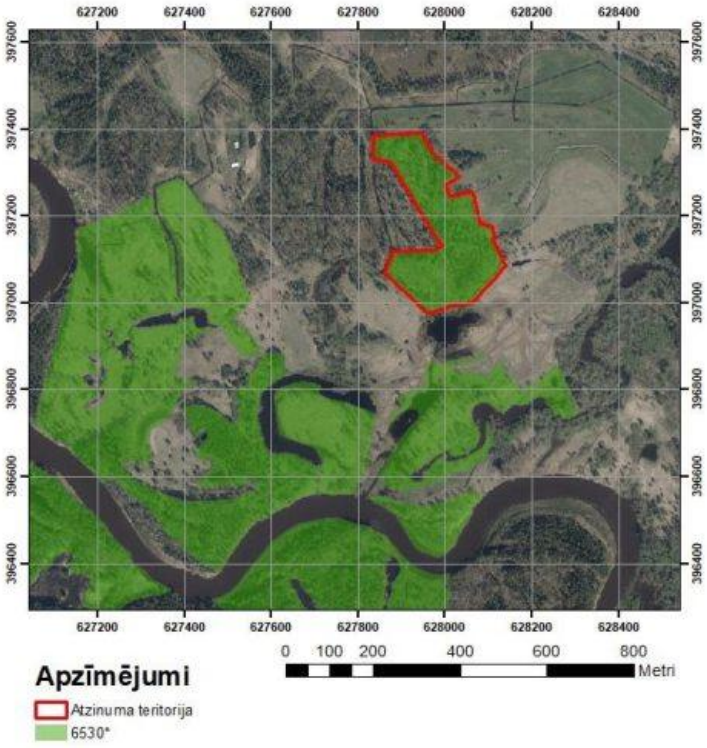
8. attēls.
Atzinuma teritorijas un tās tuvākās apkārtnes dabas vērtību karte.



9. attēls.
Atzinuma teritorijas daļas, kurās ir nepieciešams veikt atmežošanas procedūru.



10. attēls.
Atzinuma teritorija un tās apkārtnē līdz šim konstatētās ES nozīmes aizsargājamā biotopa "Parkveida pļavas un ganības"(6530*) teritorijas



3. pielikums
Fotogrāfijas no atzinuma teritorijas

1. attēls.
Atzinuma teritorijas daļa, kas ir pilnībā aizaugusi ar jauniem bērziem. Šajā teritorijas daļā pirms ~20 gadiem ir bijusi kailcirte.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



2. attēls.
Atzinuma teritorijas daļa, kas aizaugusi ar bērziem un priedēm.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



3. attēls.
Ar krūmiem daļēji aizaugusi lauce.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



4. attēls.
Atzinuma teritorijas daļa, kas tiek noganīta un kurā daļēji ir izcirsts sekundārais krūmu apaugums.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



5. attēls.
Viens no teritorijā sastopamajiem parkveida ainavai raksturīgajiem ozoliem, kuru nomāc sekundārā kokaudze.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



6. attēls.
Jaunie nākotnes parkveida ozoli, kuriem veidojas plašs vainags, bet kurus jau nomāc sekundārā kokaudze.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



7. attēls.
Atzinuma teritorijas daļa, kas tiek noganīta, un kurā jau attīstās zālājam raksturīga veģetācija.
Foto: J. Saulītis (29.05.2023)



Sugu un biotopu ekspertes
Evitas Oļehnovičas
Eksperta sertifikāta Nr. 128
e-pasts: evita.olehnovica@gmail.com
tālr. +371 26590488

2024. gada 19. jūlijā

Eksperta atzinums Nr. 2024/01

par biotehniskajiem pasākumiem Eiropas Savienības (ES) nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības struktūru un funkciju atjaunošanai Dienvidkurzemes novada Rucavas pagasta "Šūnās", zemes vienībā ar kadastra Nr. 64840100008

1.Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu

Biotopu grupas: zālāji, meži

Biotops: ES nozīmes īpaši aizsargājams biotops 6530* Parkveida pļavas un ganības

2. Dati par pētāmās teritorijas apsekošanu

Atzinums sniegts par biotehniskajiem pasākumiem Eiropas Savienības (ES) nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības struktūru un funkciju atjaunošanai Dienvidkurzemes novada Rucavas pagasta "Šūnās", zemes vienībā ar kadastra Nr. 64840100008 (1. pielikuma 1.attēls). Atzinumā vērtētās teritorijas platība ir 9,51 ha. Teritorija dabā apsekota 4 reizes:

1) 2024. gada 28. martā, apsekojuma ilgums ~ 7 h. Daļēji mākoņains līdz saulains laiks bez nokrišņiem. Veikts teritorijas pirmreizējs novērtējums, vērtēta biotopu kvalitāte, plānoti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi parkveida pļavu atjaunošanai, iezīmēti saudzējamie parkveida koki un nākotnes biokoki, atzīmētas aizsargājamās un retās sugas, kā arī citas dabas vērtības;
2) 2024. gada 20 jūnijā, apsekojuma ilgums ~ 5 h. Mākoņains laiks bez nokrišņiem. Teritorijā veikts veģetācijas novērtējums;
3) 2024. gada 27. jūnijā, apsekojuma ilgums ~ 6 h. Saulains laiks bez nokrišņiem. Teritorijā veikts veģetācijas novērtējums, atzīmētas aizsargājamās un retās sugas, plānoti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi parkveida pļavu atjaunošanai;
4) 2024. gada 28. jūnijā, apsekojuma ilgums ~6 h. Saulains laiks bez nokrišņiem. Teritorijā veikts veģetācijas novērtējums, atzīmētas aizsargājamās un retās sugas, plānoti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi parkveida pļavu atjaunošanai.

Visās apsekojuma dienās laika apstākļi un sezona ir piemēroti teritorijā esošo biotopu, sugu un tiem nepieciešamo atjaunošanas pasākumu novērtēšanai.

Apsekojumu laikā teritorija izstaigāta brīvi izvēlētā maršrutā tādā veidā, lai noklātu visu izvērtējamo platību, veikta teritorijas fotofiksācija. Saudzējamie koki iezīmēti ar krāsu, ar dastmēru nomērīts koku diametrs krūšu augstumā, kā arī fiksētas koordinātas,izmantojot GPS ierīci Garmin GPSMAP64.

Informācija par teritorijā esošajiem īpaši aizsargājamajiem biotopiem iegūta DDPS "Ozols", apsekojumu laikā novērtēts, ka biotopu kartējums pamatā atbilst situācijai dabā un papildus biotopu

kartēšana nav veikta. ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu kvalitātes un tiem nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu novērtēšanai izmantota ES aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmata (Auniņš 2013.) Parkveida pļavu biotopa atjaunošanas pasākumu plānošanā ņemtas vērā rekomendācijas, kas iekļautas Aizsargājamo zālāju biotopu saglabāšanas vadlīnijās (Rūsiņa 2017), Dabas lieguma „Sventājas upes ieleja" dabas aizsardzības plānā (Blanka 2020) un Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plānā (Bāra 2015). Apsaimniekošanas pasākumi plānoti atbilstoši teritorijas izmantošanu un apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam

Atzinumā vērtētā teritorija atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - dabas liegumā "Sventāja upes ieleja", kas ietilpst Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā. Saskaņā ar Natura 2000 standarta datu formā (EC 2019) iekļauto informāciju aizsargājamā teritorijā konstatēts 21 ES nozīmes aizsargājamais biotops, tai skaitā 6530* Parkveida pļavas un ganības.

Aizsargājamai teritorijai ir izstrādāts Dabas lieguma „Sventājas upes ieleja" dabas aizsardzības plāns (Blanka 2020), kas ir spēkā līdz 2032.gadam. Viens no dabas aizsardzības plāna ilgtermiņa mērķiem ir nodrošināt DL "Sventājas upes ieleja"sastopamo biotopu aizsardzību un apsaimniekošanu, savukārt viens no īstermiņa mērķiem ir nodrošināt labvēlīgus apstākļus aizsargājamo sugu un biotopu pastāvēšanai un attīstībai.

Saskaņā ar dabas aizsardzības plānā pieejamo informāciju dabas liegumā biotops 6530* Parkveida pļavas un ganības ir sastopams 14,47 ha platībā jeb 3,25 % no dabas lieguma kopējās platības. Dabas aizsardzības plānā norādīts, ka kopumā zālājus dabas liegumā apdraud apsaimniekošanas neveikšana.

Kā parkveida pļavu biotopam piemērotākā apsaimniekošana plānā ir rekomendēta mozaīkveida ainavas uzturēšana, zālāju noganot vai pļaujot, kā arī izcērtētot nevēlamos krūmus un kokus un ierobežojot atvases. Aizaugošās parkveida pļavu platībās dabas aizsardzības plānā paredzēti divi scenāriji: " 1) atjaunot atklātās platības, parkveida ganības un zālājus, kā mežus saglabājot atsevišķas platības, kas vērtējamas kā labi, izcili meža biotopi; visās pārējās platībās atēnojot dižkokus, saglabājot bioloģiski vecu un lielu koku grupas, kā arī grupas ar nozīmīgām ar meža dzīvotnēm saistītām augu sugām, kā arī saudzējot skābaržus (kā floras retumu); lai īstenotu 20. gs. sākuma ainavas atjaunošanas scenāriju ir nepieciešami apjomīgi ieguldījumi un regulāra apsaimniekošana – noganīšana un pļaušana, kas īstenojama pēc ciršanas darbiem un pirmējās pļaušanas; 2) virzīt parkveida pļavu attīstību par mežu. " Atzinuma teritorijā plānotie apsaimniekošanas pasākumi atbilst pirmajam no minētajiem scenārijiem.

Kā viens no teritorijas apsaimniekošanas mērķiem dabas aizsardzības plānā norādīta zālāju biotopu apsaimniekošana 168,57 ha platībā. Ar kokiem un krūmiem aizaugušos zālājos rekomendēta to ciršana, kā arī ciņu, krūmu/koku sakņu frēzēšana, lai nolīdzinātu zālāju virsmu, koku un krūmu ciršana veicama ziemas/rudens periodā. Uz atzinuma teritorijā esošo palieņu zālāja teritoriju attiecināms arī apsaimniekošanas pasākums "labvēlīgu apstākļu radīšana īpaši aizsargājamo putnu ligzdošanai zālāju biotopos", rekomendējot pļaušanas termiņu palieņu zālājiem 6450 no 15. jūlija. Atzinuma teritorijā plānotie apsaimniekošanas pasākumi atbilst minētajām rekomendācijām.

Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, tāpēc teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Saskaņā ar minēto noteikumu 16.16.3.2. apakšpunktu dabas liegumā ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju drīkst mainīt zemes lietošanas kategoriju īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai. Vērtētajā teritorijā minētā atļauja nepieciešama biotopa 6530* Parkveida

pļavas un ganības atjaunošanai pašreizējās meža zemēs. Saskaņā ar minēto noteikumu 16.19. apakšpunktu dabas liegumā aizliegts cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus). Vērtētajā teritorijā parkveida pļavu atjaunošanas darbu laikā paredzēts saglabāt visus kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus. Saskaņā ar noteikumu 18.1 punktu meža zemēs aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31. jūlijam. Atzinuma teritorijā plānoto koku ciršanu paredzēts veikt, ņemot vērā minēto ierobežojumu.

Atzinumā vērtētajā teritorijā konstatēti divi dižkoki, uz kuriem attiecas minētajos noteikumos ietvertās prasības par dabas pieminekļu – dižkoku aizsardzību. Uz atzinuma teritorijā plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem saistībā ar dižkokiem ir attiecināms noteikumu 45. punkts, kurš nosaka, ka gadījumā, ja aizsargājamo koku nomāc vai apēno jaunāki koki un krūmi, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē koku ciršanu meža zemēs vai ārpus tām, atļauta to izciršana kopšanas vai citā cirtē aizsargājamā koka vainaga projekcijā un tai piegulošā zonā, izveidojot no kokiem brīvu 10 metru platu joslu (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas līdz apkārtējo koku vainagu projekcijām). Uz vienu no dižkokiem attiecināms arī noteikumu 47. punkts, kurš paredz, ka ja aizsargājamais koks ir nolūzis vai nozāģēts, koka stumbrs un zari, kuru diametrs ir lielāks par 50 centimetriem, meža zemēs ir saglabājami koka augšanas vietā vai tuvākajā apkārtnē. Teritorijā esošo dižkoku apsaimniekošana plānota atbilstoši minētajām prasībām.

Nelielā daļā vērtējamās teritorijas ietilpst vietējas nozīmes aizsargājams kultūras piemineklis Pūpes kapi - senkapi (Valsts aizsardzības Nr. 1416) (MK noteikumi Nr. 128). Pārējā atzinumā vērtētās teritorijas daļa saskaņā ar Rucavas novada teritorijas plānojumu ietilpst šī kultūras pieminekļa aizsargjoslā. Pēc novadu reformas izveidotajam Dienvidkurzemes novadam, kurā ietilpst arī bijušā Rucavas novada teritorija, jauns teritorijas plānojums vel nav izstrādāts. Aprobežojumus kultūras pieminekļa aizsargjoslā nosaka Aizsargjoslu likums, likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" un uz tā pamata izdotie MK noteikumi Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi". Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 38. panta 1. punktu jebkuru saimniecisko darbību aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem drīkst veikt tikai ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju. Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 720 35.2. apakšpunktu, darbībai kultūras pieminekļa aizsardzības zonā, kas ietekmē kultūras pieminekļa vēsturiski nozīmīgo plānojumu un telpisko struktūru, kultūrslāni, piemineklim atbilstošo vidi un ainavu, kā arī apzaļumošanas un labiekārtošanas raksturu un kultūras pieminekļa vizuālo uztveri ir nepieciešams saņemt Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes atļauju. Saskaņā ar minēto noteikumu 23.3. punktu kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzību tai skaitā attiecībā uz 35.2 apakšpunktā minēto darbu dokumentācijas izvērtēšanu un atzinuma sniegšanu par veikto darbu atbilstību izsniegtajai atļaujai, vietējas nozīmes kultūras pieminekļiem nodrošina attiecīgā pašvaldība. Veicot biotopa apsaimniekošanas pasākumus kultūras pieminekļa aizsargjoslā, ir jāņem vērā minētajos normatīvajos aktos noteiktie ierobežojumi.

4.Atzinuma sniegšanas mērķis

Atzinuma sniegšanas mērķis ir Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības stāvokļa novērtēšana un nepieciešamo biotopa atjaunošanas un apsaimniekošanas pasākumu plānošana saimniecībā "Šūnas" (kadastra Nr. 64840100008).

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts

Atzinumā vērtēta teritorija 9,51 ha platībā zemes vienībā ar kadastra Nr. 64840100008, kas atrodas Dienvidkurzemes novadā, Rucavas pagastā. Fizioģeogrāfiski tā ir izvietota Rietumkursas augstienē, Vārtājas viļņotajā līdzenumā,Sventājas senlejā. Vērtētā teritorija ir daļa no Sventājas upes ielejas, kuras reljefam kopumā raksturīgi viļņoti līdzenumi un zemas pauguraines, Sventājas upe veido izteiktus meandru lokus. Vērtētās teritorijas reljefs pamatā ir līdzens ar lēzeniem pacēlumiem un daudzām vecupēm.

Aplūkojot vēsturiskās topogrāfiskās kartes var secināt, ka teritorija senāk ir bijusi atklātāka. Piemēram, 1931 gada topogrāfiskajā kartē (1. pielikuma 2. attēls) redzams, ka mežiem klāta platība kādreiz ir bijusi vienīgi teritorijas Z daļā. Savukārt 1963. gada padomju topogrāfiskajā kartē attēlota jau daudz lielāka mežiem klātā platība (1. pielikuma 3. attēls), kas varētu liecināt par apsaimniekošanas pārtraukšanu un pakāpenisku teritorijas apmežošanos šajā laika periodā. Līdz ar to lielākā daļa teritorijā esošo mežaudžu ir veidojušās aizaugot atklātām pļavu teritorijām.

Mūsdienās meži aizņem 6,15 ha ha jeb lielāko daļu no vērtētās platības, savukārt pārējo teritorijas daļu aizņem mitri un mēreni mitri zālāji. Teritorijā dominē priežu, bērzu, apšu un baltalkšņu audzes, ozoli dominē vienā no mežaudzes nogabaliem 0,1 ha platībā, tomēr bieži ir sastopami piemistrojumā vairākos meža nogabalos (1. tabula, 1. pielikuma 4. attēls). Plašāks kokaudzes un veģetācijas apraksts katram no meža nogabaliem sniegts atzinuma 3. pielikumā.

1.tabula

Atzinuma teritorijā ietverto meža nogabalu apraksts (31.05.2024.)

Kv.Nr.	Nog.Nr.	Platība, ha	Mežaudzes tips	Mežaudzes formula
3	1	1.06	Damaksnis	3B3A63 2Oz2P83
3	2	0.13	Damaksnis	7P2A1B78
3	3	0.91	Vēris	7B3A68
3	4	0.86	Vēris	7A73 2P88 1B73
3	5	0.61	Damaksnis	3A73 3E2P1Oz103 1B73
3	6	0.1	Vēris	8Oz2A73
3	7	0.76	Damaksnis	4B2A68 2P2Oz78
3	9	0.23	Damaksnis	9B1Ba38
3	10	0.32	Vēris	8A1B1Ba38
3	11	0.21	Damaksnis	9P1B82
3	12	1.17	Meža lauce - damaksnis	
3	13	0.35	Platlapju ārenis	7Ba3Bl38
3	15	1.79	Pārplūstošs klajums	
3	16	0.17	Platlapju ārenis	10Ba38
3	17	0.17	Vēris	4A4L1Ba1Oz35
3	18	0.44	Vēris	8Ba2Bl43

Lielu dimensiju parkveida ozoli ar zemiem zariem pārsvarā ir sastopami teritorijas D daļā 3. kvartāla 13., 17. un 18. nogabalā, tomēr ir atrodami arī citviet teritorijas Z daļā, pārsvarā mežmalās. Visā atzinuma teritorijā mežaudzēs sastopami arī lielu dimensiju bērzi, priedes un liepas. Teritorijā

esošās atklātās platības ir iekļautas meža taksācijā kā meža lauce un pārplūstošs klajums, tomēr realitātē šīs platības aizņem zālāji un aizaugušas parkveida pļavas.

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

Atzinumā vērtētā teritorija A daļā robežojas ar Sventājas upi, kas vienlaikus ir Latvijas-Lietuvas robežupe, kuras pretējā krastā arī parkveida pļavas. Tās ietilpst Lietuvas aizsargājamā teritorijā Šventosios upės slėnis ties Margininkais (Sventājas upes ieleja pie Margininkai), kas ir izveidota ar mērķi nodrošināt labvēlīgu aizsardzības stāvokli virknei ES nozīmes biotopu, tostarp biotopam 6530* Parkveida pļavas un ganības (Blanka 2020). Minētajai teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kurā kā viens no teritorijas apsaimniekošanas pasākumiem ir paredzēta parkveida pļavu biotopa atjaunošana un uzturēšana, veicot krūmu un koku apauguma izzāģēšanu, ataugušo koku izzāģēšanu, platību pļaušanu/ganīšanu, kā arī vecu koku ar caurmēru virs 50 cm aizsardzību pret bebru radītajiem bojājumiem (Blanka 2020). Vērtētā teritorija Z daļā robežojas ar zemes ceļu un meža zemēm, savukārt R daļā ar priežu mežaudzi un atmatu zālājiem. Virzienā uz D turpinās parkveida pļavu biotops un dabiskie zālāji.

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas

Atzinumā vērtētajā teritorijā kopumā konstatētas četras īpaši aizsargājamas sugas (2.tabula, 1. pielikuma 5. attēls), kas ietilpst Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", no kurām viena suga (sīkpunktainā artonija) ietilpst arī to īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, kurām veidojami mikroliegumi saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību,to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu".

2. tabula

Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas

Sugas nosaukums	Sugas sastopamība atzinuma teritorijā	Sugas sastopamība Latvijā
Spožā skudra *Lasius fuliginosus*	Suga konstatēta uz viena ozola 1. kvartāla 12. nogabalā.	Suga ir sastopama diezgan bieži visā Latvijas teritorijā, tā veido pūžņus atsevišķi augošu koku dobumos un pie koku saknēm, visbiežāk apdzīvo ozolus un liepas (Kalniņš&Dreimanis 2007, Dreimanis 2012) .
Laiela pūkcepurene *Pulvigera lyellii* (sin. *Orthotrichum lyellii*)	Suga teritorijā konstatēta uz 40 kokiem, galvenokārt ievām un baltalkšņiem 3. kvartāla 12., 13., 15. un 18. nogabalā.	Reta, pamatā Latvijas DR daļā konstatēta suga, sastopama platlapju mežu malās, vecu muižu parkos un līdzīgos biotopos uz atsevišķi augošu lapkoku stumbriem (Liepiņa 2017).

Kausveida pleirostikta *Pleurosticta acetabulum*	Suga konstatēta uz vienas liepas 3. kvartāla 15. nogabalā.	Samērā reti visā Latvijas dažādos biotopos, tai skaitā parkos un alejās (Moisejevs 2017).
Sīkpunktainā artonija *Arthonia byssacea*	Suga konstatēta uz trīs blakus esošiem ozoliem 3. kvartāla 15. nogabalā.	Suga Latvijā sastopama samērā reti pārsvarā augstas kvalitātes dabiskos platlapju mežos, tomēr retāk arī parkveida situācijās, uz kokiem atrodama ēnas pusē (Moisejevs 2017).

Uz saudzējamo koku stumbriem konstatētas arī dabisko mežu biotopu indikatorsugas: tievā gludlape *Homalia trichomanoides* un lapsastes vienādvācelīte *Isothecium alopecuroides*. Uz vairākām kritalām teritorijas Z daļā esošajos meža nogabalos konstatēta līklapu novellija *Nowellia curvifolia.*

8. Konstatētie īpaši aizsargājamie biotopi

Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju izvērtējamā teritorijā konstatēti divi ES nozīmes aizsargājamo biotopu veidi (3.tabula, 1. pielikuma 6.attēls).

3.tabula

Atzinuma teritorijā sastopamie ES nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi

ES nozīmes aizsargājamais biotops un biotopa variants	**Platība (ha) paredzētās darbības teritorijā**	**ES nozīmes biotopu anketas Nr.**
6530* Parkveida pļavas un ganības (1.variants)	~ 2,21	17BS165_171_1
6450 Palieņu zālāji (3.variants)	~2,15	17BS165_146_1

Izvērtētajā teritorijā esošais biotops 6530* Parkveida pļavas un ganības ir daļa no lielāka parkveida pļavu poligona, kurš turpinās uz D gar Sventājas upi. Teritorijā esošās mežaudzes neatbilst ES nozīmes aizsargājamiem meža biotopiem.

9. Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības

Teritorijā apsekojumu laikā konstatēti divi dižkoki:

1) parastais ozols, kura apkārtmērs 1,3 m augstumā ~ 4,15 m (2. pielikuma 1.attēls), koordinātas: x=331079, y=229391, atrodas 3.kvartāla 13. nogabalā, dižkokam ir dobums, uz tā konstatēta aizsargājama sūnu suga Laiela pulverīte;
2) parastais ozols ar daļēji nošķeltu stumbru, apkārtmērs 1,3 m augstumā ~ 4,50 m (2. Pielikuma 2. attēls), koordinātas: x=331037, y=229209, dižkoks atrodas 3. kvartāla 17. nogabalā.

Pašlaik neviens no abiem dižkokiem nav apzīmēts ar speciālo informatīvo zīmi dižkoka apzīmēšanai, tomēr nākotnē būtu nepieciešama minēto zīmju uzstādīšana.

10. Nepieciešamie pasākumi biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai

Pašlaik atzinuma teritorijā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības stāvoklis vērtējams kā nelabvēlīgs. Visā biotopa platībā parkveida koki ir aizauguši ar sekundārajiem kokiem un krūmiem, vairākiem mežaudzē ieaugušajiem parkveida ozoliem ir vērojama vainaga apakšējo sānu zaru kalšana. Šādi noēnojumā esoši parkveida koki nenodrošina piemērotas dzīvotnes gaismas un siltumu prasīgajām ķērpju un bezmugurkaulnieku sugām. Lai paaugstinātu biotopa kvalitāti un tādējādi nodrošinātu tā labvēlīgu aizsardzības stāvokli ir nepieciešami biotehniski pasākumi biotopam raksturīgās struktūras atjaunošanai. Atzinuma teritorijā nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi apkopoti 1. pielikuma 8. attēlā un 3. pielikumā.

Koku un krūmu ciršana

Lai atjaunotu biotopam raksturīgo mozaīkveida ainavu ar atklātās vietās augošiem saules apspīdētiem parkveida kokiem nepieciešama sekundāro koku un krūmu izciršana lielākajā daļā atzinumā vērtētās teritorijas. Koku un krūmu ciršanu visā nogabala platībā nepieciešams veikt mežaudzes 3. kvartāla 2., 6., 7., 9., 10., 12. 13., 15., 17. un 18. nogabalā. Koku un krūmu ciršanu noteiktā daļā nogabala platības nepieciešams veikts mežaudzes 3. kvartāla 1., 3., 4., 5. nogabalā. Šajās platībās ir sastopami sekundārajā kokaudzē ieauguši senie parkveida ainavas koki (2. pielikuma 3. attēls) vai ir relatīvi atklāta mežaudze ar platlapju kokiem un labu potenciālu izveidoties parkveida biotopam. Atlikušajā minēto nogabalu daļā nav paredzēti apsaimniekošanas pasākumi, šeit mežaudzi ietver vecupes, mežaudzēs sastopami atsevišķi dabiskiem mežiem raksturīgie struktūras elementi – atmirusī koksne, lielāku dimensiju apses (2. pielikuma 4.attēls), uz atsevišķām kritalām atrodama arī dabisko mežu biotopu indikatorsuga līklapu novellija. Relatīvi daudz atmirušās koksnes ir vecupēs, kur tā pamatā ir veidojusies bebru darbības rezultātā un ir piemērots substrāts epiksilajām sūnām. Pēc parkveida pļavu atjaunošanas apkārtējā teritorijā minētā mežaudze nodrošinās dzīves vidi ar meža biotopiem saistītajām sugām, kā arī paaugstinās kopējo ainavas daudzveidību.

Teritorijā ar sarkano un orandžo krāsu marķēti saudzējamie koki, kuru uzskaitījums pa sugām apkopots 4. tabulā. Jāpiezīmē, ka,veicot parkveida pļavu atjaunošanas darbus dabā un izvēloties atstājamos kokus, primāri ir jāvadās pēc marķējuma dabā. Kā saudzējamie koki iezīmēti gan senie parkveida ainavas koki, gan nākotnes biokoki, kas aizstās vecos kokus pēc to nokalšanas un nodrošinās parkveida ainavas kontinuitāti (1. pielikuma 7.attēls). Kā nākotnes biokoki prioritāri atzīmēti ozoli, kuriem ir lielākais dzīves ilgums, tomēr kā saudzējamie koki atzīmēti arī citi platlapju koki - liepas, gobas/vīksnas un kļavas, kā arī citu sugu koki – priedes, bērzi, melnalkšņi u.c. Kā saudzējamie koki atzīmēti arī daļa no paaugas un pameža kokiem. Tie ir jaunie platlapju koki vietās, kur trūkst pieaugušo parkveida koku, jaunākas ievas, uz kurām sastopama aizsargājamā sūnu suga Laiela pulverīte, kā arī zemie koki un krūmi – vecākas lazdas, ievas, blīgznas, segliņi, kas ir nozīmīgi apputeksnētājiem.

4. tabula. Atzinuma teritorijā dabā iezīmētie saudzējamie koki, neskaitot kadiķus, lazdas, pabērzus, segliņus, irbenes un visu sugu kokus ar diametru < 8 cm.

Koka diametrs*	Apse	Bērzs	Bīlīgzna	Bumbiere	Egle	Ieva	Kļava	Ķirsis	Liepa	Melnalksnis	Ozols	Priede
50-50+	7	7	-	-	-	-	-	-	8	-	50	40
46-49	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	2	8
41-45	-	3	-	-	-	-	-	-	5	-	3	8
36-40	3	11	-	-	1	-	-	-	5	4	16	9
31-35	-	5	-	-	-	-	1	-	3	1	14	3
26-30	3	9	1	-	-	-	1	-	9	-	43	4
21-25	4	4	-	-	-	2	-	-	18	-	37	1
16-20	1	-	-	2	-	6	1	-	18	2	57	1
11-15	3	-	-	-	-	3	2	1	7	-	35	-
8-10	-	-	-	-	-	6	-	-	10	-	21	1
Kopā	**22**	**40**	**1**	**2**	**1**	**17**	**5**	**1**	**85**	**7**	**278**	**75**

*Koka diametrs 1,3 m augstumā virs sakņu kakla

Veicot koku un krūmu ciršanu nepieciešams ievērot prasības, kas ietvertas Ministru kabineta noteikumos Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un ir sīkāk aprakstītas šī atzinuma 3. nodaļā. Teritorijā kā saudzējamie koki marķēti visi dzīvie koki un sausokņi, kuru diametrs 1,3 m augstumā ir vismaz 50 cm, kas atbilst minēto noteikumu prasībām. Tāpat ir marķētas un saudzējamas visas kritalas, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 50 cm. Kā atstājamas marķētas arī atsevišķas kritalas, kuru diametrs ir mazāks par 50 cm ar mērķi saglabāt dzīvotnes ar atmirušo koksni saistītajām sugām, tādējādi palielinot kopējo sugu daudzveidību atjaunotajās parkveida pļavās. Ja atstājamās kritalas traucē parkveida pļavas apsaimniekošanai, ir pieļaujama to pārvietošana uz vietu, kur tās traucē mazāk. Plānojot koku un krūmu ciršanu ir jāievēro mežsaimnieciskās darbības aizliegums putnu ligzdošanas laikā no 15. marta līdz 31. jūlijam.

Pēc ciršanas darbu veikšanas nocirstos kokus un krūmus no teritorijas ir jāizved tādā veidā, lai tie nekaitētu parkveida kokiem un nākotnes biokokiem. Izvešana veicama pēc iespējas saudzējot piegulošos atklāto zālāju biotopus, piemēram, pēc iespējas pārvietojoties pa jau esošajām traktora sliedēm vai jau traucētajām vietām. Pēc kokmateriālu izvešanas traucētās vietas ir jāsakopj, lai tajās var atjaunoties iepriekšējā veģetācija. Ir pieļaujama kokmateriālu un ciršanas atlieku īslaicīga uzglabāšana atjaunojamā biotopa platībā pēc tam krautuvju vietu sakopjot , lai būtu iespējama tās turpmāka apsaimniekošana kopā ar pārējo biotopa teritoriju. Ja ir kokmateriāli un ciršanas atliekas, kuru izvešana nav plānota, tad ir pieļaujama arī to sadedzināšana vietās, kur tā nekaitē saudzējamajiem kokiem, sausokņiem un kritalām, kā arī piegulošajiem atklātajiem zālāju biotopiem.

Veicot koku un krūmu ciršanu, nepieciešams ievērot vietējas nozīmes kultūras pieminekļa "Pūpes kapi – senkapi" (Valsts aizsardzības Nr. 1416) aizsargjoslai noteiktos ierobežojumus, kas paredzēti Aizsargjoslu likumā, likumā "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" un uz tā pamata izdotajos MK noteikumos Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi".

Atmežošana

Sekundāro koku un krūmu ciršana ir paredzēta meža zemēs, kur pēc sekundāro koku un krūmu nociršanas un celmu nofrēzēšanas ir paredzēts uzturēt un apsaimniekot zālāju, līdz ar to ir nepieciešama šo mežaudžu atmežošana un zemes kategorijas maiņa 8,3 ha platībā (1.pielikuma 8. attēls). Darbība veicama atbilstoši MK noteikumu Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā" prasībām. Saskaņā ar minēto noteikumu 6.6. punktu parkveida pļavas un ganības ir viens no īpaši aizsargājamo biotopu veidiem, kura atjaunošanai

ir pieļaujama meža atmežošana. Tā ir nepieciešama, jo pat ja pēc koku un krūmu ciršanas teritorijā atstāto koku šķērslaukums vietām varētu būt lielāks par kritisko šķērslaukumu, pēc zālāja turpmākas uzturēšanas to noganot vai/un pļaujot teritorijā vairs nebūs saglabājusies mežam raksturīga zemsedze un vides apstākļi.

Koku un krūmu celmu un sakņu frēzēšana

Lai mazinātu atvašu augšanu un atvieglotu turpmāko teritorijas apsaimniekošanu, pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir nepieciešams veikt celmu un sakņu frēzēšanu. Frēzēšana atzinuma teritorijā nepieciešama tajās vietās, kur iepriekš ir veikta koku un krūmu izciršana. Frēzēšanas laikā saudzējamas nelielas lauces, kur nav auguši koki un krūmi un ir sastopama zālājiem raksturīgā veģetācija. Ir pieļaujams atstāt nenofrēzētus celmus tajās vietās, kur frēzēšanas rezultātā varētu tikt traumēti saudzējamie koki vai to saknes un kur frēzēšana nav iespējama reljefa dēļ, piemēram, palu bedrēs vai vecupju nogāzēs. Ir pieļaujams atstāt lielāku dimensiju nenofrēzētus celmus vietās, kur tie netraucēs teritorijas turpmākai apsaimniekošanai, tādējādi nodrošinot dzīves vidi ar atmirušo koksni saistītajām sugām. Frēzēšana nav veicama atklāto zālāju platībās.

Atjaunotā biotopa uzturēšana

Lai uzturētu un pakāpeniski uzlabotu parkveida pļavu un ganību biotopa struktūru, pēc atjaunošanas darbu veikšanas ir nepieciešama tā uzturēšana. Vispiemērotākais biotopa apsaimniekošanas veids atjaunotajā parkveida biotopa teritorijā ir noganīšana, tomēr papildus var veikt pļaušanu un siena savākšanu vietās, kur to pieļauj koku blīvums un teritorijas reljefs. Pirmajos gados pēc atmežošanas atjaunotajās parkveida pļavās sagaidāma strauja atvašu ieviešanās un augsnes auglības palielināšanās, kas veicina slāpekli mīlošo augu sugu seguma palielināšanos. Lai ierobežotu atvases, kā arī veicinātu dabiska zālāja veģetācijas ātrāku ieviešanos, šajā periodā atmežotajās vietās rekomendējama intensīvāka ganīšana, vietām pieļaujot arī zemsedzes izmīņājumus. Tomēr vienlaikus nav pieļaujama augsnes sablīvēšanās, ko var novērst, mainot lopu piebarošanas vietas.Lopu nenoēstajās zālāja daļās pēc vajadzības nepieciešams veikt pļaušanu, kā arī atvašu izpļaušanu vai smalcināšanu, tādējādi nepieļaujot teritorijas atkārtotu aizaugšanu ar kokiem un krūmiem. Intensīvāka ganīšana un pļaušana ir ieteicama arī vietās, kur dominē zilganā kazene

Citi teritorijā esošā parkveida biotopa atjaunošanai un uzturēšanai nepieciešamie pasākumi

Pēc koku un krūmu ciršanas un celmu un sakņu frēzēšanas darbiem vietās, kur tas būs nepieciešams, ir veicama augsnes līdzināšana – ecēšana, diskošana, arī risu līdzināšana.

Atsevišķās vietās gar Sventājas upi ir konstatēti bebra grauzti koki. Lai nodrošinātu atjaunotās parkveida ainavas koku aizsardzību pret bebra grauzumiem, ap parkveida ainavas kokiem vecupju tuvumā, kur konstatēta bebru darbība, ir veicama sietu uzstādīšana.

11. Secinājumi par plānotās darbības ietekmi uz konstatēto īpaši aizsargājamo sugu un biotopu stāvokli

Atzinuma teritorijā plānotie biotopa atjaunošanas un apsaimniekoša pasākumi ir vērsti uz ES īpaši aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības aizsardzības stāvokļa uzlabošanu, palielinot gan biotopa platību, gan paaugstinot tā kvalitāti. Paredzams, ka atjaunotajās platībās

veidosies mozaīkveida ainava ar vairāku paaudžu parkveida kokiem, ziedošiem kokiem un krūmiem un atbilstoši apsaimniekotām atklātām zālāju laucēm.

Plānotie apsaimniekošanas pasākumi neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz atzinuma teritorijā esošo atklāto zālāju biotopu 6450 Palieņu zālāji. Minētajā biotopā ir iespējams īslaicīgs velēnas un veģetācijas traucējums, atjaunošanas darbu laika pārvietojoties tehnikai, tomēr ilgtermiņā ietekme būs pozitīva, jo, izcērtot krūmus un kokus pašlaik aizaugušajos zālājos, palielināsies atklāto zālāju platība, tāpat paredzama zālāju kvalitātes uzlabošanās, uzsākot to ganīšanu. Atzinuma teritorijā nav konstatēti ES nozīmes mežu biotopi.

Teritorijā uz viena no saudzējamiem kokiem konstatētā īpaši aizsargājamā spožā skudra apdzīvo atsevišķi augošu koku dobumus, līdz ar to parkveida pļavas ir sugai piemērots biotops. Uz vienas liepas konstatētā kausveida pleirostikta bieži ir atrodama uz atklātās vietās augošiem kokiem alejās un parkos, līdz ar to sugai piemēroti apstākļi saglabāsies arī pēc apsaimniekošanas pasākumu veikšanas. Savukārt sīkpunktainā artonija, kas atzinuma teritorijā ir atrasta uz trīs ozoliem, ir saistīta ar netraucētiem mežiem un noēnotiem kokiem (Moisejevs 2017). Suga lielāko klājienu uz kokiem veido virzienā uz meža malu. Sugas atradnes koki ir parkveida ozoli ar zemiem zariem un kuplu vainagu, kas sniedz sugai nepieciešamo noēnojumu (2. pielikuma 5.attēls). Turklāt sekundāro koku ciršana ir paredzēta tikai vienā koku stumbru pusē, kurā sugas klājiens ir vismazākais. Līdz ar to paredzamā apkārtējo koku un krūmu ciršanas ietekme uz sugas populāciju teritorijā ir minimāla. Visas trīs minētās īpaši aizsargājamās sugas ir atrodamas uz kokiem, kuri netiks nocirsti atjaunošanas darbu veikšanas laikā.

Atzinuma teritorijā ir konstatēta ievērojama Laiela pulverītes populācija, suga teritorijā ir konstatēta uz 40 kokiem galvenokārt mežaudzes 3. kvartāla 12., 13., 15. un 18. nogabalos. Lielākā daļa sugas aizņemto koku ir atzīmēti kā saudzējamie koki. Starp tiem ir gan atsevišķi senie parkveida ainavas koki, gan nākotnes biokoki. Mežaudzes 3. kvartāla 13. nogabalā, kur suga teritorijā veido vislielāko populāciju kā saudzējamie koki nav atzīmēti: 1) tie koki, kuri ilgtermiņā nav perspektīva sugas dzīvotne - nokaltuši vai daļēji nokaltuši baltalkšņi un ievas 2) ievas ar izteikti nolīkušiem, guļošiem stumbriem 3) koki, kas būtiski noēno senos parkveida ainavas kokus un suga uz tiem ir atrodama nelielā daudzumā. Laiela pulverīte ir epifīts, kas apdzīvo dzīvus kokus un atmirusī koksne sugai nav piemērota dzīvotne. Kopā paredzēts izcirst 11 no 40 sugas apdzīvotajiem kokiem. Lai saudzētu sugas populāciju teritorijā mežaudzes 3. kvartāla 13. nogabalā sākotnēji ir atzīmēts lielāks skaits saudzējamo koku nekā tas ir nepieciešams parkveida ainavas atjaunošanai, tai skaitā dažas ievas, kas ir ieaugušas parkveida ozola vainagā, jo Laiela pulverīta uz tām veido bagātīgas velēnas (2.pielikuma 6.attēls). Tomēr nākotnē, lai nodrošinātu seno parkveida ozoliem labvēlīgus apstākļus, vairāku gadu periodā ir nepieciešama arī šo koku pakāpeniska ciršana.

Ņemot vērā to, ka pēc atmežošanas plašākā teritorijā veidosies atklātāka parkveida ainava, sugai ir potenciāls izplatīties uz lielāka skaita koku ārpus pašlaik zināmajiem atradnes punktiem. Suga pārsvarā izplatās ar vairķermenīšiem un sporogonus veido ļoti reti. Lielais atradnes koku skaits liecina, ka sugai teritorijā ir labvēlīgi apstākļi un tā varētu būt sastopama daudz plašākā apvidū ārpus atzinumā vērtētās teritorijas. DDPS "Ozols" suga visā Latvijā ir reģistrēta 16 atradnes punktos, pārsvarā Kurzemes dienvidu daļā, lielākā daļa novērojumu reģistrēti Vaiņodes apkārtnē. Papildus minētajiem datiem viens nesens sugas novērojums dabas liegumā "Sventājas upes ieleja" reģistrēts dabas datu portālā dabasdati.lv (A.Opmanis 08.06.2024) aptuveni 4 km uz D no atzinumā vērtētās teritorijas. Visticamāk suga piemērotos biotopos Kurzemes dienvidu daļā varētu būt izplatīta daudz biežāk, jo esošā informācija par atradnēm sastāv no gadījuma novērojumiem un plašāki sugas populācijas pētījumi Latvijā nav veikti. Laiela pulverīte aug uz lapkokiem, pārsvarā atklātā ainavā alejās un uz atsevišķiem kokiem, tomēr var būt sastopama arī daļēji noēnotos biotopos – mežos, mežmalās un parkveida pļavās (Hallingbäck et al 2008). Ņemot vērā to, ka suga dod priekšroku atklātā ainavā augošiem kokiem, paredzams, ka plānotie parkveida pļavu atjaunošanas un apsaimniekošanas

pasākumi to ietekmēs labvēlīgi. Par to liecina arī apstāklis, ka suga atzinuma teritorijā ir sastopama uz kokiem tieši teritorijas atklātākajā daļā, kur lielie parkveida ozoli ir aizauguši ar sekundāro kokaudzi, tomēr nav konstatēta nogabalos, kur mežaudze ir blīvāka.

Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Aizsargjoslu likums. Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 05.02.1997. https://likumi.lv/ta/id/42348-aizsargjoslu-likums

Auniņš A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata, 2. precizētais izdevums. Rīga: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 359 lpp. https://www.daba.gov.lv/upload/File/Publikacijas/ROKASGR_biotopi_LV.pdf

Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, https://www.daba.gov.lv/sites/daba/files/media_file/1458627582_20150105_parkveida_plavu_biotopa_plans.pdf

Blanka L. (red.) 2020. Dabas lieguma "Sventāja upes ieleja" dabas aizsardzības plāns. SIA "Enviroprojekts". https://www.daba.gov.lv/lv/sventajas-upes-ieleja

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS („OZOLS" v.1.19.10.09). Dabas aizsardzības pārvalde: https://ozols.gov.lv/ozols

Dabasdati.lv. Dabas novērojumu portāls: https://dabasdati.lv/lv/

Dreimanis J. 2012. Spožā skudra-2012.gada kukainis. https://dabasdati.lv/lv/article/spoza-skudra-2012-gada-kukainis/2012/

EC 2019. Natura 2000 teritorijas "Sventājas upes ieleja" datu forma. http://natura2000.eea.europa.eu/

Hallingbäck T., Lönnell N., Weibull H., von Knorring P., Korotynska M., Reisborg C., Birgersson M. 2008. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Kompaktmossor-kapmossor. Bryophyta: *Anoectangium – Orthodontium*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Kalniņš M., Dreimanis J. 2007. Protected insects of Latvia – *Lasius fuliginosus* (LATREILLE, 1798 (Hymenoptera: Formicidae). – Latvijas entomologs 44:95 – 102.

Liepiņa L. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās sūnu sugas Latvijā. https://lvafa.vraa.gov.lv/faili/materiali/petijumi/2017/DU_DIVIC_171/LVAF_sunas.pdf

MK noteikumi Nr. 128. Par valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu. Pieņemti: 29.10.1998. https://likumi.lv/ta/id/303392-par-valsts-aizsargajamo-kulturas-piemineklu-sarakstu

MK noteikumi Nr. 264. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Pieņemti: 16.03.2010. https://likumi.lv/doc.php?id=207283

MK noteikumi Nr. 325. Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā. Pieņemti: 18.06.2003. https://likumi.lv/ta/id/257685-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-biotopu-un-ipasi-aizsargajamo-sugu-dzivotnu-atjaunosanu-meza

MK noteikumi Nr. 350. Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu. Pieņemti: 20.06.2017. https://likumi.lv/ta/id/291790-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-biotopu-veidu-sarakstu

MK noteikumi Nr. 396. Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu. Pieņemti: 14.11.2000. https://likumi.lv/ta/id/12821-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-sugu-un-ierobezoti-izmantojamo-ipasi-aizsargajamo-sugu-sarakstu

MK noteikumi Nr. 720. Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi. Pieņemti: 26.10.2021. https://likumi.lv/ta/id/327240-kulturas-piemineklu-uzskaites-aizsardzibas-izmantosanas-un-restauracijas-noteikumi

MK noteikumi Nr. 940. Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu. Pieņemti: 18.12.2012.

https://likumi.lv/ta/id/253746-noteikumi-par-mikroliegumu-izveidosanas-un-apsaimniekosanas-kartibu-to-aizsardzibu-ka-ari-mikroliegumu-un-to-buferzonu-noteiksanu

Moisejevs R. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās ķērpju sugas Latvijā. https://www.daba.gov.lv/upload/File/zin_p_mm/MM_18_LV_IARS_kerpji.pdf

Par kultūras pieminekļu aizsardzību. Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 12.02.1992. https://likumi.lv/ta/id/72551-par-kulturas-piemineklu-aizsardzibu

Rucavas novada dome. 2013. Rucavas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam. www.rucava.lv/lv/teritorijas-planosana-2/teritorijas-planojums-1/

Rūsiņa S. (red.). 2017. Vadlīnijas aizsargājamo biotopu saglabāšanai Latvijā. III Pļavas un ganības. Sigulda: Dabas aizsardzības pārvalde. https://natprogramme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/

Atzinumu sagatavoja:

Evita Oļehoviča
Sugu un biotopu jomas eksperte par sugu grupām: sūnas , ķērpji un biotopu grupām: meži un virsāji, purvi, zālāji, atsegumi un kritenes
Eksperta sertifikāta Nr. 128
Sertifikāta darbības termiņi:
12.04.2023.-11.04.2028. (biotopu grupām - meži un virsāji, purvi, sugu grupai - sūnas)
27.03.2021.-26.03.2026. (biotopu grupai - zālāji)
12.04.2023. - 11.04.2026. (biotopu grupai - atsegumi un kritenes, sugu grupai - ķērpji)

Atzinums ir sagatavots uz 12 (divpadsmit) lappusēm un satur trīs pielikumus:

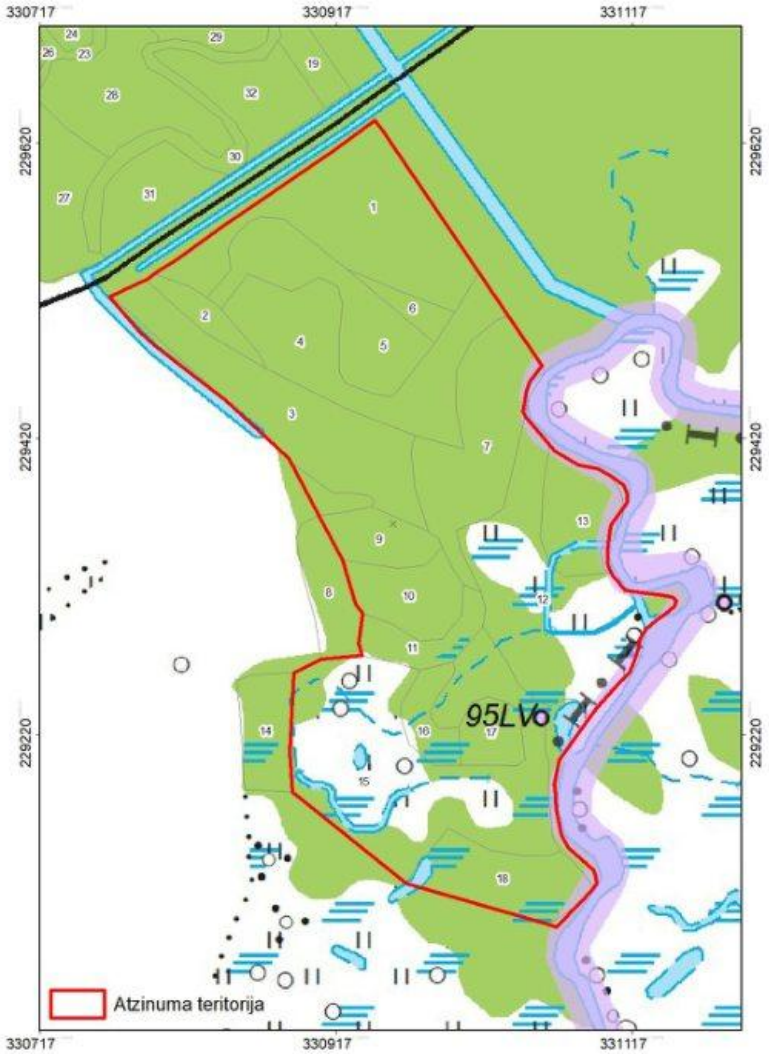
1. Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli uz 7 (septiņām) lappusēm
2. Atzinuma teritorija fotoattēlos uz 3 (trīs) lappusēm
3. Apsaimniekošanas pasākumi atzinuma teritorijā ietilpstošajos meža nogabalos uz četrām (4) lappusēm.

1.pielikums

Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli

1.attēls

Atzinuma teritorija topogrāfiskajā kartē

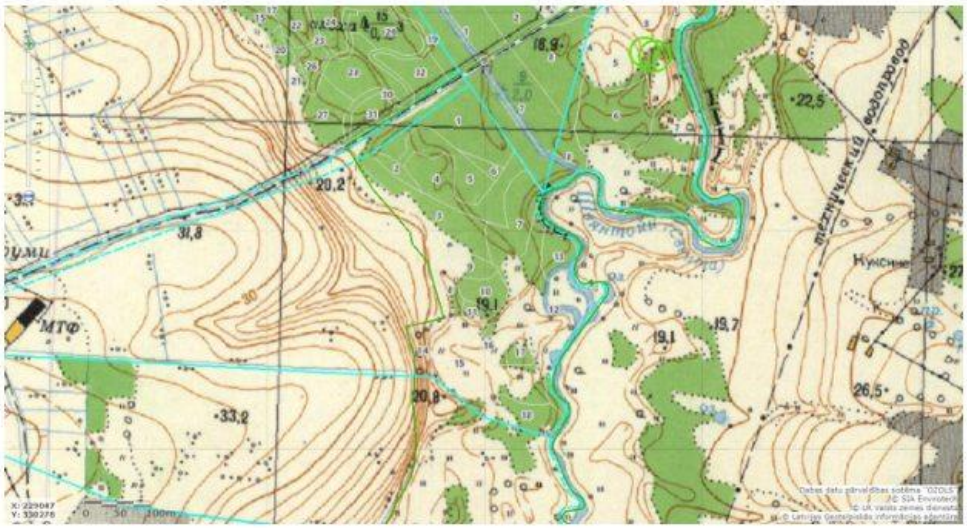


13

2.attēls. Atzinuma teritorija un apkārtējā ainava 1931. gada topogrāfiskajā kartē
Avots:https://vesture.dodies.lv/



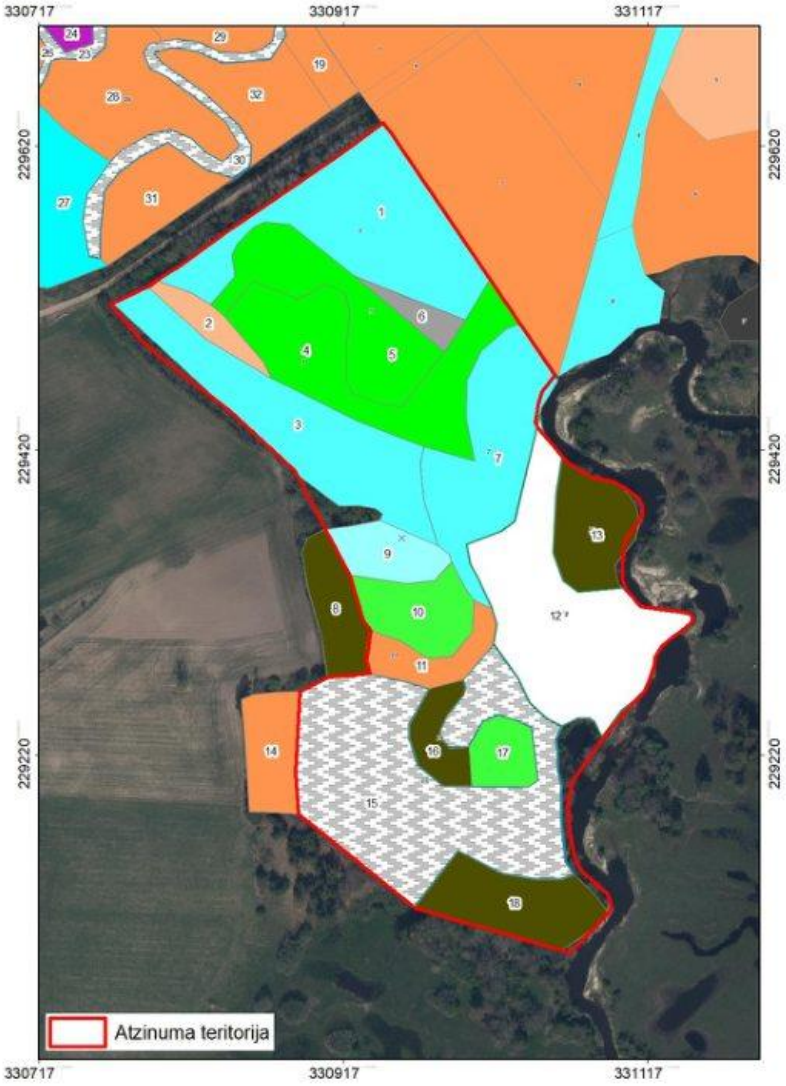
3.attēls. Atzinuma teritorija un apkārtējā ainava 1963.gada topogrāfiskajā kartē
Avots:DDPS "Ozols"



14

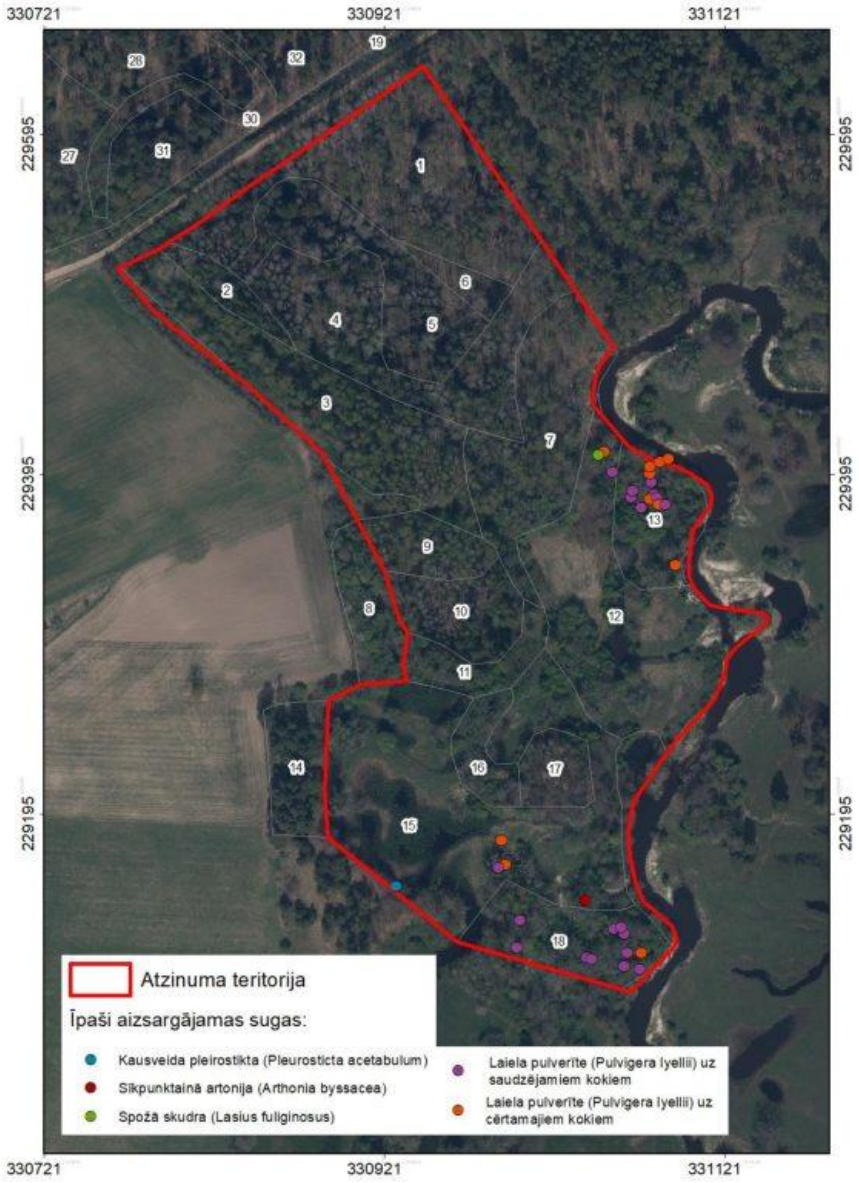
4.attēls

Atzinuma teritorija mežaudžu kartē



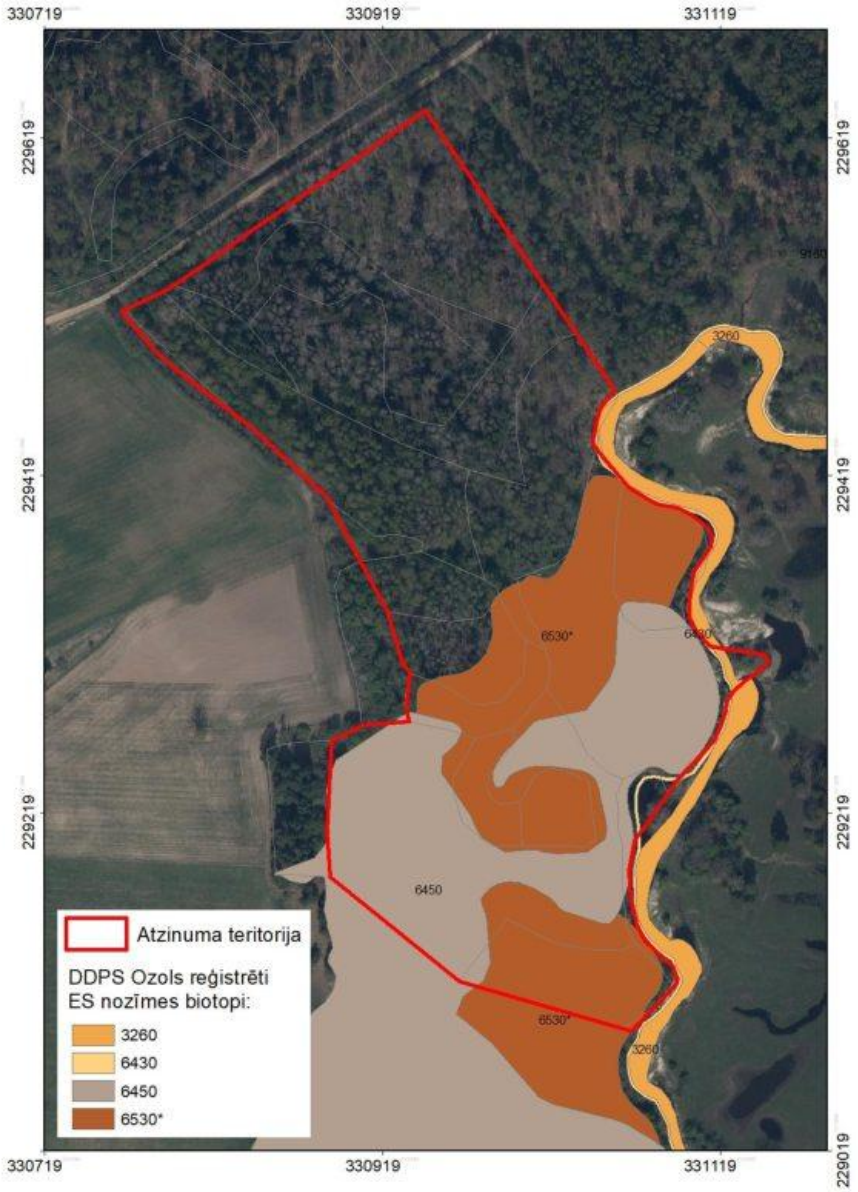
5. attēls

Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas



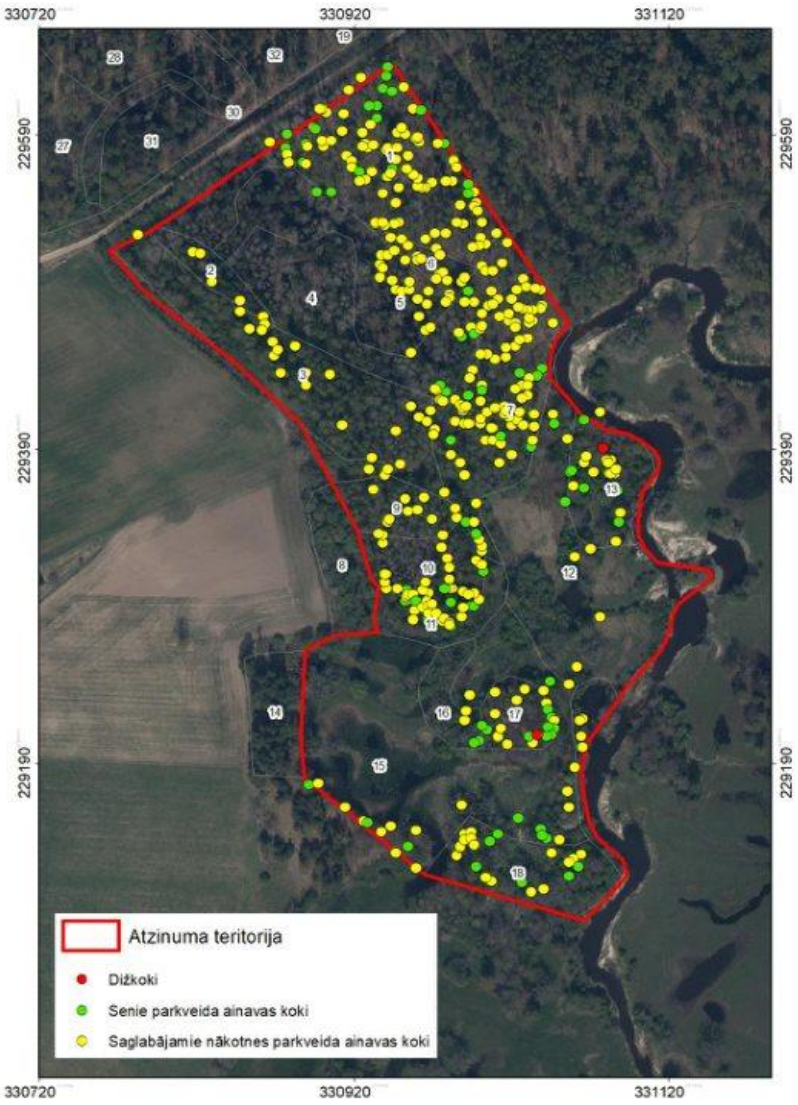
6.attēls

Atzinuma teritorijā DDPS "Ozols" reģistrētie ES nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi



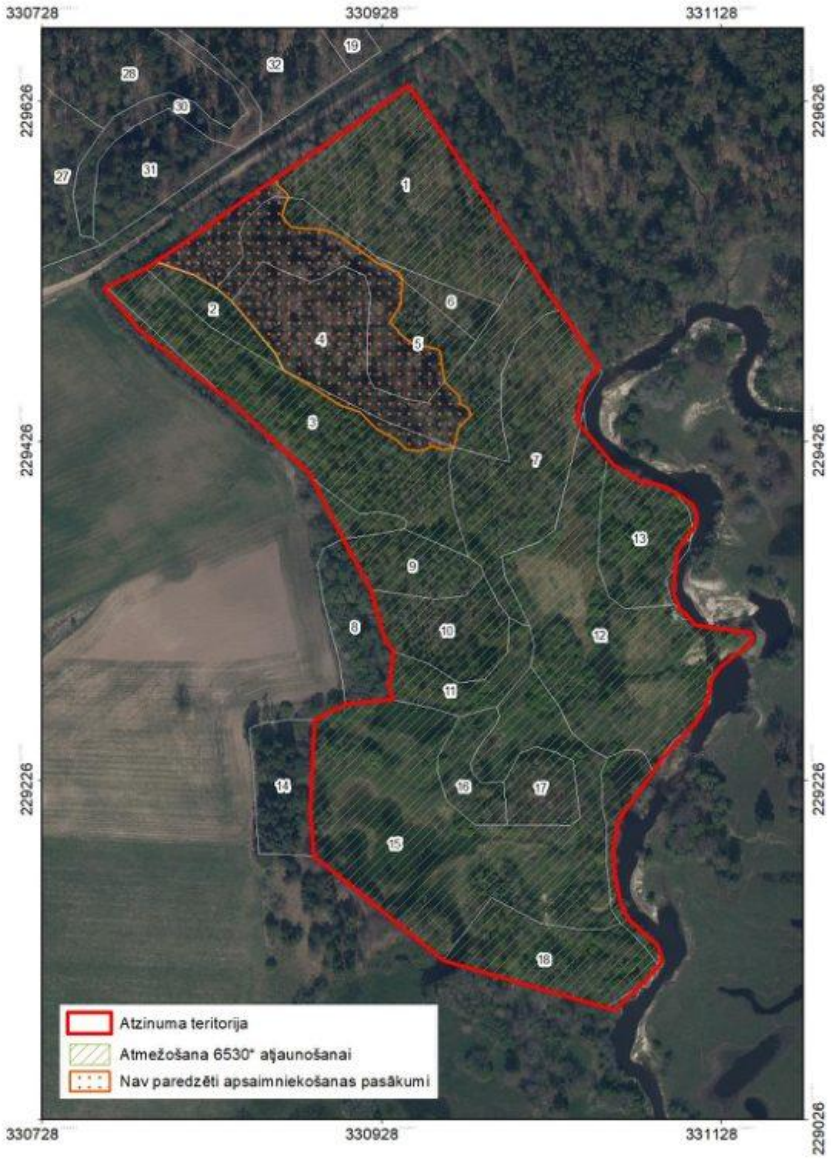
7.attēls

Saudzējamo koku izvietojums atzinuma teritorijā



8.attēls

Atzinuma teritorijā nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi



19

2. pielikums

Atzinuma teritorija fotoattēlos

1. attēls
Dižozols 3. kvartāla 13. nogabalā
Foto:Evita Oļehnoviča, 28.03.2024.



2. attēls
Dižozols ar daļēji nolūzušu stumbru 3. kvartāla 17. nogabalā
Foto:Evita Oļehnoviča, 28.03.2024.



3.attēls
Kokaudze 3. kvartāla 17.nogabalā ar sekundārajā kokaudzē ieaugušiem parkveida ozoliem
Foto: Evita Oļehnoviča, 27.06.2024.



4.attēls
Kokaudze ar lielu dimensiju apsēm 3.kvartāla 4.nogabalā.
Foto: Evita Oļehnoviča, 20.06.2024.



5.attēls
Parkveida ozoli, uz kuriem konstatēta aizsargājamā ķērpju suga sīkpunktainā artonija
Foto: Evita Oļehnoviča, 27.06.2024.



6.attēls
Laiela pulverīte uz parkveida ozola vainagā ieaugušas ievas 3.kvartāla 13.nogabalā
Foto: Evita Oļehnoviča, 28.06.2024.



3. pielikums. Apsaimniekošanas pasākumi atzinuma teritorijā ietilpstošajos meža nogabalos.

Kv.Nr.	Nog.Nr.	Kokaudzes raksturojums	Veģetācijas raksturojums	Apsaimniekošanas pasākumi
3	1	Kokaudzi veido parastā apse *Populus tremula,* āra bērzs *Betula pendula,* piemistrojumā purva bērzs *Betula pubescens* un parastā priede *Pinus sylvestris* Krūmu stāvu veido dominē parastais krūklis *Frangula alnus,* parastais ozols *Quercus robur*,vietām parastā ieva *Padus avium,* parastā egle *Picea abies.*	Zemsedzē dominē meža ciesa *Calamagrostis arundinacea,*mellene *Vaccinium myrtillus,*parastā kreimene *Convallaria majalis,* parastā ērgļaparde *Pteridium aquilinum* un baltais vizbulis *Anemone nemorosa.* Nelielā nogabala daļā traucējuma vietā vērojama zilganās kazenes *Rubus caesius* ekspansija, citviet nogabalā kazene sastopama izklaidus.	Lielākajā daļā nogabala veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Ciršana veicama līdz 1. pielikuma 8. attēlā iezīmētajai robežai, kuru dabā nosaka vecupes robeža un ar krāsu marķētie koki. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana. Vietās, kur vērojama zilganās kazenes ekspansija, ieteicama intensīvāka noganīšana un/vai pļaušana. Pārējā nogabala daļā nav paredzēti apsaimniekošanas pasākumi biotopa atjaunošanas ietvaros.
3	2	Kokaudzē dominē parastā priede, piemistrojumā parastā apse. Krūmu stāvu veido parastā egle, parastā ieva, parastā lazda *Corylus avellana,* parastais krūklis, vietām parastais ozols.	Zemsedzē dominē pļavas kosa *Equisetum pratense,* meža zaķskābene *Oxalis acetosella,* pūkainā zemzālīte *Luzula pilosa,* divlapu žagatiņa *Maianthemum bifolium,* baltais vizbulis vietām parastā ciņusmilga *Deschampsia caespitosa*.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	3	Kokaudzē dominē āra bērzs. Krūmu stāvu veido parastais pīlādzis *Sorbus aucuparia,* parastais krūklis, parastā ieva, parastā egle.	Zemsedzē dominē liektā sariņsmilga *Avenella flexuosa*, zemsedzē sastopama arī meža zaķskābene, baltais vizbulis, vietām mežmalā arī parastā ciņusmilga.	Lielākajā daļā nogabala veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Ciršana veicama līdz 1. pielikuma 8. attēlā iezīmētajai robežai, kuru dabā nosaka vecupes robeža un ar krāsu marķētie koki. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana. Pārējā nogabala daļā nav paredzēti apsaimniekošanas pasākumi biotopa atjaunošanas ietvaros.

3	4	Kokaudzē dominē parastā apse piemistrojumā parastā egle, parastā priede, daži ozoli. Krūmu stāvu veido parastā egle, parastā lazda, parastais krūklis, parastais pīlādzis.	Zemsedzē dominē parastā kreimene, mellene, baltais vizbulis, meža zaķskābene.	Daļā nogabala veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Ciršana veicama līdz 1. pielikuma 8. attēlā iezīmētajai robežai, kuru dabā nosaka vecupes robeža un ar krāsu marķētie koki. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana. Pārējā nogabala daļā nav paredzēti apsaimniekošanas pasākumi biotopa atjaunošanas ietvaros.
3	5	Kokaudzē dominē parastā apse piemistrojumā parastā priede, parastā egle nogabala R daļā daži ozoli ar zemiem zariem. Krūmu stāvu veido parastā egle, parastā ieva, parastā lazda, vietām parastais pīlādzis, parastais ozols.	Zemsedzē dominē parastā kreimene, mellene, baltais vizbulis, meža zaķskābene.	Daļā nogabala veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Ciršana veicama līdz 1. pielikuma 8. attēlā iezīmētajai robežai, kuru dabā nosaka vecupes robeža un ar krāsu marķētie koki. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana. Lielākajā daļā nogabala nav paredzēti apsaimniekošanas pasākumi biotopa atjaunošanas ietvaros.
3	6	Kokaudzē dominē parastais ozols, piemistrojumā parastā priede un parastā apse. Krūmu stāvā dominē parastā lazda un parastais krūklis vietām sastopama parastā, egle un parastā liepa *Tilia cordata.*	Zemsedzē izteikti dominē parastā kreimene, bieži sastopama arī meža ciesa, baltais vizbulis, mellene, divšķautņu asinszāle *Hypericum perforatum*, pļavas nārbulis *Melampyrum pratense*.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	7	Kokaudzē dominē parastā apse, piemistrojumā purva bērzs, parastā priede, parastais ozols. Krūmu stāvā daļā nogabala izteikti dominē parastā	Zemsedzē dominē parastā kreimene,dzeltenais vizbulis *Anemone ranunculoides*, meža zirdzene *Angelica sylvestris*, zemsedzē sastopama arī mellene, divlapu žagatiņa, pļavas nārbulis.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.

		ieva, pārējā daļā parastā lazda, piemistrojumā parastā liepa, parastais ozols.		
3	9	Kokaudzē dominē āra bērzs un parastā apse. Krūmu stāvu veido parastā ieva, parastais pīlādzis parastais ozols, parastā lazda.	Zemsedzi veido liektā sariņsmilga, meža zemene *Fragaria vesca,* meža zaķskābene, pilsētas bitene *Geum urbanum,* parastais apinis *Humulus lupulus,* parastā nātre *Urtica dioica.*	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	10	Kokaudzē dominē parastā apse. Krūmu stāvu veido parastā lazda, nogabalā veikta pameža tīrīšana.	Zemsedzi veido parastā kreimene, baltais vizbulis, divlapu žagatiņa, purva cietpiene *Crepis paludosa*.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	11	Kokaudzē dominē parastā priede, piemistrojumā parastā liepa. Krūmu stāvā parastā lazda, parastais ozols, parastā liepa.	Zemsedzē dominē liektā sariņsmilga,parastā kreimene,vietām baltais vizbulis.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Ciršana nogabalā galvenokārt nepieciešama vietās, kur ir biezs krūmu stāvs. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas veicama parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	12	Lielāko daļu nogabala veido ar krūmiem un kokiem aizaugošas palieņu pļavas, nogabala Z daļā ir neliels mēreni mitra zālāja fragments, kas neatbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam, tajā dominē pļavas timotiņš *Phleum pratense*, pļavas lapsaste *Alopecurus pratensis,* pļavas auzene *Festuca pratensis* un villainā meduszāle *Holcus lanatus*. Nelielu nogabala daļu aizņem parkveida pļavu biotops.		Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana vietās, kur ir izveidojusies blīva sekundārā kokaudze ap parkveida ainavas senajiem un nākotnes biokokiem, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas veicama koku celmu un sakņu frēzēšana. Krūmu ciršana rekomendējama arī aizaugušajās atklātā zālāja platībās. Veicama parkveida pļavu biotopa un atklāto zālāju uzturēšana.
3	13	Kokaudzē dominē lielu dimensiju parkveida ozoli, piemistrojumā liepas, sekundārajā kokaudzē baltalkšņi un ievas. Krūmu stāvā dominē parastā ieva un parastā lazda.	Zemsedzē atklātākos laukumos izteikta parastās nātres un zilganās kazenes ekspansiju, kas mijas ar palieņu veģetāciju.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana. Vietās, kur vērojama zilganās kazenes ekspansija, ieteicama intensīvāka noganīšana un/vai pļaušana

3	15	Lielāko daļu nogaba aizņem atklāts palieņu zālājs, kurā dominē parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria* un augstais grīslis *Carex elata subsp. elata*. Kokaudze izveidojusies atsevišķās nogabala daļās gar palieņu zālāja un upes malu, to pamatā veido parastā liepa, parastais ozols un baltalksnis, krūmu stāvā parastā ieva un baltalksnis.		Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana vietās, kur ir izveidojusies blīva sekundārā kokaudze ap parkveida ainavas senajiem un nākotnes biokokiem, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas nepieciešama koku celmu un sakņu frēzēšana. Veicama parkveida pļavu biotopa un atklātā palieņu zālāja uzturēšana.
3	16	Kokaudzē dominē baltalksnis. Nogabalā iepriekš veikta koku ciršana.	Zemsedzē dominē liektā sariņsmilga un parastā skarene *Poa trivialis*.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Atsevišķās vietās nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	17	Kokaudzē dominē parastais ozols un parastā liepa. Krūmu stāvā dominē parastā liepa un parastā lazda.	Zemsedzē dominē vārpainā septiņvīre *Phyteuma spicatum,* parastā kreimene, pļavas kosa, baltais vizbulis.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
3	18	Kokaudzē dominē āra bērzs, parastais ozols, un parastā liepa. Krūmu stāvu veido parastā lazda, parastā ieva, parastā liepa.	Zemsedzē dominē podagras gārsa *Aeogopodium podagraria,* vārpainā septiņvīre, pilsētas bitene, birztalas virza *Stellaria nemorum* subsp. *nemorum*.	Visā nogabalā veicama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.

Sugu un biotopu ekspertes
Evitas Oļehnovičas
Eksperta sertifikāta Nr. 128
e-pasts: evita.olehnovica@gmail.com
tālr. +371 26590488

2025. gada 27. martā

Eksperta atzinums Nr. 2025/01

par biotehniskajiem pasākumiem Eiropas Savienības (ES) nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības struktūru un funkciju atjaunošanai Valkas novada Valkas pagasta "Ziediņos", zemes vienībā ar kadastra Nr. 94880130002

1.Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu

Biotopu grupas: zālāji, meži

Biotops: ES nozīmes īpaši aizsargājams biotops 6530* Parkveida pļavas un ganības

2. Dati par pētāmās teritorijas apsekošanu

Atzinums sniegts par biotehniskajiem pasākumiem Eiropas Savienības (ES) nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības struktūru un funkciju atjaunošanai Valkas novada Valkas pagasta "Ziediņos", zemes vienībā ar kadastra Nr. 94880130002 (1. pielikuma 1.attēls). Atzinumā vērtētās teritorijas platība ir 21,4 ha. Teritorija dabā apsekota 4 reizes:

1) 2024. gada 15. oktobrī, apsekojuma ilgums ~ 4 h. Daļēji mākoņains līdz saulains laiks bez nokrišņiem. Veikts teritorijas pirmreizējs novērtējums, veģetācijas novērtējums, plānoti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi parkveida pļavu atjaunošanai, iezīmēti saudzējamie parkveida koki un nākotnes biokoki, atzīmētas aizsargājamās un retās sugas, kā arī citas dabas vērtības;
2) 2024. gada 5. novembrī, apsekojuma ilgums ~ 6 h. Mākoņains laiks bez nokrišņiem. Teritorijā plānoti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi parkveida pļavu atjaunošanai, iezīmēti saudzējamie parkveida koki un nākotnes biokoki, atzīmētas aizsargājamās un retās sugas, kā arī citas dabas vērtības;
3) 2024. gada 2. decembrī, apsekojuma ilgums ~ 3 h. Mākoņains laiks bez nokrišņiem. Teritorijā plānoti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi parkveida pļavu atjaunošanai, iezīmēti saudzējamie parkveida koki un nākotnes biokoki, atzīmētas aizsargājamās un retās sugas, kā arī citas dabas vērtības, veikta parkveida pļavu biotopa kartēšana;
4) 2025. gada 17. janvārī, apsekojuma ilgums ~ 2 h. Mākoņains laiks bez nokrišņiem. Teritorijā atzīmētas retās un aizsargājamās sugas, precizēti nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi.

Visās apsekojuma dienās laika apstākļi un sezona ir piemēroti teritorijā esošo biotopu, sugu un tiem nepieciešamo atjaunošanas pasākumu novērtēšanai.

Apsekojumu laikā teritorija izstaigāta brīvi izvēlētā maršrutā tādā veidā, lai noklātu visu izvērtējamo platību, veikta teritorijas fotofiksācija. Saudzējamie koki iezīmēti ar krāsu, ar dastmēru nomērīts koku diametrs krūšu augstumā, kā arī fiksētas koordinātas,izmantojot GPS ierīci Garmin

GPSMAP64. Apsekojumu laikā atzīmētass reto un aizsargājamo sugu atradnes, fiksējot to koordinātas.

Informācija par teritorijā esošajiem īpaši aizsargājamajiem biotopiem iegūta DDPS "Ozols". Apsekojumu laikā novērtēts, ka pļavu poligons dabā ir lielāks salīdzinot ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju, tāpēc atzinuma ietvaros veikta papildus parkveida pļavu biotopa kartēšana.

Informācija par reto un aizsargājamo sugu atradnēm atzinuma teritorijā iegūta DDPS "Ozols", portālā dabasdati.lv, kā arī apsekojumos dabā.

ES nozīmes aizsargājamo biotopu kvalitātes un tiem nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu novērtēšanai izmantota ES aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmata (Auniņš 2013.) Parkveida pļavu biotopa atjaunošanas pasākumu plānošanā ņemtas vērā rekomendācijas, kas iekļautas Aizsargājamo zālāju biotopu saglabāšanas vadlīnijās (Rūsiņa 2017), AAA „Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plānā (Vilka 2007) un Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plānā (Bāra 2015). Apsaimniekošanas pasākumi plānoti atbilstoši teritorijas izmantošanu un apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam

Atzinumā vērtētā teritorija atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - aizsargājamo ainavu apvidū (AAA) "Ziemeļgauja", kas ietilpst Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā. Saskaņā ar Natura 2000 standarta datu formā (EC 2019) iekļauto informāciju aizsargājamā teritorijā konstatēti 30 ES nozīmes aizsargājamie biotopi, tai skaitā 6530* Parkveida pļavas un ganības. Savukārt Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plānā (Bāra 2015) norādīts, ka AAA "Ziemeļgauja" ir nozīmīgākā teritorija parkveida pļavu aizsardzībai Latvijā, kurā sastopamas 72% no visām Latvijā esošajām parkveida pļavām. Tāpat teritorija ir indivīdu ziņā lielākā atradne Latvijā ar parkveida pļavām saistītajai piepju sugai - košajai zeltporei *Hapalopilus croceus*.

Aizsargājamai teritorijai ir izstrādāts Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja"dabas aizsardzības plāns (Vilka 2007), kas bija spēkā līdz 31.12.2022. un atzinuma tapšanas brīdī vel nav aktualizēts. Tomēr pašreizējā plānā ieļautā informācija par teritoriju un tās vēlamo apsaimniekošanu ir izmantojama kā vadlīnijas apsaimniekošanas pasākumu plānošanai līdz jauna dabas aizsardzības plāna izstrādei. Plānā norādīts, ka teritorijā parkveida pļavas ir sastopamas lielās platībās un tādējādi ir īpaši nozīmīgas ar parkveida biotopiem cieši saistītai aizsargājamai sugai - lapukoku praulgrauzim *Osmoderma barnabita*. Šai sugai pēc teritorijas dabas aizsardzības plānā sniegtās informācijas AAA "Ziemeļgauja" ir izplatības ziemeļu robeža un vienlaikus viena no divām nozīmīgākajām teritorijām sugas aizsardzībai Latvijā.

Kā viens no teritorijas dabas vērtības apdraudošajiem faktoriem ir norādīta pļavu un ganību izzušana, galvenokārt to aizaugšanas rezultātā. Atsevišķi atzīmēta parkveida pļavās un ganībās augušu vecu koku ieaugšana mežā vai krūmos, kas pazemina šo koku vērtību kā gaismu mīlošām ķērpju un bezmugurkaulnieku sugām piemērotam biotopam. Ievērojamu daļu mežu Gaujas ielejā veido tieši aizaugušas senas parkveida pļavas un ganības. Palieņu, jo īpaši parkveida pļavu aizaugšana minēta arī kā galvenais Gaujas ielejas ainavu apdraudošais faktors, kas sekmē ainavas vienveidību. Līdz ar to plānā ir rekomendēta aizaugušo parkveida pļavu atjaunošana.

Dabas aizsardzības plānā kā viens no ilgtermiņa mērķiem norādītas saglabātas dzīvotspējīgas tipiskās un aizsargājamās Gaujas ielejai un tās dabas kompleksiem raksturīgās dabiskās augu sugu sabiedrības, dzīvnieku sugas un to dzīvotnes, tai skaitā nodrošināts labvēlīgs aizsardzības statuss īpaši aizsargājamiem pļavu biotopiem un ar tiem saistītajām īpaši aizsargājamām augu sugām, kā arī lapukoku praulgrauzim un tā dzīvotnēm. Savukārt kā viens no īstermiņa mērķiem norādīts saglabāta un atjaunota dzīvotspējīga 20.gs sākuma tradicionālā apsaimniekošana atklātajās un parkveida pļavās,

tai skaitā atjaunotas īpaši aizsargājamo zālāju platības 1260 ha platībā un nodrošināta īpaši aizsargājamo atklāto un parkveida zālāju uzturēšana 2378 ha platībā.

Atzinumā vērtētajā teritorijā dabas aizsardzības plānā nav iezīmēts parkveida pļavu biotops un attiecīgi nav paredzēti parkveida pļavu atjaunošanas pasākumi, tomēr jāņem vērā, ka dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts pirms ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācijas metodikas izstrādes un vispārīgas ES biotopu inventarizācijas Latvijas teritorijā, tāpēc tajā iekļautā informācija par teritorijā sastopamajiem parkveida biotopiem salīdzinot ar mūsdienu situāciju ir nepilnīga. Turklāt līdz ar ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācijas metodikas izstrādi ir mainījusies parkveida pļavu biotopa interpretācija, tajā iekļaujot arī ar sekundāro kokaudzi aizaugušās platības.

Plānā ir sniegtas detalizētas rekomandācijas parkveida pļavu atjaunošanai, kas ir ņemtas vērā atzinumā vērtētās teritorijas apsaimniekošanas pasākumu plānošanā. Kopumā ieteikts parkveida pļavu atjaunošanu veikt tajās platībās, kur pastāv saimnieciska iespēja tās uzturēt, kā arī ilgtermiņā veicināma jaunu parkveida ainavai raksturīgu platlapju koku attīstība, lai nodrošinātu parkveida ainavas koku pēctecību. Atjaunošanas pasākumu ilgstošākam efektam tos ieteikts kombinēt ar mežu noganīšanu.

Teritorijai ir izstrādāti individuālie teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi - MK noteikumi Nr.957. "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kuros noteikts, ka visa atzinuma teritorija atrodas dabas lieguma zonā. Saskaņā ar minēto noteikumu 24. punktu dabas lieguma zona izveidota, lai, veicot ekstensīvu saimniecisko darbību, atjaunotu un saglabātu daudzveidīgu parkveida pļavu, mežu, zālāju un ūdeņu veidotu ainavu Gaujas ielejā, tādējādi nodrošinot īpaši aizsargājamo zālāju un palieņu meža biotopu un ar tiem saistīto īpaši aizsargājamo sugu aizsardzību.

Noteikumu 12. punkts nosaka, ka cērtot kokus visu veidu cirtēs visā AAA "Ziemeļgauja" teritorijā saglabājami:

- koki ar lielām (diametrs pārsniedz 50 centimetru) putnu ligzdām un blakus augošie koki vismaz 10 metru rādiusā ap tiem;
- dobumaini koki;
- jebkuras sugas augoši vai nokaltuši koki, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla pārsniedz 50 centimetru, izņemot bīstamos kokus, kas nociršanas gadījumā atstājami tajā pašā meža nogabalā;
- kritalas, kuru caurmērs resnākajā vietā pārsniedz 50 centimetrus.

Saskaņā ar noteikumu 25.1. punktu AAA "Ziemeļgauja" dabas lieguma zonā aizliegts veikt darbības,kuru rezultātā tiek mainīta meža, purva vai lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategorija, izņemot darbības īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai un uzturēšanai:

- šo noteikumu 5.pielikuma 5.punktā minētajos meža nogabalos, kā arī citās meža platībās normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā (25.1.1. apakšpunkts);
- citās platībās, ja saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja, kas izdota, pamatojoties uz biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu (25.1.2. apakšpunkts).

Uz atzinuma teritoriju attiecināms noteikumu 25.1.2. apakšpunkts.

Noteikumu 26. punkts nosaka, ka dabas lieguma zonā katru gadu no 15. marta līdz 31. jūlijam aizliegts veikt jebkādu mežsaimniecisko darbību.

Papildus noteikumu 12. punktā ietvertajiem vispārējiem ierobežojumiem, saskaņā ar noteikumu 27. punktu dabas lieguma zonā aizliegts:

- cirst stāvošus nokaltušus kokus, kuru caurmērs 1,30 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir lielāks par 25 centimetriem, izņemot bīstamo koku ciršanu;

- visās mežaudzēs cirst ozolus, liepas, vītolus, gobas, vīksnas, ošus, kļavas, melnalkšņus, ja to caurmērs 1,30 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir 25 centimetri vai vairāk.

Saskaņā ar noteikumu 29. punktu, lai aizsargātu vecus (caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla pārsniedz 50 centimetru) ozolus un liepas, kurus nomāc vai apēno jaunāki koki un krūmi, kā arī veicinātu parkveida ainavas atjaunošanos, dabas lieguma zonā visos meža nogabalos pieļaujams biotehniskais pasākums – nevēlamo koku un krūmu izciršana kopšanas vai citā cirtē veco ozolu un liepu vainagu projekcijā un tai piegulošā līdz piecus metrus platā zonā saskaņā ar šo noteikumu 16.1.apakšpunktu.

Noteikumu 16. 1 apakšpunkts nosaka, ka tiek nocirsti koki un krūmi, kas nomāc vai apēno vecus ozolus vai liepas, izņemot:

16.1.1. ozolus, liepas, gobas, vīksnas, vītolus, kļavas, ošus un melnalkšņus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla pārsniedz 25 centimetrus, kā arī jebkuras koku sugas kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla pārsniedz 50 centimetru;

16.1.2. mežābeles, vilkābeles, pabērzus un pīlādžus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla pārsniedz 12 centimetru, kā arī kadiķus, kuru augstums pārsniedz 1,5 metrus.

Lai arī noteikumu 16., 27. un 29. punkti nosaka, ka dabas lieguma zonas mežaudzēs ir aizliegts cirst platlapju kokus, kuru caurmērs 1,3 m augstumā pārsniedz 25 cm, vienlaikus minētie noteikumi nosaka, ka dabas lieguma zonā pēc saskaņošanas ar Dabas aizsardzības pārvaldi, zālāju biotopu atjaunošanas vajadzībām ir veicama zemes lietojuma veida maiņa, kas nav iespējama bez koku, kuru caurmērs 1,3 m augstumā pārsniedz 25 cm, izciršanas. Tas liecina, ka minētie koku ciršanas ierobežojumi nav attiecināmi uz gadījumiem, kad koku ciršana tiek veikta, lai īstenotu zemes lietojuma veidu maiņu, ja tā ir nepieciešama, lai izpildītu vienu no dabas lieguma zonas mērķiem – atjaunot daudzveidīgu parkveida pļavu ainavu Gaujas ielejā. To apliecina AAA "Ziemeļgauja" Dabas aizsardzības plānā, kurš ietver AAA individuālo apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumu pamatojumu, norādītā informācija, ka zālāju biotopu atjaunošanas vajadzībām veicot koku ciršanu, ir: "saudzējami platlapji, kuru diametrs 1,3 m augstumā no sakņu kakla ir lielāks par 25 cm, ja vien to ciršana nav nepieciešama, lai ierobežotu to ietekmi uz senajiem parkveida kokiem, vai, lai vecinātu straujāku parkveida situācijas ar kuplākiem ozoliem un liepām, atjaunošanos" (Vilka 2007).

Atzinumā vērtētajā teritorijā saskaņā arī DDS "Ozols" pieejamo informāciju konstatēti trīs dižkoki, uz kuriem attiecas apskatītajos noteikumos ietvertās prasības par dabas pieminekļu – dižkoku saglabāšanu un atjaunošanu. Uz atzinuma teritorijā plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem saistībā ar dižkokiem ir attiecināms noteikumu 47.[1] punkts, kurš nosaka, ka gadījumā, ja aizsargājamo koku nomāc vai apēno jaunāki koki un krūmi, atļauta to izciršana aizsargājamā koka vainaga projekcijā un tai piegulošā zonā, izveidojot no kokiem brīvu 10 metru platu joslu, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas līdz apkārtējo koku vainagu projekcijām, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē koku ciršanu mežā un ārpus tā. Saskaņā ar noteikumu 47.4 apakšpunktu 10 metru rādiusā ap aizsargājamiem kokiem aizliegts veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija. Tomēr parkveida pļavu atjaunošana nav iespējama bez zemes lietošanas kategorijas maiņas un minēto noteikumu 25.1.2. apakšpunkts pieļauj zemes lietošanas kategorijas maiņu dabas lieguma zonā īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai pēc saskaņošanas ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

Izvērtētajā teritorijā plānotie parkveida pļavu apsaimniekošanas pasākumi ir atbilstoši MK noteikumu Nr.957 prasībām.

4.Atzinuma sniegšanas mērķis

Atzinuma sniegšanas mērķis ir Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības stāvokļa novērtēšana un nepieciešamo biotopa atjaunošanas un apsaimniekošanas pasākumu plānošana saimniecībā "Ziediņi" (kadastra Nr. 94880130002).

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts

Atzinumā vērtēta teritorija 21,4 ha platībā zemes vienībā ar kadastra Nr. 94880130002, kas atrodas Valkas novadā, Valkas pagastā, Ziemeļvidzemes zemienē, Vidusgaujas līdzenumā, Gaujas labajā krastā. Atzinuma teritorija atrodas Gaujas ielejā, tai ir raksturīgs viegli viļņots reljefs ar atsevišķām vecupēm.

Atzinuma teritorija ir daļa no plašāka Gaujas ielejas posma no Gaujienas līdz Spicu tiltam, kuru raksturo blīvs vecupju tīkls, izteiksmīgi meandru loki un kraujas, plašas, atklātas palieņu pļavas, kas mijas ar parkveida pļavām un meža puduriem, kā arī atsevišķas viensētas, atsevišķi augoši veci koki un koku grupas. Šajā Gaujas ielejas posmā ir daudz aizaugušu pļavu, kurās bioloģiski vecus kokus ietver jaunāka vecuma audzes (Vilka 2007).

Aplūkojot 1921. – 1940. gada vēsturiskās topogrāfiskās kartes, redzams, ka atzinuma teritorijā 20.gs. sākumā bija atklātas platības ar atsevišķiem kokiem (1. pielikuma 2. attēls). Savukārt 1963. gada PSRS Ģenerālštāba topogrāfiskajā kartē redzams, ka gadsimta vidū mežaino teritoriju platība jau ir palielinājusies un notikusi pakāpeniska teritorijas aizaugšana (1. pielikuma 3. attēls).

Pašlaik mežaudzes veido lielāko daļu jeb 19,69 ha no atzinumā vērtētās teritorijas (1. tabula, 1. pielikuma 4. attēls). Mežaudzes 1. kvartāla 1. un 12. nogabali, kā arī daļa no 1. kvartāla 13. nogabala atrodas uz nelielas nogāzes ar boreālu veģetāciju, kokaudzē dominē priedes un bērzi, atsevišķi parkveida ozoli sastopami tikai nogāzes lejasdaļā 1. kvartāla 1. nogabalā. Daļa no 1. kvartāla 13. nogabala un neliela daļa no 1.kvartāla 14. nogabala ir ar melnalkšņiem aizaugusi vecupe. Šaurā joslā uz nelielas nogāzes gar palieni 1. kvartāla 10. nogabalā dominē liepas. Mežaudzes 1. kvartāla 11. un 16. nogabalos ir jaunu koku puduri, kuros dominē baltalkšņi. Pārējos nogabalos sastopami lielu dimensiju parkveida ozoli ar zemiem zariem (2. pielikuma 1. attēls), kuri nogabalos vai nu dominē vai arī sastopami piemistrojumā ar citu sugu platlapju kokiem, bērziem, priedēm, eglēm, apsēm un melnalkšņiem. Plašāks kokaudzes un veģetācijas apraksts katram no meža nogabaliem sniegts atzinuma 3. pielikumā.

1.tabula

Atzinuma teritorijā ietverto meža nogabalu apraksts (13.12.2024.)

Kv.Nr.	Nog.Nr.	Platība, ha	Mežaudzes tips	Mežaudzes formula
1	1	0.69	Damaksnis	8P1E1B102
1	2	0.47	Damaksnis	5Oz2E1L1B1M101
1	3	0.73	Damaksnis	5B4P82 1B102
1	4	1.54	Damaksnis	4B82 2B102 2P82 1Oz102 1A82
1	5	1.27	Damaksnis	5B2P2E67 1B82
1	6	0.28	Damaksnis	7Oz161 2G1L101
1	7	0.83	Slapjais vēris	3E80 3M2B2L60
1	8	1.77	Damaksnis	5B3E1P48 1Ba38
1	9	1.74	Damaksnis	7P3B72
1	10	0.25	Damaksnis	8L65 2Oz135

1	11	0.12	Damaksnis	10Ba40
1	12	0.63	Damaksnis	7B3P102
1	13	1.02	Dumbrājs	10M80
1	14	0.48	Damaksnis	5E112 2E82 1Oz1A112 1B92
1	15	5.49	Damaksnis	5B4P67 1B92
1	16	0.14	Damaksnis	10Ba45
1	17	2.24	Damaksnis	7B3P62

Atlikušo atzinuma teritorijas platību aizņem atklāti palieņu zālāji, kuri izklaidus aizaug ar kokiem un krūmiem (2. pielikuma 2. attēls).

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

Atzinuma teritorija austrumu daļā robežojas ar valsts mežu masīvu. Ziemeļu daļā teritorija robežojas ar parkveida pļavu biotopu, kurā 2022. – 2023. gadā ir veikta biotopa atjaunošana, atbrīvojot no apauguma sekundārajā kokaudzē ieaugušās parkveida pļavu platības un vēlāk turpinot biotopa uzturēšanu. Austrumu daļā atzinuma teritorija robežojas ar Gaujas vecupi, aiz kuras turpinās labā stāvoklī esošas apsaimniekotas parkveida pļavas, kā arī atklāti zālāji, kas atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam 6210 Sausi zālāji kaļķainās augsnēs. Teritorijas dienvidu daļā turpinās ar sekundāro kokaudzi aizaugušu parkveida pļavu biotops. Atzinuma teritorija ir daļa no plašākas parkveida ainavas gar Gaujas upi.

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas

Atzinuma teritorijā kopumā konstatētas 13 sugas (2.tabula, 1. pielikuma 5. attēls), kas ietilpst Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu". No tām 8 sugas ietilpst arī to īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, kurām veidojami mikroliegumi saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību,to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu". Lielākā daļa teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo sugu ir saistītas ar bioloģiski veciem platlapju kokiem.

2. tabula

Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas

Sugas nosaukums	Sugas sastopamība atzinuma teritorijā	Sugas sastopamība Latvijā
Hellera bārkstkausīte *Crossocalyx hellerianus* (syn. Hellera ķīļlape *Anastrophyllum hellerianum*)	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz vienas kritalas 1. kvartāla 1. nogabalā.	Latvijā sastopama mitros boreālos mežos uz trupošas skujkoku atmirušās koksnes, samērā reti, biežāk Latvijas austrumu daļā.
Spožā skudra *Lasius fuliginosus*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz viena ozola 1. kvartāla 9. nogabalā.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Suga ir sastopama diezgan bieži visā Latvijas teritorijā, tā veido pūžņus atsevišķi augošu koku

		dobumos un pie koku saknēm, visbiežāk apdzīvo ozolus un liepas (Kalniņš&Dreimanis 2007, Dreimanis 2012) .
Košā zeltpore *Hapalopilus croceus*	Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju sugai atzinuma teritorijā zināmas četras atradnes. Suga apsekojuma laikā papildus atrasta vel uz četriem dzīviem ozoliem un viena ozola stumbeņa.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Suga aug uz veciem ozoliem un ir sastopama ozolu mežos, parkveida pļavās un uz atsevišķi augošiem dižkokiem (Meiere 2017). AAA"Ziemeļgauja"uzskatāma par indivīdu ziņā lielāko sugas atradni Latvijā (Bāra 2015).
Plaisājošā rūtaine *Xylobolus frustulatus*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz vienas ozola kritalas 1. kvartāla 4. nogabalā.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Latvijā sastopama diezgan regulāri uz veciem ozoliem un ozolu atmirušās koksnes mežos ar lieliem ozoliem, parkveida pļavās un parkos (Meiere 2017).
Violetā cūkause *Gomphus clavatus*	Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju sugai atzinuma teritorijā 2021. gadā konstatēts viens atradnes punkts 1. kvartāla 13. nogabalā.	Suga Latvijā sastopama reti skujkoku vai jauktos mežos (Dāniele&Meiere 2020).
Sakņkāta kserula *Xerula radicata*	Ar fotogrāfijām apstiprināts novērojums dabas datu portālā dabasdati.lv. 1. kvartāla 7. nogabalā. Novērotājs: Astra Kalve, novērojuma datums: 10.11.2024.	Latvijā suga sastopama ļoti reti lapu koku un jauktos mežos uz lapu koku, īpaši ozolu un dižskābaržu saknēm, celmiem un apraktas koksnes (Dāniele&Meiere 2020).
Daivainā čemurene *Grifola frondosa* (syn. *Polyporus frondosus*)	Ar fotogrāfijām apstiprināts novērojums dabas datu portālā dabasdati.lv. 1. kvartāla 8. nogabalā. Novērotājs: Astra Kalve, novērojuma datums: 17.10.2024.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Latvijā sastopama samērā reti mežos, parkos un ozolu alejās pie lielu, vecu ozolu pamatnēm (Dāniele&Meiere 2020).
Zilganā leptogija *Leptogium cyanescens*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz vienas noliekušās ievas krūmu pudurī palieņu zālājā (2. pielikuma 3. attēls).	Latvijā reti sastopama suga uz apsūnojušu lapkoku stumbru pamatdaļas. (Āboliņa et al 2015). Sastopama galvenokārt pārmitros vecos platlapju mežos, biežāk vecos mežos upju ielejās. Lielākās populācijas zināmas Vidzemes

		centrālajā daļā (Moisejevs 2017).
Parastais plaušķērpis *Lobaria pulmonaria*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz 7 kokiem (3 ozoliem, 2 gobām, 1 vīksnas un 1 liepas).	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Suga sastopama reti visā valsts teritorijā un ir pamatā saistīta ar veciem mežiem, tomēr ir atrodama arī parkveida pļavās (Moisejevs 2017).
Konusveida sklerofora *Sclerophora coniophaea*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz četriem ozoliem.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Latvijā sastopama ļoti reti visā teritorijā vecos platlapju mežos, kā arī parkveida ainavās uz vecu, lielu platlapju mizas, parasti uz kokiem, kas sasnieguši potenciāla vai esoša dižkoka izmēru (Moisejevs 2017).
Brūngalvainā henotēka *Chaenotheca phaeocephala*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz viena ozola 1. kvartāla 6.nogabalā.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Latvijā sastopama samērā reti galvenokārt platlapju mežos un vecos parkos. Sugas tipiskais substrāts ir veci ozoli labi apgaismotās vietās (Moisejevs 2017). Var būt atrodama arī uz vecām koka ēkām.
Zaļganā henotēka *Chaenotheca chlorella*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz četriem ozoliem 1. kvartāla 8., 14. un 15. nogabalā.	Parkveida biotopiem raksturīga suga. Latvijā sastopama reti visā teritorijā atklātos vai maz noēnotos biotopos ar ilgstošu kontinuitāti (parkos, parkveida pļavās, platlapju mežu nomalēs) uz platlapju, biežāk ozolu un gobu, mizas (Moisejevs 2016).
Sīkpunktainā artonija *Arthonia byssacea*	Suga apsekojuma laikā konstatēta uz 38 parkveida ainavas kokiem (35 ozoliem un 3 liepām).	Suga Latvijā sastopama samērā reti pārsvarā augstas kvalitātes platlapju mežu DMB, tomēr retāk arī parkveida situācijās, uz kokiem atrodama ēnas pusē (Moisejevs 2017).

Teritorijā uz platlapju kokiem, kuri atjaunošanas laikā tiks saglabāti, bieži sastopamas arī dabisko meža biotopu indikatorsugas, kas nav īpaši aizsargājamo sugu sarakstā – pinuma kažocene *Anomodon viticulosus*, sašaurinātā māņkažocene *Pseudanomodon attenuatus* (syn. *Anomodon attenuatus*), garlapu kažocene *Anomodon longifolius* un tievā gludlape *Homalia trichomanoides*, uz dažiem kokiem arī īssetas nekera *Neckera pennata*, uz viena koka konstatēta dakšveida mecgērija *Metzgeria furcata*. Uz viena koka 1. kvartāla 17. nogabalā konstatēta samērā reta aknu sūnu suga - mazā sekstīte *Lophocolea minor*. Vietām uz kritalām atrodama līklapu novellija *Nowellia curvifolia* un rudens pārlapīte *Syzygiella autumnalis* (syn. *Jamesoniella autumnalis*), bet uz trīs ozolu kritalām/lieliem nokritušiem zariem 1. kvartāla 4., 8. un 9. nogabalos konstatēta samērā reti sastopamā sēņu suga – daudzveidīgā melnkausene *Bulgaria inquinans*.

Tiešā (250-300 m) atzinuma teritorijas tuvumā ir konstatēti 3 lapkoku praulgrauža apdzīvoti koki, bet 300-500 m attālumā – vēl 5 (9. attēls). Atzinuma teritorijā suga līdz šim nav konstatēta, taču tajā sastopami vairāk nekā 200 sugai potenciāli piemēroti ozoli, liepas, vīksnas un gobas, kuras pēc to daļējas atēnošanas varētu kļūt par sugai piemērotām dzīvotnēm.

8. Konstatēti īpaši aizsargājamie biotopi

Saskaņā ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju izvērtējamā teritorijā atzīmēti trīs ES nozīmes aizsargājamo biotopu veidi (3. tabula, 1.pielikuma 6. attēls).

3.tabula

DDPS "Ozols" reģistrētie ES nozīmes aizsargājamie biotopi atzinuma teritorijā

ES nozīmes aizsargājamais biotops un biotopa variants	Platība (ha) atzinuma teritorijā	ES nozīmes biotopu anketas Nr.
6530* Parkveida pļavas un ganības 1. variants	~ 15	16MG102_163_1
6450 Palieņu zālāji 2. variants	0,11	17AP116_975_1
6450 Palieņu zālāji 3. variants	0,95	17AP116_974_1
6270* Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas 1.variants	~ 0,15	16MG102_149_1

Salīdzinot ar DDPS "Ozols" pieejamo informāciju par aizsargājamiem biotopiem, dabā parkveida pļavu biotops konstatēts lielākā platībā, tāpēc veikta papildus biotopa kartēšana, aizpildot biotopa kartēšanas anketu (Nr. 24EO128_125_1) par līdz šim nenokartēto biotopa daļu gan atzinuma teritorijā, gan nelielā daļā ārpus atzinuma teritorijas (1. pielikuma 6. attēls, 3. pielikums).

9. Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības

Saskaņā ar DDS "Ozols" pieejamo informāciju teritorijā konstatēti trīs dižkoki - viens dižozols 1. kvartāla 9. nogabalā un divi dižozoli 1. kvartāla 8. Nogabalā (1. pielikuma 7. attēls).

10. Nepieciešamie pasākumi biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai

Pašlaik atzinuma teritorijā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības stāvoklis vērtējams kā nelabvēlīgs. Visā biotopa platībā parkveida koki ir aizauguši ar sekundārajiem kokiem un krūmiem, vairākiem mežaudzē ieaugušajiem parkveida ozoliem ir vērojama vainaga apakšējo sānu zaru kalšana, atsevišķi ozoli ir nokaltuši. Noēnojumā esoši parkveida koki nenodrošina piemērotas dzīvotnes gaismas un siltumu prasīgajām ķērpju un bezmugurkaulnieku sugām. Lai paaugstinātu biotopa kvalitāti un tādējādi nodrošinātu tā labvēlīgu aizsardzības stāvokli ir nepieciešami biotehniski pasākumi biotopam raksturīgās struktūras atjaunošanai. Atzinuma teritorijā nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi apkopoti 1. pielikuma 8. attēlā un 4. pielikumā.

Koku un krūmu ciršana

Lai atjaunotu biotopam raksturīgo mozaīkveida ainavu ar atklātās vietās augošiem saules apspīdētiem parkveida kokiem nepieciešama sekundāro koku un krūmu izciršana lielākajā daļā atzinumā vērtētās teritorijas, kur ir konstatēts parkveida pļavu biotops. Koku un krūmu ciršanu nepieciešams veikt mežaudzes 1. kvartāla 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 14., 15., 16. un 17. nogabalā. Koku un krūmu ciršana atzinuma teritorijā nav paredzēta 1. kvartāla 1., 12. un 13. nogabalā, kuros nav konstatēts parkveida pļavu biotops un arī nav potenciāla šī biotopa izveidei.

Teritorijā ar sarkano un oranžo krāsu marķēti saudzējamie koki, kuru uzskaitījums pa sugām apkopots 4. tabulā. Veicot parkveida pļavu atjaunošanas darbus dabā, primāri ir jāvadās pēc marķējuma dabā. Kā saudzējamie koki iezīmēti gan senie parkveida ainavas koki, gan nākotnes biokoki, kas aizstās vecos kokus pēc to nokalšanas un nodrošinās parkveida ainavas kontinuitāti (1. pielikuma 7.attēls). Kā nākotnes biokoki prioritāri atzīmēti ozoli, kuriem ir lielākais dzīves ilgums, tomēr kā saudzējamie koki atzīmēti arī citi platlapju koki - liepas, gobas/vīksnas un kļavas, kā arī citu sugu koki – apses, bērzi u.c. Saglabātas slapjas ieplakas ar melnalkšņiem, kas palielina kopējo mikrobiotopu daudzveidību teritorijā. Kā saudzējamie koki atzīmēti arī zemie koki un krūmi – vecākas lazdas, ievas, segliņi, irbenes, pabērzi, plūmes, kas ir nozīmīgi apputeksnētājiem. Saglabāti visi koki, kas ir aizsargājamo sugu dzīvotnes.

4. tabula.

Atzinuma teritorijā dabā iezīmētie saudzējamie koki, neskaitot lazdas, pabērzus, segliņus, plūmes, irbenes un visu sugu kokus ar diametru < 8 cm.

Koka diametrs*	Apse	Baltalksnis	Bērzs	Egle	Goba/vīksna	Ieva	Kļava	Liepa	Melnalksnis	Osis	Ozols	Priede
50-50+	18	0	47	4	8	0	0	52	0	0	145	14
46-49	1	0	21	1	0	0	0	23	2	0	13	1
41-45	3	0	10	2	3	0	0	25	7	0	9	5
36-40	2	0	15	2	4	0	0	69	16	0	13	7
31-35	0	1	19	5	2	0	0	89	16	1	9	1
26-30	1	0	11	1	1	1	0	65	14	0	4	1
21-25	0	0	3	0	0	0	0	40	10	0	5	0
16-20	0	0	0	1	1	3	0	22	1	0	5	0
11-15	0	0	0	0	1	1	1	19	0	0	16	0
8-10	0	0	1	0	0	0	0	6	6	0	3	0
Kopā	25	1	127	16	20	5	1	410	72	1	222	29

*Koka diametrs 1,3 m augstumā virs sakņu kakla

Koku un krūmu ciršana veicama arī ārpus meža zemēm aizaugošajās palieņu pļavu platībās, atstājot ar krāsu atzīmētos saudzējamos kokus un krūmu pudurus. Atklāto pļavu teritorijās ārpus mežaudzes nogabaliem vēlams atstāt ainaviskas egles ar kupliem vainagiem, kas nav marķētas ar

krāsu. Īpaši saudzējama retās un aizsargājamās ķērpju sugas zilganās leptogijas atradne nelielā krūmu pudurītī palieņu zālājā. Lai saglabātu sugai nepieciešamo mikroklimatu, saudzējams ir ne tikai atradnes koks, bet arī viss apkārtējais koku un krūmu puduris, kur nav pieļaujama koku un krūmu ciršana.

Veicot koku un krūmu ciršanu nepieciešams ievērot prasības, kas ietvertas MK noteikumos Nr. 957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un ir sīkāk aprakstītas šī atzinuma 3. nodaļā. Saskaņā ar minēto noteikumu prasībām teritorijā kā saudzējamie koki marķēti visi dzīvie koki un sausokņi, kuru diametrs 1,3 m augstumā ir vismaz 50 cm. Tāpat ir marķētas un saudzējamas visas kritalas, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 50 cm. Ja atstājamās kritalas traucē parkveida pļavas apsaimniekošanai, ir pieļaujama to pārvietošana uz vietu, kur tās traucē mazāk. Plānojot koku un krūmu ciršanu ir jāievēro mežsaimnieciskās darbības aizliegums putnu ligzdošanas laikā no 15. marta līdz 31. jūlijam.

Koku un krūmu ciršana veicama ar rokas darbarīkiem, izvācot maksimāli daudz ciršanas atlieku. Pēc ciršanas darbu veikšanas nocirstos kokus un krūmus no teritorijas ir jāizved tādā veidā, lai tie nekaitētu parkveida kokiem un nākotnes biokokiem. Izvešana veicama pēc iespējas saudzējot piegulošos atklāto zālāju biotopus pārvietojoties pa jau esošajām traktora sliedēm vai jau traucētajām vietām. Pēc kokmateriālu izvešanas traucētās vietas ir jāsakopj, lai tajās var atjaunoties iepriekšējā veģetācija. Ir pieļaujama kokmateriālu un ciršanas atlieku īslaicīga uzglabāšana atjaunojamā biotopa platībā pēc tam krautuvju vietu sakopjot , lai būtu iespējama tās turpmāka apsaimniekošana kopā ar pārējo biotopa teritoriju. Ja ir kokmateriāli un ciršanas atliekas, kuru izvešana nav plānota, tad ir pieļaujama arī to sadedzināšana vietās, kur tā nekaitē saudzējamiem kokiem, sausokņiem un kritalām, kā arī atklātajiem zālāju biotopiem.

Atmežošana

Atzinuma teritorijā atmežošana kopumā ir nepieciešama 17,35 ha platībā (1.pielikuma 8. attēls). Darbība veicama atbilstoši MK noteikumu Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā" prasībām. Saskaņā ar minēto noteikumu 6.6. punktu parkveida pļavas un ganības ir viens no īpaši aizsargājamo biotopu veidiem, kura atjaunošanai ir pieļaujama meža atmežošana.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 25.1.2 apakšpunktu AAA "Ziemeļgauja" dabas lieguma zonā ir atļautas darbības, kuru rezultātā tiek mainīta meža zemes lietošanas kategorija, ja tās ir nepieciešamas īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanai un uzturēšanai un ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja, kas izdota, pamatojoties uz biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu.

Atmežošana ir nepieciešama meža zemēs 1. kvartāla 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 14., 15., 16. un 17. nogabalā, kur pēc sekundāro koku un krūmu nociršanas un celmu nofrēzēšanas turpmāk ir paredzēts uzturēt un apsaimniekot zālāju. Tā ir nepieciešama, jo pēc zālāja turpmākas uzturēšanas to noganot vai/un pļaujot teritorijā vairs nebūs saglabājusies mežam raksturīga zemsedze un vides apstākļi.

Koku un krūmu celmu un sakņu frēzēšana

Lai mazinātu atvašu augšanu un atvieglotu turpmāko teritorijas apsaimniekošanu, pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir nepieciešams veikt celmu un sakņu frēzēšanu. Frēzēšana atzinuma teritorijā nepieciešama tajās vietās, kur iepriekš ir veikta koku un krūmu izciršana. Frēzēšanas laikā saudzējamas nelielas lauces, kur nav auguši koki un krūmi un ir sastopama zālājiem raksturīgā

veģetācija. Ir pieļaujams atstāt nenofrēzētus celmus tajās vietās, kur frēzēšanas rezultātā varētu tikt traumēti saudzējamie koki vai to saknes un kur frēzēšana nav iespējama reljefa dēļ, piemēram, palu bedrēs vai vecupju nogāzēs. Ir pieļaujams atstāt lielāku dimensiju nenofrēzētus celmus vietās, kur tie netraucēs teritorijas turpmākai apsaimniekošanai, tādējādi nodrošinot dzīves vidi ar atmirušo koksni saistītajām sugām. Lielākus nenofrēzētus celmus nepieciešams atstāt aizsargājamās sēņu sugas sakņkāta kserulas atradnes tuvumā, vietās, kur tas būtiski neapgrūtina teritorijas apsaimniekošanu.

Atjaunotā biotopa uzturēšana

Lai uzturētu un pakāpeniski uzlabotu parkveida pļavu un ganību biotopa struktūru, pēc atjaunošanas darbu veikšanas ir nepieciešama tā uzturēšana. Vispiemērotākais biotopa apsaimniekošanas veids atjaunotajā parkveida biotopa teritorijā ir noganīšana, tomēr vietās, kur to pieļauj koku blīvums un teritorijas reljefs, uzturēšanu var nodrošināt ar pļaušanu un siena savākšanu . Vietās, kur dominē zilganā kazene, nepieciešama intensīvāka pļaušana vairākas reizes sezonā. Ja ganīšana tiek veikta aizsargājamās ķērpju sugas zilganās leptogijas atradnes tuvumā, nepieciešams norobežot atradnes koku un apkārtējo krūmu puduri no pārējās ganību teritorijas, lai novērstu lopu radīto traucējumu.

Pirmajos gados pēc atmežošanas atjaunotajās parkveida pļavās sagaidāma strauja atvašu ieviešanās un augsnes auglības palielināšanās, kas veicina slāpekli mīlošo augu sugu seguma palielināšanos. Lai ierobežotu atvases, kā arī veicinātu dabiska zālāja veģetācijas ātrāku ieviešanos, šajā periodā atmežotajās vietās rekomendējama intensīvāka ganīšana, vietām pieļaujot arī zemsedzes izmīņājumus. Tomēr vienlaikus nav pieļaujama augsnes sablīvēšanās, ko var novērst, mainot lopu piebarošanas vietas. Lopu nenoēstajās zālāja daļās pēc vajadzības nepieciešams veikt pļaušanu, kā arī atvašu izpļaušanu vai smalcināšanu, tādējādi nepieļaujot teritorijas atkārtotu aizaugšanu ar kokiem un krūmiem.

Citi teritorijā esošā parkveida biotopa atjaunošanai un uzturēšanai nepieciešamie pasākumi

Pēc koku un krūmu ciršanas un celmu un sakņu frēzēšanas darbiem vietās, kur tas būs nepieciešams, ir veicama augsnes līdzināšana – ecēšana, diskošana, arī risu līdzināšana.

Atsevišķās vietās gar Gaujas vecupēm ir konstatēti bebra grauzti koki. Lai nodrošinātu atjaunotās parkveida ainavas koku aizsardzību pret bebra grauzumiem, ap parkveida ainavas kokiem vecupju tuvumā, kur konstatēta bebru darbība, ir veicama sietu uzstādīšana.

11. Secinājumi par plānotās darbības ietekmi uz konstatēto īpaši aizsargājamo sugu un biotopu stāvokli

Atzinuma teritorijā plānotie biotopa atjaunošanas un apsaimniekošanas pasākumi ir vērsti uz ES nozīmes aizsargājamā biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības aizsardzības stāvokļa uzlabošanu, paaugstinot tā kvalitāti. Paredzams, ka atjaunotajās platībās veidosies mozaīkveida ainava ar vairāku paaudžu parkveida kokiem, ziedošiem kokiem un krūmiem un atbilstoši apsaimniekotām atklātām zālāju laucēm.

Plānotie apsaimniekošanas pasākumi neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz atzinuma teritorijā esošajiem atklāto zālāju biotopiem 6450 Palieņu zālāji un 6270* Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas. Minētajos biotopos ir iespējams īslaicīgs velēnas un veģetācijas traucējums, atjaunošanas darbu laika pārvietojoties tehnikai, tomēr ilgtermiņā ietekme būs pozitīva, jo, izcērtot krūmus un

kokus, palielināsies kopējā zālāju platība, tāpat paredzama zālāju kvalitātes uzlabošanās, veicot to ganīšanu.

Atzinuma teritorijā nav konstatēti ES nozīmes mežu biotopi. Mežaudzēs, kurās ir plānoti parkveida pļavu atjaunošanas darbi, ir liels skaits DMB indikatorsugu, kas varētu liecināt par potenciālu atbilstību kādam no ES nozīmes meža biotopiem. Saskaņā ar Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plānu (Bāra 2015) un ES biotopu noteikšanas metodiku (Auniņš 2013), izšķiroties par to, vai kartējams meža vai parkveida pļavu biotops, nepieciešams izlemt, vai lielākā dabas aizsardzības vērtība konkrētajā teritorijā ir saistāma ar stabilu meža vidi vai ar senāk klajākos apstākļos augušajiem kokiem. Lielākajā daļā mežaudžu, kurās ir plānoti biotopa atjaunošanas darbi, ir vērojams, ka kādreiz atklātos apstākļos augošie lielie ozoli ir ieauguši jaunākā kokaudzē (pārsvarā priedēs un bērzos), dabiskam meža biotopam raksturīgo struktūru ir maz un nav konstatējama atbilstība nevienam no ES nozīmes meža biotopiem. Daļā nogabalu (1. kvartāla 2., 3., 4.,6., 7. nogabali) mežaudzes struktūra ir daudzveidīgāka, tajā sastopami arī jaunāku paaudžu platlapju koki, atsevišķas lielu dimensiju kritalas. Šajās mežaudzēs jau var vērtēt atbilstību kādam no ES nozīmes meža biotopiem - 9160 Ozolu meži (ozolu, liepu un skābaržu meži) vai 9020* Veci jaukti platlapju meži. Tomēr arī šajos nogabalos galvenā dabas aizsardzības vērtība ir saistāma ar lielajiem parkveida ainavas kokiem, uz kuriem konstatētas arī gaismas prasīgās ķērpju sugas un lielākās kritalas veido tieši atmirušie parkveida ozoli. Senāk šajā teritorijā pastāvējis atklātāks parkveida pļavu biotops, kas ir daļa no plašākas parkveida pļavu ainavas gar Gaujas upi, savukārt blīvāka mežaudze ir veidojusies pēc apsaimniekošanas pārtraukšanas un teritorijas apmežošanās. Ņemot vērā minēto, arī šajos nogabalos kartējams biotops 6530* Parkveida pļavas un ganības nevis kāds no ES nozīmes meža biotopiem. Atjaunošanas darbu laikā tiks saglabāti visi senie parkveida ainavas koki, kā arī lielu dimensiju kritalas, kas turpinās kalpot par dzīvotni uz tām sastopamajām sugām.

Lielākā daļa teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo sugu ir cieši saistītas ar parkveida pļavām vai var apdzīvot parkveida biotopus. Atzinuma teritorijā konstatētie aizsargājamie nagliņķērpji (konusveida sklerofora, brūngalvainā henotēka, zaļganā henotēka) ir raksturīgas sugas parkveida biotopiem un paredzams, ka plānoto apsaimniekošanas pasākumu ietekme uz tiem būs neitrāla vai labvēlīga. Parastais plaušķērpis apdzīvo gan mežus, gan parkveida biotopus, turklāt atzinuma teritorijā ir sastopams arī uz pļavā atsevišķi augošiem kokiem ārpus mežaudzēm. Teritorijā uz viena no saudzējamiem kokiem konstatētā īpaši aizsargājamā spožā skudra apdzīvo atsevišķi augošu koku dobumus, līdz ar to parkveida pļavas ir sugai piemērots biotops. Savukārt īpaši aizsargājamām sēņu sugām daivainajai čemurenei, košajai zeltporei un plaisājošajai rūtainei ir nepieciešami veci ozoli, kas ir nozīmīgs parkveida pļavu elements.

Uz vienas noliekušās ievas koku un krūmu pudurī palieņu pļavā uz reljefa pacēluma starp divām vecupēm konstatēta Latvijā reti sastopamā zilganā leptogija. Minētā ķērpju suga ir saistīta ar mitriem mežiem, tomēr sugai nepieciešamo mikroklimata atzinuma teritorijā visticamāk palīdz nodrošināt atrašanās starp vecupēm, kas nodrošina pastāvīgu mitrumu. Lai nodrošinātu sugas saglabāšanu ilgtermiņā, nepieciešams saglabāt gan sugas atradnes koku, gan apkārtējo koku un krūmu puduri ap atradnes koku. Ja sugas atradnes tuvumā ir paredzēta ganīšana, tad atradnes koku puduri nepieciešams norobežot no pārējās ganību daļas, lai pasargātu atradni no ganību dzīvnieku radītā traucējuma. Tāpat vēlams atstāt neskartus arī atsevišķus koku un krūmu pudurus atradnes tuvumā, tādējādi saglabājot sugai potenciālās nākotnes dzīvotnes.

Atzinuma teritorijā konstatēta ievērojama sīkpunktainās artonijas populācija, suga atzinuma teritorijā sastopama uz 38 kokiem. Suga pamatā ir saistīta ar netraucētiem mežiem un noēnotiem kokiem, tomēr tā var augt arī daļēji noēnotos biotopos (Moisejevs 2017). Sugas atradnes koki teritorijā ir parkveida ozoli ar zemiem zariem un kuplu vainagu, kas netiks nocirsti atjaunošanas darbu veikšanas laikā, un ir paredzams, ka ozolu kuplie vainagi vismaz daļēji turpinās radīt sugai nepieciešamo noēnojumu arī pēc apkārtējo koku izciršanas. Līdz ar to var secināt, ka atjaunošanas

pasākumu rezultātā sugas populācija teritorijā var samazināties, tomēr nav gaidāma populācijas izzušana.

Mežaudzes 1. kvartāla 7. nogabalā ir zināma viena īpaši aizsargājamās sēnes sakņkāta kserulas atradne. Suga aug uz ozolu atmirušās koksnes, celmiem un koksnes atliekām (Dāniele&Meiere 2020). Plānotie apsaimniekošanas pasākumi potenciāli varētu negatīvi ietekmēt sugas atradni, jo tās tuvumā ir plānota koku ciršana un celmu frēzēšana. Lai mazinātu apsaimniekošanas pasākumu negatīvo ietekmi uz sugu, 1. kvartāla 7. nogabalā sakņkāta kserulas atradnes tuvumā atstāt lielākus nenofrēzētus celmus, vietās, kur tas būtiski neapgrūtina teritorijas apsaimniekošanu. Saskaņā ar portālā dabasdati.lv pieejamo informāciju sugai ir divi ar fotogrāfijām apstiprināti novērojumi arī tuvumā esošajā teritorijā kadastra vienībā ar Nr. 94880130025, kur pašlaik nav plānoti apsaimniekošanas pasākumi.

Violetās cūkauses un Hellera bārkskausītes atradnes atstātas ārpus atjaunojamās teritorijas un plānoto 6530* atjaunošanas darbu laikā tās netiks skartas un to mitruma un noēnojuma apstākļi netiks izmainīti.

Atzinuma teritorija iekļaujas plašā parkveida pļavu poligonā gar Gaujas upi, kas turpinās uz ziemeļiem un dienvidiem no atzinuma teritorijas. Atzinuma teritorija ir daļa no vairāk nekā 100 ha plaša, Gaujas vecupju saposmota parkveida pļavu poligona ar lapkoku praulgrauža *Osmoderma barnabita* dzīvotnēm. Saskaņā ar Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plānu (Bāra 2015) un Aizsargājamo zālāju biotopu saglabāšanas vadlīnijām (Rūsiņa 2017), jebkura biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības atradne, neatkarīgi no tās aizauguma pakāpes, kuras platība pārsniedz 60 ha, un, kurā konstatēta lapkoku praulgrauža dzīvotne, ir prioritāri atjaunojama. Tas nozīmē, ka šī ir viena no prioritāri atjaunojamām parkveida ainavām ne tikai Ziemeļgaujā, bet Latvijā kopumā. t.i., tā ir viena no retajām vietām, kur biotopu vēl iespējams rekonstruēt platībā, kurā iespējams nodrošināt labvēlīgu aizsardzības stāvokli ar biotopu saistītajām saproksilofāgo kukaiņu sugām (Bāra 2015). Saskaņā ar Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plānu, šādu vietu prioritārais statuss nozīmē ne vien to, ka tām jābūt secīgi pirmajām, kur plānot atjaunošanas aktivitātes, bet arī to, ka tajās jāizmanto viss biotopa potenciāls, veicot pilnu ainavas rekonstrukciju (aizaugušo daļu atmežošanu un atklātu, līdz 1 ha plašu lauču atjaunošanu) un jānodrošina biotopa fragmentu savienošanos, ja tie neatrodas viens no otra tālāk par 300 m (Bāra 2015).Atzinuma teritorijas ziemeļu daļā jau ir veikti parkveida pļavu atjaunošanas pasākumi, izveidojot atklātu parkveida pļavu ainavu. Plānotie atjaunošanas pasākumi atzinuma teritorijā ļaus paplašināt labvēlīgā stāvoklī esošas parkveida pļavu biotopa platības atbilstoši teritorijas aizsardzības mērķim. Lai gan atjaunošanas pasākumi var negatīvi ietekmēt atsevišķu īpaši aizsargājamo sugu populācijas izvērtētajā teritorijā, ņemot vērā teritorijas apsaimniekošanas vēsturi, tās iekļaušanos plašākā parkveida ainavā un paredzamo pozitīvo vai neitrālo ietekmi uz lielāko daļu teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo sugu, konkrētajā teritorijā prioritāte ir parkveida pļavu biotopa atjaunošanai un uzturēšanai.

Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Auniņš A. (red.). 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata, 2. precizētais izdevums. Rīga: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 359 lpp. https://www.daba.gov.lv/upload/File/Publikacijas/ROKASGR_biotopi_LV.pdf

Āboliņa A., Piterāns A., Bambe B. 2015. Latvijas ķērpji un sūnas. Taksonu saraksts. Salaspils: Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava", Daugavpils Universitātes akadēmiskais apgāds "Saule", 213 lpp.

Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, https://www.daba.gov.lv/sites/daba/files/media_file/1458627582_20150105_parkveida_plavu_biotopa_plans.pdf

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS („OZOLS" v.1.19.10.09). Dabas aizsardzības pārvalde: https://ozols.gov.lv/ozols

Dabas novērojumu portāls Dabasdati.lv: https://dabasdati.lv/lv/?links=lv/

Dāniele I., Meiere D. 2020. Lielā Latvijas sēņu grāmata. Rīga: Latvijas Dabas muzejs, Karšu izdevniecība Jāņa sēta, 527 lpp.

Dreimanis J. 2012. Spožā skudra-2012.gada kukainis. https://dabasdati.lv/lv/article/spoza-skudra-2012-gada-kukainis/2012/

EC 2019. Natura 2000 teritorijas Ziemeļgauja datu forma. http://natura2000.eea.europa.eu/

Kalniņš M., Dreimanis J. 2007. Protected insects of Latvia – *Lasius fuliginosus* (LATREILLE, 1798 (Hymenoptera: Formicidae). – Latvijas entomologs 44:95 – 102.

Meiere D. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās sēņu sugas Latvijā. Latvijas Dabas muzejs, https://www.vraa.gov.lv/sites/vraa/files/doc/lvaf_senes1.pdf

Moisejevs R. 2016. Ķērpju indikatorsugu rokasgrāmata dabas pētniekiem. Daugavpils Universitāte Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts
https://www.daba.gov.lv/lv/media/1662/download

Moisejevs R. 2017. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās ķērpju sugas Latvijā. https://www.daba.gov.lv/upload/File/zin_p_mm/MM_18_LV_IARS_kerpji.pdf

MK noteikumi Nr. 396. Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu. Pieņemti 14.11.2000. https://likumi.lv/ta/id/12821-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-sugu-un-ierobezoti-izmantojamo-ipasi-aizsargajamo-sugu-sarakstu

MK noteikumi Nr. 325 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā." Pieņemti 18.06.2003. https://likumi.lv/ta/id/257685-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-biotopu-un-ipasi-aizsargajamo-sugu-dzivotnu-atjaunosanu-meza

MK noteikumi Nr. 350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu." https://likumi.lv/ta/id/291790-noteikumi-par-ipasi-aizsargajamo-biotopu-veidu-sarakstu Pieņemti: 20.06.2017.

MK noteikumi Nr.957 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi." Pieņemti: 20.11.2008. https://likumi.lv/doc.php?id=184294

MK noteikumi Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu." Pieņemti: 18.12.2012. https://likumi.lv/ta/id/253746-noteikumi-par-mikroliegumu-izveidosanas-un-apsaimniekosanas-kartibu-to-aizsardzibu-ka-ari-mikroliegumu-un-to-buferzonu-noteiksanu

Rūsiņa S. (red.). 2017. Vadlīnijas aizsargājamo biotopu saglabāšanai Latvijā. III Pļavas un ganības. Sigulda: Dabas aizsardzības pārvalde, https://natprogramme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/

Vilka I. (red). 2007. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" dabas aizsardzības plāns. Latvijas Dabas fonds.
https://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/aizsargajamo_ainavu_apvidi/ziemelgauja/

Atzinumu sagatavoja:

Evita Oļehnoviča
Sugu un biotopu jomas eksperte par sugu grupām: sūnas , ķērpji un biotopu grupām: meži un virsāji, purvi, zālāji, atsegumi un kritenes
Eksperta sertifikāta Nr. 128
Sertifikāta darbības termiņi:
12.04.2023.-11.04.2028. (biotopu grupām - meži un virsāji, purvi, sugu grupai - sūnas)
27.03.2021.-26.03.2026. (biotopu grupai - zālāji)
12.04.2023. - 11.04.2026. (biotopu grupai - atsegumi un kritenes, sugu grupai - ķērpji)

Atzinums ir sagatavots uz 16 (sešpadsmit) lappusēm un satur četrus pielikumus:

1. Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli uz 8 (astoņām) lappusēm;

2. Atzinuma teritorija fotoattēlos uz 2 (divām) lappusēm;

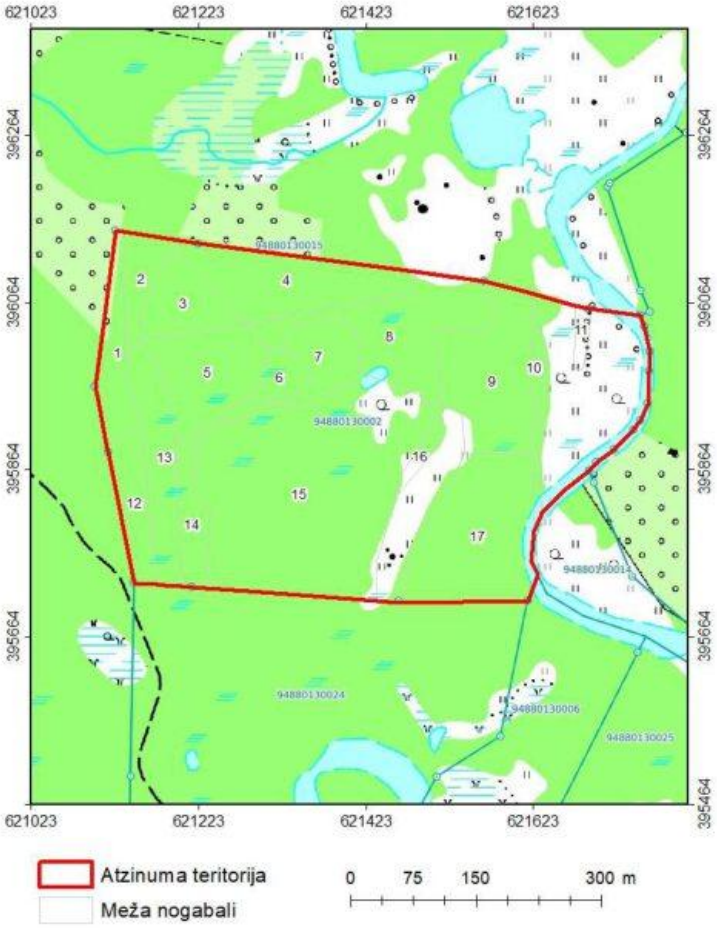
3. Atzinuma teritorijā kartētā ES nozīmes biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības anketa uz 2 (divām) lappusēm;

4. Atzinuma teritorijā esošo meža nogabalu raksturojums un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi uz 4 (četrām) lappusēm.

1.pielikums

Atzinuma teritorijas kartogrāfiskie materiāli

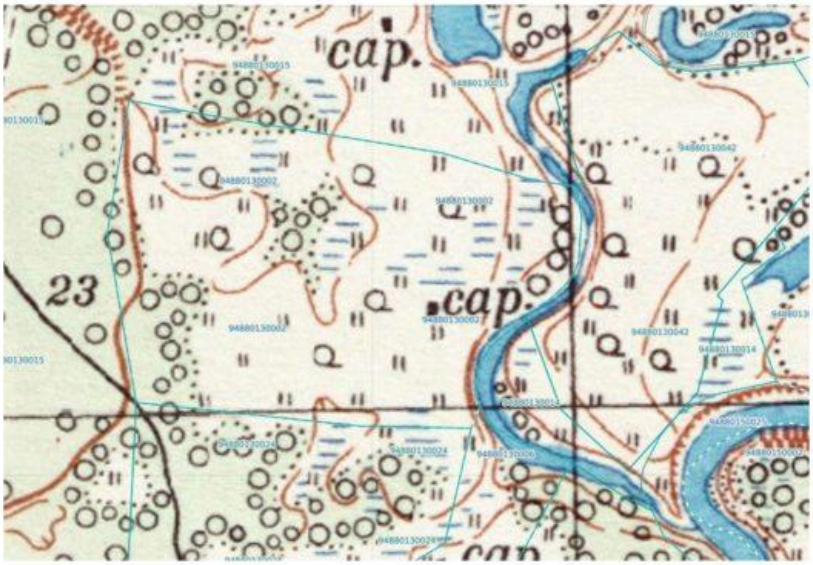
1.attēls
Atzinuma teritorija topogrāfiskajā kartē



2. attēls
Atzinuma teritorija 1921. – 1940. gada topogrāfiskajā kartē
Kartes avots: https://balticmaps.eu/

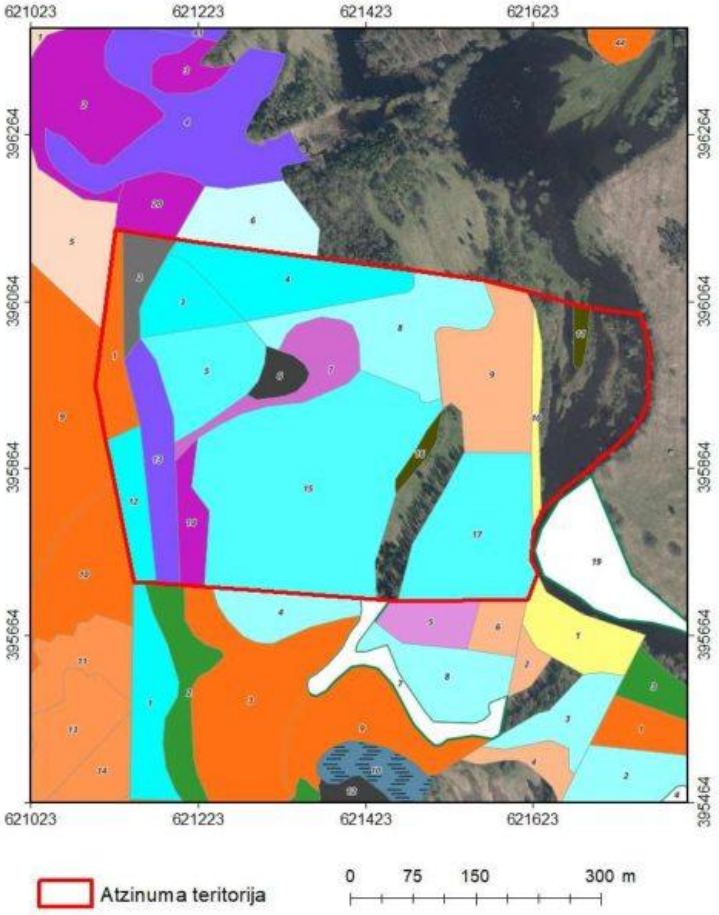


3.attēls
Atzinuma teritorija PSRS Ģenerālštāba 1963. gada topogrāfiskajā kartē
Kartes avots: https://vesture.dodies.lv/

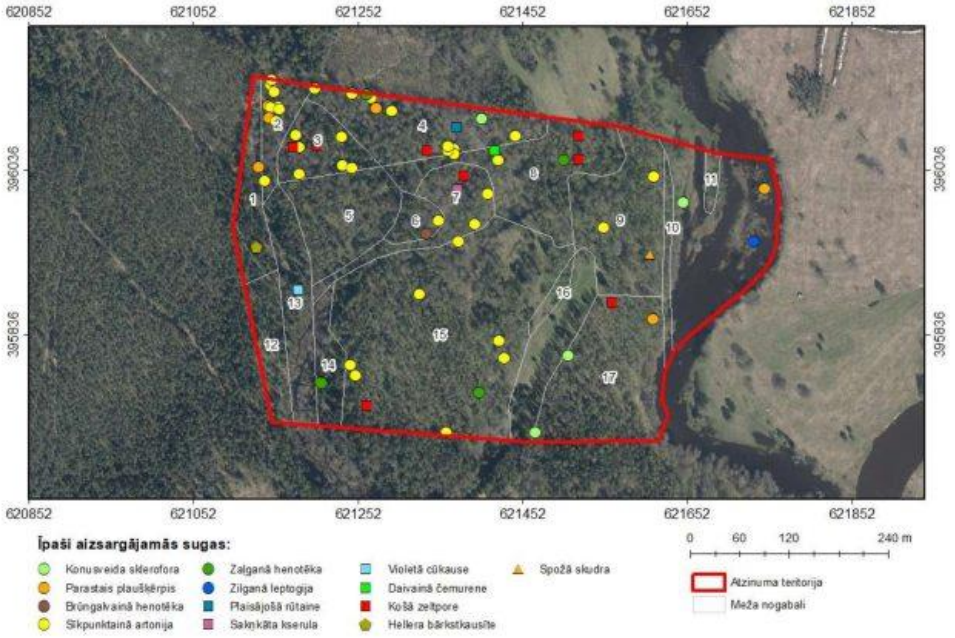


18

4. attēls
Atzinuma teritorija mežaudžu kartē

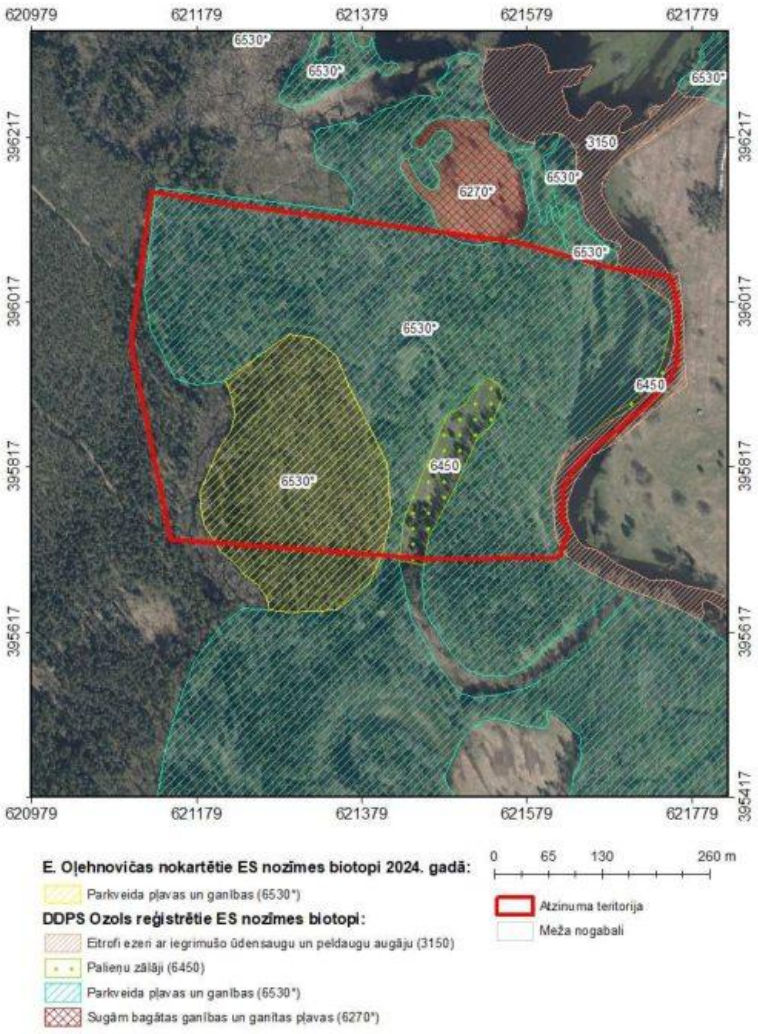


5. attēls
Atzinuma teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamās sugas



6.attēls
ES nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi atzinuma teritorijā

2.



7. attēls
Saudzējamo koku izvietojums atzinuma teritorijā

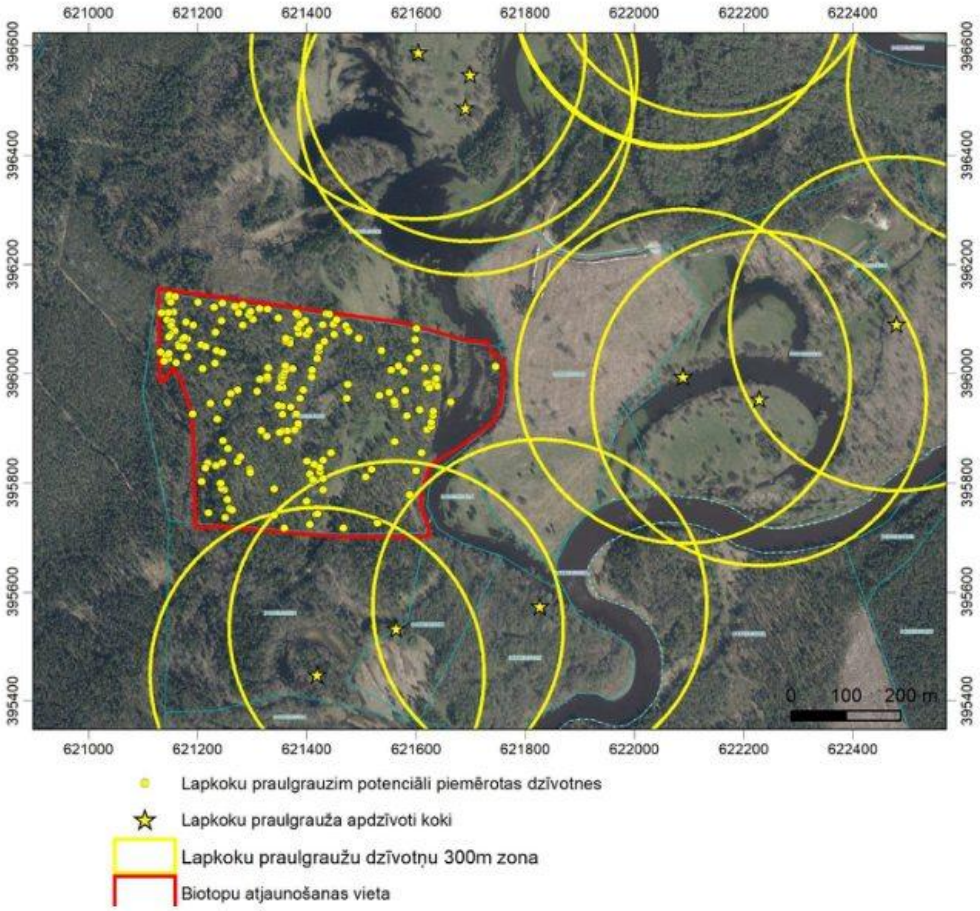


8.attēls
Atzinuma teritorijā nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi



9.attēls

Lapkoku praulgrauža *Osmoderma barnabita* dzīvotnes atzinuma teritorijas apkārtnē



2.pielikums

Atzinuma teritorija fotoattēlos

1. attēls
Mežaudze ar parkveida ozoliem 1. kvartāla 17. nogabalā
Foto:Evita Oļehoviča
05.11.2024.



2. attēls
Palieņu pļava ar atsevišķiem kokiem un krūmu puduriem teritorijas austrumu daļā
Foto:Evita Oļehoviča
02.12.2024

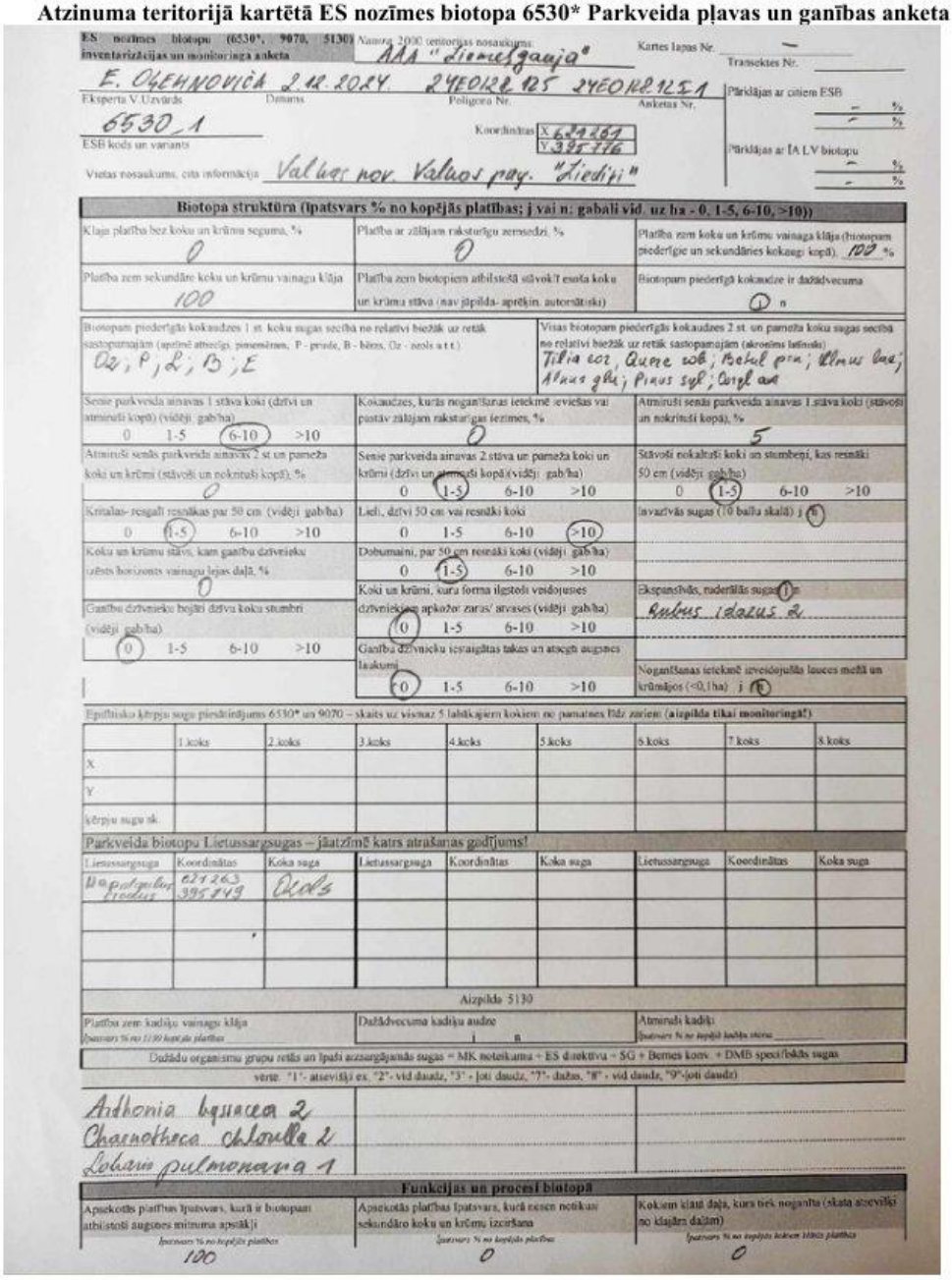


3.attēls
Zilganā leptogija *Leptogium cyanescens*
Foto:Evita Oļehnoviča
02.12.2024.



3.pielikums

Atzinuma teritorijā kartētā ES nozīmes biotopa 6530* Parkveida pļavas un ganības anketa



ES nozīmes biotopu (6530*, 9070, 5130) inventarizācijas un monitoringa anketa

Natura 2000 (eritorijas nosaukums): AAA "Ziemeļgauja"

Kartes lapas Nr. —

Transektes Nr. —

E. OGEHNOVIČA 2.12.2024. 24E0128125 24E0128125 1

Eksperta V.Uzvārds | Datums | Poligona Nr. | Anketas Nr.

Pāriklājas ar citiem ESB: — %; — %

6530_1

ESB kods un variants

Koordinātas: X 6379261; Y 395776

Pāriklājas ar ĪA LV biotopu: — %; — %

Vietas nosaukums, cita informācija: Valkas nov. Valkas pag. "Ziedīši"

Biotopa struktūra (īpatsvars % no kopējās platības; j vai n; gabali vid. uz ha - 0, 1-5, 6-10, >10))

Klaja platība bez koku un krūmu seguma, % 0	Platība ar zālājam raksturīgu zemsedzi, % 0	Platība zem koku un krūmu vainaga klāja (biotopam piederīgie un sekundāries kokaugi kopā). 100 %
Platība zem sekundāre koku un krūmu vainaga klāja 100	Platība zem biotopiem atbilstošā stāvoklī esoša koku un krūmu stāva (nav jāpilda- aprēķin. autorsātiski)	Biotopam piederīgā kokaudze ir dažādvecuma (j) n

Biotopam piederīgās kokaudzes 1 st. koku sugas secībā no relatīvi biežāk uz retāk sastopamajām (apzīmē attiecīgu pirmsburtu, P - priede, B - bērzs, Oz - zeols u t t.): Oz; P; L; B; E

Visas biotopam piederīgās kokaudzes 2 st. un pamežā koku sugas secībā no relatīvi biežāk uz retāk sastopamajām (akronīms latīniski): Tilia cor; Quercus rob; Betul pen; Ulmus lae; Alnus glu; Pinus syl; Carpi bet

Senie parkveida ainavas 1 stāva koki (dzīvi un atmiruši kopā) (vidēji gab/ha): 0 1-5 (6-10) >10	Kokaudzes, kurās noganīšanas ietekmē ieviešas vai pastāv zālājam raksturīgas iezīmes, % 0	Atmirušā senās parkveida ainavas 1.stāva koki (stāvoši un nokritušī kopā), % 5
Atmirušī senās parkveida ainavās 2 st un pameža koki un krūmi (stāvoši un nokritušī kopā), % 0	Senie parkveida ainavas 2.stāva un pameža koki un krūmi (dzīvi un atmirušī kopā)(vidēji gab/ha): 0 (1-5) 6-10 >10	Stāvoši nokaltuši koki un stumbeņi, kas resnāki 50 cm (vidēji gab/ha): 0 (1-5) 6-10 >10
Krītalas- resnāki resnākas par 50 cm (vidēji gab/ha): 0 (1-5) 6-10 >10	Lieli, dzīvi 50 cm vai resnāki koki: 0 1-5 6-10 (>10)	Invazīvās sugas (10 ballu skalā) j (n)
Koku un krūmu stāvs, kam ganību dzīvnieku izēsts horizonts vainagu lejas daļā, % 0	Dobumaini, par 50 cm resnāki koki (vidēji gab/ha): 0 (1-5) 6-10 >10	
Ganību dzīvnieku bojāti dzīva koka stumbri (vidēji gab/ha): (0) 1-5 6-10 >10	Koki un krūmi, kuru forma ilgstoši veidojusies dzīvnieciskas apkožņ zaras/ atvases (vidēji gab/ha): (0) 1-5 6-10 >10	Ekspansīvās, ruderālās sugas (j) n: Rubus idaeus 2.
	Ganību dzīvnieku ievaigātas takas un atsegti augsnes laukumi: (0) 1-5 6-10 >10	Noganīšanas ietekmē izveidojušās lauces mežā un krūmājos (<0,1ha) j (n)

Epifītisko ķērpju sugu piesātinājums 6530* un 9070 – skaits uz vismaz 5 labākajiem kokiem no parauglaukuma līdz zariem: (aizpilda tikai monitoringā!)

	1.koks	2.koks	3.koks	4.koks	5.koks	6.koks	7.koks	8.koks
X								
Y								
ķērpju sugu sk.								

Parkveida biotopu Lietussargsugas – jāatzīmē katrs atrašanas gadījums!

Lietussargsuga	Koordinātas	Koka suga	Lietussargsuga	Koordinātas	Koka suga	Lietussargsuga	Koordinātas	Koka suga
Macrolepiota procera	6379263 395749	Ozols						

Aizpilda 5130

Platība zem kadiķu vainagu klāja (īpatsvars % no 1) no kopējās platības	Dažādvecuma kadiķu audze: j n	Atmirušī kadiķi (īpatsvars % no kopējā kadiķu skaita)

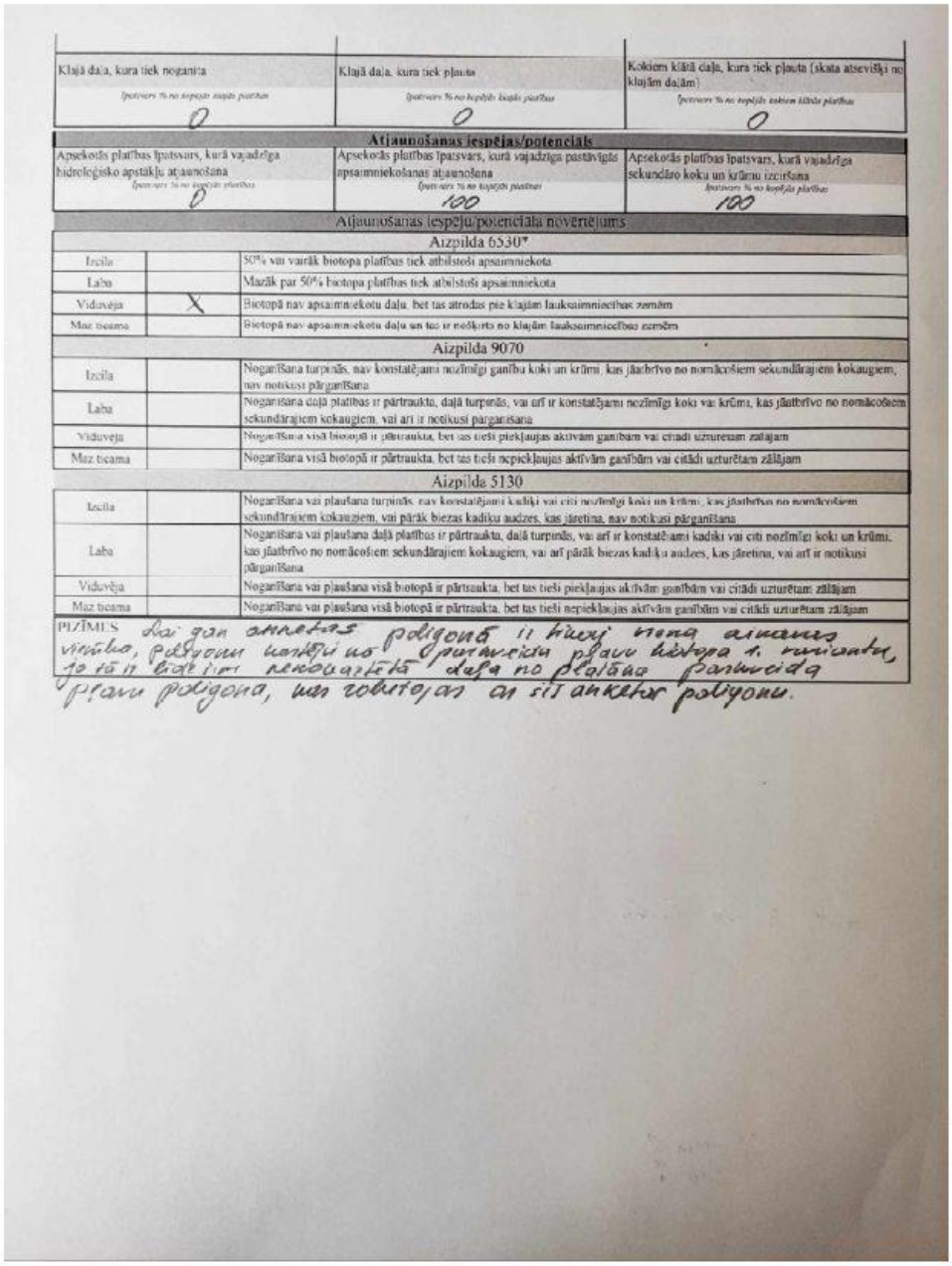
Dažādu organismu grupu retās un īpaši aizsargājamās sugas = MK noteikumu + ES direktīvu + SG + Bernes konv. + DMB specifiskās sugas

vērtē: "1"- atsevišķi ex. "2"- vid daudz, "3" - ļoti daudz, "7"- dažas, "8" - vid daudz, "9"-ļoti daudz)

Aithonia byssacea 2		
Chaenotheca chlorella 2		
Lobaria pulmonaria 1		

Funkcijas un procesi biotopā

Apsekotās platības īpatsvars, kurā ir biotopam atbilstoši augsnes mitruma apstākļi (īpatsvars % no kopējās platības): 100	Apsekotās platības īpatsvars, kurā notiek sekundāro koku un krūmu izcīrtšana (īpatsvars % no kopējās platības): 0	Kokiem klātā daļa, kurs tiek noganīta (skata atsevišķi no klajām daļām) (īpatsvars % no kopējās kokiem klātās platības): 0



Klajā daļa, kura tiek noganīta	Klajā daļa, kura tiek pļauta	Kokiem klātā daļa, kura tiek pļauta (skata atsevišķi no klajām daļām)
Īpatsvars % no kopējās klajās platības	Īpatsvars % no kopējās klajās platības	Īpatsvars % no kopējās kokiem klātās platības
0	0	0

Atjaunošanas iespējas/potenciāls		
Apsekotās platības īpatsvars, kurā vajadzīga hidroloģisko apstākļu atjaunošana Īpatsvars % no kopējās platības 0	Apsekotās platības īpatsvars, kurā vajadzīga pastāvīgās apsaimniekošanas atjaunošana Īpatsvars % no kopējās platības 100	Apsekotās platības īpatsvars, kurā vajadzīga sekundāro koku un krūmu izciršana Īpatsvars % no kopējās platības 100

Atjaunošanas iespēju/potenciāla novērtējums		
Aizpilda 6530*		
Izcila		50% vai vairāk biotopa platības tiek atbilstoši apsaimniekota
Laba		Mazāk par 50% biotopa platības tiek atbilstoši apsaimniekota
Viduvēja	X	Biotopā nav apsaimniekotu daļu, bet tas atrodas pie klajām lauksaimniecības zemēm
Maz ticama		Biotopā nav apsaimniekotu daļu un tas ir nošķirts no klajām lauksaimniecības zemēm
Aizpilda 9070		
Izcila		Noganīšana turpinās, nav konstatējami nozīmīgi ganību koki un krūmi, kas jātīrīvo no nomācošiem sekundārajiem kokaugiem, nav notikusi pārganīšana
Laba		Noganīšana daļā platības ir pārtraukta, daļā turpinās, vai arī ir konstatējami nozīmīgi koki vai krūmi, kas jātīrīvo no nomācošiem sekundārajiem kokaugiem, vai arī ir notikusi pārganīšana
Viduvēja		Noganīšana visā biotopā ir pārtraukta, bet tas tieši piekļaujas aktīvām ganībām vai citādi uzturētam zālājam
Maz ticama		Noganīšana visā biotopā ir pārtraukta, bet tas tieši nepiekļaujas aktīvām ganībām vai citādi uzturētam zālājam
Aizpilda 5130		
Izcila		Noganīšana vai plaušana turpinās, nav konstatējami kadiķi vai citi nozīmīgi koki un krūmi, kas jātīrīvo no nomācošiem sekundārajiem kokaugiem, vai pārāk biezas kadiķu audzes, kas jāretina, nav notikusi pārganīšana
Laba		Noganīšana vai plaušana daļā platības ir pārtraukta, daļā turpinās, vai arī ir konstatējami kadiķi vai citi nozīmīgi koki un krūmi, kas jātīrīvo no nomācošiem sekundārajiem kokaugiem, vai arī pārāk biezas kadiķu audzes, kas jāretina, vai arī ir notikusi pārganīšana
Viduvēja		Noganīšana vai plaušana visā biotopā ir pārtraukta, bet tas tieši piekļaujas aktīvām ganībām vai citādi uzturētam zālājam
Maz ticama		Noganīšana vai plaušana visā biotopā ir pārtraukta, bet tas tieši nepiekļaujas aktīvām ganībām vai citādi uzturētam zālājam

PIEZĪMES: Lai gan anketas poligonā ir kūrej viena aizaugusi virsāja, poligonu varētu no pārmeklēta pļavu biotopa ir nošķirt, jo tā ir ļoti liela nekvalitātē daļa no platāka pārmeklēta pļavu poligona, un robežas ar šī anketas poligonu.

4. pielikums. Atzinuma teritorijā esošo meža nogabalu raksturojums un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi

Kv.Nr.	Nog.Nr.	Kokaudzes raksturojums	Veģetācijas raksturojums	Apsaimniekošanas pasākumi
1	1	Mežaudze uz nelielas nogāzes, kokaudzē dominē parastā priede *Pinus sylvestris*, piemistrojumā parastā egle *Picea abies* un āra bērzs *Betula pendula*. Nogāzes lejasdaļā atsevišķi ozoli *Quercus robur.* Paaugā dominē egle.	Zemsedze boreāla, tajā sastopams pirkstainais grīslis *Carex digitata,* parastā ērgļpaparde *Pteridium aquilinum*, meža ciesa *Calamagrostis arundinacea*, mellene *Vaccinium myrtillus*, spīdīgā stāvaine *Hylocomium splendens*, Šrēbera rūsaine *Pleurozium schreberi*, sausienes skrajlape *Plagiomnium affine.*	Nogabalā apsaimniekošanas pasākumi nav paredzēti.
1	2	Kokaudzē dominē parkveida ozoli, piemistrojumā parastā egle, parastā liepa *Tilia cordata*, slapjākās ieplakās melnaksnis *Alnus glutinosa*. Pamežā dominē parastā lazda *Corylus avellana.*	Zemsedze nemorāla, tajā dominē parastā zeltnātrīte *Galeobdolon luteum*, pļavas kosa *Equisetum pratense*, birztalas virza *Stellaria nemorum subsp. nemorum*, parastā zaķskābene *Oxalis acetosella*, zilā vizbulīte *Hepatica nobilis*, platlapu knābīte *Eurhynchium angustirete.*	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	3	Kokaudzē dominē bērzi, starp kuriem piemistrojumā parkveida ozoli, liepas, priedes un egles. Pamežā un paaugā parastā lazda, egle, parastais krūklis *Frangula alnus*.	Zemsedze nemorāla, tajā dominē zilā vizbulīte, daudzgadīgā kaņepene *Mercurialis perennis*, cietā virza *Stellaria holostea*, dziedniecības lakacis *Pulmonaria officinalis,* parastā zeltnātrīte.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	4	Kokaudzē dominē bērzi un parastā apse *Populus tremula*, piemistrojumā lielu dimensiju parkveida ozoli. Pamežā un	Zemsedze nemorāla, tajā dominē parastā zeltnātrīte, zilā vizbulīte, pirkstainais grīslis, parastā kumeļpēda *Asarum europaeum*,	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir

		paaugā parastā lazda, egle, krūklis.	lielā dižspuraine *Hylocomiadelphus triquetrus*.	veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	5	Kokaudzē dominē bērzi un priedes, gar vecupes malu lielu dimensiju parkveida ozoli.	Zemsedzē dominē parastā zeltnātrīte, zilā vizbulīte, parastā kumeļpēda, spīdīgā stāvaine.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	6	Kokaudzē dominē lielu dimensiju parkveida ozoli, kā arī vidēja vecuma liepas, atsevišķas egles un bērzi, krūmu stāvā dominē lazda.	Zemsedzē dominē parastā zeltnātrīte, cietā virza, zilā vizbulīte, pavasara dedestiņa *Lathyrus vernus*.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	7	Kokaudzē dominē bērzi, egles,liepas piemistrojumā lielu dimensiju parkveida ozoli, slapjākās ieplakās melnalkšņi.	Zemsedzē dominē parastā zeltnātrīte, zilā vizbulīte, cietā virza.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	8	Kokaudzē dominē vidēja vecuma priedes un bērzi, starp kuriem lielu dimensiju parkveida ozoli, ieskaitot 2 dižozolus. Gar vecupes malu, un vecupē dominē melnalkšņi.	Zemsedzē dominē parastā zeltnātrīte, pļavas bitene *Geum rivale*.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	9	Kokaudzē dominē parkveida ozoli, tai skaitā viens dižozols, priedes, bērzi, krūmu stāvā dominē liepa, lazda, parastais sausserdis *Lonicera xylosteum*.	Zemsedzē dominē parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, pļavas kosa, meža avene *Rubus idaeus*, daudzgadīgā kaņepene, vietām dominē zilganā kazene *Rubus caesius*.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	10	Šaura meža josla ar vidēja vecuma liepām un ozoliem uz nelielas nogāzes malas.	Zemsedze nemorāla, tajā dominē parastā zeltnātrīte.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.

1	11	Neliels koku un krūmu puduris, kurā dominē baltalksnis *Alnus incana*, bet piemistrojumā sastopama arī parastā ieva *Padus avium* un parastais pabērzs *Rhamnus cathartica*, pamežā parastā irbene *Viburnum opulus*, Eiropas segliņš *Euonymus europaea*.	Zemsedzē dominē parastā vīgrieze, pļavas bitene un efeju sētložņa *Glechoma hederacea*.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	12	Kokaudzē dominē bērzi un priedes, paaugā egles.	Zemsedze boreāla, tajā dominē parastā ērglpaparde, pirkstainais grīslis, mellene, brūklene *Vaccinium vitis-idaea*, spīdīgā stāvaine, lielā dižspuraine.	Nogabalā apsaimniekošanas pasākumi nav paredzēti.
1	13	Daļā nogabala uz nogāzes kokaudze boreāla, tajā dominē bērzi un priedes, paaugā egles. Pārējā nogabala daļā ar kokiem aizaugusi vecupe kurā kokaudzē dominē melnalksnis *Alnus glutinosa* un purva bērzs *Betula pubescens*, 2. stāvā arī liepas, paaugā egles, daudz atmirušās koksnes.	Daļā nogabala zemsedze boreāla, tajā dominē parastā ērglpaparde, pirkstainais grīslis, mellene, brūklene, spīdīgā stāvaine, lielā dižspuraine. Pārējā nogabala daļā mitra ieplaka, kurā zemsedzē sastopama pamīšā pakrēslīte *Chrysosplenium alternifolium*, dzeloņainā ozolpaparde *Dryopteris carthusiana*, rūgtā ķērsa *Cardamine amara*, grīšļi *Carex sp.* parastā kociņsūna *Climacium dendroides*, lielā dižspuraine, parastā smailzarīte *Calliergonella cuspidata*.	Nogabalā apsaimniekošanas pasākumi nav paredzēti.
1	14	Kokaudzē dominē egles, gar vecupes malu atsevišķi parkveida ozoli, daļā nogabala vecupe, kurā dominē melnalkšņi un purva bērzi, gar	Zemsedzē lielākajā nogabala daļā dominē platlapu knābīte,spīdīgā stāvaine, parastā zeltnātrīte.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Lielākajā daļā nogabala nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Koku un krūmu ciršana nav veicama nelielā nogabala daļā, kurā ietilpst vecupe, šeit saudzējamie koki nav marķēti.

		vecupes malu atsevišķi koki ar bebru grauzumiem.		Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	15	Kokaudzē dominē bērzi un priedes, piemistrojumā vidēja vecuma ozoli, atsevišķi lieli parkveida ozoli, egles. Krūmu stāvā krūkļi, lazdas, liepas, egles.	Zemsedzē dominē pļavas kosa, parastā vīgrieze, parastā kamolzāle *Dactylis glomerata*, meža avene, sastopama arī parastā zeltnātrīte, pavasara dedestiņa, daudzgadīgā kaņepene, parastā ērglpaparde, dziedniecības lakacis.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	16	Kokaudzē dominē baltalkšņi, pabērzi, piemistrojumā ievas un melnalkšņi, krūmu stāvā segliņi, irbenes.	Zemsedzē dominē parastā vīgrieze, efeju sētložņa, pļavas bitene.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.
1	17	Kokaudzē dominē bērzi un priedes, piemistrojumā lieli parkveida ozoli, kā arī parastā goba *Ulmus glabra* un egles, 2. stāvā liepas. Krūmu stāvā dominē sausserži, ozoli, irbenes, krūkļi, ievas, parastais pīlādzis *Sorbus aucuparia*.	Zemsedzē dominē meža avene, pļavas kosa, pļavas bitene, ložņu vārpata *Elytrigia repens*, daudzgadīgā kaņepene.	Nogabalā nepieciešama atmežošana parkveida pļavu atjaunošanai. Nepieciešama koku un krūmu ciršana, saglabājot ar krāsu marķētos saudzējamos kokus un kritalas. Pēc koku un krūmu ciršanas un izvākšanas ir veicama koku celmu un sakņu frēzēšana un parkveida pļavu biotopa uzturēšana.